η Μάχη

No 6

Ενάντια
στο δίδυμο
Καραμανλή
Παπανδρέου

Για την ανάπτυξη των αγώνων
ενάντια στην ομόφωνη διαχείριση
της καπιταλιστικής κρίσης

ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟ ΔΙΔΥΜΟ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗ - ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

Για την ανάπτυξη των αγώνων ενάντια στην ομόφωνη διαχείριση της καπιταλιστικής κρίσης

Ενώ απομένουν λίγες βδομάδες ως τη συνεδρίαση της Βουλής που θα επικυρώσει και τυπικά (και πανηγυρικά) το γεγονός, το δίδυμο Καραμανλή - Παπανδρέου έχει αποδείξει πρός κάθε κατεύθυνση ότι διατηρεί τον έλεγχο της πολιτικής κατάστασης. Οι οποιεσδήποτε αντι-καραμανλικές δυσαρέσκειες στη δεξιά πτέριγα της Νέας Δημοκρατίας ή στην αριστερή του ΠΑΣΟΚ δεν ξεπέρασαν το επίπεδο μιας εσωκομματικης γκρίνιας. Οι "εθνικο-ενωτικές" επιλογές που συμβολίζει και καθοδηγεί ο Καραμανλής και διαχειρίζεται ο Παπανδρέου παραμένουν το αδιαμφισβήτητο πλαίσιο για τη διαχείριση της εξουσίας και στη σημερινή φάση της καπιταλιστικής κρίσης. Τα δύο μεγάλα κόμματα μπορούν να προ χωρήσουν στη μάχη των εκλογών, να συντάξουν τα προεκλογικό προγράμματά τους, να ενεργοποιήσουν τους οργανωτικούς μηχανισμούς τους, να επαναπροσδιορίσουν τις κοινωνικές συμμαχίες που εκφράζουν, αγκυστρώνοντας τις κατώτερες τάξεις σαν στηρίγματα στις αστικές επιλογές που επικυρώνονται με την επανεκλογή Καραμανλή. Θα κερδίσει όποιας αποδειχθεί πιο ικανός σ'αυτή την αγκύστρωση, με πρώτο στα προγνωστικά τον σημερινό συνεταίρο στο ηγετικό δίδυμο. Το κρίσιμο ερώτημα για την επόμενη περίοδο, πάντως, δεν βρίσκεται εκεί. Το καίριο ζήτημα είναι αν θα υπάρξει αριστερή αντιπολίτευση που να εκφράσει τις ταξικές αντιστάσεις στη συναινετική διαχείριση της καπιταλιστικής κρίσης. Τα δύο ΚΚΕ έχουν δώσει ήδη αποδείξεις για την αδυναμία τους να παίξουν τέτοιο ρόλο, ακόμα και τη στιγμή που το ΠΑΣΟΚ τους βάζει ωμά μπροστά στο πρόβλημα. Το στοίχημα είναι αν θα υπάρξει επαναστατική αριστερά ικανή να ανοίξει αυτό το μέτωπο.

Το δίδυμο οχυρώνεται

Ο δρόμος προς την επανεκλογή Καραμανλή έχει στρωθεί τους τελευταίους μήνες με μια σειρά χειρισμούς που ξεκαθάρισαν τους συσχετισμούς απέναντι σε οποιαδήποτε τάση αμφισβήτησης δεξιά ή αριστερή. Η απουσία κάθε εναλλακτικής πρότασης διαχείρισης υπογραμμίστηκε πολύ εύγλωττα από την ομοφωνία που αναγκάστηκαν να προσφέρουν οι πάντες σε μια σειρά περιπτώσεις όλο το τελευταίο διάστημα.

Όπως πάντα το προνομιακό πεδίο για να στηθεί το κλίμα εθνικής ενότητας και ν'απευθυνθεί η πρόκληση σε όποιον τολμάει να διαφωνήσει ήταν η πολυδιάστατη εξωτερική πολιτική. Η προσφορά της Λήμνου στο ΝΑΤΟ, μαζί με το "Νέο Αμυντικό Δόγμα", το βέτο στη διεύρυνση της ΕΟΚ αν δεν εφαρμοστούν τα ολοκληρωμένα μεσογειακά προγράμματα και τέλος η αντιμετώπιση της πρωτοβουλίας Κουεγιάρ για το Κυπριακό ήρθαν να υπενθυμίσουν, σε όσους τυχόν θα ήθελαν να την ξεχάσουν, την υποχρέωσή τους να δηλώσουν ανοιχτά την ομοφωνία τους με το δίδυμο Καραμανλή-Παπανδρέου.

Αν κάποιοι παράγοντες της Νέας Δημοκρατίας, είχαν επιφυλάξεις για το αν συμφέρει στο κόμμα τους η συνέχιση του ήπιου κλίματος και αν κάποιοι δυσαρεστημένοι θερμόαιμοι της ιδιωτικής πρωτοβουλίας πίεζαν για πιό δυναμική αντιπολίτευση ενάντια στο ΠΑΣΟΚ, η υπεύθυνη ηγεσία της Ν.Δ. τους εξήγησε ότι τέτοια απόπειρα θα έμοιαζε περιθωριακή, τη στιγμή που το ΠΑΣΟΚ προχωρούσε σ'αυτούς τους χειρισμούς σε συνεργασία με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Ακόμα και η απόπειρα του ίδιου του Μητσοτάκη να διαφοροποιηθεί, να ασκήσει κάποια αντιπολίτευση στο θέμα του βέτο στην ΕΟΚ κόπηκε αμέσως μπροστά στον κίνδυνο να φανεί ότι δεν εκφράζει το σύνολο της Ν.Δ., καθώς ο Ράλλης έτρεξε να χειροκροτήση το βέτο του Αντρέα.

Τα ίδια διλήμματα και πιέσεις λειτούργησαν και προς την άλλη κατεύθυνση. Αν κάποια στελέχη του ΠΑΣΟΚ έμπαιναν στον πειρασμό να αναρρωτηθούν "Μα γιατί να μην βγάλουμε δικό μας Πρόεδρο αφού μπορούμε; Γιατί να προβοκάρουμε τις αριστερές ευαισθησίες του κόσμου μας ψηφίζοντας Καραμανλή;" η ομοβροντία των συναινετικών ομοφωνιών τους αποθάρρυνε από τέτοιες σκέψεις δείχνοντας πόσο περιθωριακές είναι απέναντι στην εθνική ομοψυχία που συσπειρώνει η συνεργασία του Παπανδρέου με τον Καραμανλή.

Έστω, λοιπόν, και αν υπάρχουν σκεπτικισμοί και δυσαρέσκειες για την επανεκλογή Καραμανλή και στα δύο μεγάλα κόμματα, έστω αν και στις δύο μεριές πολλοί αναρρωτιούνται αν τους συμφέρει κομματικά αυτή η μεθόδευση, οι αμφισβητήσεις αυτές ακυρώνονται γιατί δεν μπορούν να συγκροτηθούν σε εναλλακτικές προτάσεις άσκησης της εξουσίας. Για να μπορούσε οποιαδήποτε πρωτοβουλία μέσα στη Ν.Δ. ή το ΠΑΣΟΚ να προτείνει άλλο σενάριο πολιτικών εξελίξεων (π.χ μια πρόκληση της Ν.Δ. προς το ΠΑΣΟΚ να αναμετρηθούν σε βουλευτικές εκλογές με θέμα ποιός θα ελέγχει την Προεδρία απορρίπτοντας τον συνεναιτικό Πρόεδρο Καραμανλή ή αντίθετα μια απόπειρα του ΠΑΣΟΚ να συγκεντρώσει τον αριθμό βουλευτών που απαιτείται για να ελέγχει την Προεδρία με δικό του άνθρωπο) θα έπρεπε να πείσει το κόμμα της και τους κοινωνικούς συμμάχους του ότι είναι αναγκαία και εφικτή μια διαφορετική διαχείριση της κρίσης του ελληνικού καπιταλισμού. Τέτοιες συγκροτημένες κινήσεις δεν υπάρχουν ούτε στή Ν.Δ. ούτε στο ΠΑΣΟΚ (και όπως θα δούμε στη συνέχει ούτε από τα Κ.Κ.). Η σημερινή διαχείριση παραμένει η μόνη πρόταση που εξακολουθεί να αποσπά την κοινωνική συναίνεση.

Αυτό φαίνεται και από τον τρόπο με τον οποίο η "ομοφωνία" απλώνεται πολύ πέρα από τα μεγάλα εθνικά θέματα.

Όταν η εισοδηματική πολιτική της κυβέρνησης επικυρώνεται με την υπογραφή της νέας Εθνικής Γενικής Συλλογικής Σύμβασης από τον ΣΕΒ και τη ΓΣΕΕ χωρίς να χρειαστεί Διαιτησία για να συγκρατηθούν τα μεροκάματα τι έδαφος υπάρχει για τους "νεοφιλελεύθερους" οικονομολόγους της Νέας Δημοκρατίας να αμφισβητήσουν την συναινετική πορεία με το ΠΑΣΟΚ ;

Και όταν οι αριστεροί κομματάρχες του ΠΑΣΟΚ απαρνούνται μόνοι τους τις πιο "ριζοσπαστικές" μεταρρυθμίσεις τους (ΕΣΥ, Νόμος - Πλαίσιο ΑΕΙ) για να αναζητήσουν συμβιβασμούς με την ιεραρχία που κατάγγελναν παλιότερα σαν ιατρικό ή καθηγητικό κατεστημένο, τότε τι νόημα θα είχε η επιδίωξη από μέρους τους να ελέγξουν την Προεδρία της Δημοκρατίας;

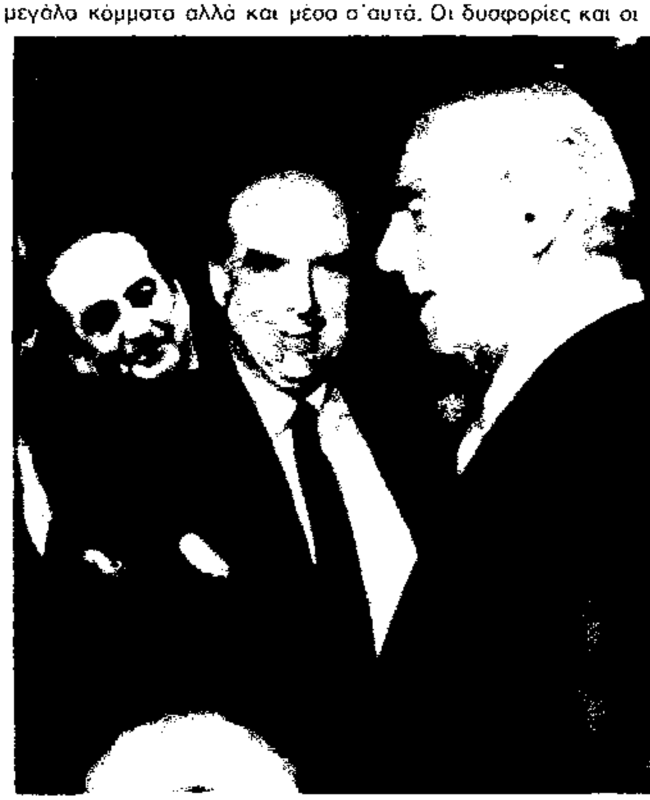
Η επανεκλογή του Καραμανλή στην Προεδρία με τις ψήφους και των δύο μεγάλων κομμάτων έρχεται να επισφραγήσει την ισορροπία στην οποία βρισκόμαστε ύστερα από μια τετραετία ΠΑΣΟΚ.

Πρός τ'αριστερά, το κίνημα παραμένει σε ύφεση ύστερα από τις εμπειρίες της σοσιαλδημοκρατικής διαχείρισης : η απογοήτευσή του από τη διάψευση τόσων ελπίδων, η αποδιοργάνωσή του από τις γραφειοκρατικές "συμμετοχικές" διαδικασίες, η διάβρωση της εμπιστοσύνης του από τα χτυπήματα της ανεργίας, ο κατακερματισμός του με τη διάλυση κάθε δεσμού αλληλεγγύης ανάμεσα στους εργάτες, τη νεολαία, τους ανέργους, τις γυναίκες, όλα αυτά προς το παρόν εμποδίζουν την έκφραση της αγανάκτησης που συσσωρεύεται.

Προς τα δεξιά, οι δυσφορίες των αστών από την παρατεινόμενη μακρόσυρτη οικονομική κρίση δεν φτάνουν μέχρι το σημείο να απορρίψουν μια αργή αλλά σταθερή προσπάθεια εξυγείανσης και εξορθολογισμού του ελληνικού καπιταλισμού η οποία έχει διατηρήσει την κοινωνική γαλήνη.

Σ'αυτή την κατάσταση, και τα δύο κόμματα ανησυχούν μήπως η μεταξύ τους συναίνεση για την επανεκλογή Καραμανλή τα βλάψει εκλογικά, αφήνοντας περιθώρια για τις δυσφορίες δεξιά και αριστερά να αναζητήσουν αλλού έκφραση. Αλλά οι ανησυχίες αυτές δεν ανατρέπουν την κεντρική εικόνα της ισορροπίας, την κοινή διαπίστωση ΠΑΣΟΚ και Ν.Δ. ότι κανένας από τους δύο τους δεν είναι σε θέση να κάνει μια δραματική κίνηση που να τροποποιήσει το σημερινό πλαίσιο. Η επανεκλογή Καραμανλή είναι και για τους δύο ο πιο σίγουρος δρόμος.

Το απαραίτητο συμπλήρωμα αυτής της εκλογής ήταν ο εκλογικός νόμος που ψηφίστηκε από κοινού. Ένας νομος που επειδή πριμοδοτεί την αυτοδυναμία του πρώτου κόμματος ακόμα και αν προηγείται ελάχιστα από το δεύτερο κόμμα, μετατρέπει την επόμενη εκλογική αναμέτρηση σε κορώνα-γράμματα. Αλλά γι'αυτόν ακριβώς το λόγο λειτουργεί προς την κατεύθυνση να παγώσει τις εξελίξεις όχι μόνο έξω από τα δύο μεγάλα κόμματα αλλά και μέσα σ'αυτά. Οι δυσφορίες και οι

δυσαρέσκειες δεξιά και αριστερά εκβιάζονται να εκφραστούν μέσα από το ΠΑΣΟΚ ή την Νέα Δημοκρατία και οι ζυμώσεις στο εσωτερικό τους υποχρεώνονται να συσπειρωθούν γύρω από τις συναινετικές "καραμανλικές" εκδοχές της ταχτικής τους. Γιατί με αυτόν τον νόμο θα ήταν αυτοκτονική οποιαδήποτε απόπειρα να αμφισβητηθεί η συνεργασία με τον Πρόεδρο που θα έχει μόλις επανεκλεγεί κοινή συναινέσει. Έτσι εξασφαλίζεται ότι ο νικητής των εκλογών θα συγκροτήσει μετά τις εκλογές ξανά ένα δίδυμο με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, χωρίς επικίνδυνες διχογνωμίες για τη συνέχιση της σημερινής διαχείρισης. Όσο για τον νικημένο, θα δυσκολευτεί αρκετά να απαλλαγεί από τις συνέπειες αυτών των εκλογών.

Τόσο ο εκλογικός νόμος λοιπόν όσο και η επανεκλογή του Καραμανλή ξεκινώντας από τη σημερινή ισορροπία προσπαθούν να την παγιώσουν, να αποτρέψουν τους κλυδωνισμούς από τις κοινωνικές δυσαρέσκειες που συσσωρεύει. Αν η εκλογή του Καραμανλή στην Προεδρία το 1980 ήταν μια τομή στις εξελίξεις που επέτρεψε στις κοινωνικές μετατοπίσεις να εκφραστουν πολιτικά χωρίς να ταρακουνήσουν την κοινοβουλευτική δημοκρατία της μεταπολίτευσης, σήμερα η επανεκλογή του είναι ένα ταμπούρωμα, μια προσπάθεια του καθεστώτος της μεταπολίτευσης να παγώσει τα πράγματα.

Από τη σιωπή της ανοχής στη βουβή αγανάκτηση

Το ΠΑΣΟΚ που έχει το προβάδισμα να βγεί νικητής στις επόμενες εκλογές είναι αρκετά διαφορετικό από το ΠΑΣΟΚ που κέρδισε το 1981. Η ύφεση που κατόρθωσε να επιβάλει στο κίνημα μέσα σε περίοδο παρατεινόμενης οικονομικής κρίσης έχει ανοίξει δύο αποκλίνουσες διαδικασίες.

Από τη μια μεριά έχει ανοίξει μια διαδικασία συντηρητικοποίησης στρωμάτων και κοματιών που μια προηγούμενη περίοδο είχαν εκφραστεί ριζοσπαστικά. Η απουσία εργατικών αγώνων, η σιγή του ένος από τους δύο πόλους που συγκροτούν τη κινητήρια αντίφαση των εξελίξεων έφερε μαζί της και την αναζωπύρωση του κοινωνικού συντηρητισμού σε όλα τα επίπεδα. Ξανασυγκροτείται μια "κοινή γνώμη" που εκτιμάει τη σκληρή δουλειά και την πειθαρχία, τον νόμο και την τάξη,την οικογένεια και τα χρηστά ήθη και εκφράζει την αντιπάθεια της για τις απεργίες, την πολιτηκοποίηση, τις "φασαρίες". Που δεν πιστεύει πια στις μεταρρυθμίσεις σαν διέξοδο για την ομαλή λειτουργία θεσμών και ιδρυμάτων αλλά αντίθετα ξαναγυρνάει στο αίτημα της καταστολής των φαινομένων της κρίσης: από την καταπολέμηση της ανεργίας προτιμάει την πάταξη της εγκληματικότητας, από την κατάργηση των πανελλήνιων εξετάσεων στρίβει προς τη μείωση του αριθμού των εισακτέων για να "αναβαθμιστεί" η παιδεία, αντι για το ΕΣΥ ικανοποιείται με σκανδαλοθηρικές επιδρομές του Διοικητή του ΙΚΑ ενάντια στους "κοπανατζήδες" γιατρούς του.

Αυτός ο νέος συντηρητισμός φυσιολογικά ευνοεί πολιτικά τη Νέα Δημοκρατία, αλλά το ΠΑΣΟΚ δεν έχει παραιτηθεί από την προσπάθεια να διατηρήσει αυτό το κομάτι της εκλογικής πελατείας του ακολουθώντας το προς τα δεξιά. Δεν υπάρχει υπουργός του ΠΑΣΟΚ που να μην έχει αποδείξει την ευλυγισία του σ'αυτό το παιχνίδι. Ακριβώς επειδή το ΠΑΣΟΚ δεν είναι ένα κλασικού τύπου σοσιαλδημοκρατικό κόμμα που να περιορίζεται από τους δεσμούς του με τη συνδικαλιστική γραφειοκρατία, έχει την ευελιξία να εγκαταλείπει τα μεταρρυθμιστικά του σχέδια, να τα προσαρμόζει γρήγορα στη συγκυρία, να αποδέχεται και να επιβάλει συμβιβασμούς, στηριγμένο στη μικροαστική και αγροτική εκλογική πελατεία του.

Εδώ, όμως, ερχόμαστε στην άλλη διαδικασία που έχει ανοίξει ύστερα από τέσσερα χρόνια πικρής εμπειρίας από το ΠΑΣΟΚ. Μια διαδικασία αποδέσμευσης κοματιών μέσα στην εργατική τάξη και τη νεολαία από την ιδεολογική ομπρέλα της ΠΑΣΟΚικής διαχείρισης. Τα μεγάλα λόγια για την κοινωνικοποίηση, την αποκέντρωση, τη λαϊκή συμμετοχή, την αυτοδιαχείριση έχουν χάσει το λούστρο τους μέσα στην καθημερινότητα της εντατικοποίησης, των απολύσεων, των γραφειοκρατικών ελιγμών και των συμβιβασμών. Αν στα πρώτα χρόνια του ΠΑΣΟΚ η ύφεση του κινήματος είχε περισσότερο χαρακτήρα ανοχής αν όχι αποδοχής των μέτρων της κυβέρνησης, σήμερα σε πολλούς χώρους η ύφεση είναι θέμα ανοργανωσιάς και αδυναμίας να συγκροτηθεί μια μαχητική αντίσταση. Ένα μαχητικό κομάτι ξεφεύγει από τα ιδεολογικά και πολιτικά δεσμά της σοσιαλδημοκρατικής λογικής έστω κι αν δεν μπορεί για την ώρα να μετατρέψει τη διάθεσή του σε κίνημα. Πάντως η σιωπή της ανοχής είναι διαφορετική από τη σιγή της βουβής αγανάκτησης και η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ συναισθάνεται τη διαφορά. Γι'αυτό και στέλνει όλο και πιο συχνά την αστυνομία στις απεργίες.

Τα αδιέξοδα των Κ.Κ.

Πίσω απο την επιφανειακή διατήρηση, λοιπόν, του ίδιου πολιτικού σκηνικού —ο Καραμανλής επανεκλέγεται, το ΠΑΣΟΚ διατηρεί τον έλεγχο της πολιτικής κατάστασης και τις πιθανότητες νίκης-του στις εκλογές— υπάρχουν οι αλλαγές στις σχέσεις του ΠΑΣΟΚ με το το πιο καίριο στοιχείο της σημερινής ισορροπίας: την εργατική τάξη. Αυτές οι αλλαγές μεταφράζονται σε κομματικές ανακατατάξεις στο εσωτερικό του ΠΑΣΟΚ. Αν παλιότερα οι συνδικαλιστές της ΠΑΣΚΕ και της ΠΑΣΠ είχαν την δυνατότητα να υπερασπίζουν κάθε κυβερνητικό μέτρο (ακόμα και τα απεργοσπαστικά και τα φιλο-στρατιωτικά) σαν αναπόσπαστο κομμάτι μιας συνολικής αριστερής στρατηγικής, σήμερα υποχρεώνονται να μιλήσουν μια πιο απογυμνωμένη γλώσσα και να αποδεχτούν μια αντίστοιχη μετατόπιση της θέσης-τους στην εσωκομματική ιεραρχία. Αν το άρθρο 4 ήταν κομμάτι του νόμου περι κοινωνικοποιήσεων, η επανεμφάνιση των ΜΑΤ συνδέεται με κάπως πιο συντηρητικά "οράματα". Σκουλαρίκης και Γιαννόπουλος μπορούν να τα εκφράσουν πιο άνετα, ενώ ο "αριστερός" Λαλιώτης χρειάστηκε να προσθέσει τους ...προσκόπους στα οράματα της νεολαίας.

Το πιο σημαντικό πεδίο ανακατατάξεων, όμως, δεν είναι το εσωκομματικό, όπου ποτέ δεν συγκροτήθηκε μια σημαντική αριστερή πτέρυγα, αλλά το πεδίο των σχέσεων του ΠΑΣΟΚ με την παραδοσιακή αριστερά.

Όλα αυτά τα χρόνια το ΚΚΕ και το ΚΚΕεσ διαμόρφωσαν την άμεση πολιτική πρακτική-τους, τις προτάσεις και τις συνεργασίες-τους με κέντρο την ίδια βασική ιδέα: Την διεύρυνση της αλλαγής. Ο κεντρικός κορμός της συλλογιστικής-τους, που έμοιαζε πολύ ρεαλιστική, ήταν το τράβηγμα του ΠΑΣΟΚ σε πιο αριστερές θέσεις, η συστηματοποίηση και μονιμοποίηση της συνεργασίας μαζί-του απο τα κάτω, με επιστέγασμα μια συμμαχική κυβέρνηση μετά τις ερχόμενες εκλογές. Αυτό το επιστέγασμα που φαινόταν τόσο κοντινό, ήταν κι η δικαιολογία για τα καθημερινά παζαρέματα και συμβιβασμούς με το ΠΑΣΟΚ σε όλους τους χώρους και σε όλα τα κυβερνητικά μέτρα. Οποιο ξεπούλημα κι αν έκανε η ΓΣΕΕ, η θέση της ΕΣΑΚ ήταν στο πλευρό-της γιατι "το προβοκάρισμα της δημοκρατικής συνδικαλιστικής συνεργασίας εξυπηρετεί την Δεξιά που θέλει μια ρήξη ΠΑΣΟΚ-ΚΚΕ". Και αντίστοιχα το ΚΚΕεσ αυτοδιαφημιζόταν σαν το κόμμα που μπορεί να προωθήσει μια γνήσια συνεργασία σοσιαλιστών—κομμουνιστών, πιο μόνιμη και συνολική απο τα αναποτελεσματικά "μορατόριουμ" του ΚΚΕ με το ΠΑΣΟΚ.

Η πολιτική μυωπία του ρεφορμισμού είναι τόση ώστε τα δυό ΚΚ είχαν την ψευδαίσθηση ότι θα φτάσουμε στις εκλογες με ανοιχτό το ζήτημα αν το ΠΑΣΟΚ θα υποχρεωθεί να στηριχτεί σ' αυτά για να σχηματίσει κυβέρνηση. Ετσι, η Αυγή μας πληροφορούσε απο τις συνεντεύξεις τύπου του Παπανδρέου ότι " ο Πρωθυπουργός άφησε ανοιχτό το ενδεχόμενο μιας συμμαχικής κυβέρνησης των προοδευτικών δυνάμεων". Τα ίδια και ο Φλωράκης, σε κάθε ευκαιρία πρόβαλε τον σχηματισμό μιας κυβέρνησης των δημοκρατικών δυνάμεων σαν το θέμα που θα κριθεί στις επόμενες εκλογές.

Και "ξαφνικά" ήρθε ο εκλογικός νόμος να αποδείξει ακό-

μα και στους τυφλούς ότι η μόνη προοπτική που αποκλείεται είναι ακριβώς αυτή. Η τόσο μελετημένη και ρεαλιστική πρόταση της συμμαχικής κυβέρνησης που αποτελούσε την καρδιά της κοινοβουλευτικής τακτικής των ΚΚ κατάρρευσε μέσα σε δυό συνεδριάσεις της Βουλής. Ο Φλωράκης στην Βουλή ισχυρίζεται στα σοβαρά ότι "και να μας παρακαλάτε δεν μπαίνουμε σε κυβέρνηση με το ΠΑΣΟΚ"(!!!) και προσπαθεί να εξηγήσει στα στελέχη του ΚΚΕ ότι το δίλημμα δεν είναι πια ανάμεσα στην Δεξιά και στις δημοκρατικές δυνάμεις, αλλά η συσπείρωση των δυνάμεων της πραγματικής αλλαγής ενάντια στην δεξιά πολιτική, είτε αυτή εκφράζεται απο την Ν.Δ. είτε απο το ΠΑΣΟΚ. Πιο προσγειωμένα το ΚΚΕεσ δίνει την μάχη για να περισώσει τον περίγυρό-του απο τις επιτροπές στήριξης του ΠΑΣΟΚ.

Ομως αυτές οι στροφές δεν γίνονται ανέξοδα (το Γαλλικό ΚΚ θα μπορούσε να θυμίσει μερικά πράγματα στα αδελφά ελληνικά κόμματα). Συμμαχίες και εκλογικές πελατείες και διαπαιδαγώγηση τόσων χρόνων που είχαν στηθεί με βάση την συνεργασία με το ΠΑΣΟΚ δεν μετατρέπονται τόσο εύκολα σε συσπειρώσεις αντιπαράθεσης στη "δεξιά πολιτική έστω κι αν εκφράζεται απο το ΠΑΣΟΚ". Οι "δημοτικοί άρχοντες" που κέρδισαν τους Δήμους με την συνεργασία των δημοκρατικών δυνάμεων, οι παράγοντες του συνδικαλισμού που κέρδισαν θέσεις στις ομοσπονδίες και τα Εργατικά Κέντρα με βάση τις συμφωνημένες μοιρασιές ΕΣΑΚ–ΠΑΣΚΕ, οι Πρυτάνεις και κάθε λογής Γραμματείς και Φαρισσαίοι που επάνδρωσαν τις "δημοκρατικές κατακτήσεις" σ' όλες τις ιεραρχίες της κρατικής γραφειοκρατίας, όλοι αυτοί δεν αποτελούν το πιο πρόθυμο υλικό για αντιπαράθεση στο ΠΑΣΟΚ, αλλά ούτε το ένα ΚΚ ούτε το άλλο δεν είναι διατεθειμένο να τα χαλάσει μαζί-τους. Η περίπτωση μιας μαχητικής απάντησης στο ΠΑΣΟΚ απο τα δυό ΚΚ είναι το ίδιο αποκλεισμένη όσο και η προοπτική της κυβερνητικής συμμαχίας μαζί-του. Το αδιέξοδο της ρεφορμιστικής στρατηγικής ζωγραφίζεται πια ανάγλυφα μπροστά στα ίδια τα μέλη-του. Η στρατηγική της "διεύρυνσης της αλλαγής" βρίσκεται σε χρεωκοπία. Το ζητούμενο είναι μια επαναστατική αριστερά που να προβάλει και να στηρίξει τη στρατηγική της ανάπτυξης του κινήματος μέσα απο την σύγκρουσή-του με τους διαχειριστές της καπιταλιστικής κρίσης.

Τα μέτωπα της σύγκρουσης

Μέσα στην κινητικότητα που τροφοδοτούν όλες αυτές οι διαδικασίες, η Ε.Α. μπορεί να βρεί ακροατήριο για την συγκρότηση τη δική-της και του κινήματος, αρκεί να μην υποκύψει στους πειρασμούς της εύκολης αναπλήρωσης των "πολιτικών κενών". Αρκεί δηλαδή να μην αρχίσει να φαντάζεται ότι μπορεί να παρακάμψει το πρόβλημα της συγκρότησης του κινήματος μέσα στους δικούς-του χώρους και την επίπονη προσπάθεια της σύνδεσης μαζί-του, στο όνομα της αυτοπροβολής-της σαν εναλλακτική κεντρική πολιτική λύση –κάλυψη του κενού που αφήνει το ΠΑΣΟΚ και το ΚΚΕ.

Σήμερα ο χώρος του αριστερισμού για να αναδειχτεί σε επαναστατική αριστερά πρέπει να αποδείξει ότι είναι ο χώρος που υποστηρίζει προπαγανδιστικά και πρακτικά τους αγώνες που προσπαθούν να ανοίξουν μια σειρά μέτωπα αιχμής. Μέτωπα στα οποία τα εργοστάσια, τα σχολεία, οι εργατογειτονιές, οι στρατώνες μπορούν να μετρήσουν και να κρίνουν έμπρακτα την απόσταση ανάμεσα στις δικές-τους διαθέσεις και ανάγκες και τις διακηρύξεις της όποιας αριστεράς. Τέτοια μέτωπα είναι:

** Το μέτωπο της ανεργίας. Η επαναστατική αριστερά είναι η δύναμη που αρνείται το κριτήριο της βιωσιμότητας των καπιταλιστών προβάλλοντας την αντίσταση στα κλεισίματα και την εντατικοποίηση προς την κατεύθυνση: Λιγότερη δουλεια, δουλειά για όλους. Για την κρατικοποίηση χωρίς αποζημίωση των "προβληματικών", για το 35ωρο, για το δικαίωμα στην δουλειά όλων.

** Το μέτωπο της στρατιωτικοποίησης. Ενάντια στις πολεμικές προετοιμασίες και τους εξοπλισμούς, ενάντια στις πιέσεις του σωβινισμού προβάλλουμε την αλληλεγγύη-μας στην εργατική τάξη και τους λαούς της Τουρκίας και στηρίζουμε τις διεκδικήσεις των φαντάρων, για κίνημα μαζικό μέσα κι έξω απο τον στρατό.

** Το μέτωπο της νεολαίας. Απέναντι σε μια διαχείριση της κρίσης που προσπαθεί να προσαρμόσει την νεολαία στις ανάγκες της αγοράς εργασίας μέσα απο την εντατικοποίηση της ταξικής επιλογής, την "αναβάθμιση σπουδών" και την ρατσιστική απομόνωση της άνεργης νεολαίας, προβάλλουμε την απαίτηση για ελεύθερη πρόσβαση στην εκπαίδευση και επίδομα ανεργίας χωρίς προυποθέσεις καταγγέλλοντας τον αντινεολαιίστικο ρατσισμό.

** Το μέτωπο της αστυνόμευσης. Για την ελεύθερη πολιτική, συνδικαλιστική και πολιτιστική δράση παλεύουμε για να διαλυθούν τα ΜΑΤ, να αφοπλιστεί η αστυνομία, να καταργηθεί το άρθρο 4 και η διαιτησία, να σταματήσει το κυνήγι της αφισοκόλλησης και της ελεύθερης ραδιοφωνίας.

Η ανάπτυξη αυτών των αγώνων είναι η δική-μας εναλλακτική προοπτική. Απέναντι στο δίδυμο Καραμανλή-Παπανδρέου που οχυρώνεται δεν έχουμε αυταπάτες για "Πρόεδρο της Αλλαγής", για "συμμαχικές κυβερνήσεις της αριστεράς", για σενάρια που παίζουν με τα εκλογικά ποσοστά. Για να αποκτήσει το κίνημα τις δικές-του πολιτικές λύσεις πρέπει να χτίσει την δύναμή-του στην σύγκρουσή-του με την ομόφωνη διακήρυξη της κρίσης των καπιταλιστών. Αυτή είναι η κεντρική πολιτική κατάχτηση που διεκδικεί η επαναστατική αριστερά.

Ο Τουρκοκύπριος Καβάζογλου κι ο Ελληνοκύπριος Μισιαούλης δολοφονήθηκαν από την τουρκική φασιστική οργάνωση Τ.Μ.Τ. με συνεργασία της ΕΟΚΑ Β΄.

ΚΥΠΡΙΑΚΟ: «Λύσεις» χαλκεύονται το πρόβλημα μένει

Το κείμενο αυτό γράφεται καθώς η αποτυχία της συνάντησης κορυφής Κυπριανού-Ντενκτάς στην Νέα Υόρκη αλλάξε απότομα το κλίμα που επικρατούσε τους τελευταίους μήνες γύρω απο το Κυπριακό. Η "συγκρατημένη αισιοδοξία" που έκφραζαν όλες οι πλευρές παραχώρησε τη θέση-της σ' ένα νέο γύρο εκβιασμών, απειλών αλλά και εσωτερικών διαφωνιών για τους παραπέρα χειρισμούς.

Ετσι κι αλλιώς η "αισιοδοξία" ηχούσε παράξενα όταν εκφραζόταν απο την μεριά της ελληνικής κυβέρνησης, η οποία είχε αποδεχτεί την πρωτοβουλία Κουεγιάρ μόνο ύστερα απο έντονες πιέσεις απο τα μεγαλύτερα ελληνοκυπριακά κόμματα (ΔΗ.ΣΥ. και ΑΚΕΛ). Επίσης παράξενο ήταν το γεγονός ότι ο Ντενκτάς εμφανιζόταν έτοιμος να εγκαταλείψει την Τουρκική Δημοκρατία της Β.Κύπρου πρίν ακόμα συμπληρώσει χρόνο απο την ανακήρυξή-της. Καμμιά απο τις δυό πλευρές δεν έπειθε ότι ήταν πρόθυμη να προχωρήσει σε συμφωνία. Κι όμως οι διαπραγματεύσεις για μια "ανασυγκόλληση" των δυό κοινοτήτων στα πλαίσια ενός Ομοσπονδιακού Κυπριακού Κράτους προχωρούσαν και προχωρούν με την προετοιμασία νέας συνάντησης κορυφής.

Η εύκολη απάντηση στο ερώτημα απο πού προέρχεται η προωθητική δύναμη για την συνέχιση των διαπραγματεύσεων είναι τα "σκοτεινά σχέδια του ιμπεριαλισμού". Οι αμερικάνοι θέλουν λύση στο Κυπριακό για να βελτιώσουν τις ελληνοτουρκικές σχέσεις και κατά προέκταση την Ν.Α πτέρυγα του ΝΑΤΟ, καθώς επίσης για να μπούν επίσημα και νόμιμα σαν επιδιαιτητές ή εγγυήτρια δύναμη στο "αβύθιστο αεροπλανοφόρο".

Ομως αυτή η εξήγηση έχει καταντήσει σαν τον φούρνο του Χότζα: Πρόπερσι οι ιμπεριαλιστές υποτίθεται ότι είχαν υποκινήσει το "ψευδοκράτος του Ντενκτάς", τώρα υποκινούν τις διαπραγματεύσεις, αύριο ποιος ξέρει τί άλλο θα ακούσουμε.

Με άλλα λόγια πρέπει να ψάξουμε πέρα απο τις αμερικάνικες προθέσεις και να εξετάσουμε τους συσχετισμούς μέσα στην κυπριακή κοινωνία, στο Βορά και στον Νότο για να δούμε ποιές δυνάμεις προωθούν μια συμφωνία, ποιές την πολεμούν και τί είδους "λύση του κυπριακού" ετοιμάζεται.

Η κρίση στη Βόρεια Κύπρο

Στα πλαίσια των μύθων που καλλιεργεί η σωβινιστική προπαγάνδα του ελληνικού κράτους, οι τουρκοκύπριοι εμφανίζονται σαν μια ομοιογενής και συμπαγής μάζα με κύριο χαρακτηριστικό την προθυμία-τους να υπηρετήσουν τα σχέδια της Τουρκίας και των μεγάλων δυνάμεων που την υποστηρίζουν. Οχι μόνο το κράτος-τους είναι "ψευτοκράτος" αλλά και κάθε κοινωνική και πολιτική δραστηριότητα των τουρκοκυπρίων είναι "ψεύτικη". Οι Τ/Κ αγρότες αναφέρονται πάντα στον ελληνικό τύπο σαν "παραγωγοί" εσπεριδοειδών μέσα σε εισαγωγικά, γιατί προφανώς στην Β.Κύπρο τα πορτοκάλια παράγονται μόνα-τους και ανήκουν στους ελληνοκύπριους έμπορους που παλιά είχαν την αποκλειστικότητα της εμπορίας-τους. Οσο για τους Τ/Κ εργάτες αυτούς τους "τρέφει η βοήθεια της Τουρκίας που δίνεται απλόχερα χάρη στην αμερικάνικη υποστήριξη". Ακόμα και ανάμεσα στους αριστεριστές κυκλοφορούν οι απόψεις ότι οι Τ/Κ ήταν (και κατά κάποιο τρόπο παραμένουν) οι μπάτσοι της αποικιοκρατίας.

Η πραγματικότητα, ωστόσο είναι πολύ διαφορετική. Οι Τ/Κ εργάτες και αγρότες έχουν πληρώσει πολύ ακριβά τις φιλοδοξίες της "δικιάς-τους" ηγεσίας και δεν δέχονται άλλες θυσίες αδιαμαρτύρητα.

Να πώς δίνει σήμα κινδύνου μια Τ/Κ εφημερίδα για την αγανάκτηση που φουντώνει μέσα στις κατώτερες τάξεις:

> "Μέσα σε δέκα χρόνια καταστραφήκαμε, εξοντωθήκαμε. Αυτοί που μας διοικούν μας κατάστρεψαν. Μας οδήγησαν σε μια κατάσταση ώστε να θεωρούμε σαν σωτηρία τις λύσεις που μας υπαγόρευσαν οι Ελληνοκύπριοι. Αυτά που έκανε η διοίκηση στο Βορά εδώ και δέκα χρόνια, η οικονομική τυραννία, έκανε τον λαό να λησμονήσει αυτά που έκαναν οι Ε/Κ στο παρελθόν. Πάρα πολλοί αγωνιστές που για χρόνια ξημερώνονταν στα διάφορα οδοφράγματα χωρίς να κλείσουν μάτι έχουν μετανοιώσει και συχνά αναρωτιούνται: Για ποιόν αγωνιστήκαμε; Ο λαός βαρέθηκε το ρεζιλίκι που σχετίζεται με την περιουσία ίσης αξίας και την εγκατάσταση, βαρέθηκε τις αδικίες σχετικά με το κυπριακό νόμισμα, βαρέθηκε τον νεποτισμό, το ρουσφέτι, την χαλάρωση της δικαιοσύνης, των ιδρυμάτων υγείας, την ανεργία, βαρέθηκε τις αυξήσεις στις τιμές που κατάντησαν τον βίο αβίωτο.
>
> Η δεκαετής τυραννία μείωσε τον θυμό κατα των Ε/Κ... Οι νέοι, ηλικίας 18-25 χρόνων είναι επαναστατημένοι όχι κατά των Ε/Κ αλλά κατά της τούρκικης διοίκησης που τους συντρίβει. Επειδή πριν το 1974 ήταν πολύ μικροί δεν πολυθυμούνται την τυραννία των Ε/Κ. Αρχισαν να καταλαβαίνουν τη ζωή αντιμετωπίζοντας την τυραννία της δικήςμας διοίκησης."
>
> (Κιπρίς Ποσταοί, 11/12/1984)

Μια άλλη Τ/Κ εφημερίδα, η Χαλκίν Σεσί (στις 20/10 του '84), απαντώντας στον υπουργό Κυπριακών Υποθέσεων της Τουρκίας που ζήτησε απο τους Τ/Κ να κάνουν θυσίες, θυμίζει ότι πάντοτε οι Τ/Κ εξαναγκάζονταν σε θυσίες: Το 1938, το 1963, το 1974.

Μετά το 1923 με την νίκη του Κεμάλ στην Τουρκία και την οριστικοποίηση της αγγλικής κυριαρχίας στην Κύπρο, πολλοί Τ/Κ μεταναστεύουν στην Τουρκία. Το μεταναστευτικό αυτό ρεύμα αν και τροφοδοτείται απο την αφύπνιση της τουρκικής εθνικής συνείδησης ανάμεσα στους Τ/Κ, δεν εξυπηρετεί τις σκοπιμότητες της τουρκικής διπλωματίας και το 1938 αντιμετωπίζεται εχθρικά. Αρχίζουν οι πιέσεις στους Τ/Κ να μείνουν στην Κύπρο. Η μετανάστευση σταμάτησε μετά το 1945, αλλά η επιβολή μιας σωβινιστικής πολιτικής μέσα στους Τ/Κ δεν ήρθε αυτόματα. Είναι ιστορική διαστρέβλωση να λέγεται ότι οι Τ/Κ έμειναν στην Κύπρο για να υπηρετήσουν τα σχέδια της Αγκυρας. Παρά τα διχαστικά κυρήγματα για διακοπή κάθε σχέσης με τους Ε/Κ ("απο Τούρκο σε Τούρκο") χιλιάδες Τ/Κ παραμένουν συνδικαλισμένοι σε κοινά συνδικάτα με τους Ε/Κ. Η διάσπαση επιβάλεται με την φασιστική βία της ΤΜΤ (σωβινιστικός σύνδεσμος Τ/Κ μαχητών), που δολοφονεί Τ/Κ συνδικαλιστές και αριστερούς δημοσιογράφους. Η Πρωτομαγιά του 1958 γιορτάζεται με κοινή διαδήλωση Ε/Κ και Τ/Κ συνδικαλισμένων εργατών. Στις 22 Μάη η ΤΜΤ οργανώνει απόπειρα δολοφονίας του Αχμέτ Σαντί, πρόεδρου του τουρκικού τμήματος της Συνομοσπονδίας Εργατών. Στις 24 Μάη δολοφονείται ο Φαζίλ Οντερί συντάκτης της εφημερίδας "Μεταρρυθμιστής", η οποία υποστήριζε συνεργασία Ελλήνων και Τούρκων κατά της αποικιοκρατίας και είχε διωχθεί απο τους Αγγλους το 1955. Στις 29 Μάη και 30 Ιούνη δολοφονούνται Τ/Κ που προπαγάνδιζαν την συνύπαρξη των δυό κοινοτήτων. Στις 5 Ιούνη του 1958 οι μπράβοι του Ντενκτας χτυπούν τον Χασάν Αλή συνδικαλιστή στο συνδικάτο οικοδόμων. Θύματα της ίδιας σωβινιστικής τρομοκρατίας ήταν και οι δημοσιογράφοι της εφημερίδας "Τζουμχουριέτ", Αϊχάν Χικμέτ και Αχμέτ Γκιουρκάν που δολοφονήθηκαν στις 24 Απρίλη 1962 με την κατηγορία ότι ήταν "πράκτορες των Ελλήνων".(1)

Ο,τι δεν είχε καταφέρει, όμως, ο Ντενκτάς και η ΤΜΤ, δηλαδή να επιβάλουν στους Τ/Κ την σωβινιστική πολιτική της εχθρότητας προς τους Ε/Κ, το εξασφάλισαν οι επιθέσεις Γεωρκάτζη-Σαμψών τον Δεκέμβρη του 1963. Με την "γκετοποίηση" των Τ/Κ μέσα σε θύλακες μετά τις επιθέσεις η πολιτική του Ντενκτάς "δικαιώνεται". Κάτω απο την πίεση της εξωτερικής απειλής οι Τ/Κ μάζες αναγκάζονται να ξαγρυπνούν στα οδοφράγματα-σύνορα των θυλάκων και η κυριαρχία του Ντενκτάς εδραιώνεται για πολλά χρόνια.

Επί 20 χρόνια κάθε χρόνο στις 23 Δεκέμβρη Τ/Κ διοίκηση "τιμάει την μνήμη των πεσόντων" βρίσκοντας άλλοθι στους Ελληνες τουρκοφάγους για να στηρίζει την δική-της θέση. Και κάθε φορά που θέλει να ενισχύσει την "εθνική ενότητα" των Τ/Κ πάντοτε τους καλεί στον "αγώνα για να μην επαναληφθεί το 1963".

Πάντως και μετά τις σφαγές του 1963 υπήρξε Τ/Κ αντίσταση στον σωβινισμό. Το 1964 υπήρχαν ακόμα περιπτώσεις, όπως οι λιμενεργάτες στην Αμμόχωστο, όπου Ε/Κ και Τ/Κ δούλευαν μαζί σε πείσμα των εκστρατειών για διαχωρισμό. Ωστόσο οι συνεχιζόμενες ένοπλες επιθέσεις του Γρίβα διευκόλυναν τον Ντενκτάς να διαλύσει και τις τελευταίες εστίες. Στις 11 Απρίλη 1965 η ΤΜΤ δολοφονεί τον συνδικαλιστή Ντερβίς Καβάζογλου, παλιό συνεργάτη των εφημερίδων "Μεταρρυθμιστής" και "Τζουμχουριέτ" και υποστηριχτή της κοινής πάλης των Ε/Κ και Τ/Κ εργατών. Μαζί-του δολοφονείται και ένας Ε/Κ συνδικαλιστής, ο Κώστας Μισαούλης. Αυτή η διπλή δολοφονία συμβολίζει πολύ παραστατικά πώς ο σωβινισμός επιβλήθηκε συντρίβοντας κάθε αντίσταση στον διαχωρισμό της εργατικής τάξης σε Ελληνες και Τούρκους.

Η δεκαετία που ακολούθησε ήταν πολύ σκληρή για τους Τουρκοκύπριους εργάτες και αγρότες. Η ηγεμονία των Ε/Κ αστών στο νησί σήμανε γι' αυτούς ξεχωριστή καταπίεση: Στα χωριά τα χωράφια-τους ήταν τα λιγότερο αποδοτικά, με μικρότερη αξία και χωρίς καμμιά διευκόλυνση για άρδευση, μηχανοκαλλιέργεια κλπ. Στις πόλεις δούλευαν στις χειρότερες δουλειές και με μεροκάματο πάντοτε χαμηλότερο απο τους Ελληνες.(2) Στις συνθήκες εκείνες ήταν πολύ δύσκολο να αναπτυχθεί ταξική αντιπολίτευση στο καθεστώς του Ντενκτάς.

Η κατάσταση, όμως, άλλαξε μετά το 1974. Στο Τουρκοκυπριακό κρατίδιο που δημιουργήθηκε στην Β.Κύπρο άρχισαν να αναπτύσσονται καινούργιες εσωτερικές εντάσεις και συγκρούσεις. Οι ελπίδες των Τ/Κ εργατών και αγροτών για βελτίωση της θέσης-τους άρχισαν να διαψεύδονται γρήγορα απο την αρπακτικότητα των Τούρκων και Τ/Κ καπιταλιστών.

Τα οικονομικά διλήμματα

Η Τ/Κ ζώνη απο οικονομική άποψη είναι στην ουσία μια μονοκαλλιέργεια. Τα εσπεριδοειδή αποτελούν το 78% του ακαθάριστου εισοδήματος και προμηθεύουν το 56% των εξαγωγών. Στην τρίτη θέση (αλλά με μεγάλη διαφορά, δηλαδή εξαγωγές 650 εκατομύρια τουρκικές λίρες σε σύγκριση με 5 δισ. 400 εκατομύρια Τ.Λ. για τα εσπεριδοειδή) βρίσκεται άλλο ένα γεωργικό προϊόν, οι πατάτες. Μεσολαβούν τα κτηνοτροφικά προϊόντα (αιγοπρόβατα 790 εκατομύρια Τ.Λ., γάλατα και τυριά 340 εκατομύρια Τ.Λ. εξαγωγές) που όμως εξάγονται κύρια στην Τουρκία, ενώ τα εσπεριδοειδή και οι πατάτες φέρνουν σκληρό συνάλλαγμα γιατι εξάγονται κύρια στην ΕΟΚ, που απορροφάει το 68% των εξαγωγών. Στην τέταρτη θέση των εξαγωγών εμφανίζεται αναιμικά και η βιομηχανία με τον κλάδο κλωστουφαντουργία-ιματισμός (410 εκατομύρια Τ.Λ. εξαγωγές). (3) Ο τουρισμός που πριν απο το 1974 είχε μεγάλη ανάπτυξη στην Β.Κύπρο έχει μαραζώσει κάτω απο το βάρος του διπλωματικού και οικονομικού αποκλεισμού. Το Α΄ εξάμηνο του 1984 οι ξένοι τουρίστες (εκτός των Τούρκων) ήταν μόνο 7.700.

Οι οικονομικές πιέσεις του αποκλεισμού φαίνονται και σε άλλα θέματα. Το ηλεκτρικό ρεύμα είναι πανάκριβο και διαρκώς ακριβαίνει γιατι η ηλεκτρική ενέργεια εισάγεται απο τον Νότο. Στο Βορά υπάρχουν ορισμένες μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας αλλά είναι τόσο απαρχαιωμένες που η λειτουργία-τους είναι ασύμφορη. Ακόμα και όταν κάποια βλάβη στον Νότο προκαλέσει διακοπή ρεύματος (όπως έγινε τον περασμένο Οκτώβρη), οι μονάδες αυτές δεν μπαίνουν σε λειτουργία.

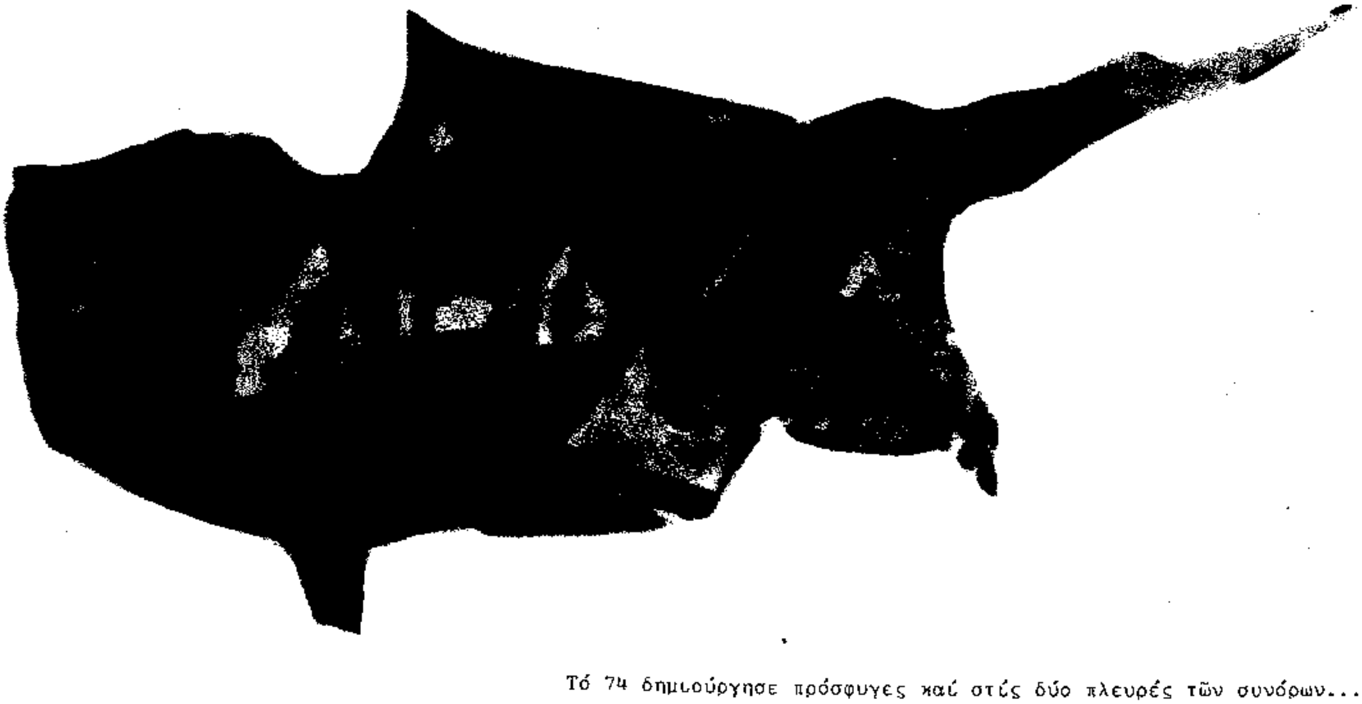
Το κόστος της εισαγόμενης ενέργειας αυξάνεται και για λόγους νομισματικούς. Το Τ/Κ κρατίδιο δεν έχει δικό-του νόμισμα. Η κυπριακή λίρα, που πάντοτε ήταν ένα ισχυρό νόμισμα (στη ζώνη της βρεττανικής στερλίνας) και παραμένει ισχυρή στα χέρια των Ε/Κ καπιταλιστών χάρη στο "οικονομικό" θαύμα" του Νότου, έχει αντικατασταθεί στον Βορά απο την Τ.Λ. που πέφτει συνέχεια με ρυθμούς ανάλογους με τον μεγάλο πληθωρισμό της Τουρκίας. Η επίσημη ισοτιμία για την αποζημίωση Τουρκοκύπρων πού κατέχουν Κυπριακές Λίρες έχει οριστεί απο την Τ/Κ κυβέρνηση στα επίπεδα 1Λ.Κ.= 210Λ.Τ. ενώ η πραγματική ισοτιμία είναι 1Λ.Κ.=680 Λ.Τ. Δεν είναι παράξενο που ένας Τ/Κ σχολιαστής μονολογεί:

> "Ο λαός σκέφτεται ότι αν γίνει μια συμφωνία (Κυπριανού-Ντενκτάς), τότε θα επανέλθει το κυπριακό νόμισμα και θα ευημερήσει. Είναι πικρό. Η δύναμη των Τούρκων νίκησε την δύναμη των Ε/Κ αλλά το νόμισμα της Τουρκίας των 50 εκατομυρίων κατοίκων ηττήθηκε απο το Ε/Κ νόμισμα".
>
> (Εφημερίδα Ορτάμ, 6/12/84)

Απο αυτή την καχεκτική οικονομική βάση ήταν κάπως δύσκολο να στηριχτούν οι φιλοδοξίες των Τ/Κ καπιταλιστών, όσες θυσίες κι αν κατάφερναν να αποσπάσουν απο τους Τ/Κ εργάτες και αγρότες. Οι Τ/Κ αστοί κατάφεραν μετά το 1974 να μεγαλώσουν τα κέρδη-τους και να εξαπλωθούν σε πολλές δραστηριότητες. Το πιο γνωστό παράδειγμα είναι η οικογένεια Ναδίρ (πατέρας και γιός) που ελέγχουν το εμπόριο πατάτας και επεριδοειδών, δηλαδή των πιο σημαντικών εξαγώγιμων προϊόντων. Τα κέρδη-τους πολλαπλασιάστηκαν και έχουν επεκταθεί σε συσκευαστήρια φρούτων, εργοστάσια χυμών, τουριστικές επιχειρήσεις και άλλες εμπορικές δραστηριότητες με ιδιαίτερα προνόμια στην ζώνη ελεύθερου εμπόριου. Με κανένα τρόπο, όμως, δεν βρισκόμαστε μπροστά σε μια εικόνα οικονομικής ανάπτυξης ικανής να ισχυριστεί ότι "οι θυσίες τώρα δικαιώνονται". Αντίθετα οι ραγδαίες αλλαγές έφεραν ανακατατάξεις μέσα στους Τ/Κ χωρίς να αμβλύνονται απο μια κάποια "ευημερία".

Οι Τ/Κ του Νότου, που με την ανταλλαγή πληθυσμών του 1975, βρέθηκαν στον Βορά σαν πρόσφυγες αντιμετώπισαν μια διαδικασία εγκατάστασης που διέψευσε τις ελπίδες-τους. Αν οι Ε/Κ πρόσφυγες είχαν να περιμένουν το απατηλό όραμα μιας "δίκαιης λύσης" του κυπριακού για να αποζημιωθούν ή να γυρίσουν πίσω, οι Τ/Κ πρόσφυγες τράφηκαν με υποσχέσεις για μια άμεση τακτοποίησή-τους με περιουσία "ίσης αξίας" μ' αυτή που άφησαν πίσω. Στην πράξη, η διεκδίκηση της "δίκαιης εγκατάστασης" παραμένει ανεκπλήρωτη 10 χρόνια μετά.

Αλλά και οι Τ/Κ αγρότες του Βορά, ακόμα και όσοι δεν χρειάστηκε να μετακινηθούν, αντιμετώπισαν τις πιέσεις και τα προβλήματα της εγκατάστασης των εποίκων απο την "μητέρα Τουρκία". Αυτή η μετακίνηση πληθυσμού απο την

Τό 74 δημιούργησε πρόσφυγες καί στίς δύο πλευρές τῶν συνόρων...

Τουρκία στην Β.Κύπρο εκτός απο τα οικονομικά προβλήματα άνοιξε και ένα ιδεολογικό ρήγμα μέσα στην Τ/Κ κοινωνία. Για τους Τ/Κ αγρότες που είχαν συνηθίσει να αντιμετωπίζουν διακρίσεις σε βάρος-τους απο την ελληνοκυπριακή διοίκηση, η σκέψη ότι είναι ξανά "πολίτες β'κατηγορίας" γιατί το "δικό-τους" κράτος ευνοεί τους έποικους, ήταν ένας κλονισμός. Η ευαισθησία στο θέμα των εποίκων φαίνεται καθαρά απο τον τρόπο που τον χρησιμοποιούν οι Τ/Κ εφημερίδες. Στην έκκληση του Τούρκου υπουργού κυπριακών υποθέσεων Τενεκετζί για θυσίες που αναφέραμε προηγούμενα ένας αρθρογράφος (ο Αχμέτ Καραμάν) απαντάει ως εξής:

> "Τώρα ας ζητήσουμε κι εμείς απο τον κ. Τενεκετζί θυσίες. Αποσύρατε τους συμπατριώτες-σας που έχουν σταλεί απο την Τουρκία στην Β.Κύπρο σαν εργατικό δυναμικό... Αν το κάνετε αυτό, όχι μόνο οι πολίτες (οι π ρ α γ μ α τ ι κ ο ί πολίτες) της Τουρκικής Δημοκρατίας της Β.Κύπρου δεν θα χρειαστεί να κάνουν μεγαλύτερες θυσίες, αλλά θα μειωθεί η ανεργία και δεν θα υπάρχει έλλειψη οικιστικών μονάδων. Υστερα απο αυτά μπορείτε να επαναφέρετε το θέμα αμοιβαίων θυσιών. Βαρεθήκαμε πια σαν Τ/Κ τις μονομερείς θυσίες".

Το ζήτημα των οικονομικών σχέσεων με την Τουρκία δεν περιορίζεται μόνο στο θέμα των εποίκων. Υπάρχουν κι άλλα σημεία προστριβής. Η Τουρκία στέλνει στο Τ/Κ κρατίδιο μια οικονομική βοήθεια γύρω στα 10 δισ. Λ.Τ. (10,5 δισ. Λ.Τ. για το 1984. Για το 1985 προϋπολογίζονται 12,7 δισ. Λ.Τ.). Αυτή η βοήθεια καλύπτει το μισό περίπου έλλειμα του προυπολογισμού της Β.Κύπρου, ενώ το άλλο μισό καλύπτεται με δάνεια απο τις τουρκικές τράπεζες. Με τον ίδιο τρόπο καλύπτεται και το έλλειμα στο ισοζύγιο πληρωμών. Για το α'εξάμηνο του 1984 οι εξαγωγές ήταν 9,6 δισ. Λ.Τ. και οι εισαγωγές 24,1 δισ. Λ.Τ., δηλαδή έλλειμα 14,5 δισ. Λ.Τ. σ' ένα εξάμηνο. Απο πρώτη άποψη φαίνεται οτι η Τουρκία "τρέφει" τους Τ/Κ. Ομως στην πραγματικότητα η "βοήθεια" και τα δάνεια ξαναγυρίζουν στην Τουρκία για να ξεπληρώσουν τις τουρκικές εξαγωγές προς την Β. Κύπρο που το α'εξάμηνο 1984 έφτασαν τα 10,1 δισ. Λ.Τ. (δηλαδή το 42% περίπου των Τ/Κ εισαγωγών). Πρόκειται για βοήθεια με το αζημίωτο, με την πιο κλασική έννοια της απομύζησης μιας αγροτικής οικονομίας απο τις τράπεζες και τις βιομηχανίες ενός πιο ισχυρού καπιταλιστικού κέντρου.

Ασφαλώς όλοι οι Τ/Κ αστοί παραδέχονται ότι αυτό είναι ένα τίμημα για την προστασία που τους δίνει ο τουρκικός στρατός. Και βέβαια ορισμένοι απ' αυτούς συμμετέχουν στα κέρδη. Ομως οι φιλοδοξίες των Τ/Κ αστών δεν περιορίζονται στο να γίνουν μεταπράτες ενός καπιταλισμού τρίτης κατηγορίας. Αυτό φάνηκε καθαρά απο τις συζητήσεις που άνοιξαν γύρω απο το θέμα μιας οικονομικής συμφωνίας-πλαίσιο ανάμεσα στο τουρκοκυπριακό κρατίδιο και την Τουρκία. Το φάσμα των απόψεων για τους όρους με τους οποίους μπορούν να γίνονται επενδύσεις απο την Τουρκία στην Β.Κύπρο αρχίζει απο την πλήρη ελευθερία τοποθέτησης κεφαλαίων και φτάνει μέχρι το "έξω το ξένο κεφάλαιο" περνώντας απο ενδιάμεσες θέσεις που ζητούν κρατικό παρεμβατισμό και έλεγχο του Τ/Κ κράτους πάνω στις ξένες επενδύσεις (π.χ. οι απόψεις του γιού Ντενκτάς). Οι Τ/Κ αστοί δεν είναι καθόλου ξεκάθαροι για τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να εξασφαλίσουν μια καλύτερη θέση στον διεθνή καταμερισμό: με την οικονομική ενσωμάτωση στην Τουρκία, με την αυτοδύναμη ανάπτυξη της Β.Κύπρου ή με την αποκατάσταση των δεσμών με την Ν.Κύπρο; Το δικό-τους οικονομικό ορμητήριο είναι μικρό., υπανάπτυκτο και απομονωμένο. Η σύνδεση με την Τουρκία ανοίγει ένα ορίζοντα πολύ στενό και υπονομευμένο. Ο συνεταιρισμός με τον Νότο σε μια ομοσπονδιακή Κύπρο προϋποθέτει υποχωρήσεις που ίσως αποδειχθούν μοιραίες. Οι επιλογές δεν είναι καθόλου εύκολες. Και γίνονται ακόμη δυσκολότερες καθώς στο προσκήνιο εμφανίζονται και οι αγώνες των εργατών και των αγροτών.

Οι πολιτικές συγκρούσεις

Μέσα σ' αυτές τις συνθήκες μετακίνησης πληθυσμών, προσφυγιάς, εποικισμού, αρπακτικής εκμετάλλευσης απο τις τουρκικές τράπεζες και τους τουρκοκύπριους καπιταλιστές, αλλά και ταυτόχρονα ενδοαστικών διαφωνιών και ασάφειας της οικονομικής προοπτικής και στρατηγικής των κυρίαρχων τάξεων, οι τουρκοκύπριοι εργάτες και αγρότες μπόρεσαν να αναπτύξουν αγώνες, να φτιάξουν συνδικαλιστικές οργανώσεις, να επηρεάσουν τις πολιτικές εξελίξεις.

Στο συνδικαλιστικό επίπεδο η κατάσταση φαίνεται ανάγλυφα μέσα απο τις δυσκολίες της τουρκοκυπριακής κυβέρνησης να επιβάλει ένα σκληρό πακέτο μέτρων λιτότητας το περασμένο φθινόπωρο: αύξηση των επιτοκίων για τα αγροτικά δάνεια, αύξηση της τιμής του ηλεκτρικού, κατάργηση επιδοτήσεων σε "προβληματικά" εργοστάσια που κλείνουν και στους αγρότες, μείωση του βιωτικού επίπεδου με συγκράτηση των μισθών και περικοπή των δημόσιων δαπανών, μείωση της απασχόλησης με πάγωμα προσλήψεων και απολύσεις στον δημόσιο τομέα κλπ. Τα μέτρα αυτά προκάλεσαν κύμα κινητοποιήσεων. Οι αγρότες έκαναν διαδηλώσεις στις 16 Νοέμβρη (αν και ήταν η επέτειος της ανακήρυξης της ανεξάρτητης Τουρκικής Δημοκρατίας της Β.Κύπτου) ενάντια στις αυξήσεις στα επιτόκια και στο ηλεκτρικό διεκδικώντας παράλληλα να γίνει συνεταιριστική η βασική εταιρεία εμπορίας εσπεριδοειδών CYPFRUVEX. Στον χώρο των Δημόσιων Υπαλλήλων το αριστερό συνδικάτο KTAMS πρόβαλε το αίτημα για καθιέρωση 35ωρου και ο αναβρασμός υποχρέωσε και το δεξιό συνδικάτο KAMU-SEN να κινητοποιηθεί. Στο θέμα των μισθών η κυβερνητική επιτροπή όρισε κατώτατο μηνιάτικο 39.900 Λ.Τ. και οι συνομοσπονδίες ΤΟΥΡΚ-ΣΕΝ (δεξιά) και ΝΤΕΒ-ΙΣ ζήτησαν κατώτατο 74.000Λ.Τ. Μετά απο πολλές συσκέψεις, 33 συνδικάτα κατέβηκαν σε Γενική Απεργία στις 11 Δεκέμβρη (και ενώ ο Ντενκτάς βρισκόταν στην Ν.Υόρκη για τον κρίσιμο Τρίτο Γύρο συνομιλιών "εκ του σύνεγγυς" με τον Κυπριανού) κινητοποιώντας 25.000 εργαζόμενους. Στις 22 Δεκέμβρη η κυβέρνηση ανακοίνωσε νέο κατώτατο μισθό 46.000Λ.Τ.

Προηγούμενα, στις 6 Δεκέμβρη η τουρκοκυπριακή Βουλή σε μια επεισοδιακή συνεδρίαση απο την οποία αποχώρησαν τα κόμματα της αντιπολίτευσης, ειχε ψηφίσει 13 νομοσχέδια έκτακτων μέτρων για τον περιορισμό των απεργιών και των διαδηλώσεων, την στρατιωτικοποίηση της αστυνομίας, την κατάργηση των επιδοτήσεων κλπ. Οσο κι αν φαίνεται παράξενο, (με βάση την ανύπαρκτη πληροφόρηση που έχουμε στην Ελλάδα) η παρουσία του τουρκικού στρατού στην Β.Κύπρο δεν σημαίνει αυτόματα και την επιβολή στρατιωτικής δικτατορίας. Η σύλληψη τον περασμένο Οκτώβρη ενός στελέχους της αντιπολίτευσης γιατί είχε λάβει ταχυδρομικά απο την Γερμανία παράνομα έντυπα της τούρκικης αντίστασης είχε προκαλέσει έντονες διαμαρτυρίες και τοποθετήσεις των κομμάτων ότι "οι απαγορεύσεις βιβλίων που ισχύουν στην Τουρκία δεν ισχύουν στην Β.Κύπρο". Οι κοινωνικές ανακατατάξεις και εντάσεις που περιγράψαμε προηγούμενα έχουν φθείρει τον έλεγχο του Ντενκτάς, αλλά μια ανοιχτή παρέμβαση του τουρκικού στρατού για την στήριξη-του μέσα στους ίδιους τους Τ/Κ θα είχε τρομερό διπλωματικό κόστος για την Τουρκία. Οι πολιτικές συγκρούσεις για τον έλεγχο της πολιτικής κατάστασης και το "ψαλίδισμα" των πολιτικών και συνδικαλιστικών ελευθεριών που έχουν κατακτήσει οι τουρκοκυπριακές μάζες βρίσκονται στην ημερήσια διάταξη απο το 1981, όταν οι βουλευτικές εκλογές φανέρωσαν την φθορά των δεξιών κομμάτων.

Η ανακήρυξη της ανεξάρτητης Τουρκικής Δημοκρατίας της Β.Κύπρου (ΤΔΒΚ) τον Νοέμβριο του 1983 έδωσε την ευκαιρία στον Νενκτάς να αποκαταστήσει τον έλεγχό-του στην Βουλή διευρύνοντας-την σε Συντακτική (για να φτιάξει το νέο Σύνταγμα της ΤΔΒΚ) και διορίζοντας τους παλιούς συνεργάτες-του που δεν είχαν εκλεγεί το 1981.

Ωστόσο η ανακήρυξη της ΤΔΒΚ είχε να αντιμετωπίσει πολλά προβλήματα εσωτερικά και εξωτερικά. Ηδη απο την πρώτη στιγμή, πίσω απο την επίσημη πανηγυρική προπαγάνδα εκφραζόταν σκεπτικισμός στα σχόλια του Τουρκικού και Τουρκοκυπριακού τύπου(4). Κύρια εκφραζόταν ανησυχία για το αν η στιγμή είναι κατάλληλη για την τουρκική διπλωματία να δώσει την μάχη της αναγνώρισης. Στην πραγματικότητα ο πρώτος γύρος αυτής της μάχης κερδίθηκε απο την ελληνική και ελληνοκυπριακή διπλωματία και τα πράγματα ξαναμπήκαν στο μακρόσυρτο λούκι των διαπραγματεύσεων. Αντίστοιχα, η ανακήρυξη δεν ξεμπλοκάρισε τον Ντενκτάς ούτε εσωτερικά. Ο αρχικός ενθουσιασμός δεν μετατόπισε πραγματικά τον συσχετισμό δυνάμεων.

Το Τουρκικό Δημοκρατικό Κόμμα, που με τους δεσμούς-του με τα συνδικάτα και τις αντιιμπεριαλιστικές θέσεις-του προβάλει σαν το μαζικό ρεφορμιστικό κόμμα της τουρκοκυπριακής αριστεράς, κρατάει μια στάση αντιπολίτευσης στην οικονομική και εσωτερική πολιτική του Ντενκτάς και υποστηρίζει την συνέχιση των διαπραγματεύσεων με τον Κυπριανού. Στην πρώτη επέτειο της ΤΔΒΚ ο ηγέτης-του Οζκέρ Οζγκιούρ παρομοίασε την Δημοκρατία του Ντενκτάς με τις Δημοκρατίες της Μπανάνας στην Λ.Αμερική, "μόνο που αυτή θα ήταν πιο σωστό να λέγεται Δημοκρατία του Πορτοκαλιού". Στο θέμα των διαπραγματεύσεων κάλεσε Κυπριανού και Ντενκτάς να κάνουν αμοιβαίες υποχωρήσεις γιατι "οι υποχωρήσεις δεν πάνε χαμένες, θα μείνουν στην Κύπρο".

Η στάση της Τ/Κ αριστεράς φαίνεται και απο τις δηλώσεις του προέδρου της Συντεχνίας Δασκάλων (ΚΤΟΣ) Ταχσίν που κατάγγειλε την οικονομική συμφωνία Τουρκίας-ΤΔΒΚ γιατι θα δέσει την Β.Κύπρο με την Τουρκία και πρότεινε: "πρέπει να εξουδετερώσουμε την εξάρτησή-μας απο την Τουρκία. Το ίδιο ισχύει για τους Ε/Κ σε σχέση με την Ελλάδα".(5)

Στην αντίπαλη όχθη η παραδοσιακή δεξιά συσπειρώνεται γύρω απο το Κόμμα Εθνικής Ενότητας το οποίο είχε ιδρύσει ο Ντενκτάς (που τώρα εμφανίζεται σαν υπερκομματικός Πρόεδρος της Δημοκρατίας). Ο σημερινός ηγέτης του ΚΕΕ Ερογλου προβάλει το κόμμα-του σαν την μόνη πολιτική δύναμη που "δεν έχει αυταπάτες" για τον διάλογο με τους ελληνοκύπριους και για Ομοσπονδιακή λύση του κυπριακού και υπόσχεται "να ξεκινήσει εκστρατεία" για την διπλωματική αναγνώριση της ΤΔΒΚ. (6) Μαζί-του συνασπίζεται και ο "Σύνδεσμος Αγωνιστών" που είναι τα κατάλοιπα των κομμουνιστοφάγων της ΤΜΤ.

Ανάμεσα στους δυό πόλους της δεξιάς και της αριστεράς κινούνται μια σειρά απο άλλα κόμματα που επιχειρούν να συγκροτήσουν εναλλακτικό φορέα σταθεροποίησης της πολιτικής κατάστασης: το Κεντροδεξιό Δημοκρατικό Λαϊκό Κόμμα με ηγέτη τον Ισμέτ Κοτάκ, ιδιοκτήτη της εφημερίδας "Κιπρίς Ποστασί". Το παραδοσιακό Κόμμα Κοινοτικής Προόδου με ηγέτη τον Ιρσέν Κιουτσούκ, γιο του Τ/Κ αντιπροέδρου του Μακάριου το 1960 δρ. Κιουτσούκ, ιδιοκτήτη της εφημερίδας "Χαλκίν Σεσί". Το κεντροαριστερό Κόμμα Κοινωνικής Απελευθέρωσης με ηγέτη τον Μποζκούρτ, του οποίου η μεταστροφή είχε επιτρέψει στον Ντενκτάς να εξασφαλίσει την ομόφωνη υποστήριξη της Βουλής για την ανακήρυξη της ΤΔΒΚ τον Νοέμβρη του 1983. Και τέλος το Σοσιαλ-Δημοκρατικό κόμμα με γενικό γραμματέα τον γιο του Ντενκτάς Ραΐφ, ο οποίος προτείνει συνασπισμό όλων των άλλων εκτός απο τα δυό άκρα (Κόμμα Εθνικής Ενότητας και Τουρκικό Δημοκρατικό Κόμμα) που "πρέπει να διαλυθούν γιατι είναι επιβλαβή για την Τ/Κ κοινότητα". (7) Η στάση αυτού του Κέντρου στο θέμα των συνομιλιών είναι πολύ ευέλικτη, ανάλογα με τις ανάγκες της συγκυρίας. Ο γιός Ντενκτάς έκανε την πιο θεαματική χειρονομία ενίσχυσης του "αισιόδοξου κλίματος" στις παραμονές της συνάντησης κορυφής της Ν.Υόρκης όταν πήγε (μαζί με τον γιό Κιουτσούκ) στο χριστουγεννιάτικο χορό των Ε/Κ συντακτών για γλέντι μαζί με τον Κυπριανού. Αυτό, όμως, δεν τον εμπόδισε να κάνει δηλώσεις ότι η διορισμένη Τ/Κ Βουλή κωλυσιεργεί στην συγκρότηση της ανεξάρτητης ΤΔΒΚ και να ζητήσει εκλογές.

Ολα τα Τ/Κ κόμματα ζητούν να γίνουν εκλογές. Η απόφαση του Ντενκτάς να τις προκηρύξει μετά απο την αποτυχία της συνάντησης με τον Κυπριανού δεν αποτελεί μόνο ένα διπλωματικό ελιγμό. Είναι κι ένα βήμα για να ξεκαθαρίσουν οι συσχετισμοί στο εσωτερικό μέτωπο των Τ/Κ. Στο μεταξύ ο Ντενκτάς ζητάει απ' όλα τα κόμματα εκτός της αριστεράς να στηρίξουν την κυβέρνηση και επιδιώκει την ενίσχυση των εξουσιών του Προέδρου. Η κρίση στην Β.Κύπρο μπαίνει σε νέα φάση.

«Ελάτε να σας αναπτύξουμε»

Οι εξελίξεις στον Βορά δεν ήταν δυνατόν να αφήσουν αδιάφορο τον Νότο. Η οικονομική και πολιτική κρίση στην τουρκοκυπριακή ζώνη σε συνδυασμό με το αυξανόμενο βάρος της ελληνικής και ελληνοκυπριακής κυβέρνησης στις εξελίξεις της περιοχής δίνουν στους ελληνοκύπριους καπιταλιστές για πρώτη ουσιαστικά φορά απο το 1974 την αυτοπεποίθηση ότι μπορούν να ενσωματώσουν τους Τ/Κ σε μια Ομοσπονδιακή Κύπρο κάτω απο τον έλεγχό-τους.

Χαρακτηριστικός είναι ο τόνος μιας συνέντευξης που έδωσε στις 27/12/84 στην "Κιπρίς Ποστασί" ο πρώην υπουργός εξωτερικών Ρολάνδης, γνωστός για τις απόψεις-του υπέρ των προτάσεων Κουεγιάρ και γνήσιος εκπρόσωπος του κυπριακού κεφάλαιου.

> "Για να είναι γερή η Ομοσπονδία που θα ιδρύσουν οι Ε/Κ και οι Τ/Κ, δήλωσε ο κ.Ρολάνδης, η οικονομική κατάσταση της τουρκικής πλευράς πρέπει να φτάσει στο επίπεδο των ελληνοκυπρίων... Η οικονομική ισότητα είναι απαραίτητη ώστε η Ομοσπονδία να τοποθετηθεί πάνω σε γερά θεμέλια. Πρέπει να δοθεί γοργός ρυθμός στην οικονομική ανάπτυξη της τουρκικής πλευράς...(η οποία) πρέπει να πραγματοποιηθεί μέσα σε συγκεκριμένο διάστημα.
>
> Το Κιόνελι π.χ. είναι ένα τουρκικό χωριό που χρειάζεται υδατοφράκτη. Κατά την γνώμη-μου αν απαιτούνται 5 εκατομύρια λίρες πρέπει να διατεθούν 10 εκατομύρια για να επιταχυνθεί το έργο.
>
> (Σχετικά με τις δυσκολίες που μπορεί να προκύψουν απο την ελεύθερη διακίνηση ο κ.Ρολάνδης τόνισε ότι) σε πρώτη φάση αντί να γίνεται οποιαδήποτε διακίνηση απο την μια περιοχή στην άλλη θα πρέπει να διακινούνται μόνο πρόσωπα υπεύθυνα, με συναίσθηση της ευθύνης... Επίσης έχει σημασία να γίνεται έλεγχος."

Η σιγουριά αυτής της πρότασης σε στύλ "ελάτε να σας... αναπτύξουμε" ξεκινάει απο την επίγνωση ότι έχει να βρεί ακροατήριο στην Τ/Κ πλευρά και επομένως να ασκήσει πραγματικές πιέσεις για την αποδοχή-της. Εκφράζει επίσης την βεβαιότητα των ελληνοκύπριων καπιταλιστών για το ποιός θα έχει το πάνω χέρι σε μια τέτοια διαδικασία.

Αυτές οι εκτιμήσεις δεν είναι προσωπική υπόθεση του κ. Ρολάνδη. Είναι το κοινό υπόβαθρο της πολιτικής τόσο του Κληρίδη όσο και του Κυπριανού στο θέμα των διαπραγματεύσεων, πέρα απο τις διαφωνίες που προκαλούν οι παρεμβάσεις της ελληνικής κυβέρνησης. Και το ένα κόμμα και το άλλο υποστηρίζουν ουσιαστικές διαπραγματεύσεις γιατι συμφωνούν στην εκτίμηση ότι υπάρχουν πραγματικές δυνατότητες να τραβήξουν τους Τ/Κ σε μια λύση κάτω απο τον δικό-τους έλεγχο. Η εκτίμηση αυτή ενισχύεται και απο τις εξελίξεις στην περιοχή, που έχουν φέρει την ελληνοκυπριακή κυβέρνηση στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος Ευρωπαίων και Αμερικάνων.

Μετά απο την αποτυχία τόσο του Ισραηλινού στρατού όσο και της μικτής αμερικανο-γαλλικής (με αγγλικές και ιταλικές τσόντες) "ειρηνευτικής" δύναμης στο Λίβανο, το διπλωματικό ενδιαφέρον —κύρια των Ευρωπαίων— έχει συγκεντρωθεί στην αναζήτηση μιας προσέγγισης Συρίας—Ισραήλ. (8) Παράλληλα το στρατιωτικό ενδιαφέρον έχει συγκεντρωθεί στις διευκολύνσεις που προσφέρει η Κύπρος σαν τα μόνα ασφαλή μετόπισθεν για την οποιοδήποτε στρατιωτική επιχείρηση με διάρκεια. Η στάση της Ε/Κ κυβέρνησης που είχε

Αστικές υποκρισίες... Τά περασμένα Χριστούγεννα έπικρατούσε ακόμα κλίμα "συγκρατημένης αισιοδοξίας". Στό χορό τῶν ἑλληνοκύπριων δημοσιογράφων συναντήθηκαν Κυπριανού και Ντενκτάς μαζί και γλέντησαν μαζί. "Υστερα ἦρθε ὁ καυγᾶς στή συνάντηση κορυφῆς... Κατά τά ἄλλα, σύμφωνα μέ τόν κύριο Ρολάνδη, ἀκόμα καί ἄν ὑπογραφεῖ συμφωνία τό δικαίωμα ἐλεύθερης διακίνησης θά πρέπει νά περιοριστεῖ στά "ὑπεύθυνα πρόσωπα" γιά να μήν ὑπονομεύεται τό κλίμα "ἀμοιβαίας ἐμπιστοσύνης" ἀπό ἀνεύθυνα στοιχεῖα.

επιτρέψει την χρησιμοποίηση των αγγλικών βάσεων απο την μικτή ειρηνευτική δύναμη πέρυσι εκτιμήθηκε κατάλληλα, όχι μόνο απο τους αμερικάνους αλλά και απο τους γάλλους και την ΕΟΚ συνολικά. Ετσι έχουμε τους Αμερικάνους να προσφέρουν "τζάκποτ" (ειδικό ταμείο) σε περίπτωση συμφωνίας για το κυπριακό, τον Γάλλο υπουργό Αμυνας Ερνύ να επισκέπτεται την Ν.Κύπρο προσφέροντας όπλα στις παραμονές του β΄ γύρου των συνομιλιών της Ν.Υόρκης και τέλος τον Κυπριανού να ζητάει συνάντηση με τον Ρήγκαν μόλις απέτυχε η συνάντηση με τον Ντενκτάς. Κληρίδης και Κυπριανού συμφωνούν ότι στην σημερινή συγκυρία οι πιέσεις των δυτικών ιμπεριαλιστών ευνοούν την ελληνοκυπριακή προσπάθεια να φέρει τις προτάσεις Κουεγιάρ στα μέτρα-της. Συμφωνούν ότι αυτή η ευνοϊκή γι΄ αυτούς συγκυρία πρέπει να αξιοποιηθεί, γιατι στον λαβύρινθο της Μ.Ανατολής μια μεταβολή μπορεί να ξαναδώσει νέες ελπίδες στον Ντενκτάς για αναγνώριση μιας ανεξάρτητης ΤΔΒΚ.

Ωστόσο η ελληνοκυπριακή τακτική στις διαπραγματεύσεις δεν καθορίζεται μόνο στην Λευκωσία αλλά και στην Αθήνα. Και η ελληνική κυβέρνηση φαίνεται ότι δεν βιάζεται να δώσει την συγκατάθεσή-της για ένα συμβιβασμό στην Κύπρο. Οι λόγοι είναι πολλοί. Κοντοπρόθεσμα υπάρχει το θέμα της προσφοράς της Λήμνου στο ΝΑΤΟ που δεν έχει ξεπεράσει ακόμα το τούρκικο βέτο. Είναι αμφίβολο αν ο Παπανδρέου θα επιτρέψει στον Κυπριανού να υπογράψει ό,τιδήποτε αν η σύνοδος του ΝΑΤΟ δεν ανοίξει τον δρόμο για τον ελληνικό επιχειρησιακό έλεγχο στο Αιγαίο νομιμοποιώντας την στρατιωτικοποίηση της Λήμνου. Μακροπρόθεσμα, το δίδυμο Καραμανλή-Παπανδρέου ανησυχεί για την προοπτική να μειωθεί η επιρροή του ελληνικού κράτους σε μια Κύπρο όπου οι διεθνείς εγγυήσεις και οι στρατιωτικές παρουσίες θα μπούν σε νέα βάση. Καθώς οι διαπραγματεύσεις προχωρούν στο κεφάλαιο "αποστρατιωτικοποίηση—διεθνείς εγγυήσεις" η τούρκικη πλευρά πιέζεται να ορίσει χρονοδιάγραμμα αποχώρησης του στρατού-της απο την Β. Κύπρο και αντιδρά, αλλά και η ελληνική κυβέρνηση δεν έχει ξεκαθαρίσει πόσο δέχεται να χάσει τη θέση του προστάτη της Ν.Κύπρου. Σε συνέντευξη τύπου, στις 13/1/85, ο Ντενκτάς είχε ρωτηθεί αν είναι αλήθεια ότι ο ελληνοκύπριος Υπουργός Εξωτερικών δήλωσε ότι η Ελλάδα δεν θα συμπεριλαμβάνεται στις εγγυήτριες δυνάμεις. Σαν απάντησή-του ο Ντενκτάς δήλωσε ότι αν δεν πρόκειται για προσωπική άποψη του κ.Ιακώβου και υπάρχουν τέτοιες σκέψεις τότε η Συνάντηση Κορυφής θα αποτύχει. Η θέση-του είναι ότι οι Τουρκοκύπριοι δεν δέχονται συμφωνία χωρίς εγγυήσεις της Τουρκίας γι΄ αυτούς. "Για τους ελληνοκύπριους ας εγγυηθεί η Ελλάδα. Αυτό θα το θεωρήσουμε φυσικό". (9) Σε επόμενη ερώτηση για το πώς βλέπει την ιδέα να προστεθούν κι άλλες εγγυήτριες δυνάμεις η απάντηση ήταν "Αυτό σημαίνει ότι θα μειωθεί η επιρροή της Τουρκίας.Αναμειγνύοντας ξένους στην υπόθεση την μπερδεύουμε ακόμα περισσότερο". Είναι άγνωστο τί συζητήθηκε γι΄ αυτό το θέμα στην Ν.Υόρκη και ποιές φόρμουλες πρότεινε ο Κυπριανού ύστερα απο τις συνενοήσεις στην Αθήνα. Μήπως η ένταξη μιας Ομοσπονδιακής Κύπρου στην ΕΟΚ με κάποιες βάσεις για τους αμερικάνους θα ικανοποιούσε Ελλάδα-Αγγλία-Γαλλία και ΗΠΑ αφήνοντας μόνο την Τουρκία στα κρύα του λουτρού; Θα δεχόταν ποτέ η Τουρκία τόσο μεγάλη υποχώρηση; Το σίγουρο είναι ότι η όποια φόρμουλα που φτιάχτηκε στο "εθνικό κέντρο" δεν είναι ομόφωνα δεκτή απο τους Ε/Κ αστούς, που ανησυχούν ότι εμποδίζονται οι διαπραγματεύσεις για χάρη των στρατηγικών συμφερόντων του ελλαδικού κράτους.

Δεν είναι η πρώτη φορά που εκδηλώνεται αυτή η διαφωνία. (10) Πάνω σ΄ αυτό το θέμα παραιτήθηκε ο Ρολάνδης, το ίδιο ζήτημα υπήρχε πίσω απο την "γκάφα Καψή" τότε που ο Παπανδρέου κατακεραύνωσε τον Κυπριανού στο ίδιο στύλ που ο Κυπριανού τώρα κατακεραυνώνει τον Κληρίδη και το ΑΚΕΛ. Το αν θα αποκατασταθούν οι σχέσεις Κυπριανού Κληρίδη σε μια φυσιολογική συνεργασία προς την οποία τείνουν όλη αυτή την περίοδο (είναι χαρακτηριστικό ότι λίγο πριν τον δημόσιο καυγά συζητούσαν για κοινή κυβέρνηση) εξαρτάται απο το πόσες μανούβρες θα υποχρεωθεί να κάνει ο Κυπριανού κάτω απο την πίεση της Αθήνας.

Και το ΑΚΕΛ; Το "Κόμμα του Εργαζόμενου Λαού" για άλλη μια φορά υποτάσσει τα συμφέροντα του εργαζόμενου λαού στην στρατηγική των ελληνοκύπριων καπιταλιστών. Αφού όλα αυτά τα χρόνια στήριξε τον Κυπριανού σταθεροποιώντας την πολιτική κατάσταση στην Ν.Κύπρο και καλύπτοντας όλους τους χειρισμούς της ελληνοκυπριακής διπλωματίας, σήμερα ανακαλύπτει ότι ο Κυπριανού μπορεί να σταθεί και χωρίς αυτό. Το ΑΚΕΛ με την πολιτική-του της ταξικής συνεργασίας είναι αυτό που έφερε τους ελληνοκύπριους καπιταλιστές στη θέση να μπορούν να κάνουν προσφορές του τύπου "ελάτε να σας αναπτύξουμε". Αλλά και απο την θέση της αντιπολίτευσης όπου το έστειλε ο Κυπριανού, το ΑΚΕΛ παραμένει πιστό στις επιλογές των Ε/Κ αστών. Η κριτική-του στον Κυπριανού δεν προχωράει παραπέρα απο την κριτική Κληρίδη, δηλαδή εκφράζει μόνο τις ανησυχίες μήπως η άρνηση Κυπριανού να υπογράψει συμφωνία στην Ν.Υόρκη αδυνατίζει αντί να ενισχύει την διαπραγματευτική θέση του ελληνοκυπριακού κράτους. Η αντίληψη ότι τα συμφέροντα των Ε/Κ εργατών διαχωρίζονται απο τα συμφέροντα του "κράτους-τους" είναι ανύπαρκτη για το ΑΚΕΛ. Το μόνο αριστερό επίχρισμα στην πολιτική-του είναι η προειδοποίηση προς τον Κυπριανού να μην εμπιστεύεται την εύνοια των ιμπεραλιστών γιατι μπορεί να τον οδηγήσει σε εκβιαστικά διλήμματα. Αν κάποιος όμως οδηγείται σε εκβιαστικά διλήματα, αυτός είναι η κυπριακή εργατική τάξη κάτω απο την πολιτική του ΑΚΕΛ. Γιατι η πολιτική του "αρραγούς εσωτερικού μετώπου" κρατάει τους εργάτες και τους αγρότες στην ουρά των αστικών χειρισμών και μεταθέτει στις πλάτες-τους όλες τις πιέσεις των καπιταλιστικών ανταγωνισμών.

Τι είδους λύση;

Οι προτάσεις Κουεγιάρ, όπως και το σχέδιο Κυπριανού και οι αντιπροτάσεις Ντενκτάς μιλάνε για επανασύνδεση των

δυό κοινοτήτων και την δημιουργία "αμοιβαίας εμπιστοσύνης" αλλά στην πράξη οι διαπραγματεύσεις είναι άλλο ένα πεδίο σύγκρουσης των ανταγωνιστικών φιλοδοξιών των ελληνοκύπριων και τουρκοκύπριων αστών και των συμμαχιών-τους. Η σημερινή συγκυρία φαίνεται να προχωράει προς ένα συμβιβασμό με όρους συμφέροντες για τους ελληνοκύπριους καπιταλιστές. Ενα συμβιβασμό που δεν θα λύσει το πρόβλημα, γιατι καμμιά λύση των ίδιων των αστών δεν μπορεί να εξαλείψει τους ανταγωνισμούς-τους. Ακόμα κι αν ο Ντενκτάς και ο Κυπριανού υπογράψουν το έγγραφο Κουεγιάρ η Κυπριακή Ομοσπονδία που θα δημιουργηθεί θα είναι έρμαιο των αντιθέσεων ανάμεσα σε ελληνοκύπριους και τουρκοκύπριους καπιταλιστές καθώς και ανάμεσα στις "εγγυήτριες δυνάμεις". Η διάσπαση της κυπριακής εργατικής τάξης σε Ε/Κ και Τ/Κ δεν μπορεί να ξεπεραστεί με καμμιά αστική λύση, αλλά μόνο με την κίνηση των ίδιων των Κύπριων εργατών. Ενα πρώτο βήμα σ' αυτή την κατεύθυνση για την Ε/Κ εργατική τάξη είναι να απορρίψει τις φωνές που την προτρέπουν να υποστηρίξει μια πιο σκληρή στάση στις διαπραγματεύσεις, να απορρίψει τις πατριωτικές κορώνες που καλούν σε πολεμικές προετοιμασίες για την "αμυντική" θωράκιση, να αρχίσει να κτίζει την δικιά-της ανεξάρτητη "αμοιβαία εμπιστοσύνη" με τους Τ/Κ εργάτες αναπτύσσοντας τους αγώνες-της ενάντια στους "δικούς-της" καπιταλιστές. Οι τουρκοκύπριοι εργάτες έχουν ήδη ξεκινήσει τέτοιους αγώνες που "υπονομεύουν" την αδιαλλαξία του Ντενκτάς. Καιρός να "υπονομεύσουμε" την αδιαλλαξία της "δικής-μας" πλευράς.

Αυτός πρέπει να είναι ο προσανατολισμός μέσα στην ίδια την Κύπρο. Στην Ελλάδα, συμπαράσταση στους Κύπριους εργάτες σημαίνει καταγγελία της πολιτικής Καραμανλή-Παπανδρέου που προσπαθεί να χρησιμοποιήσει τους Κύπριους σαν πιόνια για τις διπλωματικές-της μανούβρες στην Μ.Ανατολή και τις διαμάχες με την Τουρκία. Μια τέτοια καταγγελία προφανώς δεν έχει τίποτα να κάνει με κριτικές περί "μειοδοσίας" που απορρίπτουν το σχέδιο Κουεγιάρ σαν συμβιβαστικό και ζητούν να πάει ελληνικός στρατός στην Κύπρο. Η επαναστατική κριτική καταγγέλει την ατολμία των αστικών συμβιβασμών, την αδυναμία-τους να βάλουν τέρμα στους ανταγωνισμούς, το ρόλο του ελληνικού κράτους για την διαιώνισή τους. Η κριτική-μας στα σχέδια τύπου Ρολάνδη που ονειρεύονται να "απελευθερώσουν" οικονομικά την Β. Κύπρο δεν έχει να αντιπροτείνει μια στρατιωτική επιχείρηση "απελευθέρωση" αλλά να διακηρύξη ότι οι μόνοι που μπορούν να απελευθερώσουν την Β.Κύπρο είναι οι τουρκοκύπριοι εργάτες που ήδη παλεύουν ενάντια στον Ντενκτάς και τον Εβρέν.

Απ' αυτή την σκοπιά καταγγέλουμε την πολιτική της πιο ενεργητικής επέμβασης του "εθνικού κέντρου" που ακολουθεί το ΠΑΣΟΚ. Απ' αυτή τη σκοπιά θεωρούμε απαράδεκτη την κάλυψη που δίνουν τα δυό ΚΚΕ στην ομόφωνη εθνική πολιτική Καραμανλή-Παπανδρέου. Το ΚΚΕεσ έφτασε στο σημείο να υποστηρίζει τον Κυπριανού στην διαμάχη με το ΑΚΕΛ, επιβεβαιώνοντας για άλλη μια φορά ότι ταυτίζεται με το ΠΑΣΟΚ. Το ΚΚΕ δήλωσε ουδετερότητα στο θέμα του χειρισμού των διαπραγματεύσεων(11) και περιορίστηκε να προειδοποιήσει Παπανδρέου-Κυπριανού να μην βασίζονται στο ΝΑΤΟ και τους αμερικάνους. Τη στιγμή που ο Αντρέας ετοιμάζεται να πάει στην Μόσχα αυτές οι συμβουλές είναι τελείως κούφιες. Το ΠΑΣΟΚ κάνει συνεχείς ελιγμούς για να εξασφαλίσει και την διπλωματική υποστήριξη της ΕΣΣΔ για τις ελληνικές και ελληνοκυπριακές διαπραγματευτικές θέσεις. Τις μέρες που ο Τύχονωφ ήταν στην Αγκυρα εξάγγειλε το "νέο αμυντικό δόγμα" και τώρα που η Αθήνα πάει στον Τύχονωφ, ο Αντρέας έχει στις βαλίτσες-του τις "φιλειρηνικές" πρωτοβουλίες των 6, προτάσεις συνεργασίας με τους Ελληνες εφοπλιστές και άλλα τέτοια χαρτιά. Οι συμβουλές του ΚΚΕ, λοιπόν, δεν κάνουν τίποτα άλλο απο το να επιβεβαιώνουν την ομοφωνία γύρω απο τους χειρισμούς Καραμανλή-Παπανδρέου. Το σπάσιμο αυτής της ομοφωνίας είναι υπόθεση της επαναστατικής αριστεράς.

ΚΥΠΡΙΑΚΟ: ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΕΘΝΕΣ Η ΤΑΞΙΚΟ;

ΑΝΟΙΧΤΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ

ΘΕΑΤΡΟ ΑΚΑΔΗΜΟΣ
Ιπποκρατους & Ακαδημιας
19 .2.85 / 6 μμ.

Ενωση αλληλεγγυης μεταξυ των λαων Ελλαδας και Τουρκιας

Τηλ 36 25 821 / Μποταση 6. Αθηνα.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Θέλουμε να ευχαριστήσουμε τους συντρόφους της Ενωσης Αλληγγεύης μεταξύ των Λαών Ελλάδος Τουρκίας για την χρησιμοποίηση του αρχείου τους και για τις μεταφραστικές διευκολύνσεις που μας έδωσαν για τον τουρκικό και τουρκοκυπριακό τύπο. Φυσικά η ευθύνη για τις απόψεις που εκφράζει το άρθρο και για τις οποιεσδήποτε ελλείψεις-του παραμένει δική-μας.

1. Βλέπε το Φυλλάδιο "Κύπρος" που κυκλοφόρησε απο την Ενωση Αλληλεγγύης Μεταξύ των Λαών Ελλάδας-Τουρκίας.
2. Βλέπε και το άρθρο του Θ.Τσεκούρα "Σημειώσεις για τους ταξικούς αγώνες στην Κύπρο", περιοδικό Θέσεις Νο10.
3. Τα στοιχεία για τις εξαγωγές αφορούν το πρώτο εξάμηνο του 1984 και δημοσιεύτηκαν στον τουρκοκυπριακό τύπο στα τέλη του Σεμπτέμβρη 1984.
4. Βλέπε περιοδικό "Δεκαπενθήμερος Πολίτης" 28/12/84 το άρθρο "Πώς είδε ο τουρκικός τύπος την ανακήρυξη του "Τουρκικού Κράτους" στην Β.Κύπρο".
5. Στην εφημερίδα "Γιενή Ντουζέν", 25/11/1984
6. Στην εφημερίδα "Γκιουνές", όργανο του ΚΕΕ, 14/10/84
7. Συνέντευξη τύπου, 6/10/84
8. Βλέπε το άρθρο για τις εξελίξεις στην Μ.Ανατολή σ' αυτό το τεύχος της Μαμής.
9. Γκιουνάϋντίν, 14/1/85
10. Βλέπε σχετικά και σε προηγούμενα άρθρα της Μαμής: στο Νο2 "Κυπριακό: Πρόβλημα εθνικό, διεθνές ή ταξικό;" και στο Νο5 "Λήμνος—Αιγαίο—Κύπρος: Το δόγμα θα γίνουμε αστικοί σε δράση"
11. "Οσον αφορά τους τακτικούς χειρισμούς (το ΚΚΕ) θεωρεί ότι είναι υπόθεση των ελληνοκυπρίων, της κυβέρνησής-τους και των πολιτικών-τους κομμάτων". Δήλωση Φλωράκη μετά την συνάντησή-του με Κυπριανού (Ριζοσπάστης, 7/2/85)

Ο ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ ΑΝΟΙΓΕΙ ΤΙΣ ΠΟΡΤΕΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ

Συχνά οι δεξιές εφημερίδες (1) εκφράζουν την λύπη τους, για την αντιδυτική στάση της κυβέρνησης, στα διεθνή θέματα : Η επίσκεψη του Παπανδρέου στην Βαρσοβία, η δικαιολόγηση της κατάριψης του κορεάτικου τζάμπο, το ταξείδι στην Μόσχα, συνοδεύονται από την ευθυγράμμιση της Αθήνας με τις θέσεις των "αδιάλακτων" Αράβων στα ζητήματα της Μέσης Ανατολής. Όλα αυτά, αναρωτιόνται, δεν εκφράζουνε την από παλιά γνωστή τριτοκοσμική και αντιαμερικανική στάση του ΠΑΣΟΚ; Και μια τέτοια πολιτική δεν "μας" απομονώνει από τα μετριοπαθή αραβικά καθεστώτα, που φυσιολογικά στρέφονται προς την Τουρκία, βλάπτοντας έτσι την "εθνική μας" υπόθεση στην Κύπρο;

Ότι, για τις δεξιές εφημερίδες, μεταφράζεται σε τριτοκοσμική κατεύθυνση είναι για τις φιλοκυβερνητικές, πολυδιάστατη, αδέσμευτη και ισόρροπη εξωτερική πολιτική. Να τι έγραφε το ΒΗΜΑ, για την περιβόητη συνάντηση Μιττεράν-Καντάφι-Παπανδρέου στην Ελούντα:(2)

"....Η προσέγγιση Λιβύης-Γαλλίας με την αποτελεσματική μεσολάβηση της Ελλάδας, επιβεβαιώνει ακριβώς αυτές τις περιφεριακές δυνατότητες και αποκαλύπτει ότι υποβαθμίζεται σε αυτό το συγκεκριμένο θέμα του Τσάντ, ο κυρίαρχος ρόλος των υπερδυνάμεων....".

Και συνεχίζει, εκφράζοντας την ελπίδα, ότι τέτοιες ειρηνευτικές διαμεσολαβήσεις μπορούν να επεκταθούν και μεταξύ Ιράν-Ιράκ, Συρίας-Παλαιστηνίων κ.λ.π

Σύμφωνα με αυτήν την φιλοκυβερνητική άποψη, η ειρήνευση είναι θέμα πολιτικής βούλησης και κατάλληλης διαμεσολάβησης: Άλλωστε στην έλλειψη αυτής της βούλησης, από την μεριά των αδιάλακτων Τουρκοκυπρίων, δεν σκαλώνει το Κυπριακό;

Όμως η πραγματικότητα διαψεύδει και τις δύο πλευρές. Η εξωτερική πολιτική του ΠΑΣΟΚ, δεν ήταν σταθερά και πάντοτε στραμένει προς τους "αδιάλακτους" Άραβες. Ούτε κάποια τριτοκο-

σμική κατεύθυνση, ούτε κάποια βούληση ισορροπίας υπαγόρευσαν τα τελευταία ανοίγματα προς την Συρία και την Λιβύη. Η μείωση της απόστασης που χώριζε τον Μιττεράν και τον Καντάφι, δεν ωφείλεται στις καλές υπηρεσίες του Παπανδρέου. Η συμφωνία αποχώρησης των Λιβυκών και Γαλλικών στρατευμάτων που δεν ολοκληρώθηκε ποτέ - υπογράφτηκε στην Λιβύη δύο μήνες πριν την συνάντηση στην Ελούντα, και δεν υπαγορεύτηκε από κάποια πολιτική βούληση ή διαμεσολάβηση, αλλά από τα εσωτερικά και εξωτερικά προβλήματα του Καντάφι, αλλά και τις εξελίξεις στον ίδιο τον εμφύλιο πόλεμο του Τσάντ. Αυτό, που η ελληνική διπλωματία κατάφερε, ήταν να επωφεληθεί, ξαναθερμαίνοντας τις λίγο μπαγιάτικες σχέσεις με την Τρίπολη.

Η «ΕΙΡΗΝΕΥΣΗ» ΣΤΟ ΤΣΑΝΤ

Το Τσάντ (3) που βρίσκεται νότια της Λιβύης και είναι ένα από τα φτωχότερα κράτη στον κόσμο, απέκτησε την αναξαρτησία του από την Γαλλία, μόλις το 1960. Σχεδόν από τότε βρίσκεται σε διαρκή εμφύλιο πόλεμο, έναν πόλεμο που ξεκίνησε σαν απελευθερωτικός και κατέληξε,με την "ενεργή συμπαράσταση" των γύρω χωρών αλλά και της Γαλλίας και των ΗΠΑ, σε πόλεμο φατριών και αρχηγών.

Η Γαλλία έχει σημαντικά συμφέροντα στο Τσάντ. Η χώρα αυτή όχι μόνο βρίσκεται στο κέντρο της παλιάς γαλλικής αποικίας, αλλά "φιλοξενεί" και ένα σημαντικό γαλλικό κεφάλαιο. (κλωστουφαντουργία, ελαιουργία, βιομηχανία τροφίμων κ.λ.π.). Η γαλλική CHEVRON, μαζί με την EXXON και την SHELL έχουν εντοπίσει εκμεταλεύσιμα κοιτάσματα πετρελαίου, ενώ η βόρεια πλευρά, στα σύνορα με την Λιβύη, η λωρίδα Αότσου είναι πλούσια σε ουράνιο, βολφράμιο, κασσίτερο και χρυσό. Λόγω της βαρύτητας του γαλλικού κεφάλαιου, το Παρίσι κύρια ενδιαφέρεται στην σταθερότητα του όποιου φιλικού καθεστώτος, αλλά και να ανακόψει την πορεία του Καντάφι προς τις παλιώτερες γαλλικές κτήσεις όπου σχεδόν παντού έχει συμφέροντα.

Τα παραπάνω, έχουν οδηγήσει την Γαλλία, στο να ενισχύει πάντα την εκάστοτε κυβέρνηση: Τον Τομπαλμπαϊ, τον Μαλούμ που ανέτρεψε τον Τομπαλμπαϊ το '75 με πραξικόπημα, τον Ουεντεϊ, που το '79, έπειτα από την προσωρινή σύμπραξη του απελευθερωτικού κινήματος Φρολινάτ με την κυβέρνηση Μαλούμ, βρέθηκε στην εξουσία, με την βοήθεια της οργάνωσης για την Αφρικανική ενότητα. Όταν, ο Χαμπρέ, ηγέτης του "φιλοδυτικού" κομματιού του Φρολινάτ, κύρηξε τον πόλεμο στον Ουεντεϊ, Λιβύη και Γαλλία βρέθηκαν στο πλευρό της κυβέρνησης. Μόνο όταν, με την βοήθεια της Αιγύπτου, του Σουδάν και της ΣΙΑ, ο Χαμπρέ κέρδισε την εξουσία, κέρδισε και την Γαλλική υποστήριξη.

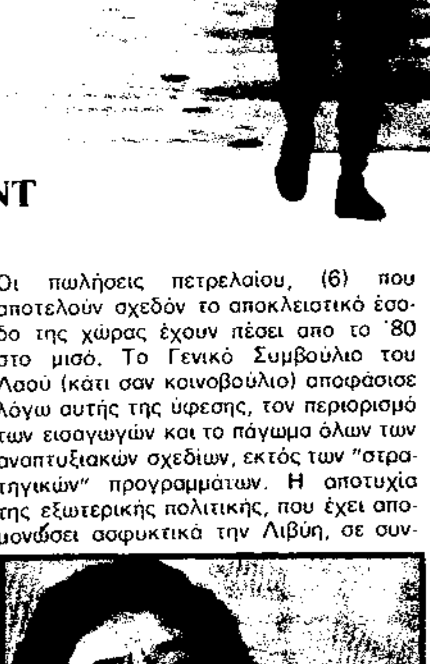
Οι επιδιώξεις του Καντάφι πάλι, δεν περιορίζονται σε ένα φιλολυβικό καθεστώς. Η πλούσια λωρίδα Αότουν στα σύνορα Λιβύης-Τσάντ, ανήκει σύμφωνα με μια Γαλλο-ιταλική συμφωνία του 1935, στην Λιβύη, και ο Καντάφι την διεκδικεί. Έτσι, όταν ο Τομπαλμπαϊ προχώρησε το 1973 σε διαπραγματεύσεις, η Τρίπολη σταμάτησε να στηρίζει το Φρόλινατ, στο οποίο συμμετείχαν τότε τόσο ο "αραβοεθνικιστής" Γκουκουνί Ουεντεϊ, όσο και ο φιλοδυτικός Χιουένε Χαμπρέ. Η υποστήριξη του Φρολινάτ, ξανάρχισε το '75 όταν ο Μαλούμ φάνηκε λιγώτερο ενθουσιώδης προς το Λιβυκό αίτημα.

Το 1983, η εικόνα του '82 έχει αντιστραφεί. Ο Ουεντεϊ βαδίζει προς την Ντζαμένα, πρωτεύουσα του Τσάντ και έδρα της κυβέρνησης Χαμπρέ, με υποστήριξη της Λιβύης. Η Γαλλία εξοπλίζει τις κυβερνητικές δυνάμεις, και όταν η Λιβύη εισβάλει στέλνει και η ίδια στρατεύματα, για να ανακόψουν την προέλαση. Ο πόλεμος γίνεται γαλλο-λιβυκός.

Από τα μέσα του '84, φαίνεται να μεταβάλλεται η κατάσταση. Στο ίδιο το Τσάντ, ο λιμός έχει επισκιάσει τον πόλεμο. Καθώς νέες δυνάμεις, εμφανίζονται στο προσκήνιο, και τα παλιά μέτωπα διασπώνται, η κατάσταση αρχίζει να μοιάζει όλο και περισσότερο με Λίβανο (4). Ο Ουντεϊ βρίσκεται εγκαταλελειμένος από τα περισσότερα κομμάτια της συμμαχίας του, και του στρατού του, ο Χαμπρέ, περιορίζεται από δυνάμεις που κινούνται αυτόνομα από την Τρίπολη. Μέσα σ'αυτή την κατάσταση η υποστήριξη και από την Γαλλία και από την Λιβύη μοιάζουν να μην έχουν αντικείμενο.

Από την άλλη, οι εσωτερικές εξελίξεις στην Λιβύη (5) ανάγκασαν τον Καντάφι σε στροφή. Η δημοτικότητά του, είναι σήμερα μικρότερη παρά ποτέ. Κύριο αίτιο οι οικονομικές δυσκολίες που σε συνδυασμό με την διεθνή απομόνωση, έχουν υπονομεύσει τα αναπτυξιακά σχέδια και το βιοτικό επίπεδο.

Οι πωλήσεις πετρελαίου, (6) που αποτελούν σχεδόν το αποκλειστικό έσοδο της χώρας έχουν πέσει απο το '80 στο μισό. Το Γενικό Συμβούλιο του Λαού (κάτι σαν κοινοβούλιο) αποφάσισε λόγω αυτής της ύφεσης, τον περιορισμό των εισαγωγών και το πάγωμα όλων των αναπτυξιακών σχεδίων, εκτός των "στρατηγικών" προγραμμάτων. Η αποτυχία της εξωτερικής πολιτικής, που έχει απομονώσει ασφυκτικά την Λιβύη, σε συν-

δυασμό με τις συνεχιζόμενες στρατιωτικές δαπάνες και το πάγωμα των αναπτυξιακών σχεδίων πρέπει να έχει δημιουργήσει μεγάλες δυσαρέσκειες στους ηγετικούς κύκλους. Η δυσαρέσκεια αυτή δεν περιορίζεται εκί, καθώς η μείωση των μισθών, η έλλειψη καταναλωτικών αγωθών, η εγκατάλειψη των οικιστικών προγραμμάτων, των σχέδιων για την ιατρική περίθαλψη κλπ. έχει εξαφανίσει κάθε "επαναστατικό" ζήλο.

Μαζί με την δυσαρέσκεια έχουν αυξηθεί —παρά τα δρακόντεια μέτρα (5.000 εξόριστοι, δημόσιοι απαγχονισμοί)— και οι δυναμικές ενέργειες (απόπειρες κατά αξιωματούχων, σαμποτάζ, εμπρησμοί). Τον Μάη του '84 τα κυβερνητικά στρατεύματα κατάφεραν μετά απο 5ωρη μάχη να αποτρέψουν μια απόπειρα πραξικοπήματος. Πολλοί παρατηρούσαν ότι δεν θα ήταν η τελευταία.

Κάτω απο αυτές τις πιέσεις ο Καντάφι άρχισε τα ανοίγματα προς τους "συμμάχους". Μέσα στο '84 ο Οζάλ, ο Μιντώφ, ο Αντρεότι, ο Παπανδρέου, επισκέπτονται την Τρίπολη (7). Η Λιβύη, που ως το 1983 υποστήριζε το Πολισάριο, "ενώνεται" το '84 με το Μαρόκο. Τον Σεπτέμβρη, τέλος, υπογράφει την συμφωνία αποχώρησης απο το Τσάντ.

Η ελληνική διπλωματία προσπαθεί αμέσως να επωφεληθεί και απο τα ανοίγματα του Καντάφι, αλλά και απο την μείωση της απόστασης Παρισιού-Τρίπολης. Ο Παπανδρέου ανακαλύπτει για άλλη μια φορά, τις λίγο ξεχασμένες απο την περίοδο της ισραηλινής εισβολής στον Λίβανο του 1982, "πατροπαράδοτες φιλίες των δυό λαών". Ο Καντάφι ανταποκρίνεται. Η Ελούντα καταξιώνει την ελληνικήπαρουσία στις υποθέσεις της Μ.Ανατολής, αλλά και την Αθήνα στον διαμεσολαβητικό κρίκο ανάμεσα στην ΕΟΚ και τον αραβικό κόσμο. Ελληνες αξιωματικοί προστίθενται στις λιβυκές και γαλλικές αντιπροσωπείες που επιτειρούν την αποχώρηση απο το Τσαντ. Η συμφωνία εμπορικών ανταλλαγών ύψους 1 δισ. δολλαρίων με την Λιβύη μπορεί να προχωρήσει. Η "ειρήνευση" λύνει και τα χέρια στην ελληνική πολεμική βιομηχανία, που μπορεί πλέον να προσφέρει τις "υπηρεσίες"-της και στην Λιβύη, υλοποιώντας έτσι ένα μεγάλο κομμάτι της συμφωνίας. Η γαλλική τεχνολογία τμήμα των "αντισταθμιστικών ωφελών" δεν προσκούει στις σχέσεις-μας με την Τρίπολη. Η αγορά των 40 Μιράζ οριστικοποιείται. Η συνάντηση στην Ελούντα έρχεται να εγγυηθεί αυτές τις συμφωνίες.

Και αν οι εξελίξεις γύρω απο το Τσαντ έστρεψαν την ελληνική εξωτερική πολιτική προς τον "αδιάλλακτο" Καντάφι, οι εξελίξεις στην άλλη άκρη της Μεσογείου, στον Λίβανο, ξαναθέρμαναν τους δεσμούς-μας με την άλλη "αδιάλλακτη", την Συρία.

ΤΟ ΧΑΡΤΙ ΤΟΥ ΛΙΒΑΝΟΥ ΣΤΑ ΧΕΡΙΑ ΤΗΣ ΔΑΜΑΣΚΟΥ

Η σταθερότητα δεν χαρακτηρίζει την ελληνική στάση είτε απέναντι στο πρόβλημα του Λίβανου. (8) Την άνοδο του ΠΑΣΟΚ στην εξουσία συνόδεψαν διακηρύξεις φιλίας προς τους Παλαιστήνιους. (Η ΟΑΠ απέκτεισε γραφείο στην Αθήνα, ενώ ο Αραφάτ γίνεται δεκτός στην Ελλάδα, ύστερα απο την επίσημη πρόσκληση του Παπανδρέου, με τιμές αρχηγού κράτους. Λίγο καιρό αργότερα, όταν τα ισραηλινά στρατεύματα έσφαζαν τους Παλαιστήνιους στην Βυρηττό και τα στρατόπεδα προσφύγων του Ν.Λίβανου και αποκαλυπτώνταν η σύμπαράταξη όλων των αραβικών κρατών πίσω απο το ισραήλ (9) ο ελληνικός στρατός προσφερόταν να συμμετέχει στην "ειρηνευτική" δύναμη των Αμερικάνων, ενώ η ελληνική διπλωματία, ανακάλυπτε τους "φάρους της προόδου" τα μεγάλα αραβικά μετριοπαθή αραβικά κράτη.

Ετσι η τωρινή επαναπροσέγγιση της "αδιάλλακτης" Συρίας, δεν οφείλεται στις —τριτοκοσμικές ή αδέσμευτες, αντιιμπεριαλιστικές— αρχές του ΠΑΣΟΚ, αλλά στις τελευταίες εξελίξεις στον Λ'βανο, που σήμερα έχουν αναδείξει ρυθμιστή την Συρία.

Η ισραηλινή επίθεση του 1982 και η πολιορκεία της Βυρηττού σημάδεψαν μια νέα φάση στο πρόβλημα του Λίβανου. Απο την μια ο Βομβαρδισμός της Βυρηττού και η εκκένωσή-της που ακολούθησε, καθώς και η σφαγή των Παλαιστήνιων στα στρατόπεδα του Νότου, προσπάθησαν να βάλουν την ταφόπλακα στο αδυνατισμένο και διαιρεμένο κίνημα των Παλαιστηνίων. Απο την άλλη, η επιλογή μαρονίτη Μπεχίρ Τζεμαγιέλ στην κυβέρνηση άμεση συνέπεια της στρατιωτικής επιτυχίας του Ισραήλ, έβαζε τις βάσεις για ένα φιλισραηλινό καθεστώς, υπό το κόμμα της Φάλαγγας στον Λίβανο (10) Ο αφοπλισμός του παλαιστηνιακού κινήματος φάνηκε και απο τις αντιδράσεις όλων των αραβικών κρατών: Η υποβάθμιση του παλαιστηνιακού παράγοντα επέτρεψε την συμμετοχή-τους στην συνδιάσκεψη της Φέζ όπου συνυπέγραψαν τη συμφωνία Φάντ. πιστό αντίγραφο οτυ Κάμπ-Ντέηβιντ, που λίγα χρόνια πριν είχε προκαλέσει τον αποκλεισμό της Αιγύπτου. Η ίδια η ΟΑΠ, πάρα πολύ διαιρεμένη δεν υπογράφει, παρά την θέληση του Αραφάτ. Για τους Δυτικούς συμμάχους του Ισραήλ, οι εξελίξεις αυτές ανοίγουν καινούργιες προοπτικές. Αμερικάνοι πεζοναύτες εγκαθίστανται στην Βυρηττό ως ειρηνευτική δύναμη.

Το ότι ένα τέτοιο καθεστώς, δεν μπορούσε να κυριαρχήσει στον Λίβανο, παρόλη την αμερικάνικη παρουσία, φάνηκε πολύ γρήγορα. Τις μόνιμες αψημαχίες με το ισραηλινό στρατό, συνόδεψαν η δολοφονία του Τζεμαγιέλ λίγες μέρες μετά την εκλογή-του. Οι φαλλαγγίτες υπο τον διαδοχό-του Μπεχίρ, Αμίν Τζεμαγιέλ, απεδείχθησαν ανίκανοι να επιβάλουν την κυριαρία-τους.

Αντι να επιδιώξουν μια ειρήνευση ανάμεσα στις διάφορες μειονότητες, προσπάθησαν να επιβάλουν με την βία την αποκλειστική εξουσία-τους να μετατρέψουν τον Λίβανο σε "Μαρονιστάν". Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με την συμμαχία με τους εισβολείς Ισραηλινούς, άρχισε να συσπειρώνει όλες τις δυνάμεις εναντίον-τους. Το Ισραήλ πάλι, απο την στιγμή που συνειδητοποίησε το ανυάγιο των σχεδίων-του, άρχισε να πριμοδοτεί τις συγκρούσεις. (11) Αν δεν μπορούσε να εξασφαλίσει τον έλεγχο με μια φιλική κεντρική κυβέρνηση, μπορούσε τουλάχιστον να πετύχει την αποσταθεροποίηση. Σιίτες, Δρούζοι, Φαλαγγίτες συχνά συγκρούονται τον καιρό αυτό με ισραηλινό οπλισμό.

Το καλοκαίρι του '83, Δρούζοι διώχνουν τον λιβανικό στρατό απο το Σούφ. Οι αμερικάνοι αποσύρονται απο την Βηρυττό, ύστερα απο την ανατίναξη της Πρεσβείας που στοίχισε την ζωή 265 πεζοναυτών —οι σκηνές θυμίζουν την εκκένωση της Σαϊγκόν. Φιλοσυριακά κομμάτια οργώνουν τον Λίβανο, με την υποστήριξη του συριακού πυροβολικού, και συγκρούονται με τα απομονωμένα αυτό τον καιρό κομμάτια του Αραφάτ. Η Συρία εισβάλλει στον Β.Λίβανο. Ο Αραφάτ εγκαταλείπει για δεύτερη φορά τον Λίβανο, κυνηγημένος αυτή τη φορά απο τις βόμβες των Σύριων.

Η συνδιάσκεψη της Γενεύης, προσπάθησε να πετύχει μια ειρήνευση κάτω απο νέους όρους: Μια "ειρηνευτική" δύναμη θα επόπτευε μαζί με τον συριακό στρατό την συμφωνία ανάμεσα στους φαλαγγίτες του Τζεμαγιέλ, τους Δρούζους του Τζουμπλάτ και τους Σιίτες της Αμάλ —της οργάνωσης των φιλοχομεϊνικών και μη-Σιϊτών που αποτελούν την μεγαλύτερη ενιαία κοινότητα στον Λίβανο. Ομως η συμφωνία αυτή δεν πρόφτασε να υλοποιηθεί: Ο βομβαρδισμός τον Φλεβάρη του '84 της Ν.Βηρυττού που κατοικείται κύρια απο Σιίτες

Η κυβέρνηση Καραμέ

απο τα στρατεύματα του Τζεμαγιέλ σηματοδότησε και την νέα έκρηξη του πόλεμου. Ο στρατός διαλύεται, οι Σιίτες καταλαμβάνουν την Δ.Βηρυττό και ενώνονται με τους Δρούζους του Τζουμπλάτ. Ο Τζεμαγιέλ είναι ουσιαστικά αιχμάλωτος.

Οταν τον Απρίλη του '84 γίνεται στην Λωζάνη μια καινούργια προσπάθεια ειρήνευσης, αυτή γίνεται κάτω απο την αυστηρή παρουσία του συριακού στρατού στον Λίβανο: Η Συρία επιβάλει πια τον αποκλειστικά δικό-της έλεγχο στις εξελίξεις. Η καινούργια κυβέρνηση υπό τον Σουνίτη Καράμε, περιλαμβάνει τόσο τους Μαρονίτες, όσο και τους Δρούζους και τους Σιίτες. Αντίστοιχα ο στρατός του Λίβανου (12) περιέχει την 5η μεραρχία υπο τους Φαλαγγίτες που ελέγχει την Α.Βηρυττό και την 6η μεραρχία υπο την Αμάλ, που ελέγχει το Δυτικό τμήμα της πόλης. Η κατάσταση περιπλέκεται ακόμα περισσότερο, δείχνοντας πόσο εύθραυστη είναι η ισορροπία αν λάβει κανείς υπ' όψην-του τις αναρίθμητες παραστρατιωτικές μονάδες -την ενισχυόμενη απο τον Καντάφι Σουνίτικη Μουραμιπτούν, τις φιλοχομεϊνικές Χιζμπολλάν και Τζουνταλάχ κλπ.

Την ειρήνη, που επιτρέπει στην Συρία τον έλεγχο, εγγυάται ο στρατός της Συρίας που βρίσκεται στα υψώματα 10 χιλιόμετρα απο την Βηρυττό, έτοιμος να επέμβει. Παράλληλα η Δαμασκός πιέζει την λιβανική κυβέρνηση για μεταρρυθμίσεις,που παραχωρώντας περισσότερα δικαιώματα στους Μωαμεθανούς, θα εγγυόνται μια πιο μακροπρόθεσμη ειρήνευση.

Αν οι εξελίξεις αυτές έχουν αναδείξει σε τοποτηρητή του Λίβανου την Συρία, την ίδια στιγμή τα οικονομικά κύρια προβλήματα πιέζουν το Ισραήλ (13) να αποσυρθεί απο το Νότιο τμήμα που κατέχει. Με πληθωρισμό γύρω στο 400% και εξωτερικό χρέος πάνω απο 20 δισ. δολ., απο τα οποία τα 9 δισ. οφείλονται στην κατοχή του Ν.Λίβανου, νοιώθει αναγκασμένο να υποχωρήσει. Αυτό που προσπαθεί να πετύχει, είναι να μην ξαναδυναμώσει το παλαιστινιακό μέτωπο στα Βόρεια, με την εισροή Παλαιστίνιων στον Ν.Λίβανο μετά την αποχώρηση των στρατευμάτων-του. ΗΠΑ και Ισραήλ θέλουν να διατηρήσουν την ειρήνη στον Ν.Λίβανο, μια ειρήνη που θα αποτρέψει συν τοις άλλοις την ανεξάρτητη δράση ενός άλλου αντισραηλίτικου παράγοντα —των φιλοχομεϊνικών Σιιτών. Ο ηγέτης της Αμάλ, Μπέρρι, καταφέρνει με δυσκολία να τους ελέγχει, και να τους περιορίζει, πολλές φορές μέσα σε κρίσιμες περιστάσεις που δημιουργούνται απο τις επιθέσεις του φιλοϊσραηλινού στρατού του Ν.Λίβανου σε οικισμούς Σιιτών.

Ενώ η Συρία λοιπόν φαίνεται να κερδίζει έδαφος στον Λίβανο, είναι μάλλον απομονωμένη όσον αφορά το παλαιστινιακό.

Μετά την μεγάλη-του ήττα, την εποχή της ισραηλινής επέμβασης στον Λίβανο και την απομόνωση του Αραφάτ, το παλαιστινιακό μέτωπο έχει ξανασυσπειρωθεί τον τελευταίο καιρό. Κύριο αίτιο, ήταν η συριακή επέμβαση στις ενδοπαλαιστινιακές διαμάχες (11) Η ταύτιση των αντιπάλων του Αραφάτ με τον στρατό του Ασσαντ, έστρεψε ξανά την πλειοψηφία των Παλαιστινιων προς τον Αραφάτ. Η σημερινή συμμαχία ΟΑΠ-Ιορδανίας—Αιγύπτου έχει αφαιρέσει το παλαιστινιακό χαρτί απο τα χέρια της Δαμασκού.

Μέσα σε αυτά τα πλαίσια πρέπει να δούμε και την επίσκεψη Παπανδρέου σε Συρία και Ιορδανία. Πριν αναγνωρίσει ο Παπανδρέου το θετικό ρόλο της Δαμασκού στο πρόβλημα του Λίβανου, τον είχε προλάβει ο Αμερικάνος Μέρφυ. Λίγο καιρό μετά τον Παπανδρέου, επισκέφτηκε τον Ασσαντ ο Μιττεράν. Η επίσκεψη τέλος του Καραμανλή στην Αίγυπτο "εξισορρόπησε" τα ελληνικά ανοίγματα στην Μ.Ανατολή.

Ασχετα απο τις όποιες κρίσεις ή επικρίσεις του τύπου, τα τελευταία ανοίγματα του Παπανδρέου πρός τους "αδιάλλακτους" υπαγορεύτηκαν απο τις εξελίξεις στο Τσαντ και στον Λίβανο, και δεν εκφράζουν παρά την προσπάθεια του ελληνικού καπιταλισμού να αναδειχθεί σε "κεφαλοχώρι" στην Μ.Ανατολή. Να λειτουργεί σαν δίοδος ανάμεσα στην ΕΟΚ κύρια και τις αραβικές χώρες, να προχωράει σε εξαγωγές και επενδύσεις. Στην προσπάθειά-του αυτή ο ελληνικός καπιταλισμός δεν είναι μόνος: Εχει να αντιμετωπίσει τον ανταγωνισμό των αστικών τάξεων των γύρω χωρών, και κύρια της Τουρκίας που επιδιώκει τον ίδιο ρόλο. Ο ανταγωνισμός αυτός δεν περιορίζεται στο διπλωματικό επίπεδο.

Οι στρατιωτικοί εξοπλισμοί, η ενίσχυση του αξιόμαχου του στρατού, οι συνεχείς παραβιάσεις και καταγγελίες είναι η άλλη-του όψη.

Και εαν για τους αστούς, όλα αυτά μεταφράζονται σε μεγαλύτερα κέρδη και μεγαλύτερες προοπτικές για την εργατική τάξη σημαίνουν μόνο μεγαλύτερη στρατιωτική θητεία, σκλήρυνση της στρατιωτικής εκπαίδευσης, εντατικοποίηση στα εργοστάσια, για να γίνουν ανταγωνιστικά τα ελληνικά προϊόντα, ανεργία καθώς εργοστάσια κλείνουν μεταφέροντας πόρους στην "αποδοτικότερη" πολεμική βιομηχανία και στρατιωτική μηχανή. Το εργατικό κίνημα δεν έχει να κερδίσει τίποτα απο την κυριαρχία των ελλήνων καπιταλιστών στην περιοχή. Αντίθετα μπορεί να αναπτυχθεί μόνο μέσα απο την αντίστασή-του στις επιλογές των αστών, στην στρατιωτικοποίηση, την ανεργία και την εντατικοποίηση.

Σωτήρης Κοντογιάννης

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Χαρακτηριστικά είναι μερικά άρθρα της **ΚΘΗΜΕΡΙΝΗΣ** σχετικά με την επίσκεψη Παπανδρέου στην Συρία.
2. **ΒΗΜΑ της ΚΥΡΙΑΚΗΣ 10/11/84**
3. CHAD: Οι πληροφορίες κύρια απο The Middle East 8/83
4. LIBERATION AFRIQUE 23/24, 10/84
5. The Economist 12-18/5/84
6. The Middle East 8/84
7. **ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ 20/9/84**
8. **ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ Νο 46, 10/82** —Ο Αντιιμπεριαλισμός των ανταλλαγμάτων
9. **ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ Νο 46 10/82** —Οι Παλαιστίνιοι ανάμεσα στον Σωβινισμό και την Αραβική Αντίδραση
10. BULLETIN DE LIAISON DU CEDETIM Νο 21 8/84
11. Η Μαμή Νο 2. Μέση Ανατολή—Ο πόλεμος των ειρηνοποιών.
12. The Economist 6/12/84
13. The Middle East 8/84

Ο Λεπέν, το ΠΑΣΟΚ και ο «Χώρος»

ΜΟΝΟΜΑΧΙΑ ΣΤΟΝ ΠΡΑΣΙΝΟ ΗΛΙΟ...

ΛΕΠΕΝ ο πρώην Λοκατζής...

Τα γεγονότα που ακολούθησαν τη διαδήλωση στο ΚΑΡΑΒΕΛ είχαν τουλάχιστον ένα χαρακτηριστικό που δεν αμφισβητείται από κανέναν: την ένταση, την κρισιμότητα. Μέσα σε τέτοιες στιγμές είναι φυσικό οι αντιπαραθέσεις, οι χειρισμοί, να έχουν ένα τόνο υπερβάλλουσας οξύτητας. Η συζήτηση όμως που ακολούθησε τα γεγονότα ξέφυγε απ' αυτά τα όρια. Σε μιά πρώτη φάση στον "πόλεμο" διακρίνονταν δυο στρατόπεδα: οι υποστηρικτές και οι αρνητές του Κάραβελ. Στη συνέχεια όμως "το μίσος διαχέεται": όλοι εναντίον όλων. Ανάμεσα σε όλες τις ομαδοποιήσεις στο χώρο επικρατούν σχέσεις οξύτητας που ξεπερνούν κάθε προηγούμενο, κάθε όριο κριτικής αντιπαράθεσης. Τα κουτσομπολιά, τα ανέκδοτα, οι ψυχολογικές "ερμηνείες" στάσεων γίνονται όπλα που θεωρούνται θεμιτά. Το ηθικό πρόβλημα θα ήταν μικρό αν δεν στένευε τις ήδη περιορισμένες δυνατότητες βιωσιμότητας συνεργασιών και μετωπικών σχημάτων που γενικά κρίνονται χρήσιμα για όλους.

Το κείμενο που ακολουθεί προσπαθεί να εντοπίσει τα κεντρικά σημεία της δικής μας κριτικής τόσο στα γεγονότα όσο (και σημαντικότερο) στη θεωρητικοποίησή τους. Το ότι είναι ενυπόγραφο δεν σημαίνει ότι δεν εκφράζει μια συλλογική στάση. Απλά σ' αυτές τις συνθήκες (και) η προσωπική "χρέωση" είναι μέτρο χρήσιμο.

1. ΤΟ ΚΑΡΑΒΕΛ

Η προετοιμασία...

Απ' τη στιγμή που έγινε γνωστή η προοπτική της επίσκεψης Λε-Πεν στην Ελλάδα στους κύκλους της Επ. Αριστεράς άρχισε η συζήτηση για την αντιμετώπισή της. Η υπενθύμιση κάποιων κεντρικών εκτιμήσεων που συζητήθηκαν κατά τη διαδικασία της συγκρότησης της "Επιτροπής Λε-Πεν" έχει σημασία γιατί στη συνέχεια υπήρξε απομάκρυνση, αν όχι απογείωση, απ' αυτές.

α) Μια κατ' αρχήν συμφωνία ήταν ότι η αιχμή της πρωτοβουλίας δεν θα έπρεπε να είναι αντι-φασιστική αλλά αντι-κυβερνητική: Με τη διαπίστωση ότι στην Ελλάδα δεν αντιμετωπίζουμε (έστω για την ώρα) αυτόνομη σημαντική δράση των φασιστών, αλλά αντίθετα ο εθνικισμός, η ξενοφοβία, ο ρατσισμός απέναντι στη νεολαία, τους άνεργους και τους μετανάστες, η ιδεολογική αλλά και πολιτική περιθωριοποίηση της εργατικής τάξης, οργανώνονται μέσα από την πολιτική των μεγάλων κομμάτων και θεσμοθετούνται στην πρακτική της κυβέρνησης. Έτσι ο πολιτικός στόχος της πρωτοβουλίας δεν μπορούσε να ήταν η απόδειξη της ύπαρξης ενός μαχητικού και "πραγματικού" αντιφασισμού που ως τα τώρα επιζούσε κάπου πιο αριστερά από το ΠΑΣΟΚ, αλλά η κατάδειξη εκείνων των χαρακτηριστικών της κυβερνητικής πολιτικής που διαλύουν το μαζικό κίνημα, θρέφουν τα φαινόμενα συντηρητικοποίησης και ανοίγουν τα περιθώρια για φασιστική έκφραση σε κομμάτια αντιδραστικών ή απελπισμένων στρωμάτων της ελληνικής κοινωνίας. Σ' αυτό το σημείο διαφαινόταν μια γενική συμφωνία, εκτός (ίσως) από τους σ. της Ρήξης που από την αρχή έκλιναν στην προτεραιότητα της "πρακτικής" απάντησης.

β) Στο επίπεδο της πρακτικής με την οποία θα εκδηλωνόταν η πρωτοβουλία υπήρχαν από την αρχή διαφωνίες:

1. Η άποψή μας ήταν πως η πρωτοβουλία αυτή θα μπορούσε να διατηρήσει τον πολιτικό της στόχο ενάντια στο ΠΑΣΟΚ μόνο μέσα στα πλαίσια μιας π ρ ο π α γ α ν δ ι σ τ ι κ ή ς κ α μ π ά ν ι α ς, που θα κορυφωνόταν σε μια συγκέντρωση διαδήλωση χωρίς νάχει στόχο "δυναμική" παρουσία στο Κάραβελ. Αυτό γιατί σήμερα το επίπεδο ανάπτυξης των υπαρκτών αγώνων ενάντια στην κυβέρνηση και κύρια η κατάσταση των σχέσεων της Επ. Αρ. μ' αυτούς τους αγώνες, δεν επιτρέπουν το "ανέβασμα" της αντιπαράθεσης με το ΠΑΣΟΚ σε άλ-

λα επίπεδα. Κατά τη γνώμη μας μια "θεαματική" (ή για άλλους) "υποδειγματική" μετατόπιση της πρακτικής προς τα "αριστερά", προς τη δυναμική παρέμβαση, μπορούσε να πραγματοποιηθεί μόνο με έναν τρόπο: την ταυτόχρονη μετατόπιση του πολιτικού περιεχόμενου προς τα δεξιά, την επίδειξη μαχητικού αντιφασισμού. Όταν στις πραγματικές πολιτικές μάχες οι υπαρκτοί συσχετισμοί δεν επιτρέπουν "μαχητικά" άλματα, ο μόνος τρόπος για την πραγματοποίησή τους είναι η πολιτική μετατόπιση, η ταύτιση με τον πολιτικό "μέσο όρο" ώστε η "μαχητική ενέργεια" να μοιάζει με άμεσο ανακλαστικό της κοινωνίας. Απ' αυτό τον κανόνα μόνο η δράση των ένοπλων ομάδων αποτελεί εξαίρεση: μπορούν να καθορίζουν και τη "μορφή" και το "περιεχόμενο" της δράσης όπως αυτοί θέλουν, σ' ένα απόγειο υποκειμενισμού, μιας και η δράση τους δεν υπόκειται στη δοκιμασία της συνέχειας και δεν επιδιώκει τη μαζικοποίηση.

Έτσι πιστεύαμε πως αν η πρωτοβουλία συγκεντρωνόταν στην προοπτική της δυναμικής ενέργειας αυτό το στοιχείο αντικειμενικά θα καθόριζε τα πάντα: Θα γινόταν μια πρωτοβουλία που θα μπορούσε και να ενσωματωθεί στο πολιτικό της περιεχόμενο από την ΠΑΣΟΚική πολιτική και ταυτόχρονα να κατασταλεί από το ΠΑΣΟΚ. Παρόμοια στάση είχαν οι σ. από την "Α/συνέχεια" την ΟΚΔΕ και κάποιοι σ. από τις φοιτητικές συσπειρώσεις.

2. Μια ενδιάμεση άποψη υπήρχε από την "Κ.Ο. Μαχητής" και κάποιους συντρόφους που στη συνέχεια θα ονομάζω "πυρήνα-Κάραβελ" (γιατί αυτοί οι σ. καθοδήγησαν πρακτικά την αντιπαράθεση, γενικά είχαν ενιαία στάση, και τουλάχιστον κατά τη διάρκεια των γεγονότων έδρασαν σαν πολιτική ομάδα). Αυτοί οι σ. είχαν την άποψη ότι η πρωτοβουλία θα έπρεπε να υπογραμμιστεί με μια ελεγχόμενη "υποδειγματική" αντιπαράθεση στο Κάραβελ. Ο χαρακτήρας της "υποδειγματικής" ενέργειας καθοριζόταν από τους όρους που έβλεπαν για την πραγματοποίησή της:

* Μαζικό μπλοκ της Επ. Αριστ.
* ΟΧΙ κοινή διαδήλωση με τους αναρχικούς.
* ΟΧΙ σύγκρουση σε περίπτωση σημαντικής παρουσίας αστυνομικών (ΜΑΤ κλπ.).
* ΟΧΙ σύγκρουση σε περίπτωση σημαντικής δύναμης των φασιστών μπροστά στο Κάραβελ.

3. Τέλος υπήρχε η άποψη της Ρήξης και των αναρχικών. Μια άποψη που από την αρχή έβαζε στο κέντρο τη σύγκρουση και προσανατολιζόταν σε μια πολιτική αντιμετώπιση που να την κάνει όσο το δυνατόν πιο εφικτή αλλά και πιο "αποδεκτή" στην κοινωνία. Είναι χαρακτηριστικό πως και οι αναρχικοί και η Ρήξη έδιναν έμφαση στα αποκρουστικά χαρακτηριστικά των νεο-φασιστών (τα "σκουλήκια", "καθάρματα" κ.ά. οι μεν, ο παραλληλισμός Χίτλερ - Λε-Πεν, οι σβάστικες κ.ά. οι δε). Μ' αυτό το τρόπο η σύγκρουση υποτίθεται ότι γινόταν "πλειοψηφική" και το χτύπημά της ανέφικτο για το ΠΑΣΟΚ. Έτσι γι' αυτούς τους σ. δεν υπήρχε συζήτηση "όρων για τη σύγκρουση" και δεν έμπαινε ζήτημα διαχωρισμού των μπλοκ αναρχικών - αριστεριστών. Πρόκειται για την άποψη που πολιτικά καθοδήγησε τη διαδήλωση στο Κάραβελ.

... Η εκτέλεση

Την Τρίτη 4/12 πραγματοποιείται η συγκέντρωση της "Επιτροπής Λεπέν" στα Προπύλαια. Η διαδήλωση γίνεται από ένα μπλοκ, κατά τους οργανωτές, 1.500 - 2.000 ανθρώπων με συσχετισμό αναρχικών - αριστεριστών 50-50%. Σήμα της διαδήλωσης γίνονται τα συνθήματα σύγκρουσης: "Ο λαός δεν ξεχνά τους φασίστες τους κρεμά", "Εδώ και τώρα φασίστες ήρθε η ώρα". Η διαδήλωση διασπά τη μικρή αστυνομική περιφρούρηση και χτυπά το Κάραβελ με μολότωφ και πέτρες. Στην αντεπίθεση ισχυρών μονάδων των ΜΑΤ συλλαμβάνονται 6 διαδηλωτές, ένα μέρος του κόσμου διαλύεται, ένα μέρος υποχωρεί σαν μπλοκ μέχρι τη Νομική. Στη Νομική γίνονται από τους αναρχικούς τα πατροπαράδοτα μεθεόρτια με τα "πύρινα οδοφράγματα" από τα ταμπλώ, τις συζητήσεις για

κατάληψη κλπ. Η "Επιτροπή Λεπέν" διαχωρίζει τη θέση της και καλεί στα γραφεία της για συζήτηση. Αργά τη νύχτα ο κόσμος διαλύεται χωρίς νέες συλλήψεις.

Την ίδια νύχτα εκδηλώνεται μια "στιγμιαία" πρωτοβουλία των φασιστών: Μικρές φασιστικές ομάδες δέρνουν κόσμο στά Εξάρχεια, "σπάνε" δυο μαγαζιά. Η προοπτική μιάς τέτοιας αντιπαράθεσης και η πλήρης αδυναμία να στηριχτεί, προς στιγμήν "παγώνει το αίμα" των "εντός" αλλά και "εκτός" Κάραβελ συντρόφων. Όμως αυτή η πρωτοβουλία δεν έχει καμιά συνέχεια: όλες τις επόμενες μέρες οι φασίστες δεν επεμβαίνουν στις εξελίξεις ακόμα και μετά τη μαζική τους συγκέντρωση στο Σπόρτιγκ. Η εξήγηση που δίνεται από πολλούς είναι ότι "οι φασίστες είναι διαλυμένοι" - "θρασύδειλοι" και άλλα ηθικά. Η γνώμη μου είναι πως η εκτίμηση: "το ΠΑΣΟΚ αφήνει τους φασίστες ν' αλωνίσουν την Ελλάδα" αποδείχτηκε εντελώς λαθεμένη. Αντίθετα πιστεύω πως το ΠΑΣΟΚ είχε "δέσει" καλά μια συμφωνία να μην υπάρξει φασιστική αυτόνομη πολιτική παρέμβαση κατά τη διάρκεια της επίσκεψης Λεπέν, και αυτή τη συμφωνία την επέβαλλε και μετά την πρόκληση του Κάραβελ.

Από την επόμενη μέρα εκδηλώνεται η κατασταλτική επίθεση: Οι 4 από τους 6 κρατούμενους παραπέμπονται με την απίθανη κατηγορία της "εσχάτης προδοσίας"! Οι σχολές κλείνουν "προληπτικά" για ένα τριήμερο. Απαγορεύονται όλες οι συγκεντρώσεις. Η αστυνομοκρατία στο κέντρο της Αθήνας φτάνει σε όρια παραλογισμού. Η επίθεση στα γραφεία της Ρήξης, η πολιορκία των γραφείων των Ερ. Συσπειρώσεων καί της Επιτ. για το Στρατό, η σύλληψη 170 σ. και η παραπομπή του Γ. Καραμπελιά σαν "αρχηγού" με βαρύτατες κατηγορίες, δημιουργούν το "κλίμα" για το χώρο: πρόκειται για μάχη επιβίωσης.

Με τα γεγονότα αυτών των δυο ημερών δημιουργείται ένα μείζον πολιτικό θέμα που ξεπερνά κατά πολύ τα όρια της "υπόθεσης Λεπέν". Πρόκειται γι' αυτό που τό "Βήμα" ονόμασε "συνολική επαναδιαπραγμάτευση των ορίων ελευθερίας κάθε πολίτη ή ομάδας πολιτών απέναντι στο κράτος", πρόκειται για μια στροφή της πολιτικής κατάστασης δεξιά, ή μάλλον για την ανάδυση και στο επίπεδο των ελευθεριών της στροφής δεξιά που ήδη έχει συντελεστεί σε άλλους βασικούς τομείς άσκησης της εξουσίας (χειρισμός της οικονομικής κρίσης, προσανατολισμός "εθνικών", προοπτική συναινετικών διεργασιών ανάμεσα σε ΠΑΣΟΚ — Ν.Δ. ...).

Απ' αυτή τη στιγμή και μετά παίζονται δυο πράγματα:
α) Να μην σηματοδοτηθεί αυτή η στροφή με τη συντριβή του χώρου της Επ. Αριστεράς. β) Να εμποδιστεί, όσο το δυνατόν, το πέρασμα του μηνύματος "νόμου και τάξης", το κλίμα δραστικής περικοπής ελευθεριών και δικαιωμάτων.

Πάνω σ' αυτή τη βάση αναπτύχθηκε η κινητοποίηση των επόμενων ημερών, κινητοποίηση που ενεργοποίησε το σύνολο των υπαρκτών δυνάμεων της Επ. Αριστεράς, με παρέμβαση στο "κέντρο" (διαδήλωση Τρίτης 11/12), σε όλους τους κοινωνικούς χώρους που υπάρχει στοιχειώδης πρόσβαση, στην Αθήνα, τη Θεσσαλονίκη αλλά και σε άλλες μικρότερες πόλεις. Μέσα απ' αυτή την κινητοποίηση αναδείχτηκαν κάποιοι παράγοντες που τελικά καθόρισαν και την έκβασή της: α) Η Επ. Αριστερά, παρόλη την άθλια εξωτερική εικόνα που παρουσιάζει, δεν είναι ένα πολιτικό κομμάτι που μπορεί να αφανιστεί με "εφ' άπαξ" κατασταλτικό χτύπημα. β) Η ίδια η στροφή δεξιά απελευθερώνει κάποιες δυνάμεις σε όλους τους κοινωνικούς χώρους, τουλάχιστον διαμορφώνει ένα ακροατήριο ευαίσθητο σε ζητήματα καταστολής. Στις δύσκολες συνθήκες που υπάρχουν, και στις δυσκολότερες που έρχονται, η πολιτική στάση αυτού του κομματιού μπορεί να παίξει σημαντικό ρόλο. γ) Ακριβώς αυτός ο παράγοντας τροφοδοτεί μια διαμάχη ανάμεσα στις καθεστωτικές δυνάμεις για τους ρυθμούς και την τακτική στην προώθηση της κυρίαρχης πολιτικής. Αυτή η διαμάχη, που θα μπορούσε να περιγραφεί σαν διαφορά έμφασης στο δίπολο καταστολή - πολιτικός έλεγχος, εκδηλώθηκε και στη συνέχεια των γεγονότων του Κάραβελ (π.χ. διαφορά συγκροτήματος Ελευθεροτυπίας, μεταστροφή Έθνους κ.ά.).

Κατά τη διάρκεια της κινητοποίησης εκδηλώθηκε και μια εσωτερική διαμάχη ανάμεσα σε ομάδες και σ. της Επ. Αρ., διαμάχη που πήρε αρκετά άσχημες μορφές σε πολλές περιπτώσεις. Πέρα από τα συγκεκριμένα επεισόδια η βάση της διαφοράς ήταν στο κατά πόσο όλη η κινητοποίηση θα συνδεόταν με το Κάραβελ όχι απλά σαν πολιτική κάλυψη απέναντι στην καταστολή αλλά σαν πολιτική συμφωνία και επιβεβαίωση της πρωτοβουλίας. Πιστεύω πως οι σ. που είχαν πρωτοστατήσει στο Κάραβελ πραγματοποιούσαν, εκμεταλλευόμενοι τις συγκεκριμένες συνθήκες, έναν πολιτικό εκβιασμό στο πολύ πλατύτερο κομμάτι που βρισκόταν ήδη σε κίνηση. Εκβιασμό που είχε ενδιαφέρον μόνο σε επίπεδο "εσωτερικών συσχετισμών" στο χώρο και καμιά σημασία για την εξέλιξη της κινητοποίησης' γιατί οι ισχυρισμοί ορισμένων σ. για την ανάγκη σύνδεσης όλης της καμπάνιας με την υποστήριξη του Κάραβελ αποτελούσαν, κατά τη γνώμη μου, σκέτους συνδικαλιστικούς χειρισμούς. Σ' αυτή τη βάση πρέπει να εξηγηθούν φαινόμενα οξυμένων αντιπαραθέσεων, όπως η διαφοροποίηση του μπλοκ των Φοιτητικών συσπειρώσεων από την επιτροπή Λεπέν στη διαδήλωση της Τρίτης: ένα κομμάτι του χώρου, αλλού πλειοψηφικό αλλού μειοψηφικό, δεν υπέκυψε σ' αυτόν τον εκβιασμό κατανοώντας την ανάγκη να λειτουργήσει με αναφορά το υπαρκτό και κύριο πρόβλημα και όχι τις εσωτερικές σκοπιμότητες.

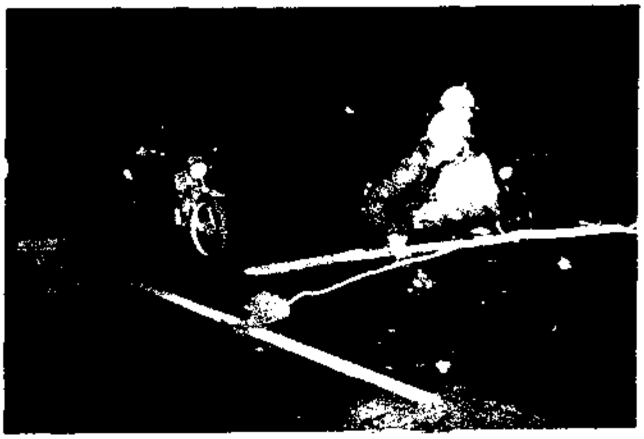
Η απελευθέρωση των 170, η απόσυρση των κατηγοριών για "εσχάτη προδοσία", η αποχώρηση της αστυνομίας από το κέντρο της Αθήνας, καθορίστηκαν από το μέγεθος της κινητοποίησης αλλά και από έναν ακόμα παράγοντα:

Τις μέρες που ακολούθησαν το ΚΑΡΑΒΕΛ το σύνθημα "απόψε το ΠΑΣΟΚ μας θύμισε τη Χούντα" ερχόταν εύκολα στο στόμα. Όμως το ΠΑΣΟΚ δ ε ν ε ί ν α ι κόμμα στρατιωτικού νόμου: από ένα σημείο και μετά η μονιμοποίηση τέτοιας έκτασης καταστολής δεν εξυπηρετούσε ούτε τους στόχους του ΠΑΣΟΚ. Απ' αυτό το σημείο ως την εκτίμηση "το ΠΑΣΟΚ τα κατέβασε" υπάρχει μεγάλη απόσταση.

Η Επαν. Αριστερά κατόρθωσε, τον τέταρτο χρόνο μιας "σοσιαλιστικής" κυβέρνησης και σε προεκλογική περίοδο, να μην αφήσει 170 σ. στη φυλακή, να μην "ποινικοποιηθεί η πολιτική πάλη", να μην δει τα γραφεία της να κλείνουν... Τα αισθήματα ευφορίας είναι φυσιολογικά αλλά όχι δικαιολογημένα. Ιδίως όταν την ίδια στιγμή η αστυνομία μπορεί να εισβάλλει σε κατειλημένο εργοστάσιο, να πετσοκόβει τους εργάτες, να συλλαμβάνει τους συνδικαλιστές και αυτά να μην δημιουργούν κανένα σοβαρό πρόβλημα. Να μην αποτελούν "γεγονός" ούτε για τον τύπο, ούτε για το "χώρο". Όμως κάπου εδώ αρχίζουν τα συμπεράσματα και οι θεωρητικοποιήσεις...

2. Ο «ΚΑΡΑΒΕΛΙΣΜΟΣ»

Η γνώμη μου είναι πως το ΚΑΡΑΒΕΛ δεν ήρθε σαν κεραυνός: σαν τάση ωριμάζει σ' ένα κομμάτι του χώρου από πολύ καιρό μέσα στις δυσκολίες μιας περιόδου από τις πιο άχαρες. Το ίδιο ισχύει και για τα "συμπεράσματα": δεν νομίζω ότι πρόκειται τόσο για αποκρυσταλλώματα της πρόσφατης εμπειρίας, αλλά για αντιμετωπίσεις που έχουν αναπτυχθεί από καιρό. Παρόλα αυτά η συζήτηση έχει ήδη πάρει ένταση, οι όροι έχουν σχηματοποιηθεί: "Καραβελισμός" ενάντια στο γκρουπουσκολισμό, "δουλειά της σφήκας" ενάντια στη "δουλειά του μέρμηγκα". Ποιά είναι τα κεντρικά σημεία της "νέας πρότασης"; Ποιές είναι οι πραγματικές διαφορές; Στην προσπάθεια μιας πρώτης απάντησης δεν είναι σκόπιμο να περιγραφεί ο "Καραβελισμός" απ' ότι λέγεται στα πηγαδάκια. Νομίζω πως μια καλή βάση είναι η συνέντευξη κεντρικών στελεχών της "Επιτροπής Λεπέν" στο Σχολιαστή Νο 22. Ας προσπαθήσουμε λοιπόν να μπούμε στην ουσία:

1. "Τ α π ο λ ι τ ι κ ά κ ε ν ά": Κατα την άσκηση της εξουσίας από το ΠΑΣΟΚ μπορούμε να διακρίνουμε δυο κατηγορίες πολιτικών κενών: α) Το "απόλυτο κενό" διαμόρφωσης μιας πολιτικής - αντίστασης του εργατικού κινήματος και της νεολαίας στα ουσιαστικά σημεία που καθορίζουν την κυβερνητική πολιτική: ανεργία, λιτότητα, μιλιταρισμός... Σ' αυτό το επίπεδο οι αντιστάσεις παραμένουν διάσπαρτες, ασυντόνιστες, κυριαρχούνται από το αυθόρμητο στοιχείο. Οι σχέσεις του "αριστερισμού" μ' αυτό το κενό είναι περιορισμένες: η κάλυψή του στις σημερινές συνθήκες σημαίνει μια δουλειά σύνδεσης με κοινωνικούς χώρους, επεξεργασίας συνθηκών και αιτημάτων, κεντρικές πρωτοβουλίες που είναι "περιορισμένης εμβέλειας" μιάς και σ' όλα αυτά τα θέματα οι συσχετισμοί στην κεντρική πολιτική σκηνή λειτουργούν περίπου απαγορευτικά. Πρόκειται για μια δουλειά μακροπρόθεσμη, που στο μέτρο που προχωράει μπορεί να διαμορφώνει συνθήκες και μέτωπα συνολικής και ουσιαστικής ρήξης με την κυβερνητική πολιτική.

2. Τα "πολιτικά κενά" που εμφανίζει η άσκηση της εξουσίας από το ΠΑΣΟΚ σε σχέση με τις διακηρύξεις και την πολιτική του ίδιου του ΠΑΣΟΚ. Πράγματι σήμερα η συγκεκριμένη κυβερνητική πολιτική έρχεται συχνά σε "διάσταση" με την αντιδεξιά, την αντιιμπεριαλιστική ή την τριτοκοσμική ρητορική που χαρακτήριζαν κάποτε το ΠΑΣΟΚ ή και που σε γενικό επίπεδο συνεχίζουν να το χαρακτηρίζουν. Αυτά τα "κενά" δημιουργούν την εντύπωση μιας εύκολης εισόδου στην κεντρική πολιτική σκηνή. Τα κόμματα της ρεφορμιστικής αριστεράς, και τώρα κάποιοι σ. από το χώρο, έχουν πολλές φορές πιστέψει ότι αυτό το σημείο αποτελεί αδυναμία του ΠΑΣΟΚ, πεδίο για δικές τους πρωτοβουλίες μεγάλης κλίμακας.

"Η παρέμβαση στο Κάραβελ, αρκετά πετυχημένα, έπιασε αυτό που λέμε πολιτικό κενό. Ήτανε η πρώτη φορά που με τόσο ξεκάθαρο τρόπο το ΠΑΣΟΚ και οι δημοκρατικές δυνάμεις ήτανε φανερά ακάλυπτες απέναντι στην αντιδεξιά ρητορική τους... Αυτό γίνεται ακριβώς γιατί η αντιδεξιά ρητορική του ΠΑΣΟΚ είναι δεμένη με το ήπιο κλίμα. Μπήκαμε λοιπόν στο πολιτικό παιχνίδι με μια εξωτερική πλευρά της πολιτικής μας αντιφασιστική αλλά με απώτερο στόχο να αναδείξουμε αυτό το πολιτικό πρόβλημα. Όταν το ήπιο κλίμα διαταράσσεται από ορισμένες έμπρακτες πολιτικές πρωτοβουλίες, οι αντιδεξιές ρητορικές πάνε περίπατο." (Ν.Γ.).

Σ' αυτή τη διατύπωση συμπυκνώνεται η κεντρική ιδέα της νέας πρότασης. Πρόκειται για διαφορά εκτίμησης της περιόδου, για διαφορά ιεράρχησης ανάμεσα στις δυο κατηγορίες "κενών", για διαφορά που προσδιορίζει το πεδίο παρέμβασης, τη μεθοδολογία, τους στόχους. Μπορεί σήμερα ο "αριστερισμός" να ιεραρχήσει σαν πεδίο παρέμβασής του τον "ακάλυπτο χώρο" ανάμεσα στο ΠΑΣΟΚ και την αντιδεξιά του ρητορική; Σαν μεθοδολογία παρέμβασης το δίδυμο πλατειά "εξωτερική πλευρά πολιτικής" (αντιφασισμός, αντιδεξιά κ.ά.) – μαχητικές κεντρικές πρωτοβουλίες; Σαν στόχο την ανάδειξή του στον πολιτικό χώρο που δεν δειλιάζει να κάνει αυτά που υποσχέθηκε να κάνει το ΠΑΣΟΚ; Η έμφαση στα ερωτήματα δεν είναι υπερβολική, το Κάραβελ δεν ήταν το μόνο σημείο, τα ίδια προβλήματα επανέρχονται με τη συζήτηση για την καμπάνια ενάντια στην προεδρία Καραμανλή. Πρόκειται για μια πρόταση που υποκαθιστά τα πραγματικά προβλήματα της περιόδου με μια "φυγή στην κεντρική πολιτική", με μια φυγή που επειδή ωραιοποιεί ή βιάζει ορισμένα χαρακτηριστικά της συγκυρίας οδηγεί με περιπετειώδη, είναι αλήθεια, τρόπο σ' ένα νέο αδιέξοδο την Επαν. Αριστερά:

Τ α π ο λ ι τ ι κ ά κ ε ν ά α ν ά μ ε σ α σ τ ο Π Α Σ Ο Κ κ α ι τ η ν α ν τ ι δ ε ξ ι ά τ ο υ ρ η τ ο ρ ι κ ή δ ε ν ε ί ν α ι υ π α ρ κ τ ά. Οι μεγαλύτερες "υποχωρήσεις" του ΠΑΣΟΚ απέναντι στη Ν.Δ. δεν γίνονται κάτω από την πίεση της δεξιάς, γίνονται με την επιβεβαίωση του ρόλου του ΠΑΣΟΚ σαν ηγετικό αστικό πολιτικό κόμμα, γίνονται με πρωτοβουλία του ΠΑΣΟΚ, και σχεδόν πάντα αποτελούν χτύπημα στις πενιχρές ελπίδες της Ν.Δ. να επανέλθει στην εξουσία (προεδρία, εκλογικός νόμος κ.ά.). Δεν πρόκειται για στοιχείο αδυναμίας αλλά για στοιχείο δύναμης του ΠΑΣΟΚ: με την πλήρη κυριαρχία του κοινοβουλευτισμού και την ανυπαρξία αριστεράς, έχει σταθεροποιήσει τη δυνατότητά του να ελίσσεται από τις πιο "δεξιές" θέσεις της Ν.Δ. ως τις πιο "αριστερές" κορώνες της διακήρυξης της 3ης Σεπτέμβρη προωθώντας τις κυρίαρχες επιλογές του αστισμού αλλά και επιτυγχάνοντας ρεκόρ πολυσυλλεκτικότητας. Το ΠΑΣΟΚ μπορεί σήμερα να ισχυριστεί πειστικά πως ο μόνος τρόπος για να επανέλθει η Ν.Δ. στην εξουσία είναι αν "οι δημοκρατικές δυνάμεις" την αντιμετωπίσουν μαχητικά και στο πεζοδρόμιο. "Η μετατόπιση του ΠΑΣΟΚ δεξιά μας επιτρέπει να λειτουργήσουμε σαν σφήνα από τα αριστερά του" ισχυρίζεται ο σ. Ν.Γ. Όσο αυτός ο ισχυρισμός μένει στο έδαφος των αντιφάσεων πολιτικής-ρητορικής του ΠΑΣΟΚ είναι απολύτως αναληθής. Η πίεση που δέχονται σήμερα τα 2 ΚΚΕ είναι η καλύτερη απόδειξη. Η μοναδική ελπίδα για την Επ. Αριστερά να συγκροτηθεί πολιτικά είναι σε εντελώς άλλα πεδία αντιπαράθεσης που θα δούμε πιο κάτω.

* Τ ο ή π ι ο κ λ ί μ α δ ε ν ξ ε π ε ρ ν ι έ τ α ι μ ε τ η ν κ ή ρ υ ξ η π ο λ έ μ ο υ α ν ά μ ε σ α σ τ ο ν α ρ ι σ τ ε ρ ι σ μ ό κ α ι τ α Μ Α Τ. Στον αρχικό ισχυρισμό του σ. Ν.Γ. που αναφέραμε διατυπώνεται η άποψη πως εκτός από το να δειχτεί το κάλπικο της αντιδεξιάς ρητορικής, ταυτόχρονος στόχος της πρωτοβουλίας ήταν η αντιπαράθεση με το "ήπιο κλίμα".

"... Το θέμα είναι να επέμβουμε στις πολιτικές εξελίξεις με πολιτικό πρακτικό τρόπο, γιατί η Πασοκική δημοκρατία έχει τη δυνατότητα να χωνεύει την ιδεολογική αντιπαράθεση. Πρέπει να εμφανιστούμε επιθετικά, να δημιουργήσουμε πολιτικές οξύτητες, ακόμα και με αντιπάθειες, θάλεγα, ενός μεγάλου μέρους της κοινής γνώμης..."

Το ήπιο κλίμα ασφαλώς σημαίνει περιορισμό της πολιτικής δράσης σε κάποια όρια όσον αφορά τις μορφές πάλης. Όμως δεν είναι μόνο αυτό: περισσότερο σημαίνει την κυριαρχία ενός συγκεκριμένου κοινωνικού και πολιτικού συσχετισμού δυνάμεων, το περιορισμό της θεμιτής πολιτικής και σαν

μορφές δράσης *αλλά και σαν περιεχόμενο* στα όρια διαπραγμάτευσης της αστικής πολιτικής και όχι ανατροπής της.

Αυτή η διάκριση είναι σημαντική: στα περισσότερα μέτωπα που προσπαθούμε να ανοίξουμε αντιμετωπίζουμε κυρίαρχα πολιτικά προβλήματα πολύ πριν φτάσουμε στο επίπεδο δυνατότητας να δημιουργούμε "οξύτητες" που να μας φέρνουν αντιμέτωπους με την καταστολή (φοιτητικό, εργατικό, στρατός, ανεργία...). Εκεί η ισχύς του ήπιου κλίματος είναι το πολιτικό βάρος της Πασοκικής ή της ΚΚέδικης γραμμής, είναι ο έλεγχος της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας, είναι η εξατομικοποίηση και η απελπισία, είναι η δικιά μας πολιτική ανεπάρκεια. Έτσι η διέξοδος δεν μπορεί να συμπυκνωθεί σε μια οποιαδήποτε ρετσέτα: "να επεμβαίνουμε πρακτικά – να δημιουργούμε οξύτητες". Το "θέμα" είναι να μπορούμε να ανοίξουμε κάποια μέτωπα, να μπορούμε να τα κρατήσουμε με μονιμότητα και διάρκεια, να αλλάξουμε τους συσχετισμούς σε κάποιους χώρους, να ανεβάζουμε την οργανωτικότητα, τη μαζικότητα, την πολιτικοποίηση του κινήματος. Μέσα σε μια τέτοια διαδικασία όποτε χρειάζονται κεντρικές πρωτοβουλίες στην κατεύθυνση "της οξύτητας" δεν υπάρχει καμιά αντίρρηση στο να προωθηθούν. Γιατί σε τέτοιες περιπτώσεις και *το περιεχόμενο* αλλά και *το υποκείμενο* της αντιπαράθεσης με την καταστολή αποτελούν συμβολή στο ξεπέρασμα του ήπιου κλίματος: πρόκειται για την εμφάνιση ενός κινήματος που με τους στόχους του, την κινητοποίησή του και τις συγκρούσεις του ανατρέπει σε κάποια επίπεδα την αστική πολιτική.

Είναι χαρακτηριστικό ότι, επί ΠΑΣΟΚ, ποτέ (με εξαίρεση ίσως το στρατό) δεν έχουμε καταφέρει να κρατήσουμε μια τέτοια αντιπαράθεση. Πότε οι αναρχικοί, πότε οι αριστεριστές, πότε και οι δυο μαζί, παίρνουν κάποια "πρωτοβουλία". Πρωτοβουλία που η εμβέλειά της φτάνει τους 2.000 στη διαδρομή Προπύλαια - Βουλή. Όποτε αυτή η πρωτοβουλία προσπαθεί να υπογραμμίσει την παρουσία της με τη δημιουργία "οξύτητας", "ακόμα και αντιπαθειών, θάλεγα ενός μεγάλου μέρους της κοινής γνώμης" δεν βρισκόμαστε στην ίδια περίπτωση.

να υπερασπίσουμε την ελεύθερη πολιτική και συνδικαλιστική δράση από τις νέες επιθέσεις του ΠΑΣΟΚ.

Το ότι σ' αυτές τις περιπτώσεις οι συγκρούσεις δεν αποτελούν ξεπέρασμα του ήπιου κλίματος αποδεικνύεται στη συνέχειά τους: Η μόνη άμυνα που έχουν οι πρωταγωνιστές των συγκρούσεων απέναντι στην καταστολή *είναι η διεκδίκηση της άμεσης επιστροφής στο ήπιο κλίμα*. ("Όχι στην ποινικοποίηση της πολιτικής δράσης" - "το δικαίωμα να έχουμε γραφεία" - "Λευτεριά στους αντιφασίστες αγωνιστές" κ.ά.). Έτσι αυτού του τύπου η "επιθετικότητα" στις πρωτοβουλίες αποδεικνύεται στιγμιαία. Όσο εύκολο είναι το ΠΑΣΟΚ να "χωνεύει την ιδεολογική αντιπαράθεση", άλλο τόσο εύκολο είναι να χωνεύει επιθετικές εξάρσεις που δεν πατάνε πουθενά. Πολύ περισσότερο αν αυτές οι εξάρσεις ξεκινάνε από μια πολιτική βάση που προσπαθεί να θυμίσει στο ΠΑΣΟΚ κάποια καθήκοντα που έχει απέναντι στις διακηρύξεις του.

Δεν πιστεύω πως οι σ. στους οποίους αναφέρομαι κινούνται στην κατεύθυνση ολοκληρωτικής υποκατάστασης του συνόλου των πολιτικών προβλημάτων αυτής της περιόδου με κεντρικές και "επιθετικές" πρωτοβουλίες. Παρόλα αυτά μια τέτοια τάση εμφανίζεται έντονα: Στις φοιτητικές συσπειρώσεις η προσπάθεια κατάληξης σε μια αντιμετώπιση του κεντρικού θέματος της συγκυρίας (αναβάθμιση - ανεργία) κριτικάρεται σαν γκρουπουσκουλισμός' η αντιπρόταση που γίνεται (;) είναι προς το "κέντρο": καμπάνια για τη δίκη-παρωδία του Νοέμβρη '80, συμπαράσταση στην ελεύθερη ραδιοφωνία, Καραμανλής κ.ό.κ. Στην "επιτροπή για το στρατό" οι δυσκολίες για τη συγκεκριμενοποίηση μιας αντιμιλιταριστικής τακτικής και ένα χτοιχειώδη σεβασμό των πρωτοβουλιών μέσα και έξω απ' τα στρατόπεδα υποκαθίστανται με την τάση για "πρωτοβουλία που να εξασφαλίζει δημοσιότητα και υψωμένο ηθικό για το επόμενο εξάμηνο".

Σ' αυτή την περίοδο λοιπόν η κεντρική σκηνή παρουσιάζεται με ανεβασμένες μετοχές.

* *Η Επαναστατική Αριστερά δεν μπορεί να συγκροτήσει πολιτικό πρόσωπο (ούτε και ψηφοδέλτιο) στηριγμένη σε κεντρικές πρωτοβουλίες ενός εξαμήνου.*

"Αν μιλάμε σήμερα για συγκρότηση του χώρου της Επαν. Αριστεράς είναι αναγκαίο να παρέμβουμε στην κεντρική πολιτική σκηνή. Και φυσικά, όταν λέω κεντρική πολιτική σκηνή, δεν εννοώ απλά και μόνο κάποιο ψηφοδέλτιο στις βουλευτικές εκλογές αλλά παρέμβαση στις ρωγμές του πολιτικού σκηνικού όπως έχει διαμορφωθεί" (Α.Χ.).

Συγκρότηση λοιπόν, με βάση την "παρέμβαση στις ρωγμές του πολιτικού σκηνικού όπως έχει διαμορφωθεί" και με κάποιο σταθμό που αυτή η συγκρότηση θα μετρηθεί: "κάποιο ψηφοδέλτιο στις βουλευτικές εκλογές".

Δεν υπαινίσσομαι ότι οι σ. καθορίζουν την τακτική τους "απλά και μόνο" από εκλογική σκοπιμότητα. Όμως θεωρώ αληθινό ότι η προοπτική "ψηφοδέλτιου" έχει επηρεάσει τις ισορροπίες και τις προτιμήσεις και για την επιλογή της "κεντρικής σκηνής" σαν χώρο επαναλαμβανόμενων πρωτοβουλιών, και για τον χαρακτήρα των πρωτοβουλιών που πρέπει με κάθε όρο να είναι μεγάλης εμβέλειας δημοσιότητας κλπ. Υπάρχουν όμως οι δυνατότητες μιας τέτοιας συγκρότησης;

Οι "ρωγμές" του κεντρικού πολιτικού σκηνικού και μάλιστα "έτσι όπως έχει διαμορφωθεί" δεν έχουν προκληθεί από το κίνημα, αλλά από δευτερεύουσες εσωτερικές αντιθέσεις και προβλήματα πολιτικής εκπροσώπησης των κυρίαρχων κοινωνικών δυνάμεων. Η παρέμβαση και οι ελιγμοί μέσα σ' αυτές δεν διαμορφώνουν συγκρότηση Επ. Αριστεράς, αλλά αριστεράς ΠΑΣΟΚ. Ταυτόχρονα αναδεικνύεται ένα πρόβλημα "υποκειμένου": με μια τέτοια κίνηση η Επ. Αρ. μεταβάλλεται σε ένα "μικρό μονομάχο" με το κράτος αδυνατώντας να συμπαρασύρει προοπτικά στην αντιπαράθεση νέα κομμάτια αγωνιστών που διαμορφώνονται στους κοινωνικούς χώρους αλλά με αιχμές και βάσεις αρκετά διαφορετικές από τις παραδοσιακές "ρωγμές".

Η γνώμη μου είναι πως οι προοπτικές της "άλλης αριστεράς" σήμερα είναι "αλλού" από το να προσπαθήσει να "μπει σαν σφήνα" αριστερά από τις στροφές του ΠΑΣΟΚ. Είναι, περισσότερο από ποτέ, να προσπαθήσει να ανοίξει τα θέματα που σε όλες τις στροφές της κεντρικής σκηνής και για όλες τις δυνάμεις αποτελούν ζητήματα "κλειστά για λόγους αρχής": ανεργία, λιτότητα, στρατιωτικοποίηση, περιθωριοποίηση της εργατικής τάξης, υπόσκαψη του βάρους του μαζικού κινήματος στις πολιτικές εξελίξεις. Είναι, πάνω σ' αυτά τα θέματα, να συμβάλλει στη δημιουργία μιας "νέας πολιτικοποίησης", ενός κομματιού αγωνιστών σ' όλους τους κοινωνικούς χώρους που έχει, μόνο του, να κοντράρει το δίπολο Καραμανλή - Παπανδρέου, την ομόφωνη πια διαχείριση της καπιταλιστικής κρίσης. Πρόκειται για μια προοπτική αργή και αρκετά υπόγεια, που σήμερα σίγουρα δεν βρίσκεται στο επίπεδο να αναζητά τον εκφραστή της στην κεντρική σκηνή.

Αυτό το χαρακτηριστικό είναι που η σημερινή Επ. Αριστερά δεν μπορεί να εκβιάζει. Είτε σε διαδικασίες ψηφοδελτίου για τις βουλευτικές, είτε σε διαδικασίες "οξύτητας" και συγκρούσεων που πατάνε στις "αντιφάσεις" του αντίπαλου και όχι στη δυναμική του κινήματος.

Γιατί έτσι η "ταχτική της σφήκας" κινδυνεύει να γίνεται "τακτική της μέλισσας". Που σε κάθε χτύπημα χάνει και το κεντρί και στη συνέχεια δεν έχει άλλη επιλογή από το να προσπαθεί να σώσει τη ζωή της.

Αντωνης Νταβανελος

Για την ανασυγκρότηση

Τον τελευταίο καιρό όλο και περισσότερο πληθαίνουν οι προσπάθειες συγκρότησης και μάλιστα απο κατευθύνσεις και άτομα που μια προηγούμενη περίοδο θεωρούσαν αυτές τις προσπάθειες ξεπερασμένες. Οι σύντροφοι της ΟΣΕ θυμόμαστε πολύ καλά κάποια σχόλια και επιθέσεις για γκρουπουσκουλιάρικη λογική και σεχταρισμό, απο τους ίδιους που τώρα υπεραμύνονται της συγκρότησης. Ετσι πρόσφατα εγκαταλείπεται όλο και περισσότερο η παλιά διαδεδομένη άποψη του "καθένας στον χώρο-του", ή ο "Χώρος όλος μαζί" και πληθαίνουν οι προετοιμασίες για πολιτικά σχήματα.

Αυτή η εξέλιξη ούτε ξαφνική είναι αλλά ούτε και ανεξήγητη. Συμβαίνει σε μια περίοδο που απο την μια έχουν διαλυθεί όλα τα παλιά σχήματα των χώρων και απο την άλλη υπάρχει μια κινητικότητα σε διάφορα επίπεδα.

Μέχρι τώρα η αντίληψη "ο καθένας στον χώρο-του" είχε σαν αντίκρυσμα κάποιες συσπειρώσεις (στέκια σε συνοικίες, εργατικές ομάδες, μαθητικές παρέες ακόμα και οι φοιτητικές συσπειρώσεις) που μέσα σ' αυτές λειτουργούσαν άτομα απο την επαναστατική αριστερά (κατ' αποκλειστικότητα θα έλεγα). Σαν προνομιακός χώρος λειτουργίας κάποιων επαναστατών και ξεκομένες απ' ό,τιδήποτε συνέβαινε γύρω-τους, είχαν μεγάλο πρόβλημα να συνεχίσουν και στο τέλος ατόνισαν ή και σε μερικές περιπτώσεις διαλύθηκαν.

Ενώ όμως παλιά "σχήματα" διαλύονται, καινούργια κινητικότητα παρουσιάζεται σε διάφορους χώρους απο εργοστάσια μέχρι σχολές και σχολεία. Κι αυτό γιατι έχει ανοίξει μια περίοδο όπου το ΠΑΣΟΚ δεν μπορεί πια να συνεχίσει στην μετατόπιση των συμμαχιών-του, χωρίς πολιτικό κόστος. Και τα δείγματα μιας τέτοιας αλλαγής δεν τα βλέπουμε μόνο στις απεργίες στα εργοστάσια (που αυτή την περίοδο είναι περισσότερες —έστω και απομονωμένες) ή στις καταλήψεις των ΤΕΙ και διάφορων σχολείων, αλλά εμφανίζονται σαν πιέσεις, κρίσεις, διασπάσεις ακόμα και μέσα στα ίδια τα κόμματα. Το ΠΑΣΟΚ χάνει συνέχεια απο επιρροή και μέλη μέσα στους εργατικούς χώρους ενώ ταυτόχρονα στο εσωτερικό-του οι ομαδοποιήσεις έχουν πάρει μεγάλες διαστάσεις.

Το ΚΚΕ και το ΚΚΕεσ, προσπαθώντας να λειτουργήσουν σαν εναλλακτικοί πόλοι, καταλαβαίνουν ότι πρέπει να αλλάξουν πολιτική, να αποδεσμευτούν απο ουρά του ΠΑΣΟΚ. Αλλά αυτό, επειδή είναι αδύνατο (οι οριακές αλλαγές δεν είναι και πολύ διαφορετικές), τα κάνει να λειτουργούν πολύ σπασμωδικά. Το μεν ΚΚΕ παθαίνει σχιζοφρένεια με τις ταυτόχρονες αριστεροδεξιές στροφές-του (η κόντρα των οικοδόμων και της ΚΝΕ στην αστυνομία για την αφισοκόλληση και η ταυτόχρονη στροφή προς το ήπιο κλίμα μέσα στην ΓΣΕΕ), ενώ το ΚΚΕεσ κινδυνεύει και πριν ακόμα απο τις εκλογές να έχει σπάσει σε τρία κομμάτια.

Ετσι σε μια περίοδο όπου τα "αποκεντρωμένα σχήματα" έχουν χάσει πια την σημασία-τους ενώ παράλληλα η πολιτική συγκυρία αναδεικνύει νέα περιεχόμενα και ευκαιρίες, η τάση για κεντρική πολιτική συγκρότηση έχει ενισχυθεί. Αυτό όμως απο μόνο-του είναι το μισό της ιστορίας. Γιατι το πραγματικό πρόβλημα είναι οι όροι με τους οποίους γίνεται αυτή η συγκρότηση. Προσπάθειες, μέσα σε όλη την πορεία της Ε.Α. τα τελευταία χρόνια, έχουν ξαναγίνει. Και οι περισσότερες είχαν σαν αποτέλεσμα την μεγαλύτερη διάλυση της επαναστατικής αριστεράς.

Οι όροι που ξαναμπαίνει το ζήτημα αυτή τη φορά θα είναι αρκετά καθοριστικοί, κι αυτό δεν έχει το δικαίωμα να το ξεχάσει κανένας. Το ζήτημα είναι ανασύνταξη ή διάλυση; Με ποιόν τρόπο και πώς; Πάνω σ' αυτό θα συγκεντρωθεί αυτό το άρθρο, δίνοντας τόσο την ιστορική πορεία συγκροτήσεων και διαλύσεων της Ε.Α., όσο και τους συγκεκριμένους προσανατολισμούς που μπαίνουν στην σημερινή συγκυρία.

της Επαναστατικής Αριστεράς

Η μυθοποίηση της οργάνωσης

Η εμφάνιση της Ε.Α. σ' όλη την Ευρώπη στα τέλη της δεκαετίας του '60 ήταν εντυπωσιακή. Μεγάλες οργανώσεις (απο μαζικότητα και πολιτική επιρροή) ιδεολογικά αυστηρά οριοθετημένες με κατεύθυνση κύρια μαοϊκή και με τεράστια εμπιστοσύνη στον πολιτικό ρόλο που διαδραμάτιζαν εκείνη την περίοδο. Θα έλεγε κανένας αρκετά σχηματικά ότι ήταν η περίοδος της "μυθοποίησης" και της παντοδυναμίας των πολιτικών οργανώσεων.Το γεγονός αυτό δεν είναι ανεξήγητο αν λάβει κανείς υπ' όψη-του την περίοδο μέσα στην οποία αναπτύχθηκαν οι οργανώσεις της Ε.Α., και που ήταν περίοδος όπου το ζήτημα της επανάστασης ξαναέμπαινε στην ημερήσια διάταξη μετά απο πολλά χρόνια.

* Σε παγκόσμιο επίπεδο έπνεε επαναστατικός άνεμος και διάφορα καθεστώτα, απο δύση μέχρι ανατολή περνούσαν κρίση.

– Την αυλαία άνοιξαν οι χώρες του κρατικού καπιταλισμού όπου στη δεκαετία του '50 μέσα απο διάφορες εξεγέρσεις ('53 Βερολίνο, '56 Πολωνία και Ουγγαρία και '68 Τσεχοσλοβακία) η εργατική τάξη των χωρών αυτών ήρθε σε σύγκρουση με την εξουσία των γραφειοκρατών.

– Στις χώρες του Τρίτου Κόσμου τα αντιιμπεριαλιστικά κινήματα γνωρίζουν μια φοβερή ανάπτυξη: ο Κάστρο νικάει στην Κούβα, το Βιετνάμ αντιστέκεται στον αμερικάνικο ιμπεριαλισμό, τα απελευθερωτικά κινήματα της Μαύρης Αφρικής κλονίζουν τα διάφορα νεοαποικιακά καθεστώτα. Ο Τσε Γκεβάρα οραματίζεται "ένα, δύο, τρία... πολλά Βιετνάμ", η Κίνα του Μάο προτείνει το μοντέλο ανάπτυξης για τις χώρες που ο αντιιμπεριαλισμός είναι πια καθεστώς, το φοιτητικό κίνημα σε Αμερική και Ευρώπη φορώντας σηματάκια του Μάο και του Τσε, πολεμάει για την Κόκκινη Περιφέρεια που θα απελευθερώσει την Μαύρη Μητρόπολη.

– Αλλά ούτε οι μητροπόλεις μένουν για πολύ έξω απο το κλίμα αναταραχής που επικρατούσε παντού. Αρχικά το φοιτητικό κίνημα, βγαλμένο μέσα απο τα "μαζικά" πανεπιστήμια της καπιταλιστικής άνθισης γίνεται το κέντρο της κριτικής της γνώσης μέσα στον καπιταλισμό και ο ένθερμος συμπαραστάτης των αντιιμπεριαλιστικών κινημάτων του Τρίτου Κόσμου. Ομως η μεταπολεμική ομοψυχία αρχίζει να τρίζει και μέσα στα εργοστάσια. Οι πρώτες μαζικές –άγριες– απεργίες (έξω απο τον έλεγχο των συνδικάτων), στην Γαλλία, στην Ιταλία, στην Γερμανία δείχνουν ότι η εργατική τάξη δεν είναι και τόσο(!!) ενσωματωμένη στην καταναλωτική κοινωνία όπως μέχρι τότε υποστήριζαν διάφοροι "μαρξίζοντες" της περιόδου (επιφανέστερος απο όλους ο Αντρέ Γκόρτζ). Η συμπύκνωση όλων αυτών των κινημάτων, συγκρούσεων και πολιτικοποίησης ήταν ο Μάης του '68, που έβγαλε πια ανοιχτά την κρίση μέσα στην οποία βρισκόταν η καπιταστική κοινωννία εκείνη την περιοδο.

* Οι ρεφορμιστές, ο βασικός συνέταιρος των καπιταλιστικών κυβερνήσεων μεταπολεμικά, αρχίζουν να χάνουν τον έλεγχο της κατάστασης. Οι εξεγέρσεις στις χώρες του κρατικού καπιταλισμού δημιουργούν εσωκομματικές διαφωνίες που καταλήγουν σε διασπάσεις στα περισσότερα απο τα δυτικά κομμουνιστικά κόμματα. Το φοιτητικό κίνημα πολιτικοποιείται έξω και σε αντίθεση με τα κομμουνιστικά κόμματα που κρατούν αποστάσεις ή και καταγγέλουν τα αντιιμπεριαλιστικά κινήματα του Τρίτου Κόσμου σαν πράκτορες της Κίνας και που βρίσκουν "τυχοδιωκτική" και "τυχάρπαστη" την κριτική στην καπιταλιστική γνώση και την σύγκρουση με το αστικό πανεπιστήμιο.Τέλος το τελευταίο-τους οχυρό, η ίδια η εργατική τάξη, αρχίζει να γνωρίζει ρήγματα όταν η "ευημερία" έχει χάσει την δυναμή-της. Τα συνδικάτα δεν μπορούν να εξασ-

φαλίσουν την κοινωνική γαλήνη και διάφοροι νέοι εργάτες προσανατολίζονται στον αριστερισμό.

Η επικαιρότητα της επανάστασης που με τον Μάη του '68 ξαναμπήκε μετά απο πολλά χρόνια μέσα στο ίδιο το εργατικό κίνημα, έβαλε διάφορα στρατηγικά ζητήματα για να απαντηθούν. (Χαρακτήρας της επανάστασης, Κόμμα και τάξη, δικτατορία του προλεταριάτου κ.ά.). Σ' αυτά τα ζητήματα ήρθαν να απαντήσουν με την συγκρότησή-τους οι διάφορες οργανώσεις της Επαναστατικής Αριστεράς και γι' αυτό απο την αρχή το χαρακτηριστικό αυτών των οργανώσεων ήταν η "ξεκάθαρη" ιδεολογική συγκρότηση. Απο την άλλη, επειδή συγκροτήθηκαν σε μια περίοδο όπου η Κίνα θεωριούνταν "ο Φάρος της Επανάστασης" (αντιμπεριαλιστικά κινήματα και το δέσιμο της Κίνας μ' αυτά, Πολιτιστική Επανάσταση, κλπ) και ο "συνεχιστής-της μετά το χρουστσωφικό πραξικόπημα στην Ρωσία το '56, οι περισσότερες οργανώσεις ήταν μαοϊκές-σταλινικές (οι διάφορες Μ—Λ οργανώσεις).

Σε μια περίοδο αναπτυξης του κινήματος όπου οι οργανώσεις της επαναστατικης αριστεράς ήταν μια πραγματική απειλή για τους ρεφορμιστες (η Ε.Α. καθοδηγούσε διάφορους εργατικούς χώρους και είχε γερές οργανωτικές βάσεις μέσα στα εργοστάσια), τα προβλήματα και οι αδυναμίες των παραπάνω οργανώσεων δεν φαινόταν καθαρά. Αντίθετα η αναγκαιότητα κεντρικης πολιτικής στρατηγικής ενίσχυε τις "ξεκάθαρες" οργανώσεις (όχι μόνο τις μαοϊκές αλλά και τις τροτσκιστικές οργανώσεις) και μαζικοποιούσε όσες πρόβαλαν τον εαυτότους σαν τον ενσαρκωτή της επανάστασης.

Η επαναστατική ευφορία, της δεκαετίας του '60, δεν κατάληξε πουθενά σε επανάσταση όπως τουλάχιστον είναι σε όλους γνωστό. Αντίθετα, για διάφορους λόγους που δεν θα εξηγηθούν σ' αυτό το άρθρο, το εργατικό κίνημα μπήκε σε μια μεγάλη περίοδο ύφεσης, τα αντιμπεριαλιστικά κινήματα σε Αμερική και Ευρώπη σβήνουν μαζί με το τέλος του πόλεμου στο Βιετνάμ, τα εθνικοαπελευθερωτικά κινήματα του Τρίτου Κόσμου παιρνάνε μια περίοδο κρίσης και επαναπροσδιορισμού. Και αυτά συμβαίνουν ενώ ταυτόχρονα στην Κίνα αρχίζει να εγκαταλείπεται η πολιτιστική επανάσταση, να δολοφονούνται ή να παραγκωνίζονται οι κύριοι εκπρόσωποίτης, να αρχίζει να παίρνει το πάνω χέρι η κομματική φράξια που υποστηρίζει την γρήγορη ενσωμάτωση της Κίνας στην διεθνή καπιταλιστική αγορά. Τέρμα η υποστήριξη στα αντιμπεριαλιστικά κινήματα Ασίας και Αφρικής, το άνοιγμα στους αμερικάνους (ταξείδι του Νίξον στην Κίνα του Μάο) είναι ο μόνος δρόμος για τον εκσυγχρονισμό της κινέζικης οικονομίας.

Μέσα σ' αυτή την καινούργια συγκυρία όπως διαμορφώνεται, οι περισσότερες οργανώσεις της επαναστατικής αριστεράς, (κύρια οι Μ—Λ οργανώσεις), δεν μπορούν να προσαρμοστούν και μπαίνουν σε μια περίοδο κρίσης. Η κρίση αυτή εμφανίζεται σε δυό κυρίως επίπεδα, στο επίπεδο παρέμβασης και στο επίπδο ιδεολογίας.

Στο επιπεδο παρέμβασης οι οργανώσεις της επαναστατικής αριστεράς δεν μπορούν πια να ανταποκριθούν στηριγμένες μόνο σε μια προηγούμενη ιδεολογική "καθαρότητα". Δεν μπορούν δηλαδή να αναφέρονται στο κίνημα με στρατηγικούς μόνο προσανατολισμούς όπως μια προηγούμενη περίοδο. Στο κίνημα τώρα πια αρχίζει μια κάμψη, τα προβλήματα που το απασχολούν είναι πιο καθημερινά απο την επανάσταση. Η πολιτικοποιησή-του, ο ρυθμός-του, οι αγώνες-του δεν ταυτίζονται πια άμεσα με τους στρατηγικούς στόχους των επαναστατών. Εδώ υπήρξε και η μεγαλύτερη δυσκολία των οργανώσεων. Να μπορέσουν δηλαδή απο την μια να αποδεχτούν την καινούργια πραγματικότητα και να επαναπροσδιορίσουν την σχέσητους με το κίνημα, ενώ απο την άλλη να κρατήσουν την επαναστατική στρατηγική και να μην διαλυθούν μέσα στην καινούργια σχέση. Συνήθως αυτή η διπλή προσπάθεια κατάληγε είτε σε στροφή δεξιά με πλήρη ταύτιση με τους ρεφορμιστες μέσα στους χώρους είτε σε σεχταριστική απομόνωση με αφηρημένες ιδεολογικές αντιπαραθέσεις με τους ρεφορμιστες και τις άλλες οργανώσεις της Ε.Α., νομίζοντας ότι έτσι διαμορφώνεται επαναστατική συνείδηση και ανεβαίνει το κίνημα.

Οι μαοϊκές οργανώσεις γνωρίζουν ταυτόχρονα και ιδεολογική κρίση μέσα απο την εξέλιξη στην Κίνα και στα κινήματα του Τρίτου Κόσμου. Το πρόβλημα τώρα δεν είναι πια η σωστή παρέμβαση, αλλά η ίδια η στρατηγική. Ειναι δηλαδή το κατ' εξοχήν σημείο συνοχής των μεγάλων Μ—Λ οργανώσεων της αρχικής περιόδου. Και όταν αυτό μπαίνει σε αμφισβήτηση είναι φυσικό να ανοίγει μια περίοδος διαφωνιών, διασπάσεων, ακόμα και διαλύσεων οργανώσεων του μαοϊκού χωρου, που δεν πε-

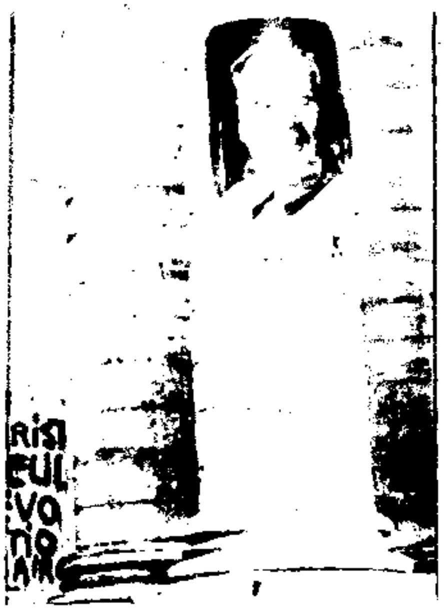
ριορίζεται μόνο σ' αυτές αλλά επηρεάζει κι έναν ευρύτερο κόσμο της Ε.Α.

Η κάμψη του κινήματος απο μια στιγμή και πέρα, οι δυσκολίες των οργανώσεων να συνδεθούν μ' αυτό, (όχι μόνο οι Μ—Λ), και η κρίση των Μ—Λ οργανώσεων πυροδότησε μια αντιοργανωτική αντίληψη για όλη την επόμενη περίοδο. Το βασικό δίλημμα περιορίστηκε στο οργάνωση ή όχι και όχι στο τι τύπου οργάνωση επιδιώκουμε (σαν θεωρία, σαν στρατηγική, σαν λειτουργία)

Η οργάνωση-μύθος της πρώτης περιόδου της Ε.Α. περνάει κρίση, αλλά μαζί-της παρασύρει και κάθε αντίληψη για οργανωμένη πολιτική δουλειά. Εχει ανοίξει η περίοδος για μια ανιστόρητη επίθεση ενάντια στις οργανώσεις.

Η αντίληψη οργάνωσης που επικράτησε σ' εκείνη την πρώτη περίοδο συγκρότησης της Ε.Α. ήταν κληρονομιά της σταλινικής παράδοσης, ήταν αποτέλεσμα μιας μη-ολοκληρωμένης ρήξης με τον ρεφορμισμό. Η οργάνωση-μύθος εκείνης της περιόδου έχει σταλινική αντίληψη για την σχέση-της με το κίνημα αναγνωρίζει την ύπαρξή-του μόνο όταν το ελέγχει γιατι φαντάζεται ότι ο φορέας της επαναστατικής συνείδησης είναι ο εαυτός-της που πολιορκείται απο παντού απο τον μικροαστισμό. Μοιραία η σχέση αυτή με το κίνημα καθρεφτίζεται και εσωτερικά στην οργάνωση-φρούριο σε αντιδημοκρατικές λειτουργίες με τραγελαφικές προεκτάσεις. Αντίστοιχα, στους στρατηγικούς προσανατολισμούς της μυθοποιημένης οργάνωσης εκείνης της περιόδου κυριαρχεί ένας πρωτόγονος ηρωϊκός λαϊκισμός που στην συγκεκριμενοποίησή-του είναι δυσδιάκριτος απο τον μαχητικό σταλινισμό.

Ωστόσο η κριτική που διαμορφώθηκε ενάντια στις τότε οργανώσεις, μέσα απο την κατάρρευση της σταλινικής εκδοχής της συγκρότησης της Ε.Α., αποδείχτηκε το ίδιο πρωτόγονη.

Οι επαναστάτες της δεύτερης κοινωνίας

Εάν στην πρώτη φάση της Επαναστατικής αριστεράς το μοντέλο συγκρότησης ήταν η σταλινική οργάνωση, όπου τα κινήματα (εργατικό, φοιτητικό) είτε εκφράζονταν μέσα απο αυτήν, είτε αλλοιώς "δεν υπήρχαν", στην δεύτερη φάση η εικόνα αναποδογύρισε. Το μοντέλο έγινε η οργάνωση των κινημάτων και ο,τιδήποτε λειτουργούσε έξω απο αυτά ήταν "σεχταριστικό", "αντιδημοκρατικό", "παλαιομοδίτικο". Και το περίεργο είναι πως αυτή η αντίληψη στηρίχτηκε σε μεγάλο μέρος απο τους συντρόφους που ήταν αρχικά με την πρώτη άποψη. Τι έγινε λοιπόν μέσα σ' αυτό το διάστημα;

Στις αρχές της δεκαετίας του '70, και ενώ οι εργατικοί αγώνες είχαν αρχίσει να πέφτουν και το φοιτητικό κίνημα να αναμασάει τις παλιές-του επιτυχίες, εμφανίζεται με ορμή, μαζικότητα και μαχητικότητα το γυναικείο κίνημα. Απο την Αμερική μέχρι την Ευρώπη ο καπιταλισμός αρχίζει να μαζεύει τους καρπούς μιας περιόδου όπου οι γυναίκες μπήκαν μαζικά στην παραγωγή, εγκαταλείποντας την απομόνωση του νοικοκυριού. Το σπάσιμο της εξατομικοποίησης, η συλλογικότητα που για πρώτη φορά αισθάνθηκαν οι γυναίκες μεταξύ-τους, τις έκανε να αμφισβητήσουν σχέσεις και να διεκδικήσουν δικαιώματα που μέχρι τότε η κάθε μια χωριστά δεν τόλμαγε να τα βάλει. Στο κίνημα για την απελευθέρωση των γυναικών, οι γυναίκες της Ε.Α. ήταν μέσα, Κι αυτό βασικά για δυό λόγους: Πρώτα αντιμετώπιζαν κι αυτές όλα τα προβλήματα της γυναικείας καταπίεσης (πολλές φορές και στις οργανώσεις μέσα) και δεύτερον σαν επαναστάτριες εκτιμούσαν πολιτικά την σημασία μιας τέτοιας συμμετοχής.

Ετσι το γυναικείο κίνημα μπήκε άμεσα και μέσα στις οργανώσεις της επαναστατικής αριστεράς, όχι μόνο σαν ένα κίνημα απο τα έξω αλλά και γιατι τα ίδια-τους τα μέλη πίεζαν προς αυτή την κατεύθυνση. Η αντιμετώπιση στην αρχή ήταν εχθρική. Είτε στο όνομα της εργατικής τάξης, είτε στην πάλη ενάντια στον μικροαστισμό, είτε ακόμα και σαν έκκληση στην "προλεταριακή" ηθική, διάφορα επιχειρήματα επιστρατεύτηκαν για να δείξουν ότι το γυναικείο κίνημα είναι αντεπαναστατικό. Τα αποτελέσματα απ' αυτή την αντιμετώπιση ήταν καταστροφικά. Για κάποιες οργανώσεις σήμαναν διάλυση (π.χ. Λόττα Κοντίνουα, στην Ιταλία), για κάποιες άλλες την μαζική αποχώρηση των γυναικών απο αυτές. Κι αυτό παράλληλα συνοδεύτηκε απο μια αντιοργανωτική επίθεση γιατι ξανά ταυτίστηκε η οργάνωση στην γενικότητά-της με τις θέσεις που είχαν πάρει πάνω στο ζήτημα συγκεκριμένες οργανώσεις.

Ομως ακόμα και για τις οργανώσεις που αντιμετώπισαν απο την αρχή θετικά το γυναικείο κίνημα η κατάσταση δεν ήταν εύκολη. Απ' αφορμή τα ζητήματα που αυτό έβαλε, άνοιξε μια ολόκληρη περίοδος συζητήσεων και διαφωνιών όχι μόνο μέσα στις οργανώσεις αλλά και σ' όλον τον χώρο της επαναστατικής αριστεράς.

Μπήκαν ερωτήματα όπως: ποια είναι η στρατηγική του γυναικείου κινήματος —αντικαπιταλιστική ή φεμινιστική; ή ποιές οι συμμαχίες-του —με την εργατική τάξη ή εναντίον-της; ή ποιές οι σχέσεις-του με τις πολιτικές οργανώσεις —μέσα στις οργανώσεις ή εναντίον-τους;

Τα ερωτήματα αυτά χώρισαν κάθετα τον χώρο της επαναστατικής αριστεράς σε δυό βασικά απόψεις. Απο την μια τις οργανώσεις που συνέχιζαν να αναφέρονται στον μαρξισμό και στην δικτατορία του προλεταριάτου και μέσα σ' αυτά τα πλαίσια έντα ξαν και την προοπτική και την στρατηγική του γυναικείου κινήματος, και απο την άλλη η άποψη που υποστήριζε την α υ τ ο ν ο μ ί α του γυναικείου κινήματος, ότι δηλαδή σαν κίνημα έχει την δική-του στρατηγική (που δεν είναι κατ' ανάγκη αντικαπιταλιστική), που διαλέγει μέσα σ' αυτήν τις διάφορες συμμαχίες (που μπορεί να είναι και αστικές λόγω διαταξικότητας του κινήματος), που βρίσκεται έξω απο πολι-

τικές οργανώσεις (γιατι σε τελική ανάλυση μπορεί το ίδιο να λειτουργήσει σαν πολιτική οργάνωση).

Το βάρος του γυναικείου κινήματος εκείνη την περίοδο, η παράλληλη εμφάνιση κι άλλων κοινωνικών κινημάτων (το πιο χαρακτηριστικό ήταν το κίνημα ανέργων της Ιταλίας), η κάμψη των εργατικών αγώνων και η κρίση του μαοϊσμού δίνει στην παραπάνω διαφωνία συνολικότερες διαστάσεις.

Απο την μεριά των υποστηρικτών της α υ τ ο ν ο μ ί α ς του γ.κ., η άποψή-τους δεν σταματάει εκεί. Αντίθετα προχωράει παράλληλα προς δυό κατευθύνσεις: απο την μια στην μεγαλύτερη γενίκευση και θεωρητικοποίηση αυτής της άποψης και απο την άλλη στην οργανωτική-της έκφραση.

Οι θεωρητικοί της ιταλικής αυτονομίας, μολονότι δεν είναι οι μοναδικοί, είναι πάντως αυτοί που έδωσαν πιο ολοκληρωμένη μορφή σ' αυτή την στροφή, περνώντας απο την σταλινική αντίληψη στην απόρριψη του μαρξισμού. Οι διαφωνίες στρατηγικής και συμμαχιών παίρνουν την διάσταση μιας νέας αντίληψης για την ταξικότητα, που καθρεφτίζει ανάποδα αυτή τη φορά τον σταλινισμό. Προλετάριοι ("κοινωνικοί" προλετάριοι) δεν είναι πια η εργατική τάξη αλλά τα διαταξικά κινήματα που αναπτύσσονται σε αντιπαράθεση με το κράτος-πρόνοια (οι γυναίκες, οι άνεργοι, οι νεολαίοι, καμιά φορά οι εργάτες).

Αντίστοιχα η στρατηγική δεν είναι αντικαπιταλιστική αλλά αντικρατιστική και αγκαλιάζει κάθε εξεγερμένο. Στόχος δεν είναι η σοσιαλιστική επανάσταση, αλλά η βίωση του κομμουνισμού εδώ και τώρα. Σ' αυτή την καθημερινή επανάσταση η επαναστατική συνείδηση δεν βρίσκεται στην οργάνωση (όπως ισχυρίζεται η σταλινική εκδοχή) αλλά στην εξεγερμένη υποκειμενικότητα του κάθε κοινωνικού προλετάριου. Οι επαναστάτες ταυτίζουν ξανά τον εαυτότους με το κίνημα, μόνο που αυτή τη φορά δεν θεωρούν ότι αποτελούν οργάνωση αλλά μια ξεχωριστή κοινωνία. Όποιος δεν είναι μαζί-τους όχι μόνο δεν είναι συνειδητός προλετάριος, παύει να είναι καν προλετάριος, ανήκει σε άλλη κοινωνία, στην κοινωνία των ενσωματωμένων που στηρίζει το κράτος.

Δεν είναι παράξενο πως μ' αυτές τις αντιλήψεις αναπτύχθηκαν πραχτικές το ίδιο ή και περισσότερο τραγελαφικές στον σεχταρισμό και την αντιδημοκρατικότητά-τους όσο και την προηγούμενη περίοδο. Αν η παλιά σταλινική καθοδήγηση εμπόδιζε την πολιτική συζήτηση με διαγραφές και την ταμπέλα "μικροαστική παρέκκλιση", ο σκληρός πυρήνας της αυτονομίας προχώρησε και σε πιο δυναμικές εκκαθαρίσεις, τουλάχιστον στην Ιταλία που είχε και την δύναμη.

Η έκταση που πήρε αυτή η νέα εκδοχή της συγκρότησης της επαναστατικής αριστεράς δεν ήταν ομοιόμορφη παντού. Μεγάλο ρόλο έπαιξε το ποιές ήταν οι συνθήκες της επαναστατικής αριστεράς σε κάθε χώρα, και άρα το κατά πόσο μπορούσαν να βρούν έδαφος απόψεις όπως του να διαλυθούν οι παλιές οργανώσεις και να γίνει εξαρχής μια νέα συγκρότηση με βάση τα κινήματα. Σε διάφορες χώρες έγιναν κάποιες απόπειρες προς αυτή την νέα αντίληψη αλλά πουθενά σχεδόν δεν ξεπέρασε το στάδιο των αρχικών συζητήσεων και αναζητήσεων, και περισσότερο λειτούργησε σαν πίεση πάνω στις οργανώσεις, παρά σαν μια αυτοτελής λειτουργία με συνέχεια και διάρκεια. Παρ' όλα αυτά σε μια περίοδο πολιτικής ύφεσης κυριαρχούσε σαν αντίληψη και σαν πρακτική σε διάφορα κομμάτια της Ε.Α. που είτε προέρχονταν απο τις διαλυμένες οργανώσεις του μαοϊκού χώρου, είτε ήταν καινούργια πολιτικοποίηση που μέσα σε συνθήκες ύφεσης, οι αναφορές στο εργατικό κίνημα και στην σοσιαλιστική επανάσταση ήταν μακρυνές.

Η αντίληψη της αυτονομίας ήταν απο την αρχή "περιορισμένης" διάρκειας, γιατι ουσιαστικά στηριζόταν στην ύπαρξη κινημάτων που να μπορούν να εμφανίζονται και να είναι για μια περίοδο το κέντρο των συγκρούσεων. Απο την στιγμή όμως που αυτά τα κινήματα περνάνε σε ύφεση αυτό βάζει σε κρίση και την ίδια την άποψη.

Και τα κοινωνικά κινήματα πραγματικά μπήκαν σε κρίση απο μια στιγμή και πέρα. Η νίκη της σοσιαλδημοκρατίας σε διάφορες χώρες της Ευρώπης, η απομόνωσή-τους απο την εργατική τάξη σαν την κύρια κοινωνική δύναμη που μπορούσε να δώσει συνέχεια στα μέτωπα που άνοιγαν τα κινήματα, η διαταξικότητα και οι απόψεις που επικράτησαν μέσα σ' αυτά, αλλού λειτούργησαν πάνω-τους διαλυτικά, αλλού τα μετέτρεψαν σε ουρά των ίδιων των κυβερνήσεων (το Κίνημα των Γυναικών στην Γαλλία) και αλλού η απογοήτευση βρήκε διέξοδο προς το αντάρτικο πόλης (π.χ. στην Ιταλία με την κινηματική παράδοση).

Αυτό δεν σήμανε το Βατερλώ μόνο της αυτονομίας αλλά και ενός κόσμου μέσα απο την επαναστατική αριστερά που είχε σαν πολιτικό περιεχόμενο την συμμετοχή-του σ' αυτά τα κινήματα. Απο την στιγμή που αυτά διαλύθηκαν η απογοήτευση και η εξατομικοποίηση που κυριάρχησαν ήταν χωρίς προηγούμενο.

Εάν η διάλυση των σταλινικών οργανώσεων ήταν η αφορμή για να ανοίξει ένα αντιοργανωτικό μέτωπο συνολικότερα και να αρχίσει η κρίση στην Ε.Α., η διάλυση των κινημάτων έδιωξε έναν κόσμο τελείως απο την Ε.Α. και ιδιαίτερα αυτόν που είχε δέσει την συμμετοχή-του στα κινήματα με όλη την αντίληψη συγκρότησης μέσα απο αυτά.

Στην Ελλάδα οι φοιτητικές καταλήψεις ('79-'80) λειτούργησαν σαν έναυσμα για να αρχίσει πολύ πιο έντονα η αντιπαράθεση οργάνωση-κίνημα. Κι αυτό λόγω της θέσης των πιο μεγάλων οργανώσεων της Ε.Α μέσα στις καταλήψεις.

Η ΠΠΣΠ ήταν τελείως έξω απο τα γεγονότα (ούτε με την εκτιμησή-της για το Πανεπιστήμιο συμφωνούσαν, ούτε και με το τι προωθούσε απο άποψη φοιτητικού κινήματος). Η Β' Πανελλαδική (μολονότι καρπώθηκε την φήμη), ουσιαστικά μέσα στις καταλήψεις δεν λειτούργησε καθόλου συγκροτημένα. Απ' τη μια μεριά τα μέλη-της υποστήριζαν την κατάληψη και βρίσκονταν μέσα σ' αυτην, απο την άλλη οι συνδικαλιστές-της στην ΕΦΕΕ συνεργάζονταν με τους ρεφορμιστές για να καθορίσουν τις εξελίξεις. Ετσι για ένα κόσμο μέσα απο τον φοιτητικό χώρο, η στάση των δυό αυτών οργανώσεων ήταν καθοριστική (απο την δύναμη που είχαν μέσα σ' αυτό τον χώρο) για να αρχίσει η αντιπαράθεση κίνημα-οργανώσεις, και να γενικευτεί απο κεί και πέρα.

Η κρίση της παλιάς επαναστατικής αριστεράς των οργανώσεων και οι απόπειρες νέας συγκρότησης που εμπνέονται απο την Αυτονομία αναπτύσονται στην Ελλάδα σε μια περίοδο που τα κοινωνικά κινήματα γνωρίζουν μια περιορισμένη ανάπτυξη, κύρια γύρω απο την πολιτικοποίηση που άφησε πίσω-του το κίνημα των καταλήψεων. Ετσι έχουμε περισσότερο μια περίοδο διάχυσης κάποιων αντιλήψεων παρά μιας νέας συγκρότησης. Εξάλλου είναι η περίοδος που δεν υπάρχουν πολλά περιθώρια κεντρικής πολιτικής παρουσίας γιατι στις πολιτικές εξελίξεις κυριαρχεί η πορεία και η άνοδος του ΠΑΣΟΚ στην εξουσία. Το Πολυτεχνείο '80 είναι η τελευταία απόπειρα τέτοιας παρουσίας και το χτύπημά της είναι διαλυτικό. Απο κεί και πέρα κυριαρχούν οι απόψεις της πολιτικής και οργανωτικής "αποκέντρωσης" —ο καθένας στον χώρο, στην συσπείρωσή-του με προσανατολισμό τα νέα περιεχόμενα που θα αναδεικνύονταν αν υπήρχαν κοινωνικά κινήματα και με έντονο το ιδεολογικό μπέρδεμα ανάμεσα στο προσωπικό και στο πολιτικό καθώς τα κινήματα πολύ γρήγορα χειραγωγήθηκαν με την άνοδο του ΠΑΣΟΚ.

"Εἴμαστε ρεαλίστριες,
θέλουμε τό ἀδύνατο"

Πράσινοι - Εναλλακτικοί: ο συμβιβασμός με την πρώτη κοινωνία

Τα προβλήματα της διάλυσης, εξατομικοποίησης, πολιτικής αβεβαιότητας και σύγχισης που κληρονόμησε η Ε.Α. απο την κρίση των προηγούμενων μορφών συγκρότησής-της, την άφησαν ευάλωτη στις πιέσεις της νέας συγκυρίας που έφερε η όξυνση της οικονομικής κρίσης. Η οικονομική κρίση στην χειρότερη και πιο άγρια μορφή που εμφανίστηκε τα τελευταία χρόνια —και μάλιστα στις περισσότερες χώρες κάτω απο σοσιαλδημοκρατική διαχείρηση— προκαλεί κοινωνικές και πολιτικές διεργασίες, οι οποίες βάζουν την Ε.Α. μπροστά σε νέα διλήμματα.

Κτυπώντας και διαλύοντας την ίδια την διαδικασία παραγωγής (κλεισίματα, συγκεντροποίηση, εκσυγχρονισμός) η κρίση κατάφερε να μειώσει την συλλογικότητα και την συνεκτικότητα της εργατικής τάξης και αφαίρεσε απ' αυτήν τη δυνατότητα να αντιδράσει, προσωρινά, απέναντι σ' αυτά τα κτυπήματα. Αυτή η διαλυτική αναδιοργάνωση προχώρησε ανενόχλητη, αρχικά, με την βοήθεια των ρεφορμιστών και των συνδικάτων που σαν οργανωμένη δύναμη μπορούσαν να ελέγχουν όλη την αντίσταση στα κλεισίματα και στην αποδιοργάνωση ολόκληρων κομματιών της εργατικής τάξης. Απο μια στιγμή και πέρα όμως επειδή ρεφορμιστές και γραφειοκράτες έβλεπαν μέσα απ' αυτή την διαδικασία να μειώνεται η δική-τους η δύναμη, άρχισαν να αντιδρούν σ' αυτή την προσπάθεια.

Η κρίση, περιορίζοντας το κράτος-πρόνοια μέσα σε μια περίοδο όλο και σκληρότερου ανταγωνισμού ανάμεσα στα διάφορα κομμάτια του κεφάλαιου (ιδιωτικά και κρατικά) δημιουργεί προβλήματα και αντιθέσεις και με κομμάτια που δεν ανήκουν στην εργατική τάξη αλλά στους αστούς. Τα ζητήματα του περιβάλλοντος, ενώ πριν μερικά χρόνια υποβάθμιζαν την ζωή κύρια στις εργατογειτονιές (απο τα αυθαίρετα μέχρι τα απόβλητα), τα τελευταία χρόνια άρχισαν να ευαισθητοποιούν και να κινητοποιούν και τους αστούς επειδή άρχισαν να αφορούν κι αυτούς τους ίδιους (πυρηνικά εργοστάσια, ατμοσφαιρική ρύπανση, χώροι πράσινου κ.ά.). Το ίδιο συμβαίνει και με τους εξοπλισμούς που μέσα στην πρόσφατη όξυνση των ανταγωνισμών, το "χορό" των καινούργιων πυραύλων και τον κίνδυνο πόλεμου, απο πρόθεση ή απο "λάθος", η αντίδραση απέναντί-τους άρχισε να παίρνει γενικότερη διάσταση και να συσπειρώνει και κομμάτια των αστών στις κινητοποιήσεις εναντίον-τους.

Το αποτέλεσμα όλων αυτών ήταν να εμφανιστούν τα τελευταία χρόνια φοβερά μαζικοποιημένες πρωτοβουλίες ή κινήματα που αφορούσαν θέματα οικολογικά, αντιπυρηνικά και ενάντια στους εξοπλισμούς. Ετσι ζητήματα που παλιό-

τερα ήταν ο προνομιακός χώρος αντικαπιταλιστικής προπαγάνδας της Ε.Α., βρέθηκαν ξαφνικά στο κέντρο του πολιτικού ενδιαφέροντος και με διαχειριστές-τους όχι μόνο τους επαναστάτες αλλά και διάφορους άλλους συνεταίρους (απο την εκκλησία, μέχρι διάφορους απόστρατους οπαδούς των συμβατικών όπλων). Για την Ε.Α. έμπαινε επιτακτικά το θέμα πολιτικής μέσα σ' αυτά τα κινήματα, με δοσμένη και την διαφορά ανάμεσα σ' αυτά τα νέα κινήματα και στα κοινωνικά κινήματα γυναικών, άνεργης νεολαίας, φοιτητικό κλπ. Για το οικολογικό ή το κίνημα ενάντια στους εξοπλισμούς, βασικό ενοποιητικό στοιχείο είναι το περιεχόμενο και όχι το υποκείμενο, μέσα στην συγκεκριμένη συγκυρία η διαταξικότητά-τους υπήρχε απο χέρι. Αυτό, μαζί με την κεντρικότητα που έπαιρναν αυτά τα κινήματα, επειδή έρχονταν σε σύγκρουση με βασικές επιλογές των καπιταλιστών (πυρηνικά, εξοπλισμοί) έβαλαν μερικά ερωτήματα που δεν μπορούσαν να μείνουν αναπάντητα, όπως το ποια είναι η προοπτική αυτών των κινημάτων, ποια η κεντρική πολιτική και κοινωνική δύναμη που μπορεί να τα στηρίζει, που αναφέρονται;

Κι εδώ η απαντηση όπως καί στα κοινωνικα κινηματα δεν ηταν ενιαια. Απο τη μια μερια βρεθηκαν εκεινες οι οργανωσεις, που πιστευοντας στην κεντρικοτητα της εργατικης ταξης, υποστηριζαν οτι ενω στη συγκεκριμενη συγκυρια πολυ ευρυτερα και ετερογενη κοινωνικα στρωματα, ειναι εναντια στα πυρηνικα και στους εξοπλισμους, ομως η μονη ταξη που μπορει να καταργησει τους εξοπλισμους και τους πολεμους ειναι η ιδια η εργατικη ταξη. Αρα η συμμετοχη σ'αυτα τα κινηματα ειναι δεμενη με την ενεργοποιηση της εργατικης ταξης μεσα σ'αυτα.

Αντιθετα η απαντηση απο την αλλη μερια συγκεντρωθηκε πανω στην αναγκη της εκφρασης διαφορων αντιθεσεων που υπαρχουν στην καπιταλιστικη κοινωνια, και αρα η συμμετοχη σ αυτα τα κινηματα στοχο εχει να τις συνθεσει. Μιλωντας για αντιθεσεις, αυτες τοποθετουνται ειτε αναμεσα στο κρατος και τους πολιτες, ειτε αναμεσα στις δυναμεις εξολοθρευσης και ζωης, ειτε ακομα αναμεσα στις δυο υπερδυναμεις και τις χωρες της Ευρωπης. Αντιθεσεις που ξεπερνουν και υποτασσουν την παλια βασικη αντιφαση αναμεσα στην εργασια και το κεφαλαιο. Ετσι συμφωνα μ'αυτη την αποψη θα πρεπει να κρατηθει και να διαφυλαχτει ο πλουραλισμος αυτων των κινηματων, εναντια στους "διασπαστες" που ειναι οσοι επιμενουν για μια ταξικη πολιτικη μεσα στο κινημα.

Συμφωνα μ'αυτο το κομματι, ο ταξικος προσανατολισμος διαφορων οργανωσεων ειναι βαρυδι στην πολιτικη δουλεια σημερα και πρεπει να απορριφτει γιατι λειτουργει απομονωτικα. Αντιθετα μια προσπαθεια για καινουργια συγκροτηση θα πρεπει να στηριζεται οχι πια στα αυτονομα κινηματα οσο στην αυτονομια των αντιθεσεων που μπορουν και πρεπει να υπαρχουν μεσα στον ιδιο πολιτικο σχηματισμο. Αυτο, γι'αυτην την αντιληψη ειναι η συνταγη για να σπασει η απομονωση της επαναστατικης αριστερας, για να βρεθει σε πλατυτερα σχηματα και να πετυχει μαζικοτερη απευθυνση. Μ'αυτη την κατευθυνση απο μια περιοδο και περα επιχειρηθηκαν διαφορες "εναλλακτικες" συγκροτησεις οι οποιες αλλου εγιναν κυριαρχες πολιτικα, οπως στη Γερμανια, και αλλου εμειναν στο επιπεδο της αποπειρας.

Το πειραμα των Πρασινων με την πολυσυλλεκτικη συνυπαρξη των αντιθεσεων επηρεασε και τον προσανατολισμο της αυτοκριτικης της Αυτονομιας. Η γοητεια καποιων πλατειων και αποτελεσματικων σχηματων που μπορουν να λειτουργουν μεσα στην ιδια την κοινωνια των πολιτων αποδεικνυεται σαγηνευτικη για τους απογοητευμενους και απομονωμενους επαναστατες της δευτερης κοινωνιας των "κοινωνικων προλεταριων". Η "αυτοκριτικη του ανταρτικου" της Ιταλιας ερχεται να ενισχυσει τη θεωρητικοποιηση των διλημματων που εβαλλαν τα νεα κινηματα—περιεχομενου (οικολογικο, αντιπυρηνικο) στα παλια κινηματα——υποκειμενου (γυναικων,νεολαιας κλπ). Η θεμιτη κριτικη για την αυτο—απομονωση που δημιουργησαν οι επιλογες της Αυτονομιας γινεται αφετηρια οχι για μια στροφη προς την εργατικη ταξη αλλα για ανακαλυψη συμμαχων μεσα στους ιδιους τους θεσμους της αστικης κοινωνιας.

Προς αυτην την κατευθυνση η πιεση της σοσιαλδημοκρατιας ηταν πολυ ισχυρη και διπλη. Απο την μια μερια, οι δυνατοτητες ανεξαρτητης επικοινωνιας της επαναστατικης αριστερας με οποιεσδηποτε αντιστασεις των εργατων αλλα και των αλλων "κοινωνικων υποκειμενων" μπλοκαρονται απο την συνδικαλιστικη γραφειοκρατια. Οπως ειπαμε ηδη η κριση αποδιοργανωνει τη συλλογικοτητα των εργατων και τα συνδικατα ελεγχουν τις αντιδρασεις πιο κεντρικα και γραφειοκρατικα. Παραλληλα εχουν διαμορφωθει και γραφειοκρατιες εκπροσωπησης των γυναικων, της νεολαιας κλπ με συντονιστη και συνδετικο κρικο ολων των γραφειοκρατων τη σοσιαλδημοκρατια. Απο την αλλη μερια, τα ιδια κομματα που φραζουν το δρομο επικοινωνιας μ αυτα τα κομματια προσφερουν ανοιγματα και συμμαχιες στα πλαισια των νεων κινηματων. Ο Βιλλυ Μπραντ επιδιωκει (και τα καταφερνει) να μοιραζεται την εξεδρα των αντιπυρηνικων συγκεντρωσεων με τους εκπροσωπους του κινηματος. Ετσι η ιδια η σοσιαλδημοκρατια διαμορφωνει τους ορους που καθοριζουν την τακτικη, τους χειρισμους, τις συμμαχιες των εναλλακτικων Πρασινων κινησεων ακομα και στη Γερμανια που ειναι τοσο δυνατες.

Αυτες οι πιεσεις που διαμορφωνουν το δεξιο χαρακτηρα των νεων συγκροτησεων εκφραζονται σε ολα τα επιπεδα.

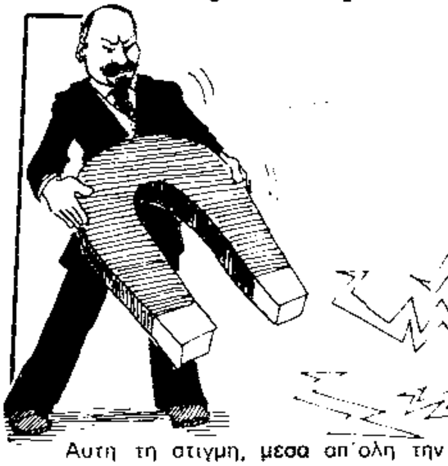
* Στο ιδεολογικο επιπεδο, ο μαρξισμος εγκαταλειπεται για χαρη του Ουμανισμου και της Ηθικης του Σπινοζα. Η απειλη της πυρηνικης καταστροφης η της οικολογικης διαλυσης του πλανητη, κρινεται πανανθρωπινη, στρεφεται εναντια σε αστους και προλεταριους και αναδεικνυει σαν υποκειμενο—πρωταγωνιστη της αντιμετωπισης-της τον Ανθρωπο με κεφαλαιο αλφα, τον ελευθερο πολιτη. Δε χρειαζεται να ψαξουμε στη Γερμανια των Πρασινων για τετοιες ιδεες, τις εκφραζει το ιδιο καλα ο Ε.Ρ. Tompson στην Αγγλια που στο κατω-κατω διεθετε και καποιες μαρξιστικες περγαμηνες στο παρελθον.

* Στο πολιτικο επιπεδο ο κοινοβουλευτισμος κυριαρχει ανανεωμενος. Το κοινοβουλιο ηταν παντοτε θεσμος προσφορος για την εκφραση συμμαχιων με κομματα αστικα και η εμπειρια αυτη επαναλαμβανεται. Σιγα-σιγα οι κινητοποιησεις, συγκεντρωσεις, διαδηλωσεις υποτασσονται στη λογικη της αποτελεσματικης πιεσης μεσα απο το εκλογικο ποσοστο.Οι προεκλογικες εκστρατειες γινονται το αλφα και το ωμεγα. Εκει που η συγκροτηση δεν εχει φτασει ακομα σε τετοια επιπεδα ο προσανατολισμος εκφραζεται με την αγωνια του σχηματισμου μιας ευπροσωπης "λιστας".

*Στο οργανωτικο επιπεδο οι συνεχεις αναφορες στην πολυφωνια και τον πλουραλισμο δυσκολευονται να επαληθευτουν. Οι αναγκες των πλατειων συνεργασιων και των κοινοβουλευτικων μεθοδων παλης επιβαλλουν τις δικες τους λειτουργιες. Ακομη και ο θεσμος της εναλλαγης των μελων του κομματος στο αξιωμα του βουλευτη (ανουσιο συμβολο μιας δημοκρατικης λειτουργιας με αστικα κριτηρια) δυσκολευεται να υλοποιηθει καθως δημιουργουνται σχεσεις εκλογικης πελατειας με το κοινο.

Αν ολα αυτα συμβαινουν στην Ευρωπη των μαζικων, μεχρι προσφατα, αντιπυρηνικων κινηματων, στην Ελλαδα οι συντροφοι που θελγονται απο τις ιδεες της "εναλλακτικης συγκροτησης" κινουνται ακομα πιο εντονα στη σκια του ΠΑΣΟΚ. Εξω οι απογοητευμενοι επαναστατες βρηκαν καταφυγιο σε κινηματα που παρολα τα προβληματα τους και τις πιεσεις που αντιμετωπιζαν ηταν ζωντανα, βουερα, πολυχρωμα. Εδω οι αντιστοιχες ιδεες αναζητουν καταφυγιο στις αριστερες παρυφες του ΠΑΣΟΚ, σε μια πολιτικοποιηση που προσπαθει να κρατησει ψηλα τα πεσμενα λαβαρα του Πασοκικου ριζοσπαστισμου τωρα που το κυβερνητικο κομμα κανει συντηρητικη στροφη.

Ξανά: η κεντρικότητα της εργατικής τάξης

Αυτη τη στιγμη, μεσα απ'ολη την πορεια της επαναστατικης αριστερας, τις προηγουμενες αποτυχιες και τα αδιεξοδα, ξαναμπαινει το ζητημα συγκροτησης-της. Ακομα και σε χωρες οπως η Γερμανια, οπου οι Πρασινοι σημειωνουν ολο και πιο μεγαλες εκλογικες επιτυχιες, ενα κομματι απ'αυτους βαζει το ερωτημα προς τα που πηγαινουν. Πολυ περισσοτερο στην Ελλαδα που διαφορα πειραματα αποτυχαν αρκετα γρηγορα. Απο την αλλη ειναι οι ιδιες οι πολιτικες πιεσεις, που οπως αναφεραμε και στην αρχη, δειχνουν οτι υπαρχει περιεχομενο και δυνατοτητα απευθυνσης ευρυτερα, απ'οτι μια προηγουμενη περιοδο.

Εδω ομως μπαινουν τα ζητηματα αντιληψης, πολιτικης και προσανατολισμου με τον οποιο γινεται αυτη η συγκροτηση. Η αρνηση του να απαντησει κανενας απο την αρχη σ'αυτα τα ζητηματα, ειναι σα να αφοπλιζεται απο χερι στο να μπορεσει να παρεμβει μεσα στην πολιτικη συγκυρια. Οποιος περιμενει να ξεκαθαρισει και να διαμορφωσει αποψεις μεσα απο την παρεμβαση, δραση η ακομα και πραξη αυτη την περιοδο, το μονο που θα παθει ειναι να μετατραπει σε μπαλακι που το τιναζουν δεξια—αριστερα, οι πιεσεις που το κυριο στοιχειο τους ειναι οτι καθοριζονται απο το ΠΑΣΟΚ.

Οταν τη δεκαετια του '60 διαμορφωνοταν η επαναστατικη αριστερα, η κατασταση που υπηρχε απο γυρω ηταν επαναστατικη, η εργατικη ταξη ηταν ενεργοποιημενη, ο μαρξισμος ηταν η θεωρια στη στην οποια αναφερονταν ολοι. Μεσα σε τετοια πλαισια η διαμορφωση της, παρα τις αδυναμιες της, καθοριζονταν απο τις συντεταγμενες εκεινης της περιοδου. Στη σημερινη περιοδο η κατασταση μεσα στο κινημα και στο γενικοτερο περιβαλλον ειναι πολυ διαφορετικη. Οποιαδηποτε κινητικοτητα κι αν υπαρχει αυτη δεν εχει ξεπερασει στο κεντρικο πολιτικο επιπεδο ουτε το ΠΑΣΟΚ ουτε τους ρεφορμιστες. Αντιθετα οι εξελιξεις βρισκονται κατω απο τον ελεγχο του ΠΑΣΟΚ και αυτο επηρεαζει και τις αντιστασεις που αναπτυσσονται. Στο ιδεολογικο μετωπο, οι "μαρξιστες" διανοουμενοι εχουν μετατραπει σε κρατικους ιδεολογους, και εχει κανενας να διαλεξει αναμεσα στο χυδαιο μαρξισμο του ΚΚΕ, το λαϊκισμο των ιδεολογων του ΠΑΣΟΚ και τον ουμανισμο του ΚΚΕ εσ. Σ'αυτη την κατασταση πρεπει κανενας να παρεμβει πολιτικα με ξεκαθαρη αποψη, για να μπορεσει, οχι μονο να διαμορφωθει αλλα και να διαμορφωσει προς την προοπτικη της επαναστασης και οχι της σοσιαλδημοκρατιας, τα κομματια του κινηματος στα οποια απευθυνεται και θελει να δεθει μαζι τους. Αυτο εχει σημασια και για τις επιλογες που κανει, αλλα και για το τι ειδους σχεση αναπτυσσει με τα κομματια στα οποια αναφερεται.

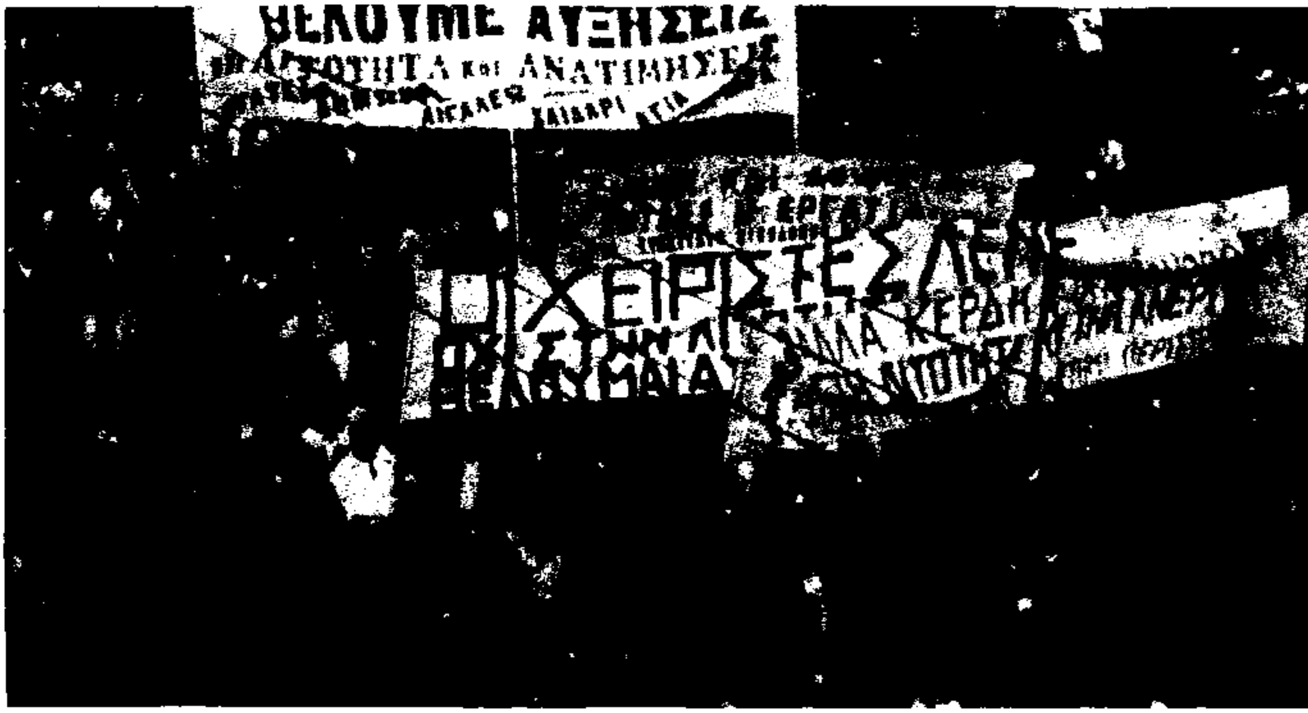
Αν θελαμε να εκφρασουμε συμπυκνωμενα τον προσανατολισμο με τον οποιο μπορει να επιχειρηθει μια τετοιου τυπου παρεμβαση θα λεγαμε οτι προκειται για μια προσπαθεια να προσανατολιστουμε στην κεντρικοτητα της εργατικης ταξης.

Στρατηγικα αυτο σημαινει οτι προσδιοριζουμε ξανα τι σημαινει για μας επανασταση οριοθετωντας τα οραματα μας απο τους υπαρκτους σοσιαλισμους των ΚΚ και απο τη Σοσιαλδημοκρατικη διαχειρηση του υπαρκτου κρατους. Με αναφορα τον επαναστατικο Μαρξισμο προβαλλουμε ξανα τη στρατηγικη της ανατροπης του αστικου κρατους απο την εξουσια της ιδιας της εργατικης ταξης σε αντιπαραθεση με οσους ισχυριζονται οτι ο σοσιαλισμος βρισκεται ηδη στην εξουσια και χρειαζεται "στηριξη" ή "διευρυνση". Η αντιπαραθεση αυτη ισχυει και απεναντι σε οσους απορριπτουν το σοσιαλισμο με το ιδιο επιχειρημα, δηλαδη οτι σημερα ο σοσιαλισμος ειναι εξουσια και αποδεικνυει καθημερινα τη χρεωκοπια-του. Ειτε προκειται για δεξιες κριτικες ειτε για αριστερες, η απαντηση-μας ξεκιναει απο την ιδια αφετηρια: Εμεις προσδιοριζουμε την αλλαγη της κοινωνιας και της ζωης μας με αναφορα την εργατικη ταξη, την κινηση της προς τη βιαιη ανατροπη του καπιταλισμου, προς τη σοσιαλιστικη επανασταση.

Ο προσανατολισμος στην κεντρικοτητα της εργατικης ταξης, ομως, δεν περιοριζεται μονο σε καποιες μακρινες στρατηγικες διαφοροποιησεις απο το σταλινισμο και τη σοσιαλδημοκρατια. Καθοριζει και τη σκοπια αναλυσης και εκτιμησης της σημερινης συγκυριας, γιατι μετραει τις ισορροπιες, τις τακτικες και τους ελιγμους των πολιτικων δυναμεων και της εξουσιας μεσα απο το πρισμα της συγκρουσης της εργατικης ταξης με το κεφαλαιο. Αυτη η οπτικη γωνια δεν σταματαει μονο στις πυλες των εργοστασιων, αλλα δινει κριτηρια και εκτιμησεις για ολα τα κινηματα και τις συγκυριες που αντιμετωπιζουν, καθως η καπιταλιστικη διαχειρηση προσπαθει να αντιμετωπισει την κριση σε ολους τους κοινωνικους χωρους. Ετσι, η συνολικη εικονα για το κινημα δεν ειναι ενα αθροισμα απο αυτονομες αντιστασεις χωρις δεσμους ή με συνδεση απο τα πανω, αλλα μια συνθετικη εικονα που προβαλλει την ενοτητα των κινηματων γυρω απο τις κοινες αντικαπιταλιστικες αιχμες-τους. Μ'αυτα τα κριτηρια επιλεγουμε μετωπα, στοχους, διεκδικησεις στα εργοστασια αλλα και στο φοιτητικο κινημα, στη νεολαια, στις γυναικες.

Αυτη η συγκλιση σε μια αντικαπιταλιστικη πρακτικη δεν ειναι αυτοματη. Ειναι αποτελεσμα πολιτικων πρωτοβουλιων, διαφωνιων και συγκρουσεων που πρεπει να βγαλει περα το κομματι που αποδεσμευεται απο το ΠΑΣΟΚ και τα ΚΚ. Το πού στρεφεται η διαθεση και η μαχητικοτητα αυτου του κομματιου στον καθε χωρο, πώς χειριζεται τις πρωτοβουλιες π.χ. της συνδικαλιστικης γραφειοκρατιας χωρις να απομονωθει αλλα ουτε να χειραγωγηθει και πώς γινεται η συνδεση απο κομματι σε κομματι και απο χωρο σε χωρο, ολ'αυτα ειναι ζητηματα μιας οργανωμενης και συστηματικης παρεμβασης που οικοδομει βημα προς βημα τη δυνατοτητα αυτων των πρωτοποριων να στηριζουν τις μαχες-τους. Προσανατολισμος στην κεντρικοτητα της εργατικης ταξης σημαινει οτι οι επαναστατες προσδιοριζουν το νοημα της πολιτικης-τους οργανωσης και δρασης μ'αυτον τον τροπο. Σημαινει δηλαδη μιαν αντιληψη για τη σχεση οργανωσης κινηματος διαφορετικη απο τις προηγουμενες εμπειριες συγκροτησης της επαναστατικης αριστερας. Σ'αυτην την αντιληψη η αναγκαιοτητα επαναστατικης οργανωσης προσδιοριζεται απο την αναφορα-της στις πρωτοποριες των κινηματων και στις αναγκες-τους για πολιτικη συζητηση, για ξεκαθαρισμα εκτιμησεων, στοχων και τακτικης.

Η καλυψη αυτων των αναγκων, η αναπτυξη μιας τετοιας επαναστατικης οργανωσης — που προσπαθει να στηριχτει στον επαναστατικο μαρξισμο για να βοηθησει τα κομματια που αποδεσμευονται απο το ρεφορμισμο να συγκεκριμενοποιησουν μαζι της την αντικαπιταλιστικη πρακτικη — να ποιος ειναι ο στοχος της ανασυγκροτησης σημερα.

Στη μάχη των Συλλογικών Συμβάσεων
Η ΟΠΙΣΘΟΧΩΡΗΣΗ ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

Ανοικτή "ρήξη", μεταξύ της πλειοψηφίας (ΠΑΣΚΕ) και της μειοψηφίας (ΕΣΑΚ–ΑΕΜ), φάνηκε τον τελευταίο καιρό να τραντάζει τα θεμέλια της ειρηνικής και ανέφελης διαπαραταξιακής συνεργασίας στη διοίκηση της ΓΣΕΕ. Η αφορμή ήταν η απόφαση της ΠΑΣΚΕ να αποδεχθεί την κυβερνητική εισοδηματική πολιτική στο σύνολό της, να "καταγγείλει" τυπικά την ΕΣΣ, χωρίς να προβάλλει κανένα αίτημα παρά μόνο την ΑΤΑ, και μάλιστα κουτσουρεμένη και τέλος να την συνυπογράψει με τις εργοδοτικές οργανώσεις (ΣΕΒ, Εμπορικός Σύλλογος και ΓΣΕΒΕ). Η απόφαση αυτή στηρίχθηκε με περισσότερο πολιτικό παρά "δραχμικό" σκεπτικό "πάνω και πέρα απ' τα οικονομίστικα προβλήματα, ο συνδικαλισμός καλείται να προστατεύσει και να υπερασπίσει την πορεία Αλλαγής που πραγματοποιείται στον τόπο μας διεκδικώντας αιτήματα "ρεαλιστικά" προσαρμοσμένα στα δεδομένα της ελληνικής οικονομίας και στην προσπάθεια γιά την σταθεροποίηση και την ανάκαμψη της, που θα τύχουν κάποιας θετικής αντιμετώπισης από την εργοδοσία αλλά και της κυβερνητικής "έγκρισης".

Και όχι μόνο αυτό, αλλά έσπευσε και να θριαμβολογήσει προβάλλοντας την υπογραφή σαν θεσμική κατάκτηση του κινήματος, μέσω του στόματος του προέδρου της ΓΣΕΕ Ραυτόπουλου, που δήλωσε ότι "η υπογραφή γιά 2η συνεχή χρονιά της ΓΕΣΣ αποτελεί κατάκτηση γιά το συνδικαλιστικό κίνημα, γιατί ουσιαστικοποιεί και καταξιώνει τον διάλογο, προστατεύει το εισόδημα των εργαζόμενων και συμβάλλει στην αυτοδύναμη οικονομική ανάπτυξη".

Από τη δική της πλευρά , η ΠΑΣΚΕ φέρεται αποφασισμένη να ακολουθήσει τις κυβερνητικές κατευθύνσεις και να μην υποκύψει στις πιέσεις γιά αναθεώρηση της γραμμής της, η οποία (αναθεώρηση) σαν (αόρατη) προοπτική θα την έφερνε σε ευθεία σύγκρουση με την κυβέρνηση, πράγμα βέβαια που δεν είναι ούτε στις προθέσεις, αλλά ούτε και στις δυνατότητες της για να το κάνει.

Η ΕΣΑΚ «ενάντια» στην εισοδηματική πολιτική

Στο σημείο όμως αυτό εκδηλώνεται και η "κρίση" της ΓΣΕΕ, μιά και η μειοψηφία (ΕΣΑΚ–ΑΕΜ) εμφανίζεται να μην πειθαρχεί στην πλειοψηφία, να της αποδίδει ευθύνες γιά αδράνεια που "εκθέτουν γενικότερα το συνδικαλιστικό κίνημα", να διαχωρίζει τη θέση της από τις αποφάσεις της πλειοψηφίας γιά την "προσαρμογή" των εργατικών διεκδικήσεων στα όρια που καθόρισε με τα δικά της κριτήρια η κυβέρνηση και να προωθεί δυναμική αντίδραση των οργανώσεων που ελέγχει, "γιά την ανατροπή στην πράξη της κυβερνητικής εισοδηματικής πολιτικής". Σ' αυτή την προοπτική ο συντονισμός της δράσης τους με τους παράγοντες της ΟΤΟΕ και η διεκδίκηση κοινών οικονομικών αιτημάτων ήταν ένας γερός σύμμαχος.

Η "σκληρή" αντιπαράθεση της ΕΣΑΚ–Σ γιά την εισοδηματική πολιτική του '85 δεν αποσυνδέεται από τις ελπίδες και τις σκοπιμότητες του κομματικού της φορέα γιά τον καθοριστικό ρόλο και την επέμβασή του στις εξελίξεις και τις προοπτικές τόσο στο κεντρικό πολιτικό επίπεδο όσο και στο συνδικαλιστικό πεδίο.

Το ΠΑΣΟΚ ψηφίζοντας τον εκλογικό νόμο γκρεμίζει τις ελπίδες του ΚΚΕ γιά συμμετοχή στη δημιουργία "κυβέρνησης συνεργασίας όλων των δημοκρατικών κομμάτων" και το βάζει ουσιαστικά στο περιθώριο της κεντρικής πολιτικής σκηνής και των εξελίξεων.

Η ΕΣΑΚ στο συνδικαλιστικό πεδίο ήλπιζε, αν όχι σε αυξήσεις, στην προώθηση τουλάχιστον κάποιων θεσμικών μέτρων, γιά να μπορέσει να εξαργυρώσει την δυσαρέσκεια και τις αντιδράσεις της βάσης του. Ο "περιοριστικός", όμως, χαρακτήρας της φετινής "σφιχτής εισοδηματικης πολιτικής", κάνει, γιά άλλη μιά φορά, καθαρό το πέρασμα της κυβέρνησης σε μιά σκληρή εφαρμογή των κριτη-

ρίων της βιωσιμότητας. Κριτήρια, που επιβάλλονται σαν ανώτατη αρχή πάνω από τους κοινωνικούς στόχους (συγκράτηση της ανεργίας, έλεγχος της ακρίβειας κλπ) της προηγούμενης κυβερνητικής πολιτικής και κόβουν τα περιθώρια στην ΕΣΑΚ να χρυσώσει, με κάποιες θεσμικές "κατακτήσεις", το πικρό χάπι που πρέπει να πουλήσει στην εργατική τάξη γιά να δικαιολογήσει τις καθημερινές θυσίες και τις υποχωρήσεις όλης της προηγούμενης περιόδου.

Από την άλλη, ούτε οι ελπίδες της, ότι ζητήματα που είχε βάλει σαν κεντρικούς της στόχους, την προηγούμενη περίοδο και είχε συσπειρώσει κόσμο στην "προώθηση" τους, όπως ο εκδημοκρατισμός των συνδικαλιστικών οργάνων, που σήμαινε βέβαια την πίεση γιά καλύτερα μοιράσματα και περισσότερες "καρέκλες" της ΕΣΑΚ στις ομοσπονδίες και τα Ε.Κ., δεν φαίνονται να ενδιαφέρουν το ΠΑΣΟΚ και την συνδικαλιστική του γραφειοκρατία γιά να τα προχωρήσουν.

Ετσι μπροστά σε μιά προεκλογική περίοδο και σε μιά κυβερνητική επιλογή, που το αφήνει στο περιθώριο των κεντρικών πολιτικών διακανονισμών και των μοιρασμάτων, το ΚΚΕ και ειδικότερα η ΕΣΑΚ παρουσιάζεται με μιά έντονη "φιλεργατική" συνθηματολογία και φρασεολογία.

Εμφανίζεται να "αναγνωρίζει" την ύπαρξη, την οξύτητα και την κεντρικότητα των χρόνιων προβλημάτων του εργατικού κινήματος, αδιάλλακτη και εκπροσωπούσα τα "πραγματικά συμφέροντα" των εργαζόμενων. Ολα τα προηγούμενα χρόνια σιωπούσε προσφέροντας διαπραγματεύσεις (η τακτική επιδίωξης του "εφικτού" στην εισοδηματική πολιτική του 84 — αυξήσεις 5-6% που ούτε κατά διάνοια δεν αντιστάθμιζαν τον πληθωρισμό — ήταν ένα μεγάλο όπλο της κυβέρνησης στη μάχη ενάντια στο εργατικό κίνημα), έλεγχο ή εμπόδιση των απεργιών (εισ. πολιτική 84 : τρόλλεϋ, τράπεζες, τεχνικοί ΕΑΒ, ΣΟΦΤΕΞ κλπ), υπεύθυνους συνομιλητές, εξαγοράζοντας έτσι το "χαρτί" που θα τους έκανε αναγκαίους σύμμαχους της κυβέρνησης.

Η ΕΣΑΚ αντιμετώπισε έντονο πρόβλημα όχι μόνο από την έλλειψη ανταλλαγμάτων αλλά και από τις πραγματικές και πολύ δυναμικές πιέσεις από την βάση της. Από τους χιλιάδες των εργαζόμενων που ξεκίνησαν, πριν ακόμα την εξαγγελία της εισοδηματικής πολιτικής, στάσεις εργασίας, 24ωρες απεργίες, συγκεντρώσεις και διαδηλώσεις, δηλώνοντας την αγωνία τους γιά τη χρονιά που διανύουμε, το "δεν πάει άλλο" κάνοντας εμφανή την πλευρά της εργατικής αντίστασης στο πάγωμα των μισθών.

Η προσπάθεια ακριβώς της ΕΣΑΚ να ισσοροπήσει απέναντι σ' αυτές τις πιέσεις την οδήγησαν στην οργάνωση των απεργιακών κινητοποιήσεων στις 22 Γενάρη παράλληλα με την 48ωρη της ΟΤΟΕ στις 22 — 23 Γενάρη.

Η τακτική-της είναι ο μόνος δυνατός τρόπος, αυτή τη στιγμή, για να μην χάσει εντελώς την επαφή και τον έλεγχο της βάσης-της και καθορίζεται άμεσα απο την σκοπιμότητα του κομματικού-της φορέα να καρπωθεί (εν όψει εκλογών), όσο το δυνατόν μεγαλύτερα πολιτικά οφέλη απο την αγανάκτιση μιας μεγάλης μερίδας των εργαζόμενων.

Η σκλήρυνση όμως αυτή απο την μεριά της ΕΣΑΚ είναι συμβολική και δεν προχωράει σε ουσιαστική αντιπαράθεση και ρήξη με την κυβερνητική πολιτική και τις επιλογές-της. Οι απεργιακές κινητοποιήσεις, της 22 Γενάρη, έμειναν χωρίς συνέχεια και συγκεκριμένη προοπτική ακόμα και στο επίπεδο της συνεργασίας με την ΟΤΟΕ, που προχώρησε μόνη-της σε κινητοποιήσεις. Οσο αφορά τις σχέσεις της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας στους κόλπους της ΓΣΕΕ, η επικείμενη "ρήξη" και οι συνέπειές-της, που τόσο είχε κουβεντιαστεί και σχολιαστεί τον τελευταίο καιρό, "ξεπεράστηκε" στην τελευταία ολομέλειά-της, μέσα απο την συμφωνία και συμπαράταξη των δύο (ΕΣΑΚ και ΠΑΣΚΕ) στον αγώνα-τους ενάντια στην Δεξιά και την πολιτική που προωθεί.

Η κυβερνητική πολιτική και οι εργατικές αντιστάσεις

Η διαδικασία υπογραφής των κλαδικών και ειδικών συλλογικών συμβάσεων, μεταφέρει τη μάχη, ενάντια στην εισοδηματική πολιτική, στους χώρους δουλειάς. Η απεργία στις τράπεζες, στην ΤΡΙΟΥΜΦ, στη ΦΑΓΕ είναι η ζωντανή απόδειξη ότι το εργατικό κίνημα δίνει τις, έστω και μεμονωμένες, αντιστάσεις του στην κυβερνητική πολιτική, που σα κεντρικό στόχο έχει την εξόντωσή του.

Η "φιλεργατική" συνθηματολογία και φρασεολογία δεν κρίνεται τόσο αναγκαία γιά το ΠΑΣΟΚ, που στηρίζει την προεκλογική του τακτική όχι σε "δραχμική" βάση αλλά σε καθαρό πολιτική, προσπαθώντας να προσανατολίσει τις αντιδράσεις και τις διεκδικήσεις των εργαζομένων γύρω από τον εκλογικό νόμο, την εκλογή του προέδρου, τις επερχόμενες εκλογές που απαιτούν κοινή συναίνεση και θυσίες γιά να αντιμετωπιστεί η Δεξιά, γιά την απόκρουση της υπονόμευσης του κεφαλαίου, την ενίσχυση και ανάκαμψη της οικονομίας και τελοσπάντων γιά τον σοσιαλιστικό μετασχηματισμό.

Το πάγωμα γιά άλλη μιά φορά των μισθών, η θωράκιση με οποιονδήποτε τρόπο της εισοδηματικής πολιτικής, απέναντι στους "συντεχνιακούς" και "υπονομευτικούς" αγώνες των εργαζόμενων, η ενίσχυση του άρθρου 4 και του 3239 και γενικά όλων των απαραίτητων κατασταλτικών μηχανισμών, που εξασφαλίζουν, την χωρίς καμμιά παρέκκλιση, εφαρμογή της είναι πράγματα όχι απλά δηλωμένα από την κυβέρνηση, τον ΣΕΒ και την συνδικαλιστική γραφειοκρατία της ΓΣΕΕ, αλλά έχουν ήδη αρχίσει να γίνονται φανερές ποιές θα είναι οι συνέπειες γι' αυτούς που δεν θα αποδεχθούν μοιρολατρικά αυτή την κατάσταση (η καθυστέρηση και η σκλήρυνση της στάσης απέναντι στην ΟΤΟΕ και τις κινητοποιήσεις της γιά την υπογραφή της Σ.Σ., η συρροή των αστυνομικών επιθέσεων ενάντια σε απεργούς, η επίθεση στη ΦΑΓΕ, το τσουβάλιασμα και η μεταφορά στην Ασφάλεια 18 συνδικαλιστών & εργατών από το εργοστάσιο, η αστυνομοκρατία στη ΡΕΝΟ και στην ΚΟΝΤΙΝΕΝΤΑΛ κλπ)..

Η κυβέρνηση και οι εργοδότες δεν πρόκειται να υποχωρήσουν από μόνοι τους σε κανένα αίτημα γιά αυξήσεις—μείωση του ωράριου εργασίας— καλύτερες συνθήκες δουλειάς. Ο αγώνας που έχει ξεκινήσει στον δημόσιο τομέα με κέντρο τις Τράπεζες και στον Ιδιωτικό με τα εργοστάσια που απεργούν, γιά να πάρει διαστάσεις και να δημιουργήσει ρήγμα στην προεκλογική περίοδο, που θα την ήθελε η κυβέρνηση ειρηνική ανέφελη και με δεδομένη την συναίνεση του κόσμου, πρέπει να προχωρήσει σε κινητοποιήσεις διαρκείας χωρίς διλήμματα.

Πρέπει να συνδεθεί με άλλους εργατικούς χώρους σπάζοντας το δίλλημα "ή παλεύουμε γιά την επιβίωση της δικής μας επιχείρησης ή μένουμε άνεργοι". Πρέπει να ξεπεράσει τα διλήμματα και τις ταλαντεύσεις της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας.

Η αντίσταση στις συνδιαλλαγές και τα παζάρια κορυφής κυβέρνησης—εργοδοτών—συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας μπορεί να περάσει μόνο μέσα από την καθημερινή πάλη στο χώρο δουλειάς. Μιά πάλη που κεντρικά στοιχεία είναι η άρνηση οποιασδήποτε συμμετοχής σε γραφειοκρατικές ιστορίες ταυτόχρονα με την προβολή συγκεκριμένων αιτημάτων όπως:

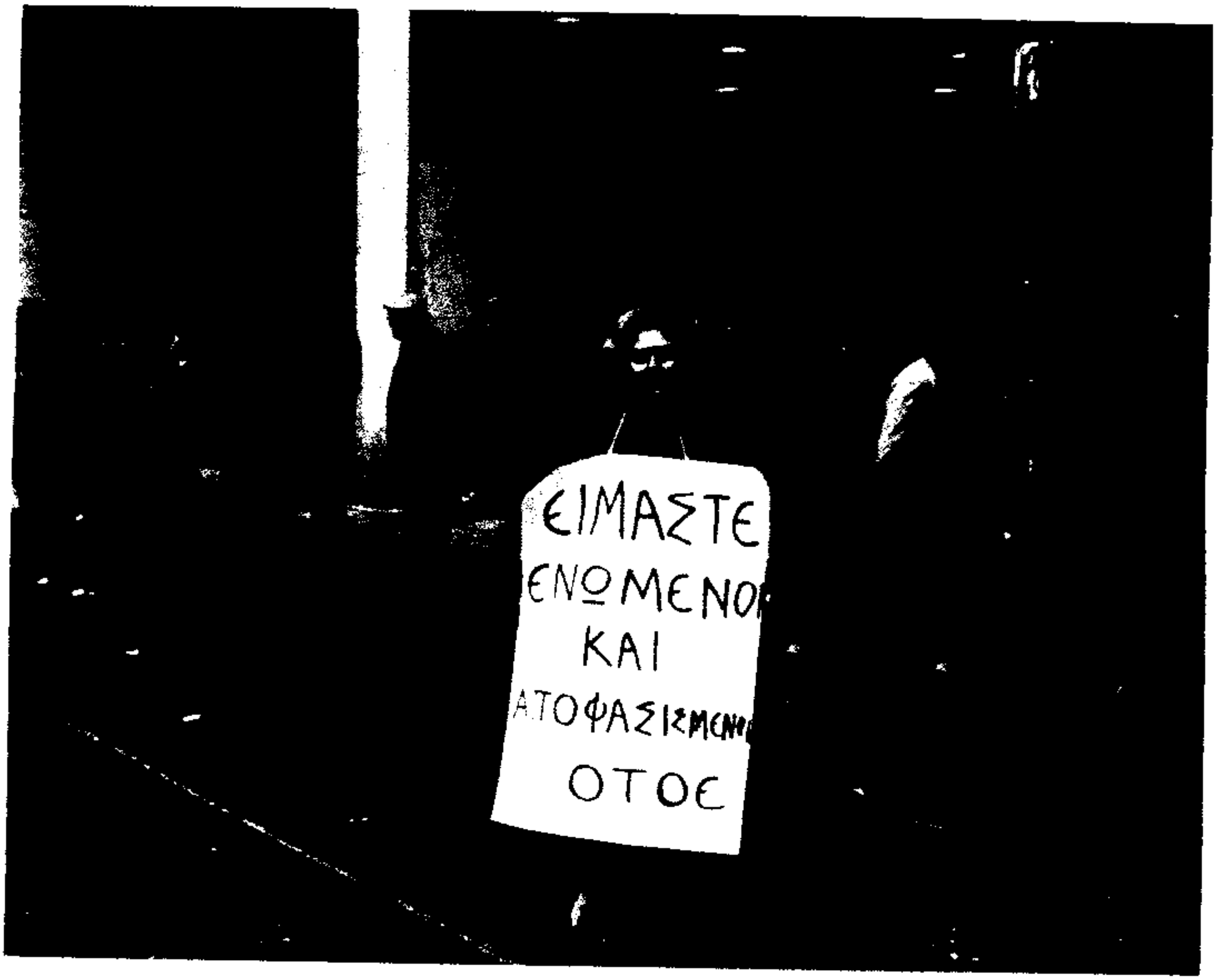
1) Η μάχη γιά την κατάργηση του 3239 και της υποχρεωτικής διαιτησίας σαν τον κύριο κατασταλτικό μηχανισμό που αφαιρεί τον έλεγχο του αγώνα γιά αυξήσεις από τους ίδιους τους εργάτες, μεταθέτωντας τον στις διάφορες επιτροπές διαιτησίας, στις συνεδριάσεις των γραφειοκρατών του συνδικαλισμού με τους δικαστές, την εργοδοσία και το κράτος.

2) Η μείωση σε 35 ώρες δουλειάς την εβδομάδα γιά την αντιμετώπιση της ανεργίας.

3) Η μάχη ενάντια στην εντατικοποίηση και την απομύζηση των εργαζόμενων με την καταστρατήγηση του ωράριου και του πενθήμερου, με τα εκατομμύρια ώρες υπερεργασίας και υποχρεωτικών υπερωριών (4η βάρδια, δουλειά το Σάββατο).

Ετσι, σήμερα σε περίοδο εκλογολογίας κάθε απόφαση για απεργία—διαδήλωση—κατάληψη, είναι ο μόνος τρόπος γιά να διεκδικήσει το εργατικό κίνημα τα αιτήματά του, ειδάλλως δεν έχει να περιμένει τίποτα. Είναι ο μόνος τρόπος αντίστασης στο να μεταφραστεί σε κρίση του εισοδήματος των εργαζόμενων η οικονομική πολιτική διαχείρισης της κρίσης απ' το ΠΑΣΟΚ.

Κατερίνα Κανελλοπούλου Μιχάλης Βεργίτσης

Στις Τράπεζες ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΙΣ ΑΠΟΛΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΑΥΞΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΟ 35ΩΡΟ

– *Η κλιμάκωση των κινητοποιήσεων στις Τράπεζες*

Εάν τελικά η φετεινή ΣΣΕ συναντήσει μια πραγματική αντίσταση απ' τη μεριά του εργατικού κινήματος, ή πάρει κι αυτή τον ίδιο δρόμο με την περσινή ή την προπέρσινη, αυτό σ' ένα μεγάλο βαθμό εξαρτιέται απο την πορεία των κινητοποιήσεων που είτε έχουν αρχίσει, είτε προγραμματίζονται να γίνουν σε διάφορους χώρους.

Πριν τρείς μήνες μερικές ελπίδες δόθηκαν απο το χώρο των τραπεζοϋπαλλήλων με διάφορες κινητοποιήσεις που γίνονται εκεί. Απο την μια είχαμε μια σειρά απο ελληνικές τράπεζες που είχαν στάσεις εργασίας και απεργίες και απο την άλλη τις απεργίες διαρκείας στις δυό ξένες τράπεζες, οι οποίες συνεχίζονται και σήμερα.

Φυσικά αυτό που ενίσχυσε τις ελπίδες ήταν και η ίδια η ΟΤΟΕ που τρείς μήνες πριν κατάγγειλε την ΣΣΕ διεκδικώντας πραγματικές και ουσιαστικές φορολογικές ελαφρύνσεις ένα γνήσιο σύστημα της ΑΤΑ, αυξήσεις πάνω απ' αυτές της ΓΣΕΕ, όπως 1.600 δρχ. κατώτερο μεροκάματο, 36.000 κατώτερο μισθό, η σύνταξη 36.000. Επί πλέον φάνηκε η διάθεση ο χώρος αυτός να ασχοληθεί με την ανεργία, βάζοντας το αίτημα της εβδομάδας 35 ωρών.

Οσο αφορά τις κινητοποιήσεις στις ελληνικές τράπεζες, 24ωρη στην τράπεζα Ελλάδας κ.ά., είναι γεγονός ότι περιορίστηκαν μόνο σε θεσμικά αιτήματα, όπως εφαρμογή προηγούμενων συλλογικών συμβάσεων, βαθμολογικό και εκδημοκρατισμό. Σε σχέση με τις κινητοποιήσεις της ίδια της ΟΤΟΕ

και πάλι υπήρξε ένας ίδιος περιορισμός, με επι πλέον στοιχείο την συμπαράσταση στον αγώνα των ξένων τραπεζών μια και την ίδια περίοδο εμφανίζονται οι κινητοποιήσεις της Κοντινένταλ και Τσέηζ Μανχάταν, οι οποίες πολύ γρήγορα κλιμακώνονται σε απεργίες διαρκείας.

Αυτό που συμβαίνει στις ξένες τράπεζες είναι ότι στην πλειοψηφία-τους έχουν αρχίσει να εφαρμόζουν μια πολιτική περιορισμού των εξόδων-τους, με τον περιορισμό του ίδιου-τους του προσωπικού. Ετσι, εδώ και μήνες απολύουν συνέχεια, είτε αγνοώντας τον νόμο περι περιορισμού των απολύσεων, είτε εφαρμόζοντας τα περίφημα συστήματα "εθελουσίας εξόδου" με το λεγόμενο "πακέτο", το οποίο απευθύνεται στα πιο ευάλωτα άτομα, δηλαδή τις μητέρες ούτως ώστε πάλι να μην θεωρούνται ότι παραβιάζουν τον νόμο. Αυτός είναι ο λόγος που οι εργαζόμενοι σε μια σειρά απο αυτές τις τράπεζες Σίτυ Μπάνκ, Κοντινένταλ,Τσέηζ Μανχάταν κλπ. άρχισαν να αντιδρούν. Πολλές απο αυτές ξεκίνησαν διάφορες κινητοποιήσεις τον περασμένο χρόνο, τόσο ενάντια στις απολύσεις, όσο και για να εφαρμοστεί ο νόμος 1483/84 που οι περισσότερες απο τις ξένες τράπεζες αρνούνται να εφαρμόσουν, μια και η ίδια η νομοθεσία τους κατοχυρώνει γι' αυτό.

Ο νόμος 1483/84 κατοχυρώνει τις συλλογικές συμβάσεις του '82 και '84, υποχρεώνει την ένταξη του προσωπικού στη δευτεροβάθμια κλίμακα και την ασφάλισή-του στο ΤΑΠΙΛΑΤΑΤ (Ταμείο Αλληλοβοηθείας Προσωπικού Ιονικής και Λαϊκής και Αλλων Τραπεζών).

Φαίνεται δηλαδή καθαρά ότι οι εργαζόμενοι στις τράπεζες αυτές, εκτός του ότι ήταν νομοθετικά απροστάτευτοι άρα και πιο ευάλωτοι στις διαθέσεις της εργοδοσίας, επι πλέον, σήμερα, έχουν να αντιμετωπίσουν και τις μαζικές απολύσεις, που απευθύνονται κύρια σε μαχητικά στελέχη-τους. Αυτό σημαίνει χτύπημα του συνδικαλιστικού-τους κινήματος και φυσικά μια προσπάθεια ελέγχου-του.

Κάτω απο αυτά τα προβλήματα ξεκίνησαν διάφορες κινητοποιήσεις, απο τις οποίες αυτές που συνεχίζουν τις απεργίες σήμερα είναι η Κοντινένταλ (ένας μήνας) για την επαναπρόσληψη των 29 απολυμένων συνδικαλιστών και η Τσέηζ Μανχάταν (πάνω απο 100 μέρες) ενάντια στο πακέτο "εθελουσίας εξόδου" με τις ψευτοαποζημειώσεις που απευθύνονται σε 59 μητέρες, στην κάθε μια ξεχωριστά, μαζί με επιστολές της διεύθυνσης που τις "ευχαριστούσε για τις μέχρι τώρα υπηρεσίεςτους".

Και σαν να μην φτάνει αυτό, υπάρχει κι η άγρια καταστολή με ξυλοδαρμούς και συλλήψεις απο την μεριά της αστυνομίας. Οι απεργοί της Κοντινένταλ κάθε μέρα αντιμετωπίζουν την αστυνομία, που τους απαγορεύει να προπαγανδίζουν την απεργία-τους μπροστά στο κατάστημα της Σταδίου, κάτι που αποτελεί νομοθετικά κατοχυρωμένο δικαίωμα κάθε απεργού!!! Και φυσικά το πράσινο φώς απο την αρχή το δίνει η ίδια η κυβέρνηση. Αμέσως μόλις αρχίζει η απεργία της Κοντινένταλ κυρήσσεται παράνομη και καταστέλεται.

Το εξωφρενικό είναι ότι ενώ για ένα ολόκληρο κόσμο η απεργία των ξένων τραπεζών έχει περάσει σαν μια υπόθεση ξένων κεφαλαίων στην Ελλάδα, η ίδια η κυβέρνηση ήταν εκείνη που δεν κολλάει σε κάτι τέτοια και "αφήνει το ξένο κεφάλαιο" της Κοντινένταλ να κερδίζει την δίκη στα ελληνικά δικαστήρια, που όχι μόνο βγάζουν παράνομη και καταχρηστική την απεργία, αλλά απειλούν με επιβολή χρηματικών ποινών τους απεργούς.

Απο την μεριά της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας η όλη υπόθεση έχει κεντραριστεί σε αιτήματα περί "ελληνοποίηση των ξένων κεφαλαίων" για την προστασία του καταθέτη! (τα αιτήματα της ΟΤΟΕ ήταν να γίνουν οι ξένες τράπεζες ανώνυμες εταιρείες και γενικά να λειτουργήσουν προς όφελος της εθνικής οικονομίας). Αιτήματα όχι μόνο χρονοβόρα, αλλά τελικά και έξω απο την ουσία, τόσο των αιτιών των ίδιων των απεργιών στην Κοντινένταλ και Τσέηζ Μανχάταν, όσο και των ίδιων των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι εργαζόμενοι σ' όλες τις ξένες τράπεζες σήμερα.

Αντίθετα αυτό που πρέπει να μπαίνει άμεσα σαν απάντηση θα πρέπει να είναι δεμένο με τα πραγματικά προβλήματα

για τα οποία γίνονται και οι συγκεκριμένες απεργίες. Η υπεράσπιση δηλαδή του συνδικαλιστικού κινήματος απο τις απολύσεις συνδικαλιστών, η επαναπρόσληψη των απολυμένων, των μητέρων που αναγκάζονται σε "εθελουσία έξοδο" επειδή είναι γυναίκες, η πάλη να μείνουν οι τράπεζες ανοικτές, όχι στην ανεργία, 35 ώρες δουλειά, δουλειά για όλους.

Μια απάντηση που χτυπάει τις αιτίες των απολύσεων, οι οποίες προέρχονται απο την ίδια την κυβερνητική πολιτική και δεν αντιμετωπίζονται σαν αιτίες ενός "ξένου κεφαλαίου", ούτε μεταφέρονται για το μέλλον. Αιτίες που δεν εμφανίζονται μόνο στο ξένο κεφάλαιο, αλλά σε κάθε κεφάλαιο που προσπαθεί να ατιμετωπίσει τα οικονομικά-του προβλήματα σε βάρος των εργαζομένων. Μήπως είναι διαφορετικές οι αιτίες που κλείνουν ελληνικές επιχειρήσεις;Ή διαφορετικά τα μέτρα που υιοθετεί το ελληνικό κεφάλαιο; Ας θυμηθούμε την Μόμπιλ και όλες τις άλλες προβληματικές που έκλεισαν.

Ή μήπως η επίθεση που γίνεται σήμερα, σ' αυτό το κομμάτι του συνδικαλιστικού κινήματος, απο την μεριά της ελληνικής κυβέρνησης και του "ξένου τραπεζικού κεφάλαιου" μπορεί να απομονωθεί σαν επίθεση στο χώρο των ξένων τραπεζών και μόνο; Είναι γνωστή η τακτική της επίθεσης που αρχίζει απο τα απροστάτευτα και νομοθετικά ακατοχύρωτα κομμάτια του κινήματος και προχωράει στην συνέχεια και στά άλλα. Γι' αυτούς τους λόγους η αλληλεγγύη στον αγώνα των εργαζομένων στις ξένες τράπεζες δεν είναι απλή συμπαράσταση αλλά κοινός αγώνας.

– Η πορεία της ΟΤΟΕ μέσα σ' αυτή την κατάσταση

Δυστυχώς παρόλες τις "αγωνιστικές διαθέσεις" της ΟΤΟΕ στις 26/11/84, όταν κατάγγελνε την ΣΣΕ και υποσχόταν "ταξική επιθετική πολιτική" ενάντια στην εισοδηματική πολιτική, τρείς μήνες αργότερα και παραμονές των νέων κινητοποιήσεων που έχει εξαγγείλει για 12 και 13/2 διαπιστώνουμε ότι: "όσο οι αγώνες ξεδιπλώνονται, τόσο διπλώνεται η ίδια η ΟΤΟΕ".

Οι απεργιακές κινητοποιήσεις που υποσχόταν στις 26/11/84 οι οποίες θα δημιουργούσαν συνδικαλιστικό και πολιτικό θέμα, ήταν δύο τρίωρες στάσεις εργασίας με περιεχόμενο κύρια την καταγγελία του καθεστώτος στις ξένες τράπεζες. Προγραμματίστηκε και μια τρίτη στάση εργασίας, η οποία όμως δεν πραγματοποιήθηκε, επειδή δεν υπήρχε απαρτία λόγω "κακοκαιρίας". Το μέχρι τώρα αποκορύφωμα των κινητοποιήσεων απο πλευράς πάντα της ΟΤΟΕ (γιατί στην βάση όπως είδαμε υπάρχουν αρκετά δυναμικές κινητοποιήσεις) ήταν η 48ωρη απεργία που έκανε στις 22,23/1.

Στις 22/1 στην Κοτζιά, τόσο απο άποψη μαζικοποίησης όσο και περιεχόμενου, μπορούμε να πούμε ότι ήταν απογοητευτική. Στις 23/1 που η συγκέντρωση έγινε μπροστά στην Κοντινένταλ φάνηκε ότι είχε βρεθεί η φόρμουλα, για να πα-

γώσει το περιεχόμενο της δυναμικής σύγκρουσης με την ΣΣΕ, το δε 35ωρο να μείνει σαν αρθρογραφία ανάμεσα στους αρθρογράφους της ΟΤΟΕ, της Ελευθεροτυπίας και των Νέων.

Γιατί δεν είναι δυνατό να μιλάει η ΟΤΟΕ στις 26/11/84 για την πολιτική της "φετεινής ταξικής αλληλεγγύης" και να μην προσπαθεί να συνδέσει μ' ένα τέτοιο περιεχόμενο τις απεργίες που κηρύσσει η Τράπεζα Ελλάδος και η Εθνική για θεσμικά αιτήματα, τις δυσανασχετήσεις και κινητικότητες της Τράπεζας Αττικής και μια σειράς άλλων τραπεζών, καθώς και στην δική-της 48ωρη. Οπως επίσης δεν είναι δυνατόν να υιοθετείται το 35ωρο και να μην γίνεται προσπάθεια να συνδεθεί άμεσα με τον χώρο των ξένων τραπεζών, όπου αυτή τη στιγμή γίνονται μαζικές απολύσεις λόγω "περιορισμού του προσωπικού".

Πώς να εξηγήσει κανείς το περιεχόμενο που δίνει η ΟΤΟΕ την δεύτερη μέρα της απεργίας όταν αποφασίζει μάλιστα την συγκέντρωση σ' ένα χώρο που απεργεί, την Κοντινένταλ, και την περιορίζει σ' ένα στενό περιεχόμενο "ελληνοποίησης του ξένου κεφαλαίου"; Μήπως δεν είναι η τάση αποπροσανατολισμού των ίδιων των προβλημάτων τόσο των ελληνικών όσο και των ξέων τραπεζών και παγώματος της επιθετικής "ταξικής φετεινής πολιτικής" που διακήρυχνε στις 26/11/84;

Ποιά είναι η ζύμωση του 35ωρου, αν δεν μπαίνει στους χώρους αυτούς, όπου θα μπορούσε να έχει την σημασία ενός αιτήματος του ίδιου του κινήματος;

– Για το 35ωρο.

Και φυσικά δεν θα περιμέναμε απο την ΟΤΟΕ να συνδέσει το 35ωρο με μια επιθετική πολιτική και μάλιστα προς το συμφέρον του εργατικού κινήματος, γιατι δεν είναι ενταγμένη μ' αυτό το συμφέρον, μέχρι στιγμής τουλάχιστον.

Αυτό φαίνεται και στο αίτημα του 35ωρου απο τον τρόπο που μπαίνει και τις συνδέσεις που γίνονται με το αίτημα αυτό. Κατ' αρχάς απο την μεριά της ΟΤΟΕ μπαίνει σαν ένα αίτημα με προυποθέσεις. Σαν ένας στόχος που είναι "ρεαλιτικός και εφικτός" για τα συμφέροντα των τραπεζών. Αυτό το δείχνουν πιο καθαρα και οι δηλώσεις του Πουλαρίκα πάνω στο 35ωρο: "Μια μικρή μείωση του ωραρίου δίνει την δυνατότητα στους εργοδότες μέσα απο την εντατικοποίηση της εργασίας και την τεχνολογική εξέλιξη να προσαρμοστούν, χωρίς πρόσληψη νέου προσωπικου. Παράδειγμα η μείωση (40 λεπτά) του εβδομαδιαίου ωραρίου των τραπεζουπαλλήλων, δεν συνοδεύτηκε απο καμμιά αύξηση του αριθμού των εργαζομένων, παρά την αύξηση των εργασιών των τραπεζών...Ακόμα η μείωση του ωράριου πρέπει να συνδεθεί και με άλλα μέτρα, όπως την κατάργηση των υπερωριών... την ουσιαστική συμμετοχή των εργαζομένων στις τεχνολογικές αλλαγές που αποφασίζονται..." (Ελευθεροτυπία 13/11/84).

Γίνεται δηλαδή αυτόματα μια σύνδεση με το αποτέλεσμα του τεχνολογικού εξοπλισμού των τραπεζών, στο οποίο θα καταλήγουν εργαζόμενοι και τραπεζικό κεφάλαιο "συλογικά"! Γι' αυτό το λόγο αποτελεί ένα "ρεαλιστικό και εφικτό στόχο" επειδή απλούστατα: Η συμμετοχή αυτή εργαζομένων και τραπεζικού κεφάλαιου που αποβλέπει κατά την λογική-τους σε "κοινά συμφέροντα", στην ουσία δεν αποβλέπει παρά στην προώθηση των συμφερόντων του τραπεζικού κεφάλαιου σε βάρος των συμφερόντων των εργαζομένων, και μάλιστα με την επιδίωξη της συναίνεσης των ίδιων των εργαζομένων, μέσα απο την συνδιαχείρηση.

Φυσικά δεν είναι που η πρώτη φορά η ΟΤΟΕ τάσσεται με τα συμφέροντα του τραπεζικού κεφάλαιου. Την ίδια θέση είχε και στο θέμα της "βιωσιμότητας" σαν κριτήριο στην εξυγίανση του πιστωτικού συστήματος των τραπεζων. Την ΟΤΟΕ δεν την ενδιαφέρει η ανεργία που δημιουργείται με το κλείσιμο μιας σειράς επιχειρήσεων, που δεν είναι βιώσιμες, αλλά την ενδιαφέρει περισσότερο να μην ζημιωθούν οι τράπεζες, διακινδυνεύοντας τα δάνειά-τους. Σε μια περίοδο που απο μεριάς εργατικού κινήματος πρέπει η απάντηση στην ανεργία να είναι "Να μείνει κάθε επιχείρηση ανοικτή, να μην απολυθεί κανένας, να δοθούν δάνεια στις επιχειρήσεις" σαν μόνος τρόπος αντιμετώπισης της ανεργίας, η ΟΤΟΕ βάζει κριτήριο βιωσιμότητας. Κι αυτό γιατί έχει ταχτεί με τα συμφέροντα του τραπεζικού κεφάλαιου και της εθνικής οικονομίας που θέλουν να γίνει το τραπεζιτικό κεφάλαιο ανταγωνιστικό σε εξωτερικό και εσωτερικό επίπεδο αγοράς, πατώντας στις πλάτες των εργαζομένων και προκαλώντας ανεργία.

Και το 35ωρο, λοιπόν, που ευαισθητοποιεί τον κόσμο, σα λύση στο πρόβλημα της ανεργίας, απο μόνο-του δεν μπορεί να χαρακτηριστεί σαν επιθετικό αίτημα. Κι αυτό γιατι εστω και προπαγανδιστικά, εάν παραμένει σε ένα γενικό περιεχόμενο, χωρίς να δένεται με το περιεχόμενο του κινήματος, δεν ξέρει κανείς πώς μπορεί να εξελιχτεί. Ζωντανό παράδειγμα είναι η Γερμανία όπου εύκολα κατάληξε κι αυτό μέσα στα συνδικαλιστικά γρανάζια, επειδή παρέμεινε στους χειρισμούς της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας.

Για να μπορέσει να αποκτήσει 35ωρο πραγματικά επιθετικό περιεχόμενο, θα πρέπει να ξεφύγει απο τις συνδικαλιστικές μανούβρες και να γίνει διεκδίκηση του ίδιου του κινήματος. Να συνδεθεί με τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι εργαζόμενοι μέσα στους ίδιους-τους χώρους δουλειάς, την ανεργία, την εντατικοποίηση, τις νέες προσλήψεις, τις απολύσεις που γίνονται συγκεκριμένα σήμερα στις ξένες τράπεζες για να περιοριστούν τα έξοδά-τους κλπ.

Σε τελική ανάλυση δεν μπορεί κανείς να ξεχωρίσει σήμερα το 35ωρο απο την ίδια την κατάσταση του κινήματος και τους αμυντικούς-του αγώνες και να το δεί σαν επιθετικό ή μη αίτημα, έτσι απο μόνο-του.

Αντίθετα, αυτό που χρειάζεται είναι να γίνουν προσπάθειες ν' αρχίσει να παλεύεται απο τους ίδιους τους εργαζόμενους ανάμεσα στις άλλες-τους διεκδικήσεις.

Μαρία Μαυρομμάτη

Στα εργοστάσια ΚΑΙ ΟΜΩΣ ΚΙΝΟΥΝΤΑΙ;

Ενα απεργιακο κυμα -αν μπορουμε να το πουμε ετσι-ειδαμε να ξεσπάει το φετινο χειμωνα.Σε πολλα εργοστασια οι εργατες κατεβαινουν στον αγωνα μεδυο βασικα αξονες αιτηματων:εναντια στις απολυσεις απ τη μια, κι απ την αλλη για "ουσιαστικες αυξησεις". Εργατες που δεν θελουν να παραιτηθουν απ το δικαιωμα στη δουλια,εργατες που ζητανε περισσοτερα λεφτα,εργατες που στηνουν απεργιακες φρουρες εξω απο τους χωρους δουλιας,που φτανουν και παλι(α,οι παλιοι καλοι καιροι!)να παιξουν ξυλο με τους απεργοσπαστες.Αγωνες που χανονται στην πλειοψηφια τους. Κι ας δουμε πως:

Πραγματι,υπαρχει μια μαζικη απεργιακη κινηση απο τη μερια της εργατικης ταξης.Και ανεξαρτητα απ το ποιος δινει την αφορμη(αλλοτε ο εργοδοτης, που στανει καποια στιγμη να κανει απολυσεις,κι αλλοτε οι ρεφορμιστες που -προεκλογικη περιοδος γαρ...- θελουν να κοντραρουν την αποφαση της ΓΣΕΕ να μην ζητησει φραγκο περα απ την ΑΤΑ για φετος), ειναι παρα πολλοι οι χωροι που με τη σειρα κηρυσσουν τη δικη τους απεργια.Σ'αυτην ομως τη θετικη-κατάρχας -διαπιστωση ερχονται να αντιπαρατεθουν δυο κυριως αρνητικα στοιχεια,που βαραινουν πανω σ'αυτους τους αγωνες:

- Απομόνωση του καθε κομματιου στον εαυτο του και στην περίπτωσή του, και ξεχωριστη διαπραγματευση με το υπουργειο.Καμμια απ'αυτες τις απεργιες δεν ξεκιναει με την προοπτικη καποιας ενοποιησης με αλλα κομματια ουτε καν του ιδιου του κλαδου που ηδη βρισκεται σε απεργια, ή που τελικα κατεβαινουν αργοτερα. Κραυγαλεο παραδειγμα: Στις 5 Φλεβαρη κατεβαινουν σε σταση εργασιας οι 500 εργαζομενοι στα αμαξωματα της ΝΤΑΤΣΟΥΝ γι' αυξησεις και ο Ριζοσπαστης καμαρωνει με το ποσοστο της επιτυχιας που ηταν 95%. Μοιαζει,ομως, σα να μη θυμαται κανεις οτι πριν ακριβως απο ενα μηνα, μια αλλη εταιρεια αμαξωματων, η ΡΕΝΩ, ΕΚΛΕΙΣΕ, διαλυοντας το παραγωγικο της τμημα και καταργωντας 55 θεσεις εργασιας, ή ακομη,οτι μια αλλη εταιρεια αμαξωματων, η ΜΕΡΣΕΝΤΕΣ, απεργουσε μολις πριν 2 εβδομαδες. Γιατι σε καμμια περιπτωση, ουτε της ΡΕΝΩ, ουτε της ΜΕΡΣΕΝΤΕΣ, αλλα ουτε και της ΝΤΑΤΣΟΥΝ, δεν εγινε καμμια προσπαθεια νάποτανθουνε σ'αλλα κομματια του κλαδου, για καποιο συντονισμο στους αγωνες τους, η εστω για την ελαχιστη συμπαρασταση καθε φορα. Ετσι, πολυ απλα οι εργατες καθενος απ'αυτα τα τρια εργοστασια απλως ΔΕΝ ΗΞΕΡΑΝ οτι οι αλλοι απεργουσαν.

Μπορει ο Ριζοσπαστης να μας πληροφορει καθημερινα για καινουργιες απεργιες που ξεσπανε, καθως ολο και νεα κομματια της εργατικης ταξης βγαζουν την αγωνιστικοτητα τους στο δρομο. Δεν εχει ομως να δειξει ΚΑΜΜΙΑ εκδηλωση συμπαραστασης σ'οποιαδήποτε απ'αυτες τις απεργιες. Ουτε μια δεν εχει συσπειρωσει γυρω της εργαζομενους απο αλλους χωρους, αφου καμμια δεν εκανε ποτε ανοιγμα σε αλλουςχωρους. Αν παλιοτερα το ΚΚΕ ειχε υποκαταστησει την ουσιαστικη σχεση συμπαραστασης με τα κουφια τηλεγραφηματα "συμπαρασταση" των γραφειοκρατων των διαφορων ΔΣ, αυτη τη φορα δεν κανει ουτε καν αυτο. Αρκειται να καλυψει το θεμα με καποιους περιφερομενους συνδικαλιστες του απ'τη ΓΣΕΕ η το Εργατικο Κεντρο, που περνανε απο δυο τρεις απε-

ργιες τη μερα και προσπαθουν να χορτασουν τους απεργους με διακηρυξεις και αερα κοπανιστο.

Μοναδικες περιπτωσεις οπου οι απεργοι βγαινουν απ'το καβουκι τους ειναι οι πορειες στα υπουργεια. Ακομα ομως κι'αυτες κουτσουρευονται και αξιοποιουνται οσο γινονται λιγοτερο. Σε καμμια απ'αυτες δε γινεται προσπαθεια συνδεσης με τον κοσμο που παρακολουθει, η ακομη, που θελει να παει στη δουλεια του και η πορεια τον σταματαει. Οι εργατες της ΕΛΙΝΤΑ, εδωσαν μεν - και κερδισαν-την κοντρα με τους συνδικαλιστες τους για να μη ελευθερωθει ο δρομος μπροστα στο υπουργειο Εθνικης Οικονομιας στο Συνταγμα, και παρεμειναν εκει με τις ωρες, δεν εκαναν ομως τον κοπο ν'απευθυνθουν με μια προκηρυξη, η εστω με μια ντουντουκα στον κοσμο, για να του ζητησουν την συμπαρασταση του.

Το δευτερο βασικο εμποδιο που μπαινει μπροστα στις απεργιες αυτης της περιοδου, ειναι η νομιμοτητα και τα ορια που αυτη βαζει. Ειτε το αρθρο 4, ειτε -κυριως- ο αντι 330 με την "προστασια του δικαιωματος στην εργασια" η και ο 3239 με τα διαιτητικα δικαστηρια, βαζουν καποια στιγμη τον εισαγγελεα και την αστυνομια μπροστα στους απεργους. Τοτε μπαινει το διλημμα: σπαμε τη νομιμοτητα, η χανουμε την απεργια; Εκει οι ρεφορμιστες σηκωνουν τα χερια. Αντι ν'απαντησουν στο διλημμα, προσπαθουν να το αποφυγουν με υπεκφυγες του στυλ "παρανομος ειναι ο εργοδοτης" ή "παρανομες απολυσεις" και αλλα τετοια, ή επιστρατευοντας τις γενικες ιστορικες αξιες για το δικαιο της εργατικης ταξης. Οτιδηποτε αλλο, εκτος απο το να τραβηξουν μπροστα μια απεργια που χαρακτηριστηκε παρανομη. Οταν το χτενι φτασει στον κομπο, ξεχνατε τις φορτσατες δηλωσεις τους για το πως οι αντεργατικοι νομοι "θα αχρηστευτουν στην πραξη". Ετσι, το κατα τ'αλλα "καταδικασμενο στη συνειδηση της εργατιας" αντεργατικο αρθρο 4 εδεσε τα χερια των συνδικαλιστων της ΕΣΑΚ, στα τρολλευ, βγαζοντας ακυρη την εξουσιοδοτησε για κινητοποιησεις που η πλειοψηφια της Γενικης Συνελευσης ειχε δωσει στη διοικηση, ενω στη ΡΕΝΩ η συγκρουση με την αστυνομια (που ενα κομματι των απεργων ηταν αποφασισμενο να δωσει) αποσοβηθηκε, μονο επειδη οι απεργοσπαστες δεν επεμεναν να μπουν για δουλεια (εκτος απο εναν, που τελικα η απεργιακη φρουρα τον αφησε να περασει).

Αυτη η σταση των ρεφορμιστων, που για μια σειρα απεργιες σημαινει ηττα (ειτε σα σπασιμο, ειτε σαν εγκαταλειψη των αιτηματων) επιβληθηκε στο εργατικο κινημα στην περιοδο της καμψης, μετα το τελος της πρωτης απεργιακης περιοδου της μεταπολιτευσης. Γιατι φυσικα το ΚΚΕ δεν μπορουσε να πεισει κανενα για την αναγκη της συμμορφωσης στους νομους, τη στιγμη που ολες οι απεργιες τραβουσαν μπροστα γραφοντας τους νομους στα παλια τους τα παπουτσια και επιβαλλοντας τους δικους τους κανονες και μορφες παλης. Γιατι αν ο Γιαννοπουλος εβγαινε το 75 να μιλησει για το "δικαιωμα στην εργασια" των απεργοσπαστων θα ειχε ν'αντιμετωπισει το κραξιμο ενος κινηματος, που ηξερε πολυ καλα τι σημαινε να διαφυλαξει το δικο του δικαιωμα στην απεργια. Ο 3239 αποδειχτηκε αδυναμος για να σπασει την απεργια των λιθογραφων το 76, αφου οι ιδιοι τον αχρηστεψαν συνεχιζοντας την απεργια τους και μετα την κηρυξη της παρανομη με την παραπομπη της στη διαιτησια. Οι αδιαπεραστες απεργιακες φρουρες στου Πετζετακη και στη Φιλιπς και τα συνεργεια της καθε απεργιας που εβγαιναν για ερανο και μοιρασμα προκηρυξης δεν ειχαν ουτε για μια στιγμη προβλημα που καθε τους ενεργεια ηταν τυπικα παρανομη. Κανενας απεργος δεν ενοιωθε την αναγκη να στηριχτει στους νομους ή στο συνταγμα της χωρας τη στιγμη που αντλουσε τη δυναμη του απ'τη διαθεση ολης της εργατικης ταξης να βγει στο δρομο. Αυτη τη διαθεση που ξεχειλιζε απο παντου, και γινοταν συμπαρασταση, γινοταν πρωτοβουλια και νεες μορφες παλης. Η μεταφορα της εμπειριας απ'αυτους τους αγωνες στις απεργιες που ξεσπανε τωρα και η εφαρμογη στη πραξη των μορφων παλης που ειχαν αναδειχθει τοτε ειναι το βαρος που πεφτει στις πλατες ενος αγωνιστικου κομματιου σημερα. Πραγματι, ενα σημαντικο (και το ελπιδοφορο θα λεγαμε) στοιχειο αυτης της φασης,ειναι η υπαρξη ενος τετοιου κομματιου, που με την αγωνιστικοτητα και την (απελπισμενη ισως) αποφασιστικοτητα του στηριζει αυτους τους αγωνες, ξεπερνωντας και σερνοντας πισω του τους υποτονικους συνδικαλιστες της ΕΣΑΚ. Ειναι το κομματι που πρωτοστατει στις απεργιακες φρουρες, στο φτυσιμο των απεργοσπαστων και στο ξυλο μαζι τους, ειναι (ναι!) το κομματι που εχει την πιο δυναμικη και αποτελεσματικη κοντρα με τα οργανα του νομου-εισαγγελεις και αστυνομους-εκει που οι υπευνοι και συνεπεις συνδικαλιστες καταληγουν να κλαψουριζουν παραπονιαρικα για το δικαιο του αγωνα τους και για το αδικο του εργοδοτη. Παρακολουθησαμε μια τετοια φαση στην απεργια της ΡΕΝΩ.Οταν ο εισαγγελεας και ο επικεφαλης της αστυνομικης δυναμης δηλωσαν οτι θα υπερασπιστουν το δικαιωμα των απεργοσπαστων στην εργασια, ηταναυτο το αγωνιστικο κομματι που εφραξε την πορτα και ετοιμαστηκε για συγκρουση κανοντας τις αλυσιδες του, ενω οι ΕΣΑΚτζηδες του ΔΣ αναλωνονταν σε επιχειρηματα για τα παιδια τους που πεινανε (με αποτελεσμα να μην εχουν να πουν τιποτα, οταν ο αστυνομος τους αντέτεινε ότι και των απεργοσπαστων τα παιδια πεινανε).

Δυστυχως, απ'οτι εχει φανει ως τωρα, αυτοι οι αγωνιστες λειτουργουν μονο αυθορμητα, χωρις καμμια προετοιμασια και κανενος ειδους οργανωση ή συντονισμο μεταξυ τους. Ετσι τους βλεπουμε να βγαινουν στο προσκηνιο οταν η συγκρουση κορυφωνεται και στις αποφασιστικες καμπες του αγωνα να εχουν τις πιο αριστερες προτασεις για παρακατω. Το γεγονος ομως οτι η παρεμβαση τους δεν ειναι οργανωμενη και συστηματικη τους αποκλειει απ'τις αλλες λειτουργιες μιας απεργιες, που συνηθως καθοριζουν την τυχη της (παρουσιες στις διαπραγματευσεις, παλι για να παιρνονται οι αποφασεις απο συνελευσεις των απεργων, παρεμβαση σ'αυτες με τοποθετησεις κλπ).

Το πιο αγωνιστικο κομματι των απεργων δεν εχει βρει ακομη τον τροπο να κανει πιο αισθητη και πιο καθοριστικη την παρουσια του. Ετσι, η τυχη των απεργιων, αφηνεται στα χερια των κομματικων συνδικαλιστων και στις σκοπιμοτητες που αυτοι εξυπηρετουν. Οι αγωνιστες εργατες θα πρεπει ν'αντιληφθουν οτι η ελαχιστη πιθανοτητα νικης της απεργιας τους περναει μεσα απο τη μονιμοτητα και συστηματοποιηση της δρασης τους.Μονο αν αυτη μετατρεψει την αγωνιστικη τους διαθεση σε οργανωμενη παλη θα μπορεσουν να τραβηξουν τον αγωνα τους μπροστα, σπαζοντας την απομονωση και ξεπερνωντας τα εμποδια που βαζουν οι αντεργατικοι νομοι και οι γραφειοκρατες των ΔΣ. Και μονο τοτε θα δουμε την εργατικη ταξη ν'απελευθερωνει τη δυναμη της και να φτανει σε τετοιους βαθμους αγωνιστικοτητας, αλληλεγγυης και πρωτοβουλιας, που να θυμιζουν εκεινο το πρωτογνωρο για τους πιο πολλους απο μας ξεσπασμα του απεργιακου κυμματος του 74-77.

Σταμ. Χατζηδήμου

ΕΡΓΑΤΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ

ΠΥΡΚΑΛ

Εταιρεία προς εργαζόμενους: «... και για ότι γίνει θα φταις εσύ»!

Το πως εξειδικεύεται η γενική κυβερνητική εισοδηματική πολιτική στους εργοστασιακούς χώρους, γίνεται διάφανο από τις τελευταίες εξελίξεις στην "κοινωνικοποιημένη" ΠΥΡΚΑΛ.

Στις 1.2.85 το Δ.Σ. της εταιρείας αποδέχτηκε την εισήγηση με θέμα: "Πολιτική αμοιβής εργασίας στο 1985", όπου ανάμεσα στ'άλλα τονίζονται και τα εξής:

"Η συνολική μέση αύξηση της αμοιβής εργασίας να μή ξεπερνάει... την ΑΤΑ που εκτιμάται σ'ένα συνολικό ποσοστό όχι μεγαλύτερο από το 16% .... Ολοι οι εργαζόμενοι θα πρέπει ν'αντιληφθούμε (σ.σ.όπως βλέπουμε το Δ.Σ. της εταιρείας θεωρεί τον εαυτό του εργαζόμενο) το 1985 σα χρόνο προσπάθειας... μέσα στον οποίο θα έχουν:

.....Την κατοχύρωση των αυξήσεων που δόθηκαν μέσα στο 1984... την εξασφάλιση της μη μείωσης των αποδοχών τους".

Φαίνεται καθαρά ότι η εταιρεία όχι μόνο τονίζει ότι δεν πρόκειται να ξεπεράσει την ΑΤΑ, αλλά και απειλεί έμμεσα ότι τα μεροκάματα υπάρχει κίνδυνος να μειωθούν.

Προωθεί δηλαδή τη λογική του "μή χείρον βέλτιστον" και προσπαθεί να απωθήσει οποιαδήποτε σκέψη για αυξήσεις πάνω από την ΑΤΑ στους εργαζόμενους.

Ολοι όμως γνωρίζουν στην ΠΥΡΚΑΛ ότι οι μισθοί έχουν μειωθεί. Και αυτό ισχύει όχι μόνο για τους πραγματικούς μισθούς (λόγω πληθωρισμού), αλλά και σε ορισμένες περιπτώσεις και με τους ονομαστικούς. Αυτό γίνεται μέσω της περικοπής διαφόρων επιδομάτων.

Ετσι, για παράδειγμα, στον ποιοτικό έλεγχο της καλυκοποιΐας, όπου εργάζονται κύρια γυναίκες, τα επιδόματα κόπηκαν στα 2/3 του αρχικού με προφανή μείωση του μεροκάματου. Μια αντίστοιχη κίνηση επιδιώχθηκε και σε τμήματα όπως το μηχανουργείο, τη συντήρηση και τα ΠΕΨ. Ομως, εκεί έγιναν συνελεύσεις που, άν και δεν είχαν αποφασιστικό χαρακτήρα, έκαναν φανερό ότι μια παρόμοια περικοπή των επιδομάτων δεν θα περνούσε έτσι εύκολα, με αποτέλεσμα η Διοίκηση ν'αποσύρει τις προτάσεις της.

Ακριβώς την ίδια εποχή κυκλοφορεί από την εταιρεία και ένα "Υπηρεσιακό Σημείωμα" με θέμα: "Στατιστικά στοιχεία επί των ατυχημάτων από 1.7.84-31.12.84". Εκεί, υπάρχει και ένας πίνακας "κατάταξης ατυχημάτων κατα χαρακτηρισμόν εκ του αιτίου" Είναι ενδιαφέρον να παρατηρήσουμε ότι 34,07% είναι από απροσεξία, 19,26% από μη χρήση προληπτικών μέσων, 20,74% από μη τήρηση κανονισμών, 3,7% από κακή συννενόηση και 22,23% από τυχαίους λόγους. Το συμπέρασμα είναι ότι το 100% των ατυχημάτων γίνονται είτε λόγω τυχαίων γεγονότων ή λόγω ευθύνης των εργαζομένων. Για την εντατικοποίηση της παραγωγής και τον "απαρχαιωμένο εξοπλισμό της εταιρείας" (εισήγηση στο Δ.Σ. εταιρείας 1.2.1985), ούτε άχνα. Η ΠΥΡΚΑΛ δηλώνει στους εργαζόμενους πως "και για ότι γίνει θα φταίς εσύ".

Και ενώ, το σύστημα επιδομάτων που προσπάθησε να επιβάλλει η εταιρεία το 1983-84, έχει αδρανοποιηθεί σχεδόν τελείως, ένα νέο "σύστημα αξιολόγησης θέσης" προωθείται στο υπαλληλικό προσωπικό.

Εδώ, λαμβάνονται υπ'όψη οι ηγετικές ικανότητες, η αυτονομία εργασίας, η ευθύνη για την ασφάλεια περιουσιακών στοιχείων, το περιβάλλον εργασίας κλπ. Η πλειοψηφία των υπαλλήλων είναι ενάντια στο σύστημα αυτό που κατακερματίζει το προσωπικό και μάλιστα με τρόπους τουλάχιστον προβληματικούς. Π.χ. όσο αφορά το περιβάλλον εργασίας" η συχνή πραγματοποίηση ταξιδιών από "υπάλληλο"(διάβαζε ανώτερο στέλεχος επιχείρησης), θεωρείται ότι αντιστοιχεί στο ανώτερο επίδομα των 5 βαθμών (points). Αν και είναι δύσκολο να καταδειχθεί με στοιχεία, όπως δηλώνουν οι ίδιοι οι εργαζόμενοι, δηλ.το νέο σύστημα ευνοεί σαφώς το ανώτερο υπαλληλικό προσωπικό.

Και ποιά είναι η αντίδραση του Δ.Σ. του Σωματείου μπροστά σ'όλα αυτά; Μετά από μιά γενική συνέλευση στις αρχές Γενάρη, όπου η αναστολή των κινητοποιήσεων για την πορεία της εταιρείας πέρασε με μιά ισχνή πλειοψηφία (ΠΑΣΚΕ-Δεξιάς, 1100-900), το Δ.Σ. συνεδριάζει το τρίτο δεκαήμερο του Γενάρη δυό φορές. Την πρώτη φορά αποφασίζεται να διεκδικήσουν νέα Συλ. Σύμβαση Εργασίας με τα εξής χονδρικά αιτήματα: ΑΤΑ πάνω στα καταβαλλόμενα και διορθωτικό ποσό 2500 δρχ. το μήνα για ότι χάθηκε το 1984. Στο επόμενο Δ.Σ. η ΠΑΣΚΕ εμφανίζεται μ'ένα κατάλογο δεκάδων αιτημάτων που ουσιαστικά υποβαθμίζουν τα προηγούμενα δύο κεντρικά αιτήματα. Η συνέχεια είναι ακόμα πιό ενδιαφέρουσα. Ακολουθεί η ανακοίνωση της εταιρείας που προαναφέρθηκε και στο τρίτο Δ.Σ. του Σωματείου η ΠΑΣΚΕ κατεβαίνει με... πρόταση, να γίνει Γενική Συνέλευση για ν'αποφασίσει πάνω στις προτάσεις της..... Εταιρείας. Τουλάχιστον μέχρι τώρα, το Δ.Σ. έκανε κάποιες προτάσεις και στο τέλος συμφωνούσε με την εταιρεία. Τώρα, ξεπερνώντας και τον ίδιο του τον εαυτό, δεν κάνει κάν σχέδιο ΣΣΕ και ζητά απ'τους εργαζομένους απλά να συμφωνήσουν με το Δ.Σ. της εταιρείας. Η άποψη αυτή πέρασε στο Δ.Σ. με την διπλή ψήφο του προέδρου. Η λογική της "συμμετοχής" σ'όλη της τη μεγαλοπρέπεια.

Ετσι, ενώ απο τη μιά εμφανίζεται μια σχετική κινητικότητα στη βάση των εργαζομένων (συνελεύσεις ενάντια στην περικοπή επιδομάτων, αντίδραση υπαλλήλων στο νέο σύστημα αξιολόγησης, εννιακόσιοι που ψήφισαν ενάντια στην πρόταση Δ.Σ. για αναστολή των κινητοποιήσεων τον Γενάρη), το Δ.Σ. του Σωματείου κάνει τα πάντα για να υποβαθμίσει οποιαδήποτε πιθανότητα αγωνιστικής διεκδίκησης, φτάνοντας στο σημείο να υποτάξει την ίδια του τη διαπραγματευτική ικανότητα (Περίπτωση Συλ Συμβ.Εργασίας) στο γενικό συμφέρον της επιχείρησης.

Κώστας Πίττας

Η απεργία του ΕΔΠ στη Φυσικομαθηματική

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

ΜΕ ΤΗΝ «ΟΜΑΔΑ ΒΟΗΘΩΝ - ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ» ΤΗΣ ΦΜΣ

Η συνεντευξη παρθηκε τις ημερες της απεργιας του ΕΔΠ της Φυσικομαθηματικης σχολης. Οπως ομως ειναι γνωστο,η απεργια σταματησε στις 11–2–85 μετα απο προταση των ΠΑΣΚ–ΔΗΠΑΚ. Απο τα αιτηματα της απεργιας δεν ικανοποιηθηκε κανενα. Το Υπουργειο αφησε εκθετους τους λεκτορες, βοηθους, επιστημονικους συνεργατες, ενω κατοχυρωσε νομοθετικα τις αμφισβητουμενες Συγκλητους και τους προεδρους των Τμηματων. Παρολα αυτα νομιζουμε πως η συνεντευξη, ενδεικτικη μιας καταστασης,δεν εχει χασει τιποτα απο την αξια της.

Θ.Γ.

Εινα γνωστο οτι η απεργια σας, αν και η χρονικη της διαρκεια ειναι κατι παραπανω απο δυο μηνες, δεν καταφερε να δημοσιοποιηθει. Δεν καταφερε να ξεφυγει απο τα στενα παν/μιακα πλαισια. Φυσιολογικα η αρχη πρεπει να γινει με το ερωτημα: γιατι απεργειτε;

Η απεργια δεν κρατησε πανω απο δυο μηνες αλλα γυρω στους δυο μηνες, περιπου εφτα βδομαδες. Το διαστημα ειναι τρεις μηνες γιατι ενδιαμεσα ειχαμε καποιες αναστολες. Το οτι δεν καταφερε να δημοσιοποιηθει, περα απο τα στενα παν/μιακα πλαισια οφειλεται σε πολλους λογους:

1) Στον τυπο που εφοσον η απεργια δεν ηταν στα επιθυμητα πλαισια την επνιξε, ο δε αντικυβερνητικος τυπος, δεν την εκμεταλλευτηκε γιατι η απεργια στρεφονταν και εναντια στους καθηγητες με καποιο τροπο, ετσι ωστε να φερνει τη Νεα Δημοκρατια σε δυσκολη θεση να μας υπερασπιστει, εστω και για αντικυβερνητικους λογους.

2) Στο ιδιο το ΚΣ του κλαδου μας οπου καμμια παραταξιακη δυναμη (ΠΑΣΚ–ΔΗΠΑΚ–Συσπειρωση(ΚΚΕ εσ) και ΔΗΚΙ) δεν ηταν στην ουσια με το μερος μας. Η δε ΠΑΣΚ και ΔΗΠΑΚ που ελεγχουν το Κεντρικο Συμβουλιο ηταν σαφως εναντιον μας.

Μα γιατι απεργουμε; Οπως θα ξερεις καποιοι καθηγητες της σχολης μας, ο Ρεσβανης και ο Γεωργιου εκαναν προ προσφυγη στο Σ.τ.Ε. για τη συνταγματικοτητα ή μη του νομου. Το Σ.τ.Ε. τους δικαιωσε ως προς το σημειο οτι οι λεκτορες που ειναι και η πιο πολυπληθης ομαδα διδασκοντων δεν ειχαν την ιδια "προστασια" απο το συνταγμα οπως οι καθηγητες, δηλαδη στην ουσια δεν ειχαν τα ιδια δικαιωματα διευθυνσης του παν/μιου. Η καταληξη ειναι να"εκπεσουν" απο

το ΔΕΠ (ενιαιο φορεα διδασκοντων), αλλα και να μην ενταχθουν πουθενα αλλου, δηλαδη αν δεν ηταν μονιμοι θαλεγε κανεις οτι ηταν απολυμενοι. Αυτη η κατασταση δημιουργησε μεγαλη ανασφαλεια σε ολους. Επισης απο την πλευρα των βοηθων–επιστημονικων συνεργατων υπηρχε και υπαρχει ακομα μεγαλη ανασφαλεια για τις δυνατοτητες παραμονης τους στα ΑΕΙ. Ιδιαιτερα οι επιστ. συνεργατες συμφωνα με το μοντελο του νομου μολις παρουν το διδακτορικο, η φευγουν, η εστω αν λαβουν μερος σε μια ανοιχτη προκηρυξη για θεση λεκτορα και την κερδισουν, δεν εχουν δικαιωμα μονιμοποιησης στη θεση αυτη. Τοτε ειτε φευγουν μετα απο τεσσερα χρονια, ειτε πρεπει να ζητησουν υποχρεωτικα,καθηγητικη εξελιξη.

Εν πασει περιπτωσει για να μη μακρυγορουμε το απεργιακό αιτημα ειναι:

* Επανενταξη των λεκτορων
* Μονιμοτητα σε διδακτικη θεση ολων των βοθων και επιστημονικων συνεργατων
* Εξομοιωση των επιστημονικων συνεργατων με τους βοηθους

Στο ενατο πανελλαδικο συνεδριο του ΕΔΠ παρθηκε η αποφαση της απεργιας με στοχο την "αποκρουση της αντιμεταρρυθμισης", που επιχειρειται τον τελευταιο χρονο στα ΑΕΙ. Δεν ειναι ομως παραξενο το γεγονος, οτι ενω πριν τρια χρονια η κινητοποιηση του ΕΔΠ ειχε σαν αφετηρια της την ψηφιση ενος νομου-πλαισιο, που δεν συμβαδιζε με τις θεσεις του κλαδου, σημερα να εμφανιζεται πως απεργει για τη στηριξη αυτου του νομου;

Κοιταξε να δεις τα πραγματα ειναι αρκετα περιπλοκα.

1) Οταν λεμε θεσεις του κλαδου ενοουμε τις θεσεις που εχουν λιγο πολυ συμφωνησει οι παραταξεις που προσκεινται στα ΠΑΣΟΚ–ΚΚΕ–ΚΚΕεσ. Που στην ουσια ειναι θεσεις εκσυγχρονισμου, συνδιοικησηςενιαιου φορεα διδασκοντων κλπ.

2) Πριν τρια χρονια η κινητοποιηση ειχε ψηφιστει και στηριχτει, κυριως απο τους συνδικαλιστες της Συσπειρωσης (ΚΚΕ εσ) που παρολες τις εκσυγχρονιστικες και τις συνδιοικητικες θεσεις, με τα θετικα σημεια που ευρισκαν στο νομο, δεν ξεχασαν και τις συνδικαλιστικες θεσεις του κλαδου για μονιμοτητα οπως εκαναν οι ΠΑΣΚ και η ΔΗΠΑΚ και απο μας μια ομαδα αριστερων συνδικαλιστων, που ειμαστε καθετα αντιθετοι στο μοντελο του νομου. Εμεις ομως ειμαστε μειοψηφια.

Ετσι, εφοσον οι "θεσεις του κλαδου" ηταν προς την ιδια ιδεολογικη κατευθυνση με το μοντελο του νομου ηταν δυσκολο να συνεχιστει η κικητοποιηση και οχι μονο αυτο, αλλα σχεδον ολοι θα εφαρμοσουν το νομο ακριτα. Χωθηκαν μεσα στα οργανα αρχισαν οι ανταλλαγες για θεσεις, μια θεση στη συγκλητο εσυ, μια θεση για προεδρος τμηματος εγω...

Ο νομος με τις διαταξεις του ενισχυσε την αντιληψη της προσωπικης θεσης για εξελιξη και το γεγονος της αγνοιας των προβληματων των συναδελφων. Δηλαδη εγινε και ενας ιεραρχουμενος κατακερματισμος των ανθρωπων που θεωρουνται παν/μιακοι δασκαλοι. Ετσι οι λεκτορες στην πλειοψηφια τους ξεχασαν τους χθεσινους ΕΔΠιτες συναδελφους τους και κοιταζουν μονο μπροστα προς την καθηγητοποιηση. Ετσι, οταν ηρθε η ιδια η κυβερνηση να παρει πισω οσα η ιδια ειχε δωσει (τροπολογιες Παπαθεμελη, εγκυκλιοι Μπεη, κλπ) για να εναρμονιστει καλυτερα με τους καθηγητες, οι λεκτορες ενοιωθαν οτι εχαναν το εδαφος κατω απο τα ποδια τους και κινηθηκαν να κρατησουν αυτα που εχαναν. Το γεγονος αυτο η ΠΑΣΚ εμφανισε σαν υπερασπιση του νομου, οχι ομως οι αλλοι. Η ΔΗΠΑΚ μεσα στα πολλα μισα—μισα που λεει ηθελε στην ουσια να υπερασπιστει το νομο. Ξερεις, ειναι η μονη παραταξη που υπερασπιζεται με τοσο παθος την ιεραρχια στο παν/μιο, τα διδακτορικα, τα κριτηρια κλπ.

Οι λεκτορες, βοηθοι και επιστημονικοι συνεργατες της ΦΜΣ, αν και η σταση του ΚΣ του ΕΔΠ δεν ευνοει την απεργια, συνεχιζουν. Ποιος ειναι ο συσχετισμος που επιτρεπει τη συνεχιση της απεργιας; Ποια η σταση των διαφορων δυναμεων; Υπαρχουν απεργοσπαστες και γιατι;

. Η καθε συνελευση που κανουμε εχει και αλλο χρωμα. Στην αρχη ηταν ολοι υπερ της απεργιας, εκτος απο την ΔΗΠΑΚ που ηταν αντιθετη σε καθε κινητοποιηση. Η δεξια επισης στην αρχη ηταν σιωπηλη. Η ΠΑΣΚ ζηταγε απεργια με αλλα αιτηματα δηλαδη δε ζητουσε την κατοχυρωση λεκτορων —βοηθων—επιστ. συνεργατων (μια και ειναι αντιθετη στη μονιμοτητα) αλλα ηθελε το Υπουργειο να παρει μετρα για την κανονικη λειτουργια των διευθυντικων οργανων οπως η συγκλητος και τα τμηματα. Αυτο που τελικα εκανε νομο το Υπουργειο. Αργοτερα, ψηφιζε και αυτη την αναστολη της απεργιας. .Η απεργια συνεχιστηκε, στηριχτηκε κυριως στη θεληση των συναδελφων που δεν ειναι ενταγμενοι σε παραταξεις. Ναι υπηρχαν απεργοσπαστες, ακουστηκαν για μαθηματα το σαββατοκυριακο,δουλευαν ερευνητικα προγραμματα, κλπ.

Η σταση του Υπουργειου μεχρι τωρα ειναι κατηγορηματικα αντιθετη στην ικανοποιηση των αιτηματων σας. Ενω θα μπορουσε να ακολουθησει την ιδια τακτικη που εκανε και με τους "εκπτωτους" πρυτανεις, μετα την αποφαση του Σ.τ.Ε., δεν τολμα. Πως εξηγειτε τη σταση του;

Νομιζω οτι στο ειπα και παραπανω. Το Υπουργειο, απο την ημερα που κατεθεσε στη Βουλη το νομο κανει υποχωρησεις ως προς τους λεκτορες και προσπαθει να εναρμονιστει καλυτερα με τους καθηγητες. Δεν ειναι ζητημα οτι δεν τολμα, δεν θελει. Ισχυριζεται οτι δεν κανει τιποτα γιατι ειναι ευαισθητο απεναντι στη δικαιοσυνη. Αρα περιμενε την αποφαση του Α.Ε.Δ. Ομως η ευαισθησια του για τους λεκτορες,εγινε αναισθησια ως προς τους πρυτανεις και προεδρους τμηματων γιατι και για αυτους εκρεμει η αποφαση του Α.Ε.Δ: —γιατι αυτους τους νομιμοποιησε με νομο;

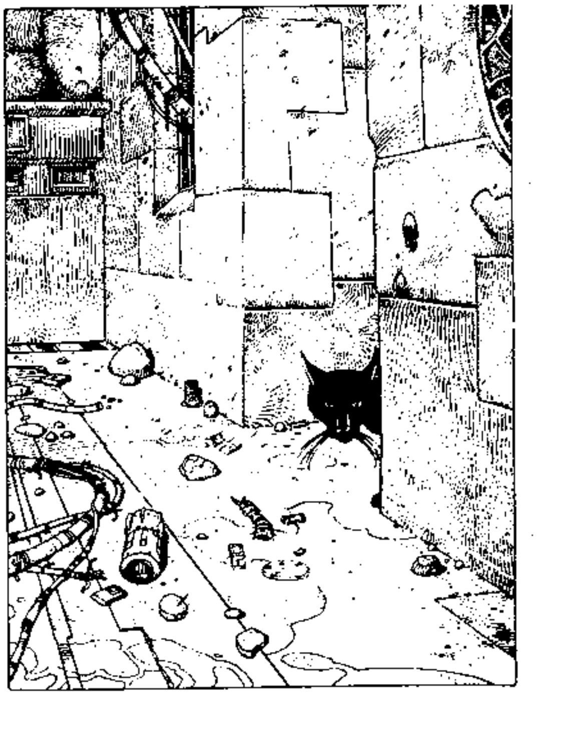
Ως προς το δευτερο αιτημα, τη μεν μονιμοτητα ουτε καν τη συζηταει (δεν ξερω κι αν κανεις την υπερασπιστηκε απ αυτους που το επισκεφτονταν κατα καιρους), τη δε εξομοιωση των επιστ. συνεργατων με τους βοηθους (που βρισκονται σε καλυτερη εργασιακη σχεση) τη συζητα μονο ως προς το να γινουν δημοσιου δικαιου αντι ιδιωτικου που ειναι τωρα και οχι την αυτοματη ενταξη τους στους λεκτορες μετα την αποκτηση των διδακτορικων οπως εχουν οι βοηθοι.

Εχει δημιουργηθει η εντυπωση, και οι πιεσεις που ασκουνται τοσο απο το Υπουργειο οσο και απο τον τυπο ειναι πως αν οι φοιτητες της ΦΜΣ χασουν εξαμηνο αποκλειστικα υπευθυνοι θα ειστε εσεις που απεργειτε. Μαλιστα απο την Πσκ και ΠΑΣΠ γινεται συνειδητη προσπαθεια να στρεψουν τους φοιτητες εναντιον σας. Πως σκεφτεστε να αντιμετωπισετε αυτη την τακτικη;

Αυτα που λες ειναι ετσι. Ειναι σχιζοφρενικο οι υποτιθεμενοι κομμουνιστες να ριχνουν το κοστος της απεργιας στους εργαζομενους και οχι σ αυτους που τους αναγκασαν να απεργησουν. Εμεις ομως ειναι δυσκολο να κανουμε κατι. Οσες φορες ζητησαμε κοινες συζητησεις με τους φοιτητες δεν εγιναν εκτος απο μια, που ηταν αμαζη. Μετα οι φοιτητες δεν ειναι ενα ενιαιο συνολο. Αποτελουνται και αυτοι απο παραταξεις και μαλιστα τις αντιστοιχες με τις δικες μας. Αρα η Πσκ και ΠΑΣΠ θαναι εναντιον μας, νομιζω ο Ρηγας Φερραιος μαζι μας και οι Αριστερες Συσπειρωσεις ελπιζω μαζι μας. Ετσι δεν ειναι; Αυτο που δεν εχει γινει κατορθωτο ποτε και ειναι σοβαρο προβλημα,να γινει, ειναι ενα κινημα ΕΔΠ φοιτητων που να κινητοποιουνται μαζι καθε φορα που ο ενας η ο αλλος τυχαινει να βαζει καποια θεματα (μεγαλη απεργια ΕΔΠ,νομος 815—φοιτ.καταληψεις κλπ).

Υπαρχουν οι οροι ετσι ωστε η απεργια να αποκτησει δυναμικη. Να ξεφυγει δηλαδη, για να χρησιμοποιησουμε την εκφραση του συρμου, απο τα συντεχνιακα της προβληματα; Μπορει να υπαρξει σημερα απο το σωμα των κατωτερων παν/μιακων βαθμιδων ριζοσπαστικη κριτικη στη διαμορφωση και τροπο λειτουργιας του παν/μιου;

Για μας, αυτο ειναι ζητουμενο. Ομως για να ξεφυγει το κινημα του ΕΔΠ — σημαινει οτι θα εχει ξεφυγει και το κινημα των φοιτητων — απο το ζητημα της υλικοτεχνικης υποδομης κλπ και θα κανει ενα βημα πιο μπροστα. Ειλικρινα πιστευω, οτι το κινημα στο παν/μιο δεν μπορει να ξεφυγει απο τα λεγομενα συντεχνιακα ζητηματα αν δεν γινουν δυο πραγματα: α) Συνδεση Φ.Κ. και ΕΔΠ. β) να αρχισει επιτελους μια ριζοσπαστικη κριτικη σε πολλα ζητηματα που σε επιπεδο κινηματος δεν εχουν ακομα ανοιξει: πχ ελευθερια στις σχεσεις

δασκαλου—διδασκομενου, ενοω ελευθερια να διδαξω οτι θελω, οπως θελω να "εξετασω" οπως θελω στα πλαισια των προγραμματων, αλλα και να δεχτω την ελευθερια του φοιτητη να δεχτει κριτικα την οποια σοφια μου και οχι σαν την αντικειμενικη αληθεια. Αν δεν γινουν αυτα τα θεματα, που σημερα συζητουνται σε επιπεδο ομαδων μονο, ζητηματα κινηματος, νομιζω οτι το κινημα στο παν/μιο θα εκφυλιστει σε διορθωτικο μηχανισμο του αστικο θεσμου.

Τελειωνοντας, θεωρειτε πως μπορει να υπαρξει κοινη σταση των αριστερων δυναμεων τοσο σε επιπεδο εργαζομενων στα ΑΕΙ, οσο και σε επιπεδο φοιτητων, που δεν εντασσονται στο "μπλοκ της αλλαγης"; Σε τι μπορει, αν εχει υπαρξη, να στοχευει αυτη;

Αυτη η ερωτηση εχει σχεση με την προηγουμενη. Δηλαδη οπως ειπα παραπανω, οχι μονο υπαρχει δυνατοτητα αλλα νομιζω οτι επιβαλλεται. Νομιζω οτι ο στοχος, ισως ειναι ενα ζητημα που δε μπορω να πω εγω, ειναι ενα ζητημα κινηματος να το διαμορφωσει. Ομως, αυτο που νιωθω οτι αυτη την περιοδο αισθανομαστε ολοι μας (αριστεροι φοιτητες — αριστεροι εδιπιτες) ειναι, πως πρεπει να αντισταθουμε στο ρευμα του τεχνοκρατικου εκσυγχρονισμου στα παν/μια. Το λεω συνθηματικα εδω, αλλα ενοω ολες τις συνεπειες που εχει αυτος. Να αντισταθουμε στην δηθεν αντικειμενικη αληθεια του ορθου λογου και λογικης της αστικης ιδεολογιας που μας κατακλυζει απο παντου. Ενα κινημα που να αμφισβητει και να προχωρα, και μεσα απο την αμφισβητηση να διαμορφωσει τους δικους του ορους για ενα ανοιχτο παν/μιο. Ανοιχτου σε ιδεες αλλα ανοιχτου και απο τη μερια της μαζικοτητας του. Θα ξερεις βεβαια οτι τωρα το μπλοκ της "αλλαγης " στα πλαισια του ορθολογισμου προτεινε μεσω του ΕΣΑΠ στο Υπουργειο να κοψει τον αριθμο των εισακτεων στα παν/μια...

ΦΟΙΤΗΤΙΚΕΣ ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΕΙΣ

Ο επαναπροσδιορισμός της ταχτικής μας διέξοδος από την «κρίση» τους

Το Πανεπιστημιο δε λειτουργει οπως θαθελαν οι οραματιστες του ριζοσπαστικου νομου 1268. Το ΠΑΣΟΚ δε μαγευει πια με τις υποσχεσεις και τις διακυρηξεις του. Η σοσιαλδημοκρατια μπαινοντας στην τεταρτη χρονια της εξουσιας της διαψευδει τις προσδοκιες και τις ελπιδες για "αλλαγες". Η πικρα μπορει να μην ξεχυλιζει οργισμενα, αλλα παρολα αυτα τα πρωτα σημαδια φθορας του ΠΑΣΟΚ φαινονται στον οριζοντα. Σιγουρα το κινημα στα εργοστασια δεν εχει αναρρωσει ακομα. Οι δυσλειτουργιες των ΑΕΙ ηταν αλλη μια αφορμη για να αρχισει σιγα σιγα να εκφραζεται με πιο φανερους τροπους η αγανακτηση που σιγοβραζει μεσα στους σπουδαστικους χωρους για τον παραλογισμο της σχολειοποιησης, των θυσιων για ενα μελλον που δεν ανταποκρινεται στα ονειρα της νεολαιας για μια ζωη γεματη χαρα και δημιουργια, για το παρον και το μελλον της καθημερινης μιζεριας, της καταπιεσης, της προοπτικης της ανεργιας.

Σημερα ειναι διαπιστωση ολων οσων προσπαθουν να παρεμβουν κουτσα-στραβα στα Παν/μια οτι ο κοσμος που δυσφορει για την κριση στα ΑΕΙ, που στεκεται με πολυ σκεπτικισμο η αδιαφορια στις προτασεις να δεχτει θυσιες—εξαμηνα, υποχρεωτικες παρακολουθησεις, εξουσια των καθηγητων—με ανταλλαγμα ενα πτυχιο που δυσκολα θα τον αποκαταστησει επαγγελματικα, ειναι πολυαριθμος.

Προκειται για ενα μεγαλο αριθμο ατομων που στο μυαλο του η στα οσα προσπαθει να κανει συναντας την εντονη επιθυμια του να ξεφυγει απ τα ασφυκτικα ορια της καθημερινοτητας που αναισθητοποιει , αδρανοποιει, αποβλακωνει και εξοντωνει τον καθενα χωνοντας τον πιο βαθια στο λουκι του. Ενας ολοκληρος κοσμος που δειλα-δειλα επιχειρει μεσα απο τους δικους του διαδρομους , τη δικια του εμπειρια να φτασει σε πιο συλλογικες μορφες αντιπαραθεσης με τους καπιταλιστες και το Παν/μιο τους αλλα και παραλληλα να δωσει ενα διαφορετικο περιεχομενο και νοημα στη ζωη του. Προκειται για ενα μεγαλο κομματι νεολαιας που μπαινει στην πολιτικη κουβαλωντας σημαντικα καταλοιπα μιας απευθειας (αλλα μισοτελειωμενης) ρηξης με τις αστικες σχεσεις και αξιες. Για ενα κοσμο που τα πολιτικα του κριτηρια διαμορφωθηκαν σε συνθηκες γενικευμενης κρισης του κινηματος και αδυναμιας της επαναστατικης αριστερας (ε.α) να δωσει μια αριστερη εναλλακτικη διεξοδο εξω και εναντια στη ρεφορμιστικη πολιτικη των δυο Κ.Κ.

Η διαπιστωση γιαυτη τη μεγαλη κινητικοτητα που απλωνεται και στα μελη των κομματικων νεολαιων της ρεφορμιστικης αριστερας δεν ειναι καινουργια. Υπηρξαν αρκετες ευκαι-

ες που ο κοσμος αυτος εδωσε το παρον του. Απο τις περισυνες συνελευσεις εναντια στα εξαμηνα, μεχρι τη μαζικοποιηση υστερα απο πολλα χρονια των γενικων συνελευσεων και καποιων "στημενων" πορειων στο Υπουργειο Παιδειας. Ακομα ,η μαζικοποιηση των διαδικασιων της ε.α.(πορειες, συζητησεις, ομαδοποιησεις κ.λ.π.) απ το φθινοπωρο και μετα οφειλεται ακριβως στο ξαπλωμα των πολιτικων ευαισθησιων σενα αρκετα μεγαλο κομματι σπουδαστων.

Ο κοσμος λοιπον που υποθετικα θα μπορουσε να συγκρουστει με το πειραμα της αναβαθμισης ειναι υπαρκτος. Η εξατομικοποιηση του ειναι ομως κατι που δεν εχει ξεπεραστει. Παραμενει σκορπιος, δινει τη δικια του μαχη ατομικα στο "χωρο" του.

Η αυθορμητη πλαισιωση, το ξαναζωντανεμα πολλων φοιτητικων συσπειρωσεων (φ.σ.), με βασικο κορμο αυτον τον καινουργιο τυπο πολιτικοποιημενου φοιτητη, δεν εχει σταματησει. Οι φ.σ. μαζευονται. Ομως ελαχιστοι συντροφοι και συντροφισσες δειχνουν ικανοποιημενοι απ την κατασταση τους. Η αναγεννηση των συσπ. συνοδευεται κατα γενικη διαπιστωση απο μια σειρα αδυναμιες που συχνα τις αδρανοποιουν, απογοητευοντας αυτους που επιχειρουν αυθορμητα να η να ξαναμπουν στην πολιτικη". Για να μην εκφραστουμε ακριβεστερα και να πουμε οτι αρκετος κοσμος εχει αηδιασει απο καποιες πολυ προβληματικες διαδικασιες. Τι φταιει λοιπον;

Για να ξεφυγουμε απο καποιες πολυ ευκολες αλλα διαδεδομενες αντιληψεις του στυλ "φταινε διαφοροι κομπλεξικοι" η "αυτοι που διασπουν" η η κακοδαιμονια των παντων ειναι "η εξωγενης παρεμβαση των γκρουπουσκουλων" θα πρεπει να αναζητησουμε τις αιτιες της "κρισης" των συσπ. στις αντιληψεις που κυριαρχησαν για την οργανωτικη, πολιτικη και ιδεολογικη συγκροτηση τους.

Που βρισκόμαστε σήμερα

Ισως η πιο ακριβης απαντηση να ηταν :"αρκετα κοντα στο χαος". Προχειροτητα στις αναλυσεις για τη συγκυρια, αναβιωση ενος αφηρημενου αντικαπιταλισμου που δενεται η οχι με μια επαναστατικη—αντιρεφορμιστικη προοπτικη για το κινημα. Τις πιο πολλες φορες δεν χρειαζονται περισπουδαστες αναλυσεις, το παν ειναι η δραστηριοποιηση: κυριαρχια της πολιτικης δρασης οσοναφορα μοναχα την μορφη, το περιεχομενο φαινεται να εχει ανατεθει σε αλλους για να το βρουν η να ετεροχρονιζεται η αναγκη για να εντοπιστει.

Η αδυναμια λοιπον των συσπ. να εντοπισουν τα μετωπα που ανοιγει η επιχειρηση αναβαθμιση, αλλα και να δεθουν με νεολαιιστικα και εργατικα ζητηματα που ανοιγει η διαχειρηση του ΠΑΣΟΚ και εξω απο τα ΑΕΙ, οφειλεται πρωτα στο πολυ χαμηλο ιδεολογικο και πολιτικο επιπεδο συγκροτησης τους. Ετσι απτην αρχη της χρονιας, ενω θα μπορουσαν να ανοιγουν μετωπα με την προσπαθεια επιβολης θυσιων για το ξεπερασμα της κρισης αδρανοποιηθηκαν κυριολεκτικα. Οι συγκρουσεις για τη μαζικοποιηση των Παν/μιων, για το κοψιμο η οχι του αριθμου εισακτεων, τα οικονομικα προβληματα των σχολων αλλα και νεολαιιστικα ζητηματα που ξεκιναγαν μεσα απο τα ΑΕΙ π.χ. η συγκρουση για τους πανκς, και περα απαυτα π.χ 5000 μισθοφοροι δεν τις ευαισθητοποιησαν αρκετα ωστε να παιξουν ενα καποιο ρολο.

Σημερα συσσωρευονται μια σειρα απο ζητηματα που η αναβολη στο ψαξιμο τους για απαντησεις, το κλεισιμο, προτου καν ανοιξουν, διεργασιων συζητησης εμποδιζει κυριολεκτικα τις συσπ. να ανοιχτουν προς τα εξω. Η κριση των ΑΕΙ, η αναβαθμιση, η σταση των παραταξεων και της συνδικαλιστικης γραφειοκρατιας, η συντηρητικοποιηση που απλωνεται και μεσα στη νεολαια, αλλα και η ποιοτητα ενος νεου ριζοσπαστισμου της. Ακομα η πολιτικη κατασταση,το κλεισιμο της τετραετιας του ΠΑΣΟΚ, οπως και ζητηματα ιδεολογικης κατευθυνσης "που βαδιζει ο Μαρξισμος και η επαναστατικη αριστερα εδω, στην Ευρωπη και αλλου" βρισκονται στα κεφαλια ολων των συσπειρωσιων. Δεν λειπουν ακομα οι ιστορικες αναζητησεις.

Το αποτελεσμα αυτων των ελλειψεων γινεται ευκολα αντιληπτο αν κοιταξουμε τις παρεμβασεις που (δεν) γινονται.Απο την αρχη της χρονιας η ΚΝΕ προσανατολιζει ενα μεγαλο κομματι φοιτητων στη διεκδικηση του "15% για να λειτουργησει η Παιδεια" για να αποκτησουμε "πτυχια για δουλεια και οχι για κορνιζες" και οι συσπ. λαμπουν δια της απουσιας τους απ τις γενικες συνελευσεις και απο τις οποιες κινητοποιησεις.

Ομως θα ηταν τραβηγμενο να επιμεινει κανεις σαυτες τις ελλειψεις. Προκειται για ζητηματα που δεν επιδεχονται ευκολες απαντησεις με δοσμενη την απουσια πολιτικων διαδικασιων για ολοκληρα χρονια, με δοσμενη την κριση των ομαδων και των κυκλων της επαν.αριστερας στα ΑΕΙ απο την εποχη της διαλυσης του κινηματος των καταληψεων. Θα ητον ακομα πιο αδικο να καταλογιζει τις ευθυνες σ ενα κοσμο που πρωτοξεκιναει τη δικια του διαδρομη στο "περιβολι" των επαναστατικων πρακτικων και ιδεων και θαθελε να δοκιμασει, να δει και να κανει πραγματα δικα του.

Χερι με χερι μ αυτα τα προβληματα ερχονται τα λεγομενα οργανωτικα. Σιγουρα δεν αποτελουν παρα αλλη μια οψη της ιδεολογικοπολιτικης αδυναμιας. Τι τυπου κεντρικες λειτουργιες και συντονισμοι.; Πως δενονται οι συσπ. με το ευρυτερο ακροατηριο που δημιουργει η κριση των ΑΕΙ: Πως δενονται με αντιστοιχες προσπαθειες στον εργατικο και σαλλους νεολαιιστικους χωρους (στρατος, σχολεια, ΤΕΙ, γειτονια); Πως λυνεται το ζητημα της ετερογενειας μεσα στις συσπ.;Πανω απολα ομως το προβλημα της σχεσης των πολιτικων ομαδων, κυκλων, παραγοντων της ε.α. με τις συσπ.. Σολα αυτα θα πρεπει επιτελους να γινει ανοιχτα η συζητηση.

Η συζητηση για τη "συγκροτηση" των συσπ. εχει τα προβληματα της και για αλλον εναν λογο. Το χασιμο της προηγουμενης γενιας πολιτικοποιησης που βγηκε απο τις καταληψεις εναντια στο ν.815 ανοιξε ενα χασμα μεταδοσης εμπειριων, βγαλσιματος συμπερασματων, τελος συμπυκνωσης τους σε νεες ιδεολογικες και πολιτικες κατευθυνσεις που θα στηριζαν νεου τυπου συσπ.. Ετσι μια ολοκληρη γενια νεων πολιτικοποιημενων που πλαισιωνουν τις συσπ. ξεκινανε ξανα χωρις καν να ξερουν τι αντιπροσωπευαν παλιοτερα οι φ.σ.,τι καταχτησεις ειχαν, ποιες αδυναμιες κουβαλουσαν που τις διαλυσαν, ποιες αναγκες καλυπταν (η επιχειρουσαν) πραγματικα.

Η πορεία των συσπειρώσεων 1979-84

Δεν προκειται να αναφερθουμε σ ολα τα σημεια που καθορισαν τη φυσιογνωμια των συσπ. στην περιοδο που πρωτοεμφανιστηκαν. Το πιο σημαντικο στοιχειο που πρεπει να κρατησουμε ειναι οτι αυτος ο τυπος λειτουργιας απαντουσε στις αναγκες εμφανισης μιας νεας αγωνιστικης πρωτοποριας μεσα στους φοιτητικους χωρους. Ουσιαστικα αποτελεσαν συλλογικα οργανα παλης ολων εκεινων των φοιτητων που εβλεπαν:

* Τη συγκρουση με την εκσυγχρονιστικη αποπειρα Καραμανλη, την παλη εναντια στο ν.815.
* Την αντιπαραθεση με τους ρεφορμιστες και τη συνδικαλιστικη πυραμιδα της ΕΦΕΕ, την "δημοκρατια των εκπροσωπων" , τα Δ.Σ.
* Το ξεπερασμα του σεχταρισμου και του οργανωτικου πατριωτισμου των παραταξεων της ε.α.(ΠΠΣΠ, ΑΑΣΠΕ).

Ποιες ηταν οι πραγματικες κατακτησεις που εφερε η αναπτυξη της αριστερας του φοιτ.κινηματος;

Σε επιπεδο ιδεολογικων προσανατολισμων ηταν η ισχυροποιηση της αντικαπιταλιστικης τασης σε βαρος των αντιφασιστικων, εθνικοπατριωτικων προσανατολισμων της κοινοβουλευτικης αλλα και της εξωκοινοβ. αριστερας.

Σε επιπεδο πρακτικης δοθηκαν μια σειρα απο μαχες, που η προσπαθεια της αντιπολιτευσης να τις πνιξει στα πλαισια της εθνικης ενοτητας τις ειχε αποκλεισει. Παραλληλα ξεκαθαριζει μια νεα αντιληψη για την πολιτικη. Με την παλη εναντια στον εκσυγχρονισμο στα ΑΕΙ και την καταγγελια της τρομοκρατιας σε κεντρικο πολιτικο επιπεδο η αριστερα του φ.κ. εφτασε στα τελη του 79 στις καταληψεις. Καταφερε να ξαναβαλει στο οπλοστασιο οχι μονο του φ.κ. αλλα και ολου του μαζικου κινηματος μορφες παλης που ειχαν σιωπηρα καταργηθει παλιοτερα οπως η διαδηλωση και η καταληψη.Προωθηθηκε η αντιληψη για τη μαζικη παλη σ ολα τα επιπεδα εναντια στη γραφειοκρατικοποιηση και τον κοινοβουλευτισμο που ειχε καθιερωσει σα ρολο των αγωνιστων την υποστηριξη "σωστων και τιμιων" εκπροσωπων στα ατελειωτα παζαρια με τα υπουργεια. Προβαλλεται πλατεια η ιδεα της αμεσης δημοκρατιας στην οργανωση των μαζικων χωρων, μορφες παλης στηριγμενες στα "χερια των φοιτητων", η συγκρουση στη θεση των ατελειωτων συμβιβασμων. Ανοιγονται ζητηματα που ο συντηρητισμος της σταλινικης αριστερας απεκλειε: φεμινιστικο, ομοφυλοφιλια,οικολογια, κριτικη της επιστημης. Μερικα καταφερνουν να ξεπερασουν την αναστολη του "ιδιωτικου", ανοιγονται σε μαζικο επιπεδο.

Παραλληλα αναδυεται ενας νεος τυπος αγωνιστη. Εναντια στην αντιληψη του καθωσπρεπει εκολαπτομενου επιστημονα, αυριανου τιμιου οικογενειαρχη, του τυπου που οταν φευγει απο τη διαδηλωση η τα γραφεια του κομματος γινεται ο γνωριμος αντιδραστικος. Προσπαθειται να μπει η πολιτικη και στη προσωπικη σταση του καθενα: στις σεξουαλικες και φιλικες σχεσεις, στα θεματα πτυχιου και καρριερας, στην οικογενεια, τη διασκεδαση κλπ.

Ο "αντικαπιταλισμος", η "αμεση δημοκρατια", η "μαζικη παλη",η "συγκρουση",το "προσωπικο ειναι πολιτικο", αυτες οι ιδεολογικοπολιτικες κατακτησεις εγιναν οι βασεις για ριζικες αλλαγες στα επιπεδα οργανωσης και λειτουργιας των επαναστατων μεσα στις σχολες. Η παραταξη που διαχωριζε την αγωνιστικη πρωτοπορια στη βαση ενος εντελως αφηρημενου ιδεολογηματος—το "προγραμμα μας" —γινεται στοχος κριτικης και σατιρας.

Η ΑΑΣΠΕ καταρρεει σα χαρτινος πυργος. Η ΠΠΣΠ προσπαθει να προσαρμοστει στο νεο πνευμα, χωρις να αποφυγει και η ιδια την καταρρευση της σαν οργανωση αλλα επιτυγχανοντας την επιβιωση μιας σειρας αγωνιστων σα στελεχη των συσπειρωσεων.

Οι φ.σ. αναδεικνυονται σαν τα νεα οργανα παλης ολων εκεινων των πρωτοπορων φοιτητων που εβλεπαν την αναγκη ενος ριζικου επαναπροσδιορισμου του φ.κ.,σα μαζικο κινημα, σα συγκρουση των ιδιων των φοιτητων με το αστικο Παν/μιο και την κυβερνηση, σε διαχωρισμο με τα "υπευθυνα" παζαρια για "θετικες λυσεις" αναμεσα στην ΕΦΕΕ και την κυβερνηση.

Ομως οι φ.σ. δεν μπορεσαν να δωσουν μετα την κορυφωση της παρεμβασης τους το Νοεμβρη του 80 μια εναλλακτικη διεξοδο στη μιζερια του φοιτ.συνδικαλισμου,να δημιουργησουν ενα μονιμο αριστερο πολιτικο ρευμα μεσα στα ΑΕΙ. Οι λογοι που συρρικνωθηκαν οι συσπ. βρισκονται και στις αδυναμιες που ειχαν—να βαθυνουν την αντικαπιταλιστικη κριτικη εναντια στο παν/μιο, να περασουν σε συγκεκριμενη πολιτικη πραχτικη— αλλα και στις μανουβρες της ΕΦΕΕ που στοχευαν στη διαλυση τους —υπερκαλυψη της αγωνιστικοτητας τους. Η γενικοτερη συγκυρια, το ηπιο κλιμα, η αναμονη της ανοδου του ΠΑΣΟΚ στην εξουσια, η αντιδεξια μεθη πολλων αγωνιστων τις χαντακωσε για τα καλα.

Βεβαια, δε λειπουν και υποκειμενικες ευθυνες. Η Β! Πανελλαδικη, που το σπασιμο της απο το Ρηγα προσθεσε αρκετα στο δυναμικο του κινηματος των καταληψεων, δεν μπορεσε να ξεπερασει την αδυναμια της ελλειψης αναφορας σε αλλους χωρους του μαζικου κινηματος οπως το εργατικο και τη νεολαια. Υποκαταστησε την αναγκη αναφορας του κινηματος εξω απο τα Παν/μια με την ιδεολογικη κριτικη του θεσμου βαφτιζοντας σαν εργατισμο και απογειωση καθε αποπειρα συνδεσεων με τα κινηματα σε αλλους χωρους. Στο τελος οταν οι φ.σ. αρχισαν να απομαζικοποιουνται λογω των αδυναμιων τους προσπαθησε να τις υποκαταστησει με την παρουσια των μελων της στους χωρους, ονομαζοντας την τακτικη αυτη "ξεπερασμα του εαυτου της σαν οργανωση".

Απο την αλλη η ΠΠΣΠ πιεζε για το κρατημα του περιεχομενου σε ζητηματα συνδικαλιστικου χαρακτηρα που δε θα υπονομευαν τη θεση μας μεσα στη συνδικαλιστικη πυραμιδα της ΕΦΕΕ.

Την περιοδο 81—83 οι φ.σ. δεν αποτελουν παρα μοναχα καποιες σκορπιες δυναμεις με εντονη εσωστρεφεια με καποιες εσωτερικες διεργασιες που σπανια εχουν την αναφορα τους σε καποια μετωπα. Η προσπαθεια ανασυνταξης των συσπ. αρχιζει να χανει καποια παλιοτερα χαρακτηριστικα που ειχε. Επιχειρειται μια προσπαθεια ανασυνταξης με αναφορα στην παλη εναντια στο ν.1268. Η επαν. αριστερα —ομαδες, ατομα,περιοδικα— αποτελουν μικρες νησιδες σ ενα ωκεανο συγχυσης, θολουρας, αγωνιων που συχνα περιλουζει και τις ιδιες. Το κλεισιμο στα πλαισια του Παν/μιου, η ελλειψη αναφορας σε δυναμεις με παρομοιο προσανατολισμο σε αλλους χωρους ειναι πια γεγονος. Ακομα και τα νεολαιιστικα ζητηματα οπως ο στρατος που οι καταπληκτικες παρεμβασεις των επιτροπων για το στρατο εκεινης της περιοδου το ανεδειξαν σενα αρκετα δυναμικο κινημα, δεν απασχολησαν οσο θαπρεπε τις δυναμεις που κινηθηκαν μεσα στις σχολες. Αυτο βεβαια δεν καταλογιζεται στις φ.σ. γενικα αλλα στις ομαδες που τις "κραταγαν" εκεινη την περιοδο. Δεν ειναι ομως αυτο που μας απασχολει εδω.

Αυτο που απου αρχισε να διαμορφωνεται εκεινη την περιοδο ειναι μια αντιληψη που εβλεπε κάπως αναποδα το προβλημα της συγκροτησης των φ.σ..Η εσωστρεφεια εφερνε σα συνεπακολουθο της την αναζητηση λυσεων στον εαυτο μας. Εμφανιζονται οι συνεδριακου τυπου συζητησεις που στοχευουν σε μια αφηρημενη επιθυμια να αποκτησουμε ταυτοτητα εξω απ τις πραγματικες διεργασιες, την πολιτικη σχεση με τον κοσμο εξω απο μας. Οι "κεντρικοι συντονισμοι" που δεν αποτελουν πραγματικους συντονισμους, συνολικευση εμπειριων—συντονισμο—προσανατολισμο της δρασης, αλλα κινηματικη στεγη στις αναζητησεις οσων συντροφων επιβιωσαν πολιτικα απο το κινημα των καταληψεων. Ειναι και η πιο δυσκολη περιοδος που αντιμετωπιστηκε ποτε στα ΑΕΙ μια και η παραλυσια μεσα και εξω απ αυτα τροφοδοτουσε αντιληψεις υποκαταστασης του κινηματος, απελπισιας και παραιτησης.

Οι διαπιστωσεις για την λειτουργια των φ.σ. εκεινης της περιοδου, που ληγει με την εμφανιση της νεας πολιτικοποιησης (μεσα 83 αρχες 84), εχουν σημασια γιατι σε γενικες γραμμες εξακολουθουν να περιγραφουν και τα σημερινα προβληματα τους.

Τα σημερινά προβλήματα των Φ.Σ.

α) Ο κεντρικος συντονισμος ειναι ανυπαρκτος. Συναγωνιστες και συναγωνιστριες μαχονται ο καθενας στη σχολη του, πολλες φορες στο ετος του, χωρίς να εχουν την παραμικρη πληροφορηση των διαθεσεων, των αποψεων, το που το παει η ομαδα καθε σχολης.

β) Το δεσιμο των φ.σ. με το ευρυτερο ακροατηριο που δημιουργει η κριση του Παν/μιου ειναι ελαχιστο. Ελαχιστες ομαδες κινουνται προπαγανδιστικα στα αμφιθεατρα η με αυτονομες εκδηλωσεις περα απ την αναιμικη πολιτικη παρουσια σε γενικες συνελευσεις και συνελευσεις ετων. Ετσι ακομα και οι πιο μικρες αναζητησεις δεν βγαινουν παραεξω.

γ) Οι συνδεσεις με κομματια του εργατικου κινηματος και του νεολαιιστικου αποτελουν πεδιο φαντασιας εκτος ελαχιστων πραχτικων μεμονωμενων ομαδων η ατομων.

δ) Οι σχεσεις των περισσοτερων ομαδων της επαν. αριστερας με τις φ.σ. ειναι απο διαλυτικη εως ανοικτα αηδιαστικη.

Τα τρια πρωτα ζητηματα δεν βρισκουν διεξοδο γιατι το περιεχομενο δρασης καθως και ο προσανατολισμος μας δεν εχει ξεκαθαριστει.

το περσινο τριημερο εφερε στην επιφανεια ολα τα προβληματα που δημιουργουνται απο τη λαθεμενη αντιληψη της σχεσης φ.σ. και οργανωμενων ομαδων—συγκροτημενων πρωτοβουλιων. "Οι διασπαστες" διωχτηκαν η εφυγαν απο τις συσπ. για να δημιουργησουν νεα σχηματα παρεμβασης με αναφορα στην "κριση της αριστερας" συμμαχοντας με τις διαροες απ τις ρεφορμιστικες παραταξεις. Η εξαφανιση τους αρκετα συντομα εδειξε την ποιοτητα, την διαρκεια, αλλα και τις σκοπιμοτητες τετοιων κινησεων. Το να αναφερεσαι στη "κριση" χωρις να μιλας και να επιχειρεις το ξεπερασμα της εχει καποια πολυ καθορισμενα ορια.

Απο την αλλη, η αποψη που κυριαρχησε λειτουργησε περισσοτερο με ορους "ατυπης οργανωσης", εχοντας προωθησει εναν πρωτευοντα ρολο για καποιες συγκεκριμενες συσπ. και περιχαρακωνοντας το κεντρικο συντονιστικο γυρω απο την αποψη της. Ετσι δεν αποφυγε δυο βασικα προβληματα:

α) Υποτιμηση της ετερογενειας του κοσμου των συσπ., των πολλων αποψεων που υπαρχουν σολους οσους προσπαθουν να κινηθουν στις σχολες, υποκατασταση του κοσμου που διαμορφωνεται με τον εαυτο τους και τις αποψεις τους. Οι αριστερες συσπειρωσεις φοιτητων μετατρεπονται σε σφραγιδα αντι για μια ζωντανη διαδικασια συζητησης —συμμετοχης —ληψης αποφασης. Αρκετες φορες ακολουθηθηκε η αναποδη διαδικασια μεχρι και μπλοκαρισμα προτασεων για πρωτοβουλιες (πχ συζητηση νεολαια και πανκς). Καθαρα αηδιαστικες ηταν οι παρεμβασεις που εγιναν απο "εξωγενεις και ενδογενεις" παραγοντες, που ταυτιζοντας τον εαυτο τους με το κινημα και αυτοπροβαλομενοι σαν ανεξαρτητα μελη του προβαλλαν την αξιοποιηση του κοσμου των συσπ. σαν "υλικο" για πρωτοβουλιες που οχι μονο δεν ρωτηθηκαν ποτε αλλα και υποτιθεται οτι ηταν αναγκασμενοι να ακολουθησουν.

Ετσι ενα αρκετα σημαντικο στοιχειο των συσπ., η αυτονομια τους, σα σχηματα ενος πρωτοπορου κομματιου μεσα στο μαζικο χωρο των ΑΕΙ που εχει αναγκη απ τις δικες του ξεχωρες λειτουργιες, εχει τις δικες του προτεραιοτητες και αναγκες κυριολεκτικα αμφισβητειται ανοιχτα: ειτε απ τους συντροφους εκεινους που υποκαθιστουν τον κεντρικο συντονισμο με τις λειτουργιες των δικων τους "σχηματισμων" ειτε απ αυτους που δεν θελουν να καταλαβουν τη σημασια της αυτονομιας των μαζικων σχηματων (εκει που πραγματικα δημιουργουνται και δεν ειναι πετσινα).

β) Αφου ο κοσμος μαζευεται σε πλατεια σχηματα γιατι να κραταμε τα "φρουρια " μας; Τα"φρουρια" (βλεπε οργανωσεις) οταν δε μετατρεπονται σε ξεκομενες σεχτες ιδεοληπτικου χαρακτηρα εχουν να προσφερουν κατι αξιολογο στον κοσμο των συσπ. η αποτελουν θλιβερο αντιποδα τους ντεφακτο; Εδω ειναι που βρισκεται η δευτερη κατηγορια προβληματων. Οι συσπ. να αποτελουν αλλοθι για την παραιτηση απο την προσπαθεια διαμορφωσης μιας επαναστατικης τασης που δε γεννιεται απο αφηρημενες συγκρουσεις αλλα και απ τις συνειδητες παρεμβασεις "ξεκαθαρων" ομαδων. Οι προχειρες αναλυσεις , οι ιδεολογικες συζητησεις στα φοιτ. διαλλειματα και τις λεσχες, αλλα και τα ιδια τα ραντεβου που εχουν να λυσουν πολυ πιο συγκεκριμενα ζητηματα — πραχτικη απο αυριο — δεν λυνουν το προβλημα. Ετσι η "διαχυση" των επαναστατων πιο ευκολα φερνει την αυτοδιαλυση τους παρα τη συγκροτηση και των υπολοιπων.

Εχοντας προσδιορισει τα προβληματα των φ.σ. οσο οξυμενα παρουσιαστηκαν το τελευταιο διαστημα χρειαζεται να απαντησει κανεις αρκετα συγκεκριμενα για το πως και προς τα που βλεπει τη διεξοδο απο την "κριση" τους.

Το προβλημα δεν ειναι σκετα οργανωτικο —περισσοτερη δημοκρατια— αλλα πολιτικο με την εννοια οτι ειναι ωριμη η αναγκη ενος ΕΠΑΝΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΤΑΧΤΙΚΗΣ ΤΩΝ ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΕΩΝ.

Για ένα ριζικό επαναπροσδιορισμό

Κεντρικη επιδιωξη των επαναστατων την επομενη περιοδο ειναι η αναδειξη των φ.σ. σε πολιτικη δυναμη κρουσης εναντια στο ΠΑΣΟΚ, τους καπιταλιστες και το παν/μιο τους που παρεμβαινοντας στη σημερινη συγκυρια προσπαθει να δωσει απαντηση στη προσπαθεια να φορτωθουν τα βαρη της καπιταλιστικης κρισης πανω στη νεολαια και τους εργαζομενους. Ενας τετοιος γενικος προσανατολισμος μπορει να συναντησει με εκρηκτικο τροπο τη συγκυρια μεσα στα ΑΕΙ αν μετατραπει σε μονιμη και σημειο προς σημειο αντιπαραθεση με την αναβαθμιση των σπουδων και την ανεργια.

Η πρωτοβουλια αναβαθμιση—ανεργια που προκριναμε απο τη μερια μας σαν κεντρικη ξεπερναει την αδιεξοδη πρακτικη (μια διαδηλωση την εβδομαδα) προσδιοριζοντας μετωπα μεσα στα ΑΕΙ και περα απο αυτα, απ τα οποια θα κριθει μια παρεμβαση με διαρκεια και με περιεχομενα που η δυναμικη τους μπορει να ενωνεται με τη δυναμικη αλλων χωρων.

Απ αυτο θα κριθει αλλωστε η αντοχη των συσπ. η το λιωσιμο τους σε μια αρκετα δυσκολη αλλα αντιφατικη περιοδο που εχουμε μπει οπου:

α) Η εκλογολογια αρχιζει να κρεμεται σα ταφοπλακα πανω σε καθε αγωνα, "στιγματιζοντας" τον σαν υπονομευτικη δραση σε βαρος της Αλλαγης που την απειλει η Απαλλαγη. Ο κοινοβουλευτικος δρομος για την εκφραση της συγκρουσης με το ΠΑΣΟΚ —ισχυρο ΚΚΕ για πραγματικη αλλαγη,

η για αλλαγη με ανανεωση— θα αντιπαραβαλλεται σε "εξτρεμισμους που δεν πατανε στους ωριμους συσχετισμους".

β) Η επιχειρηση αναβαθμιση της παιδειας, αποτελει το κεντρικο προβλημα πανω στο οποιο τοποθετουνται ολες οι παν/μιακες και πολιτικες δυναμεις στοχευοντας στην απαυλυνση της κρισης των ΑΕΙ, για τη δημιουργια ενος νεου ιδεολογικου και πολιτικου πλαισιου λειτουργιας του θεσμου.*

Οσοναφορα το πρωτο ζητημα, τα κοτσια μας ειναι αρκετα περιορισμενα ωστε να φανταζομαστε οτι μπορουμε να ανδειχτουμε σαν η εναλλακτικη λυση απεναντι στα παιχνιδια της Αλλαγης—Απαλλαγης—πραγματικης αλλαγης. Αυτο δε σησημαινει οτι δεν τοποθετουμαστε πανω σαυτα τα ζητηματα. Δεν μπορει ομως αυτη η παρεμβαση να μπλοκαρει πρωτοβουλιες που βαζουν σα στοχο τους την ενεργοποιηση των ιδιων των μαζικων χωρων πανω στα ιδιεταιρα προβληματα τους. Τετοια ανυσηχητικα σημαδια φανηκαν στην προσπαθεια να μονοπωληθει το ενδιαφερον του κοσμου γυρω απο αφηρημενες επιθυμιες (και οχι συκγεκριμενες προτασεις) για παρεμβαση στο θεμα επανεκλογης στην προεδρια του Καραμανλη. Αν ολα αυτα δεν δεθουν μενα προσανατολισμο, με μια κινηση μεσα στις σχολες, που αραγε θα πατανε;

Η αντιπαραθεση στην αναβαθμιση των σπουδων με οτι αυτη συνεπαγεται ειναι το κεντρικο ζητημα πανω στο οποιο μπορει να αναπτυχθει ενα νεου τυπου κινημα με αντικαπιταλιστικα—αντιρεφορμιστικα χαρακτηριστικα. ΠΩΣ ;

Ως τα τωρα η αντιληψη που λιγο πολυ κυριαρχουσε για το πως αντιμετωπιζεται η εκσυγχρονιστικη επιθεση του ΠΑΣΟΚτοποθετουσε την αντισταση των φοιτητων σ ενα πλαισιο υπερασπισης κεχτημενων ρυθμων και δυνατοτητων εκφρασης. Η προβολη αμυντικων αιτηματων εναντια στην εντατικοποιηση προκρινοταν σαν ο καταλληλος τροπος πλατειας απευθυνσης και αγωνιστικης συσπειρωσης των φοιτητων. Ομως αυτη η αντιμετωπιση δεν εδινε καμμια εναλλακτικη διεξοδο για μια μονιμη αντιμετωπιση και πολυ περισσοτερο δεν επαιρνε υποψη της οτι το 79 ηταν αρκετα μακρια απο αποψη κινηματος και διαμορφωσης του κοσμου.Οι συγκρισεις παλιων νεων, οι ιντριγκες της συνδιοικησης πισω απο τις πλατες των φοιτητων ηταν τα σημεια που στηριξαν τη συγκρουση εναντια στα εξαμηνα. Το ερωτημα "μετα τα εξαμηνα τι; ", απαντηθηκε με ενα μεγαλο τιποτα γιατι η ιδια η αντιπαραθεση που ανοιξε δεν μπορουσε να βαθυνει σε επιπεδο αγωνιστικοτητας αλλα ξεκαθαρισματος νεων προσανατολισμων, εντοπισμου νεων μετωπων που να σταθεροποιουν αντιπαραθεσεις με τα μονιμοτερα χαρακτηριστικα του αστικου παν/μιου. Ουτε σ αυτο χωραγαν οι γενικου και αφηρημενου χαρακτηρα ιδεολογικες τοποθετησεις που ανθισαν στο περσινο τριημερο.

Σημερα οι φοιτ. συσπ. μπορουν να ξανασυνδεθουν με πολυ πλατυτερα κομματια φοιτητικων και εξωφοιτητικων στοιχειων νεολαιας στη βαση ενος προσανατολισμου "αρνηση της αναβαθμισης των σπουδων σαν προυποθεση για εξασφαλιση δουλειας στους πτυχιουχους". Ετσιτο ανοιγμα ενος εσωτερικου μετωπου μεσα στις σχολες εναντια στην αναβαθμιση μπορει και χρειαζεται να συνολικευεται σε αιχμη παλης εναντια στην ανεργια, να ενωνεται ετσι με κομματια της νεολαιας που αντιμετωπιζουν αναλογου τυπου επιθεσεις και εργαζομενων που αντιστεκονται στα κλεισιματα την παραγωγικοτητα, την εντατικοποιηση κλπ.

Μια τετοια συνολικη παρεμβαση θα επιχειρει να καλυψει το κενο πολιτικης μεσα στη νεολαια που τη σαλαμοποιουν τα κοσκινα της ταξικης επιλογης βαζοντας τον καθενα ατομικα αντιμετωπο με συνθλιπτικα διλημματα. Η απελπισια που δημιουργουν τα αδιεξοδα του συστηματος, το οποιο καθυποτασει τα ονειρα και τις επιθυμιες της νεολαιας στις αναγκες υπερασπισης με καθε θυσια της κοινωνιας του κερδους και της εκμεταλευσης, όλο αυτο το γκρεμισμα των ονειρων γινεται εδαφος πανω στο οποιο επενδυονται οι καθε ειδους συντηρητισμοι, ρατσισμοι και διαχωρισμοι μεσα στη νεολαια. Ετσι μια τετοια συνολικη παρεμβαση θα τεινει να ξαναδημιουργησει δεσμους αλληλεγγυης αναμεσα στα πιο διαφορετικα κομματια της νεολαιας και οχι να αναπαραγει το κομματιασμα τους οπως κανουν οι ρεφορμιστες.

Η ΠΑΣΕΚΑΝ (Πανελ.συντονιστικη επιτροπη κατα της ανεργιας στη νεολαια) που ελεγχεται απο το ΚΚΕ οχι μονο αποδεχεται αυτη τη σαλαμοποιηση προωθωντας κινημα ανεργων πτυχιουχων αλλα προσθετει και τη δικια της φωνη στις ρατσιστικες κραυγες για το κομματι της νεολαιας που ξεφευγει απ τα νορμαλ πλαισια: πανκς, χουλιγκανς, τσαντακηδες,κτλ.

Καμπάνια για την ανεργία

Η καμπανια για την ανεργια που προταθηκε απο την ΟΣΕ και στις φ.σ πιστευουμε οτι αποκταει σημασια για δυο λογους:

α) Το θεμα της ανεργιας ειναι αμεσα δεμενο με τους εκπαιδευτικους μηχανισμους γιατι ειναι φανερο οτι η σχολειοποιηση ειναι μια επιλογη διαχειρισης των ανεργων νεων (δημιουργια νεων βαθμιδων εκπ.,μεταλυκειακα, νεες σχολες, ΠΑΤΕΣ, αυξηση του αριθμου εισακτεων στα ΑΕΙ), παραλληλα ειναι δεμενο με την αναντιστοιχια της προσφορας–ζητησης των πτυχιουχων στην αγορα εργασιας, την προοπτικη της δημιουργιας μεταπτυχιακων σπουδων, τη μαζικη μετανάστευση στο εξωτερικο κλπ. Το κρατημα του ελεγχου αυτου πανω στους νεους περναει και μεσα απ τη μακροχρονη θητεια τον αντινεολαιιστικο ρατσισμο, την αναβιωση των αξιων και του ρολου της οικογενειας. Η οικογενεια παιζει το ρολο που αφηνει ανεκπληρωτο ο ΟΑΕΔ απεναντι στους ανεργους ενω αποτελει την παραδοσιακη "διεξοδο" για τις απολυμενες γυναικες των οποιων η καταπιεση εντατικοποιειται.

β) Η συντηριτικοποιηση ανοιξε το δρομο για το ξεπερασμα της δημοκρατικης εκδοχης της διαχειρισης της κρισης δινοντας τη θεση της στην επιχειρηση αναβαθμιση.

Ποιο μπορει να ειναι το περιεχομενο μιας τετοιας πρωτοβουλιας μεσα στις σχολες;

1) Κεντρικο ζητημα ειναι η ΑΡΝΗΣΗ ΤΗΣ ΤΑΞΙΚΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ σ ολα τα επιπεδα (με σκληροτερους η ελαφρυτερους ορους). Προβαλλοντας σαν αιτημα την ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΟΛΩΝ Σ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΒΑΘΜΙΔΕΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ απανταμε στη λογικη της επιβιωσης του ισχυροτερου, των διαχωρισμων αναμεσα σε "αξιους και αναξιους", "επιτυχημενους και αποτυχημενους". Ως τα τωρα η κριτικη των εξετασεων και της εντατικοποιησης του ρυθμου σπουδων, περιοριζονταν σε μια προοπτικη "να παιρνουμε πτυχιο με λιγοτερες θυσιες". Ο προσανατολισμος της παλης εναντια στη σχολειοποιηση θα πρεπει να διευρυνθει και να δεθει με την ΑΡΝΗΣΗ ΤΟΥ ΠΤΥΧΙΟΥ ΣΑΝ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΗ ΓΙΑ ΔΟΥΛΕΙΑ. Αρνουμαστε να δεχτουμε ολες τις θυσιες που μας επιβαλλουν γιατι δεν θελουμε να γινουμεειδικευμενοι ηλιθιοι με (η χωρις) πτυχιο ανεργιας. Αρνουμαστε να δεχτουμε το κοψιμο του αριθμου εισακτεων γιατι ετσι δυναμωνει ο ανταγωνισμος αναμεσα στη φοιτητικη και την εξωφοιτητικη νεολαια που στερειται τα "προνομια" της πρωτης. Αρνουμαστε τα μεταπτυχιακα γιατι βαζουν ενα δευτερο πατωμα ταξικης επιλογης πανω στα ΑΕΙ, την ΠΑΤΕΣ, τα σεμιναρια του Κακλαμανη, τη σχολη δημοσιας διοικησης που πανε να προσαρμοσουν το δικαιωμα στη δουλεια στις αναγκες εξυγιανσης των καπιταλιστικων επιχειρησεων και οργανισμων. Αρνουμαστε το μαντρωμα στους τοιχους του παν/μιου με υποχρεωτικες παρακολουθησεις, εργασιες, εξαμηνα.

2) Διεκδικηση του επιδοματος ανεργιας για ολους τους ανεργους ανεξαρτητα απο προυποθεσεις. Αμεση καταγγελια του ΕΣΠΑ που παγιοποιει προυποθεσεις αποκλεισμου απο την επιδοτηση της συντριπτικης πλειοψηφιας της νεολαιας. Ενα τετοιο αιτημα μπορει να συσπειρωνει ευρυτερες δυναμεις που θα το διεκδικουν με κεντρο την παλη μεσα στους μαζικους χωρους εκπαιδευσης και συσπειρωση των εξωφοιτητικων στοιχειων που δεν μπορουν να δημιουργησουν την αναγκαια συλλογικοτητα.

3) Διεκδικηση του δικαιωματος στη δουλεια, εναντια στις διακρισεις σε πτυχιουχους και μη. Εναντια στους εξοντωτικους διαγωνισμους που γκρεμιζουν τα ονειρα χιλιαδων νεων βαζοντας τους τη σφραγιδα του "αποτυχημενου. "Συμπαραταξη με τους αγωνες των εργαζομενων εναντια στα κλεισιματα, τη λιτοτητα, τις απολυσεις, που υπερασπιζουν στην πραξη το δικαιωμα στη δουλεια. Λιγοτερη δουλεια με τριαντάπενταωρο και χτυπημα της εντατικοποιησης. Η αλληλεγγυη σ αυτους τους αγωνες ειναι ορος για να νικησουν αλλα και μοχλος αναπτυξης κινηματος μεσα στις σχολες.

Μια τετοια προταση μπορει να βρει συγκεκριμενη διεξοδο και σ αλλους χωρους συνδυασμενη και με το χτυπημα του αντι–309 στα σχολεια, του εσωτερικου κανονισμου στα ΤΕΙ.

Αρχικα μπορει να κινηθει προπαγανδιστικα (η γνωστη δουλεια του μερμηγκα), μπορει ομως να αποτελεσει και πλαισιο που να προταθει για συγκεκριμενες κινητοποιησεις απο τις Γεν.Συνελευσεις. Εδω η συγκυρια παιζει τον καθοριστικο παραγοντα. Παραδειγμα, μπορουμε να εκμεταλλευτουμε την αυξημενη κινητικοτητα που θα εμφανιστει στις φοιτ. εκλογες για να κανουμε μια πρωτη διαδηλωση στον ΟΑΕΔ για επιδομα ανεργιας, η οταν το ΕΣΑΠ θα συζηταει το ζητημα του αριθμου εισακτεων να προβαλλουμε το αιτημα της ελευθερης προσβασης.

Με την παραπανω προταση δεν υπαρχει καμμια διαθεση να περιοριστουν οι πρωτοβουλιες μας στην καμπανια αναβαθμιση–ανεργια. Η συγκυρια βαζει και αλλα ζητηματα που πρεπει να συζητησουμε, οπως υπαρχουν και αλλα επιπεδα που μπορει να εμφανιστουν αριστερες πρωτοβουλιες πχ κριτικη της επιστημης.

Ομως δεν πρεπει να ξεχναμε ποιο ειναι το κεντρικο μετωπο πανω στο οποιο ειμαστε αναγκασμενοι να απανταμε αν θελουμε να δεθουμε ζωντανα με τον κοσμο που ειναι σαλταρισμενος απ την κριση των ΑΕΙ.

Τελος το προβλημα του κεντρικου συντονισμου πρεπει να αντιμετωπιστει χωρις να γινεται υποκατασταση των συσπ. απο οποιαδηποτε ταση η ομαδα. Μια μαζωξη ολων εκεινων που θελουν να δουλεψουν αφου συζητησουν,θα πρεπει να ειναι ο τροπος επιλυσης προβληματων συντονισμου. Ακομη, ενα εντυπο θα μπορουσε να λειτουργησει και σ αυτη την κατευθυνση επιχειρωντας να συστηματοποιησει σε γραμμη παρεμβασης αποψεις που ετσι κι αλλιως κυκλοφορουν στις συσπειρωσεις.

Το φετεινο τριημερο μπορει πραγματικα να γινει μια διαδικασια επιλυσης των προβληματων των φ.σ. στο βαθμο που η καθε ομαδα, ταση, ατομο λειτουργησουν σ αυτο με μια προσπαθεια βαθαιματος των αναλυσεων αλλα και προσδιορισμου της δουλειας που παμε να βαλουμε στις σχολες απο την επομενη της ληξης του. Ας μη μεινει ευχη το "οχι αλλα συνεδρια των φ.σ." προσπαθωντας ο καθενας να καταληγει συγκεκριμενα στο πουθελει να το παει και οχι στο πως θελει να προσδιορισει μια αποδεκτη ιδεολογικη ταυτοτητα εκει που δεν υπαρχει η πραγματικη αναγκη.

Πετρος Κωνσταντινου

«ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ»

Το νέο ιδεολογικό άλλοθι για τη διαχείριση της κρίσης στα ΑΕΙ

Η εξομαλυνση των πανεπιστημιακων αντιθεσεων, γυρω απο τη συνταγματικοτητα ή μη του νομου—πλαισιο, φαινεται πως βρισκει το δρομο της.

Το Α.Ε.Δ. καταφερε επιτελους να μην εχει αρρωστους,κομματικους προεδρους, οργισμενους εναγοντες, αλλα υγιως σκεπτομενους δικαστες και παν/μιακους ανδρες, που ξερουν να σταθμιζουν τα προβληματα, στεκομενοι οπως παντα στο υψος των περιστασεων. Τα επιμαχα σημεια, που στο παρελθον προκαλεσαν ενταση και εκνευρισμο, με την αναμενομενη αποφαση του, διακανονιζονται.

Αποτελει κοινο μυστικο πλεον, πως οι πρυτανεις δεν διατρεχουν τον κινδυνο της εκπτωσης, σε αντιθεση με τους λεκτορες (την γνωστη σαν τεταρτη βαθμιδα καθηγητων). Αποφαση, που λειτουργει απαγορευτικα ως προς το αυτοδικαιο της συμμετοχης σε Τομεις, Τμηματα, αρα και στην προσβαση τους στις ανωτερες μορφες διοικησης και ελεγχου των ΑΕΙ. Διακανονισμος, που ηδη ειχε ανοιξει, οταν στις "Ενωσεις Καθηγητων", αυτες που κατηγορηθηκαν τοσο πολυ απο την κυβερνηση, πως "συστεγαζουν τα απολιθωμενα και αντιδραστικα παν/μιακα στοιχεια", με την υπερψηφιση ως προεδρου τους

του υποστηρικτη της "αλλαγης" και εγγυητη της μεταρρυθμισης Κουμαντου.

Δεν πρεπει να διαφυγει της προσοχης η απεργια των λεκτορων, βοηθων και επιστημονικων συνεργατων δυο μηνες τωρα στη ΦΜΣ. Η αρνηση του Υπουργειου να κατοχυρωσει το εργασιακό τους δικαιωμα, εντασσοντας τους στις θεσεις τους. Τι αξια μπορουν να εχουν λοιπον οι επανειλημενες δηλωσεις της κυβερνησης πως στηριζει το ν-π συνολικα; Προς ποια κατευθυνση επιχειρουνται οι σημερινες αλλαγες;

Ειναι ενδεικτικη η αποφαση στο συνεδριο του ΕΔΠ που αναγκαζει ακομα και την ΠΑΣΚ να λεει πως "Το 9ο Παν/δικο Συνεδριο δηλωνει οτι ειναι αποφασισμενο να αποκρουσει την αντιμεταρρυθμιση που επιχειρειται τον τελευταιο χρονο στην ανωτατη εκπαιδευση", ζητωντας "την αμεση ανακληση των εγκυκλιων του Υπ.Παιδ., που αλλοιωνουν το ν.1268/82".

Η δημιουργια μιας νεας ισορροπιας στις σχεσεις της πολιτικης εξουσιας με την ακαδημαικη ιεραρχια, ο επαναπροσδιορισμος των εξουσιων στο παν/μιο, η ανακατανομη των πεδιων παρεμβασης της καθε καθηγητικης βαθμιδας, βαραινει αυτη τη στιγμη στο συνολο της μεταρρυθμισης.

Η ταχτικη "αλλοιωσης του νομου", η ταχτικη των ερμηνευτικων εγκυκλιων και παρερμηνευτικων διαταξεων που ακολουθει το Υ.Π. στοχευουν ακριβως σ αυτη την εξομαλυνση των σχεσεων. Γιατι οσο αναγκαιος γινεται ο προσεταιρισμος της δυτερης απο την πρωτη, για τον ελεγχο της λειτουργιας των ΑΕΙ, για την επιβλεψη κονδυλιων, μεταπτυχιακων, ερευνας, κρισεων κατωτερων βαθμιδων αλλο τοσο ισχυει και το αντιστροφο. Η κατοχυρωση και νομιμοποιηση των αρμοδιοτητων της ακαδημαικης ιεραρχιας.

Δειγμα καλης χειρονομιας αποτελει προς αυτη την κατευθυνση και η τελευταια συνεδριαση του ΕΣΑΠ. Οι πρυτανεις των ΑΕΙ αφου ψηφισαν τα επουσιωδη θεματα της ημερησιας διαταξης αποφυγαν να θεσουν ζητημα αριθμου εισακτεων της καθε σχολης. Προβλημα που τοσο αναστατωσε τις σχεσεις τους με το Υ.Π. στο παρελθον.

Ασορτι στην ολη κατασταση και η ταχτικη των πολιτικων κομματων. Η Νεα Δημοκρατια που τοσο χρησιμοποιησε τον παν/μιακο χωρο για να καταγγειλει τους πειραματισμους του ΠΑΣΟΚ, αισθανεται πως οχι μονο δεν θαθελε να κληρονομησει κατασταση αστaθειας αν επανερχοταν στην κυβερνηση, αλλά γιατί οχι; να αξιοποιησει και η ιδια τη συντηρητικη στροφη του ΠΑΣΟΚ. Να βγει "απ το χρονοντουλαπο της ιστοριας" που ο αντιπαλος της επεφυλαξε, λειτουργωντας τωρα μαζι του σαν ο ισοτιμος εταιρος των διακανονισμων.

Το στριμωγμα δε μπορει παρα να επεκτεινεται και στον παν/μιακο χωρο και για το ΚΚΕ. Αν και η συμμαχια με τις "αλλες προοδευτικες δυναμεις" αποδίδει, αυτο μπαινει ολο και περισσότερο στη γωνια, συμφωνα με την αγαπημενη του εκφραση. Ειναι χαρακτηριστικη η σταση του στην απεργια των λεκτορων της ΦΜΣ. Η ΔΗΠΑΚ σε καθε συνελευση καταψηφιζε την προταση της απεργιας με το αιτιολογικο οτι "η δεξια ειναι αυτη που θελει αναταραχη και διαλυση των παν/μιων" ζητωντας "αλλες μορφες αγωνιστικης κινητοποιησης του κλαδου" ! ! ! Ταχτικη που το μονο για το οποιο μπορει να πεισει ειναι πως "η δεξια συνειδηση του ΠΑΣΟΚ" δεν πρεπει να αναζητειται αποκλειστικα και μονο στον Παπαθεμελη.

Η αναπολνση των παλιων καλων ημερων, οι προτασεις των δημοκρατικων θεσμικων αλλαγων, εχουν περασει ανεπιστρεπτι για το ΚΚΕ εσ. Περιθωριοποιημενο οσο ποτε αλλοτε στην παν/μιακη του ιστορια προσπαθει να ξανακερδισει τις σχεσεις του, τις προσβασεις που εχασε. Με τη γνωστη συμπολιτευομενη ταχτικη που αναλογα με τις περιστασεις λειτουργει και σαν αντιπολιτευση και σαν συμπολιτευση, επιχειρει να περισωσει οτι απομεινε απο τις κατακτησεις του νομου. Διαβλεποντας ετσι, στο να καρπωθει τους δυσαρεστημενους, κυρια των μικροτερων καθηγητικων βαθμιδων. Ειναι χαρακτηριστικος ο προβληματισμος που αναπτυσσεται απο τον Κ.Γαβρογλου στο πρωτο τευχος του περιοδικου "ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ". Αφου κριτικαρει τις τροπολογιες που γινονται στο νομο καταληγει: "...αρα το ερωτημα ποιος υπερασπιζεται τις καταχτησεις που εκφραστηκαν και με το νομο πλαισιο δεν τιθεται για να "αποκαλυψει" την κυβερνηση αλλα για να αποτελεσει ενα εναυσμα για τη δημιουργια νεων συσχετισμων στα παν/μια".

Το ΠΑΣΟΚ δειχνει για την ωρα να παιζει καλα το ρολο του εξισορροπιστη. Χωρις να αναλαμβανει δραματικες πρωτοβουλιες που να ανοιγουν μετωπα και να δημιουργουν ρηξεις προσπαθει να ανανεωσει την αξιοπιστια του που ειναι αρκετα κλονισμενη, να τονωσει τις χαλαρες του συμμαχιες με τους καθηγητες. Και δε δισταζει να θυσιασει ακομα και αυτους που εδειξαν τη μεγαλυτερη συναινεση στη μεταρρυθμιση, τους βοηθους, στους καθηγητες τους. Ο πονοκεφαλος ομως που εξακολουθει να παραμενει, μια και δεν επιδεχεται ευκολες λυσεις ειναι η αποδοτικοτητα των ΑΕΙ που για χαρη της εκπονηθηκαν οι "ριζοσπαστικες αλλαγες". Τι εμεινε ομως απ αυτες και τι εχει να επιδειξει το ΠΑΣΟΚ απο την ανετη επαγγελια του εκσυγχρονισμου;

Αν απ αυτη την οπτικη προσπαθησουμε να δουμε τις εξελιξεις, την αποκαλουμενη "στροφη του υπουργειου προς συντηρητικοτερες επιλογες" οδηγουμαστε στο σημειο που μας επιτρεπει να δωσουμε απαντησεις τοσο για το μεγεθος των πιεσεων και των οριων του εκσυγχρονισμου οσο και για τους ορους και τον τροπο που θα επιχειρηθει η προσαρμογη του νομου στη νεα συγκυρια.

Η κρίση των ΑΕΙ

Δεν ειχε περασει ουτε ενας χρονος απο την ψηφιση του ν.1268 και οι τροπολογιες Παπαθεμελη εκαναν την εμφανιση τους. Ακομα και οι πιο θερμοι υποστηρικτες της μεταρρυθμισης, που αντικρισαν σ αυτη τη δικαιωση, εναποθετωντας ολες τους τις ελπιδες για τη λυση των παν/μιακων προβληματων, απογοητευτηκαν. Αρχισαν να μιλουν για "δυσλειτουργιες που ταλανιζουν τα ΑΕΙ" ενοπιζοντας την ευθυνη στο "συντηρητικο καθηγητικο κατεστημενο".

Η δικαστικη διαμαχη γυρω απο τη νομιμοτητα του νομου, η οξυνση που προκαλεσε η αποφαση του Σ.τ.Ε., καθως και οι προεκτασεις που δοθηκαν, σταθηκε η αφορμη να βγουν στην επιφανεια τα πραγματικα προβληματα. Οι "δυσλειτουργιες" παραχωρουν τη θεση τους στο λεξιλογιο της κρισης. Αντιδραστικοι και προοδευτικοι καθηγητες, υπουργειο, τυπος και κομματα, αναφερονται πλεον στην κριση των ΑΕΙ.

Σιγουρα σα πρωτο στοιχειο της κρισης θα πρεπει να αναφερθει, η αρνηση της ακαδημαικης ιεραρχιας να μεταρρυθμιστει με τον τροπο που η πολιτικη εξουσια επελεξε. Δεν ηθελε να στερηθει, ουτε καν στο ελαχιστο, εξουσιες που προηγουμενα διεθετε. Δεν ηθελε να χαθει σ ενα διευρυμενο καθηγητικο σωμα πλειαδων επικουρων και λεκτορων αλλα και να δεχτει την υποταγη της στα κελευσματα των κομματων, με τη μορφη μιας τοσο "υπεραριθμης φοιτητικης συμμετοχης". Γιατι ειχε συνηθισει να χρησιμοποιει και οχι να χρησιμοποιειται απο τα κομματα. Ετσι η απαραιτητη προυποθεση για τη λειτουργικοτητα του νομου, η μεταρρυθμιση αυτων που θα αναλαβουν τη χαραξη και την προωθηση της ιδεολογιας του θεσμου, την κατανεμητικη του λειτουργια και το χειρισμο των εντατικοποιημενων σπουδων, χωλαινει. Η κορυφη της εκπαιδευτικης πυραμιδας αντιμετωπιζει μαλλον με καχυποψια παρα με σιγουρια τη βαση της. Εξαπτεται και ζητα αλλαγες και απαλλαγες.

Η συνολικη αδυναμια μεταρρυθμισης της εκπαιδευσης, η ομαλοποιηση της λειτουργιας της (αρκει να σκεφτει κανεις το στρατο και την αστυνομια να μεταφερουν τα θεματα των εισαγωγικων εξετασεων, ή τις διαρροες των πανελ/νιων), δεν μπορουσε να μεινει χωρις επιπτωσεις. Αν και ο εκσυγχρονισμος υπηρξε ενας απο τους βασικου στοχους στο προγραμμα στρατηγικης του κεφαλαιου στην Ελλαδα, κυρια μετα τη μεταπολιτευση, εγινε κατορθωτος σα νομοθετικη ρυθμιση

περισσοτερο, με αρκετη χρονικη καθυστερηση. Μετρα οπως η καθιερωση της εννιαχρονης υποχρεωτικης εκπαιδευσης, η καταργηση των εισαγωγικων απ το γυμνασιο στο λυκειο, ο επαγγελματικος προσανατολισμος και η δημιουργια νεων μαθηματων, η αντικατασταση των πανελληνιων απο τις πανελαδικες κλπ, δεν μπορουν να ολοκληρωθουν. Να περασουν δηλαδη το κατωφλι της Ανωτατης Εκπαιδευσης.

Αιτια, η υπερμετρη μαζικοποιηση των ΑΕΙ που εγινε κατα την προηγουμενη περιοδο και που δεν ανταποκρινεται στις σημερινες αναγκες. Σε συνδυασμο με τη χρονικη καθυστερηση του εκσυγχρονισμου, οι κατανεμητικοι μηχανισμοι του πανεπιστημιου παρουσιαζονται ανετοιμοι και μπλοκαρισμενοι. Το νομοθετικο πλαισιο φανταζει νεκρο γραμμα και φυσικα δεν μπορει να δωσει απαντηση και σ αυτο το σημειο της κρισης. Δεν μπορει να προσδωσει την απαιτουμενη κινητικοτητα στα ΑΕΙ οχι με τη ρυθμιση της φοιτητικης ροης αλλα κυρια της διεξοδου, της απορροφησης των νεων πτυχιουχων που ειναι κατι παραπανω απο προβληματικη. Μαλιστα, σε μια οικονομικη συγκυρια με αρκετα δυσμενεις ορους .

Η οικονομικη κριση λοιπον, δεν επιτρεπει και τοσο αισιοδοξες προβλεψεις. Οι προσανατολισμοι και οι μακροπροθεσμες πολιτικες για το μεγαλυτερο δεσιμο της εκπαιδευτικης διαδικασιας με την παραγωγη, τη δημιουργια και αναπτυξη τεχνολογικης υποδομης, πεφτουν στο κενο. Η αδυναμια τροφοδοτησης του εκπαιδευτικου μηχανισμου με τα απαραιτητα κονδυλια δεν ειναι ζητημα πολιτικης βουλησης. Πολυ περισσοτερο βεβαια, ουτε αυτο που συνηθιζεται να λεγεται τελευταια απο το υπουργειο, ριχνοντας τα βαρη στους Τομεις που δεν εκαναν τις καταλληλες προτασεις. Ειναι γνωστο και θα το επαναλαβουμε. Οποιαδηποτε θεσμικη αλλαγη, για να ελπιζει στην επιτυχια, προυποθετει οικονομικη βαση στηριξης. Απ οτι φαινεται, αυτη σημερα δεν ειναι και τοσο εξασφαλισμενη στο βαθμο που θα πρεπε.

Το πλαισιο αναγκης που δημιουργηθηκε μπροστα στα κλεισιματα των εργοστασιων, στη στασιμοτητα των επενδυσεων, μετετρεψε τους στοχους και την πολιτικη της σοσιαλδημοκρατικης διαχειρισης. Η "μαχη" των πιο ισχυρων ανταγωνιστικων μοναδων σε συνθηκες λιτοτητας και εντατικοποιησης της εργασιας των μισθωτων, η "μαχη" για την περισωση των προβληματικων δεν αφηνει περιθωρια θεσμικων αλλαγων. Αποτελεσμα, η ολοκληρωση του εκσυγχρονισμου της Ανωτατης Εκπαιδευσης δεν γινεται σε συνθηκες αστικης ανοδου αλλα απεναντιας κρισης, φορτιζοντας περισσοτερο την κατασταση σ αυτη. Πρωτογνωρα φαινομενα για τα ελληνικα δεδομενα, κλεισιμο Αρχιτεκτονικης και Φιλοσοφικης Θεσ/νικης, απεργια παν/μιου Κρητης κλπ, βρισκουν εδω την εξηγηση τους.

Η κριση των αναγκων της αγορας αποδιοργανωσε εντελως τον συνηθισμενο τροπο εκροης των πτυχιουχων. Εξαλλου, οι δεξαμενες εισδοχης τους ξεχειλησαν. Το κριτηριο της μαζικης παραγωγης αποφοιτων πολυτεχνικων σχολων, ή πτυχιουχων νομικων, οικονομικων και καθηγητικων σχολων για την επανδρωση της βιομηχανιας και της κρατικης μηχανης δεν ισχυει. Ηδη απο την περιοδο που η Ν.Δ. ηταν στην κυβερνηση απαγορευτηκαν με νομο οι προσληψεις στο Δημοσιο. Η στασιμοτητα στην απορροφηση πτυχιουχων απο την κοινη ωφελεια, απο τους τομεις ιδεολογικης αναπαραγωγης, καθως και την βιομηχανια, ειναι ζητημα που δε λυνεται με ψηφιση νομων.

Η αποκαλυπτικη ερευνα του ΒΗΜΑΤΟΣ, περιγραφη μιας καταστασης αχρηστων πτυχιων, μετατροπης των νεων επιστημονων σε προλεταριους, ειναι σημαντικη. Κλυδωνισμους δεν διερχονται μονο τα επαγγελματα που διεθεταν τη σιγουρια του δημοσιου, οι καθε ειδους ελευθεροι επαγγελματιες, αλλα και αυτα που θεωρουνταν χωρις καμμια αμφισβητηση προνομιουχα. Ακομα λοιπον και οι ιατρικες σχολες αντιμετωπιζουν το παραπανω προβλημα. Οι προδιαγραφες ειναι γνωστες απο τωρα. Το μεγαλο μπουμ, η παν/μιακη συμφορηση, ο κορεσμος για ολα τα επαγγελματα που προυποθετουν πτυχιο Ανωτατης Εκπαιδευσης, προσδιοριζεται για το 1990.

Στην Ελλαδα, αν το ενα σκελος της μαζικοποιησης των ΑΕΙ στην περιοδο της καπιταλιστικης αναπτυξης, λειτουργησε για την καλυψη των αναγκων της αγορας, το δευτερο σκελος της μετετρεπε το παν/μιο σε συνωνυμο της κοινωνικης ανοδου. Προσδινε σ αυτο χαρακτηριστικα που υποβοηθουσαν την κοινωνικη σταθεροτητα, την διευρυμενη δηλαδη συμμαχια της αστικης ταξης με τα μεσοστρωματα, που διακρινανε στον παν/μιακο θεσμο την αναπαραγωγη και κινητικοτητα τους. Σημερα ομως η παραγωγη των νεων μεσοστρωματων δεν προχωρα καθολου απροσκοπτα. Η ιδεολογια, με τις μαγνητικες ιδιοτητες του τεχνοκρατισμου και των υλικων απολαβων των πτυχιουχων μπαινει σε κριση. Χρειαζεται αναβαθμιση.

Αναβάθμιση των ΑΕΙ: η αστική απάντηση στην κρίση

"Ειχαμε συνηθισει να μιλαμε τη δεκαετια του 70 για την "κριση" του παν/μιου και ταυτοχρονα για την αναγκη μεταρρυθμισης του. Σημερα εχει παψει πλεον να μιλαει κανεις, αν εξαιρεσουμε τους συντηρητικους, για κριση του παν/μιου και οι προοδευτικοι και αριστεροι μιλουν πλεον μονο για αναβαθμιση του".(Κ.Ψυχοπαιδης, "Οι σημερινες αντιθεσεις του παν/μιου και οι προοπτικες του" περ."ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ" ν.1.)

Ο συγγραφεας των παραπανω αποψεων καθως και οι προοδευτικοι και αριστεροι της αρεσκειας του πριν λανσαρουν το νεο τους "οραμα", οφειλουν μια απαντηση. Οι επικλησεις τους για ενα συγχρονο, δημοκρατικο και αναπτυξιακο παν/μιο, η ιδεολογια της "συμμετοχης των φορεων στη διοικηση των ΑΕΙ" που θα εξασφαλιζε "την εξομαλυνση του τροπου λειτουργιας των ΑΕΙ, τη συνδεση τους με ερευνα και παραγωγη, το γενικο ανεβασμα του επιπεδου της παρεχομενης γνωσης", ελυσαν το προβλημα με ικανοποιητικο τροπο; Αν οχι, μηπως θα πρεπε να ομολογησουν την αποτυχια αυτου του οραματος; Αν ομως αυτο απεδωσε, τοτε προς τι η προταση της αναβαθμισης;

Σημερα, η αναφορα στο χαμηλο επιπεδο σπουδων, στην υποβαθμισμενη λειτουργια των ΑΕΙ, στην υποβαθμιση της αξιας των πτυχιων, ειναι κοινη. Οπως κοινη ειναι και η προτα-

ση που επεχτεινεται απο τους συντηρητικους καθηγητες εως τα δυο Κ.Κ:, πως η αναβαθμιση των σπουδων θα εξασφαλισει την ομαλη λειτουργια των ΑΕΙ εξαλειφοντας τα προβληματα, κυρια αυτο της ανεργιας των νεων πτυχιουχων.

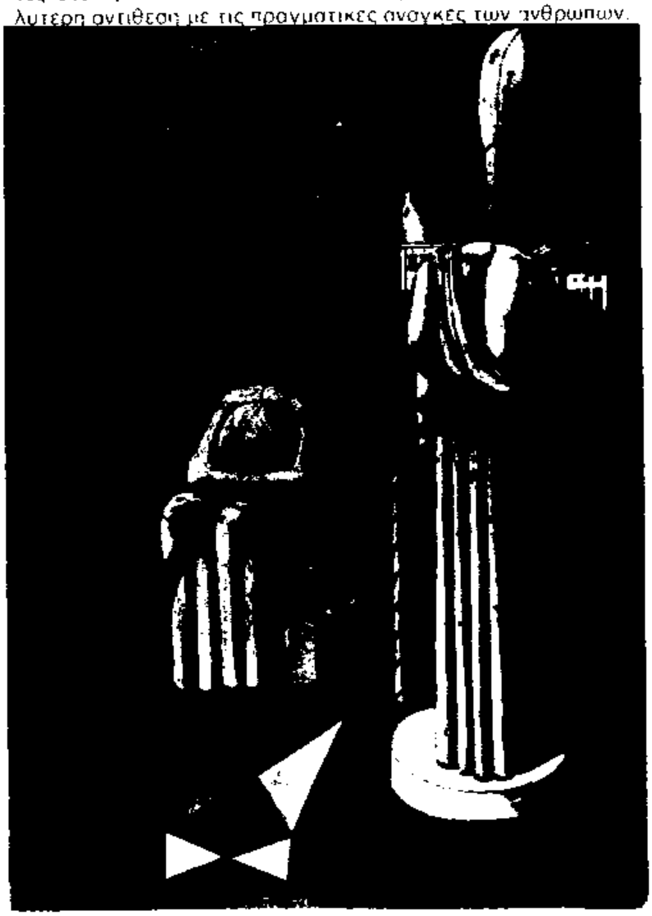
Η συζητηση που ανοιξε ειναι γνωστη. Τα δυο Κ.Κ. αντιμετωπιζουν την ανεργια σαν προβλημα που οφειλεται στην υποβαθμιση των σπουδων και γι αυτο οι προτασεις τους κινουνται στα πλαισια της αναβαθμισης. Με συνεπεστερο εκφραστη των δυο, το ΚΚΕ, που φθανει στο σημειο να υπερασπιζεται τη θεση του εναντια στην απεργια των λεκτορων της ΦΜΣ, επειδη αυτη εντεινει την υποβαθμιση των σπουδων. Οι πρυτανεις και οι καθηγητες ολοκληρωνουν την προταση : "Ο αριθμος των εισακτεων πρεπει καθε φορα να καθοριζεται απο τα ΑΕΙ και οχι απο το Υπουργειο", με τον ισχυρισμο της αναγκαιοτητας απομαζικοποιησης των ΑΕΙ σαν προυποθεση για την αναβαθμιση τους. Ο γ.γ. του Υ.Π. Κ.Μπεης καταληγει στη φορμουλα, της "αποδεσμευσης της επαγγελματικης ιδιοτητας απο την παν/μιακη μορφωση". Επιχειρηματα, που ουσιαστικα κινουνται στα πλαισια της κρισης του αστικου παν/μιου και στοχευουν στην ομαλοποιηση της λειτουργιας του, το ξεπερασμα της.

Καταρχην αυτο που πρεπει να ιδωθει μεσα απο τις ιδιες τις τροποποιησεις του ν.1268, μεσα απο τη συντηρητικη στροφη της κυβερνησης, ειναι ο αναβαθμισμενος ρολος που οι καθηγητες καλουνται να παιξουν στη νεα περιοδο. Η αποκατασταση τους στην κορυφη της εκπαιδευτικης πυραμιδας, η αποδοση των "δικαιωματων" τους για τη διαμορφωση της εσωτερικης αναβαθμισης των ΑΕΙ. Με μεγαλυτερο ελεγχο στις παν/μιακες υποθεσεις, με περισσοτερο ειδικο βαρος στις κρισεις των κατωτερων παν/μιακων βαθμιδων, χειριζομενοι τα κριτηρια ανελιξης τους (Διδακτορικο, Ερευνα, Διδασκαλια κλπ). Συγκεντροποιηση των εξουσιων στα χερια της ακαδημαικης ιεραρχιας που καλειται να τεκμηριωσει ιδεολογικα την αναβαθμιση. Να δωσει απαντησεις στα αδιεξοδα της κρισης φορτωνοντας τα βαρη στους εκπαιδευομενους, να δημιουργησει τη συναινεση της κοινωνιας με προοπτικη την αποδοχη των μετρων που η αστικη διαχειριση του ΠΑΣΟΚ επιβαλλει. Διαχειριση που:

* Προωθει τη σχολειοποιηση με "μορφωτικο εργο", το αλλοθι της ουδετερης επιστημης των νεων προγραμματων σπουδων. Επιβαλλοντας τα εξαμηνα, τον ασφυκτικο ελεγχο των ρυθμων της φοιτητικης ζωης, μειωνοντας τις εξεταστικες περιοδους εισαγοντας τις υποχρεωτικες παρακολουθησεις και τα προαπαιτουμενα μαθηματα.
* Επιχειρει την εφαρμογη των μεταπτυχιακων σπουδων με στοχο το ξεμπλοκαρισμα των αντιφασεων της μαζικοποιημενης εκπαιδευσης. Να λειτουργησουν δηλαδη σαν απαραιτητη προυποθεση αξιοποιησης του προπτυχιακου κυκλου σπουδων.
* Διαμορφωνει για τις καθηγητικες και νομικες σχολες προγραμματα "εισαγωγικης επιμορφωσης" που η πετυχημενη παρακολουθηση τους να λειτουργησει και παλι σαν προυποθεση για το διορισμο στο Δημοσιο Τομεα. Με την παραλληλη εφαρμογη του βαθμου του πτυχιακου τιτλου που θα καθοριζει τη σειρα αρχαιοτητας.

Αναβαθμιστικα μετρα, που με το προσχημα του να δωσουν λυση στην υποβαθμιση των σπουδων καθιστουν ουσιαστικα αχρηστο το πτυχιο για ενα μεγαλο αριθμο αποφοιτων. Προβαλλοντας μ αυτο τον τροπο την αξιοκρατια,που μεταφερει τις αντιθεσεις στο ιδιο το σωμα των εκπαιδευομενων διαχωριζοντας τους φοιτητες σε "αξιους" και "αναξιους" με την αποποιηση των ευθυνων της παν/μιακης ανεργιας. Στοχευοντας σε μια μορφη διαχειρισης της παν/μιακης κρισης, που η επιλογη και οι περικοπες να μοιαζουν αποτελεσματα φυσικων διεργασιων, για την απομαζικοποιηση των ΑΕΙ. Λυση που δεν επιδεχεται καθυστερηση αλλα ζητειται εδω και τωρα. Γιατι τα μακροπροθεσμα μετρα διαχειρισης της ανεργιας, για παραδειγμα η θεαματικη εξαγγελια ιδρυσης νεων παν/μιων, λειτουργει σε βαρος της αποδοτικοτητας, προυποθετει θετικα αποτελεσματα απο τη μεταρρυθμιση της μεσης εκπαιδευσης και των ΤΕΙ.

Εδω βρισκεται το σημειο που το μεγεθος των πιεσεων των συντηρητικων καθηγητων εξασθενιζει. Το σημειο που εξασφαλιζει τη συγκλιση της πολιτικης εξουσιας με την ακαδημαικη ιεραρχια και που στο ονομα της αναβαθμισης των σπουδων διαμορφωνεται ενα αντιδραστικο παν/μιο. Ενας θεσμος που θα αποκλειει το μεγαλυτερο μερος της νεολαιας εντεινοντας το διαχωρισμο της σε "πετυχημενους" και "αποτυχημενους", διατυμπανιζοντας την αξιοκρατια για την αποκρυψη του προβληματος ανεργια, συμβαλλοντας μ αυτον τον τροπο στην κοινωνικη περιθωριοποιηση των ανεργων. Αποχτωντας χαρακτηριστικα γκετο, με ενισχυση της ιεραρχικης του δομης, με την καλλιεργεια ενος προτυπου φοιτητη που δεν πρεπει να απωλεσει τα "προνομια" του, αποκρυβοντας τις ταξικες του ιδιοτητες στεκομενο πιο πολυ πανω απο την κοινωνια και σε μεγαλυτερη αντιθεση με τις πραγματικες αναγκες των ανθρωπων.

Αυτο ειναι αλλωστε και το πλαισιο που ευνοει μια στροφη στις δεξιες αντιληψεις και που επιτρεπει να εξηγησουμε το ολοκληρωμενο αξιοκρατικο προγραμμα και την ανοδο της ΔΑΠ στους φοιτητικους χωρους. Να δειξουμε πως η αντιληψη της Πσκ και του Δημ. Αγωνα, η "αναβαθμιση των υποβαθμισμενων σπουδων", οχι μονο δεν απαντα στο προβλημα της ανεργιας αλλα γυριζει στο αντιθετο της. Γιατι το ζητημα δεν ειναι οτι καποιοι καλυτεροι επιστημονες θα μπορουν να βρουν πιο ευκολα δουλεια. Αλλωστε οι αναβαθμ. σπουδες του Πολυτεχνειου δεν μπορουν σημερα να εξασφαλισουν δουλεια για τους πολιτικου μηχανικους. Το μονο που μενει απο την αποδοχη της αναβαθμ. ειναι πως αντικειμενικα λειτουργει στην ενισχυση των κριτηριων της ταξικης επιλογης, στο διαχωρισμο της νεολαιας, στην υποταγη του Φ.Κ. στις επιλογες της αστικης διαχειρισης.

Αν οι αριστερες αποψεις μεχρι σημερα ειχαν να αντιπαλεψουν την ιδεολογια της "συμμετοχης σ ενα Δημοκρατικο Παν/μιο", τωρα καλουνται να διαμορφωσουν την τακτικη τους εναντια στην αναβαθμιση του Παν/μιου της Κρισης. Προβαλλοντας διεκδικησεις, που αναιρουν την ουσια της, την ταξικη επιλογη.

Θωμας Γιδαρακος

ΤΕΙ

Εσωτερικός Κανονισμός

Μια άλλη εκδοχή της «αναβάθμισης»

Οι περσινες κινητοποιησεις σπουδαστων των ΚΑΤΕΕ αποτελεσαν το εναυσμα μιας σειρας εξελιξεων στις σχολες της ανωτερης εκπαιδευσης.

Με αιτηματα αυξησης της διαρκειας σπουδων και υλικοτεχνικης υποδομης μπηκε πιεστικα απο τις ρεφορμιστικες δυναμεις η αναγκη μεταρρυθμισης των "παραμελημενων και αναξιοπιστων" ΚΑΤΕΕ. Διεκδικησεις που δημιουργησαν εντονες αντιδρασεις απο το ΤΕΕ(Τεχνικο Επιμελητηριο Ελλαδας) ειδικα οσο αφορα την αυξηση των ετων σπουδων, σε μια προσπαθεια περιφρουρησης των κριτηριων διαχωρισμου των ποκυτεχνικων σχολων απο τις τεχνικες.

Η Κυβερνηση, σα δειγμα καλης θελησης, προχωραει σε γρηγορες ενεργειες "αλλαγης" μετονομαζοντας τα ΚΑΤΕΕ σε ΤΕΙ, και αυξανοντας τα ετη σπουδων σε 3. Παραλληλα, καθυσηχαζεται το αναστατο ΤΕΕ οτι δε τιθεται κινδυνος υποβαθμισης πτυχιων των τμηματωντου πολυτεχνειου, με την "αναβαθμιση" των αντιστοιχων ειδικοτητων των τεχνικων σχολων. Ετσι με κυβερνητικου τυπου παζαρεματα και με τις δυο πλευρες ο καυγας εκτονωνεται.

Φετος τα ΤΕΙ βρισκονται και παλι στο κεντρο ζυμωσεων και αντιπαραθεσεων, με την εφαρμογη ενος εσωτερικου κανομισμου πανω σε θεματα λειτουργιας τους. Οι διαταξεις του εσωτερικου κανονισμου ειναι τοσο εξωφρενικες, ωστε να μετατρεπουν τα ΤΕΙ σε εντατικοποιημενου ρυθμου εργοστασια ...με καρτα.

Στον νομο λοιπον που εχει δημιουργησει μια σειρα απο αντιθεσεις και συγκρουσεις, προβλεπονται τα εξης γραφικα:

α) Παρουσιες σε ολα τα μαθηματα κατα την διαρκεια του εξαμηνου, που βαθμολογουνται με δυο διδακτικες μοναδες (δ.μ.) αν η παρακολουθηση ειναι πληρης σε ποσοστο πανω απο 80%, με 1,5δ.μ. σε ποσοστο απο 70-80%, με 1 δ.μ. για 60-70% και 0.5 δ.μ. για ποσοστο απο 50-60%.

β) Η ενεργος συμμετοχη και επιδοση κατα την διαρκεια του μαθηματος καθως και οι εργασιες, οχι λιγοτερες απο δυο, στην περιοδο του εξαμηνου, οταν ειναι επιτυχη βαθμολογουνται με 3 δ.μ.

Ετσι οποιος επιτυχως και ανελλιπως εκπληρωσε τις παραπανω προϋποθεσεις, εχει εξασφαλισει την βαση των 5 δ.μ. που μπορει να λειτουργησει απαλλακτικα για τις εξετασεις του εξαμηνου, ή να βοηθησει στην ανετη επιτυχια του σπουδαστη.

Οι αλλοφρονες, που αγνοησαν τις διαταξεις του νομου και ως εκ τουτου δεν εξασφαλισαν καποιες δ.μ.,

ΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

καλουνται να γραφουν για καποιο 10 (10/2=5 δ.μ.)ωστε να περασουν το εξαμηνο. Απραγματοποιητες απο χερι ικασιες.

Ενδεικτικα αλλωστε, του πνευματος των εμπνευστων του νομου θα αναφερω οτι η εναρξη των μαθηματων μετα τις χριστουγεννιατικες διακοπες οριστηκε στις 2 Γεναρη και φυσικα δεν εμφανιστηκε κανεις.

*   *   *

Παρατηρειται εμπρακτα ετσι μια προσπαθεια τουΠΑΣΟΚ, να αναπροσαρμοσει την Ανωτερη Εκπαιδευση στις σημερινες αναγκες, πραγμα που ειχε επιχειρηθει και απο την Δεξια. Ενδιαφερον που δεν ειναι καθολου ακαιρο και αστοχο, καθως οι αναγκες στελεχωσης του ελληνικου καπιταλισμου με μεσαιο τεχνικο δυναμικο ειναι απολυτα υπαρκτη. Ο σημερινος εκσυγχρονισμος της βιομηχανιας απαιτει ειδικευμενα τεχνικα στελεχη για να επιζησει.

Με την ιδια λογικη ειχε επιχειρηθει μια αναλοση προσπαθεια της κυβερνησης Καραμανλη στα ΚΑΤΕΕ. Ακομα παλιοτερα, επι χουντας, ενδεικτικο του ιδιου πνευματος ηταν η διαλυση του μικρου πολυτεχνειου και η ιδρυση των ΚΑΤΕΕ, που προσπαθησε να καλυψει τ- κενο αναμεσα στην Μεση και Ανωτατη εκπαιδευση και τη ζητηση ειδικευμενης εργατικης δυναμης και τεχνικοδιοικητικων στελεχων. Δημιουργονταν ετσι ενα μεσης ειδικευσης προσωπικο, για την χρησιμοποιηση-του σε τομεις οπως η βιομηχανια, γεωργια, το εμποριο και η υγεια.

Το 1977 απο την κυβερνηση Καραμανλη κατατεθηκεο νομος 576 "περι οργανωσεως και διοικησεως της ανωτερας τεχνικης εκπαιδευσης" με σκοπο τον δελεασμο μαθητων σ'αυτη, που αποτελουσε αναγκη για την οικονομικη αναπτυξη. Παρολη ομως την αυξημενη ζητηση , και τοτε, τεχνικου προσωπικου η προσπαθεια απετυχε.

Η αποτυχια αυτη οφειλεται και στο οτι τα ΚΑΤΕΕ δεν ειχαν το κοινωνικο γοητρο για να προκαλεσουνε μια τετοια προσελευση μαθητων. Κοινωνικη υποβαθμιση που κυριαρχουσε στα μικραστικα και λαϊκα στρωματα ακομα. Σε μια περιοδο ανοδου της ελληνικης οικονομιας η μαζικοποιηση των ΑΕΙ, λειτουργησε σαν διεξοδος κοινωνικης ανοδου των μικροαστων. Ετσι το γοητρο του επιστημονισμου και των διανοητικων επαγγελματων αναβαθμιζεται, ενω απο την αλλη υποτιμουνται τα χειρονακτικα επαγγελματα, ή οσα μοιαζουν με χειρονακτικα. Οι φορεις δε της πνευματικης εργασιας , διεκδικουν την φυλετικη-τους καθαροτητα απο τα τεχνικα επαγγελματα, που θυμιζουν ειδικευμενη χειρονακτικη εργασια. Εδω εγκειται και η προσπαθεια του ΠΑΣΟΚ να προσδωσει ενα πνευμα αξιοπιστιας και εγκυροτητας στα ΤΕΙ.

Ετσι περα απο νομους εσωτερικων διακανονισμων στα ΤΕΙ, επιχειρουνται γενικοτερες εκπαιδευτικες μεταρρυθμισεις απο την Μεση κιολας εκπαιδευση, σαν προσπαθεια αναιρεσης του ταμπου των κατεγραμμενων σαν συνωνυμο κοινωνικης αποτυχιας.

Η διακριση γενικου τεχνικου λυκειου αποκτα πιο ισοτιμα κριτηρια, καθως καταργουνται οι εξετασεις εισαγωγης και η προσβαση σ'αυτα αποτελει πια ελευθερη επιλογη. Οδιαχωρισμος σε ικανους και μη, η εικονα του αποτυχημενου μαθητη που εβλεπε σαν λυση αναγκης το τεχνικο λυκειο, παυει να ισχυει. Η πολυκλαδικοτητα των λυκειων με της κατ'επιλογην δεσμες μαθηματων, επιτρεπει την υποψηφιοτητα σε ανωτερες και ανωτατες σχολες. Ακομα, ο στοιχειωδης επαγγελματικος προσανατολισμος που επιχειρειται στην τελευταια ταξη, με κριτηρια την "εφεση και ικανοτητες" του μαθητη, προσδιδει μεγαλυτερη εγκυροτητα στην κατανομη-του στην αναλογη δεσμη.

Παραπερα το ΠΑΣΟΚ με τις διαταξεις που εφαρμοζει στα ΤΕΙ, προσπαθει να δημιουργησει ενα πνευμα αξιοπιστιας στα παραμελημενα ΤΕΙ, ριχνοντας το βαρος στην ποιοτητα των σπουδων. Διακηρυτοντας οτι η διαφορα απο τα ΑΕΙ δεν τιθεται στο χαμηλοτερο επιπεδο σπουδων, αλλα σε διαφορετικο προσανατολισμο εφαρμογη αντι ερευνα.

Ο εσωτερικος κανονισμος λοιπον επωμιζεται την αναβαθμιση του επιπεδου σπουδων των σπουδαστων. Ετσι με το δολωμα της πολλα υποσχομενης αναβαθμισης περνιεται μια ξεφρενη εντατικοποιηση στα ΤΕΙ. Ενω ο αριθμος των εισαγιμενων αυξανεται κατα πολυ, το 84-85 υπολογιζεται να πετυχαν 5.500 παραπανω υποψηφιοι, επινοουνταιεσωτερικες διαδικασιες ξεδιαλεγματος. Οι σπουδαστες καλουνται να προσαρμοστουν σε εξουθενωτικους ρυθμους σπουδων για να συνεχισουνε. Δημιουργειται εντονο πνευμα αξιοκρατιας και σχολιοποιησης, ενω οι δυνατοτητες εκπαιδευσης ακομα και με καθαρα αστικα κριτηρια, ειναι μηδαμινες καθως αιθουσες δεν υπαρχουν ουτε τεχνικος εξοπλισμος για την πληθωρα των εισαχθεντων.

Ηδη η κατασταση στα ΤΕΙ ειναι εκρηκτικη ειδικα μπροστα στις εξαμηνιαιες εξετασεις. Οι φοιτητες ειναι διχασμενοι σε οσους ακολουθησαν τις διαταξεις του νομου και διεκδικουν τον βαθμο-τους και οσους εχουν ουσιαστικα χασει εξαμηνο.

Το παραδοξο ομως ειναι σε τι θα βοηθησει η εξουθενωση των σπουδαστων, οταν η ανεργια περα και εξω απο ποιοτητα σπουδων μαστιζει τους αποφοιτους. Οι θεσεις ειναι ηδη κατειλημενες αλλωστε απο υποαπασχολουμενους ανεργους αποφοιτους Πολυτεχνειου. Η ανεργια, αποτελεσμα γενικοτερης οικονομικης κρισης σε διεθνη επιπεδα δεν ειναι θεμα επιπεδου σπουδων, και νομοι οπως ο 1268 στα ΑΕΙ οσο και ο προσφατος στα ΤΕΙ οχι μονο δεν δινουν διεξοδο, αλλα επιχειρουν να μετατοπισουν τα βαρη στους φοιτητες, ή να συγκαλυψουν τον αριθμο των ανεργων με την μεγαλυτερη παραμονη-τους στις βαθμιδες εκπαιδευσης.

Η δυσαρεσκεια απο τους αποπνικτικους ρυθμους εκφραστηκε με καταληψεις σε διαφορες σχολες, στην Πατρα, Χαλκιδα, Μεσσολογγι. Οι συνελευσεις αλλωστε των περισσοτερων σχολων εχουν καταψηφισει τον νομο. Η δυναμικη ομως των κινητοποιησεων που σε προεκλογικη περιοδο μπορει να ασκησει πιεσεις, πασχει απο καποια απομονωση, δεν εχει παρει κεντρικες διαστασεις ακομα και σε απιπεδο ενημερωσης. Οι σχολες στην Αθηνα παραμενουν αδρανεις.

Το ΚΚΕ κεδηλωνει βεβαια επιφυλαξεις απεναντι στο νομο, μεταθετει ομως εντεχνα τις διεκδικησεις-του σε ζητηματα υλικοτεχνικης υποδομης, αποφευγοντας μια "κατα μετωπο" συγκρουση με την κυβερνητικη πολιτικη.Προσφατα δε προβαλε την "επαναστατικη" προταση να βαθμολογουνται σε ποσοστο 70% οι γραπτες εξετασεις και 30% ο ελεγχος προοδου' ετσι δηλαδη να συμβιβαζουμε και τους δυσαρεστημενους και οσους διεκδικουν το αυτοδικαιο του βαθμου-τους. Δημιουργια προεκλογικων εντυπωσεων.

Επειδη λοιπον η αναβαθμιση των σπουδων και η σαλαμοποιηση των φοιτητων δεν εχει να κανει με την επιλυση της ανεργιας και σε τελικη αναλυση δεν ειναι αναγκη να χρεωνονται οι φοιτητες ή οι εργατες τις προσπαθειες καθε φορα της αστικης ταξης να βγει απο την κριση-της, η αντιμετωπιση με στοχο την καταργηση του εσωτερικου κανονισμου θα επιτευχθει με πιο γενικο και κεντροποιημενο αγωνα των φοιτητων των ΤΕΙ, οργανωνοντας την αντιθεση-τους σε διεκδικηση απορριψης του νομου' που τελικα δεν ειναι υποθεση μονο δικη-τους. Τρωνε κι αλλοι στη μαπα τα παραμυθια της αναβαθμισης για το χτηπημα της ανεργιας των ΑΕΙ....

Πωλα Σπηλιαδη

Αλληλεγγύη στους καταληψίες μαθητές και μαθήτριες

Απο τις 6.2.85 οι μαθητες του 3ου Τεχνικου του 3ου Επαγγελματικου και της Τεχνικης Σχολης Νεου Τυπου εχουν προχωρησει σε καταληψη των σχολων τους ,στο συγγροτημα της Γκραβας (3ο ΚΕΤΕ).

Το χρονικό της κατάληψης ξεκινάει απ'τη στάση του υπουργείου απέναντι στις κινητοποιήσεις των μαθητών των τεχνικών λυκείων στην αρχή της χρονιάς, στάση κοροϊδευτική καί ενάντια στις κινητοποιήσεις εν ώρα μαθημάτων(!), τη συνείδηση των μαθητών ότι οι βολτούλες γίνονται περιγελαστικό αντικείμενο, τη συνάντηση αυτής της δυσφορίας με την κόντρα στην εντατικοποίηση- αυτο που εκφράζεται με το ζήτημα της εκδρομής καιτων απουσιών- ένα ζήτημα καθόλου για ειρωνία όπως αντιμετωπίστηκε απ'τη μεριά των φυλλάδων.

Η κατάληψη που αποφασίστηκε μέσα από συζήτησε στα τμήματα, ξεκίνησε τη γνωστή ημερομηνία ενημερώνοντας τους καθηγητές και το σύλλογο γονέων. Η αντίδραση απ'τη μεριά αυτή ήτανε συμφωνία στα αιτήματα, αλλά διαφωνία στη μορφή, χωρίς αυτό όμως να επηρεάσει τους μαθητές που άρχισαν να οργανώνουν τη ζωή τους στην κατάληψη, εξασφαλίζοντας την επικοινωνίας μεταξύ της συντονιστικής επιτροπής και των μαθητών, καθώς και την περιφρούρηση των εισόδων. Σχεδόν αμέσως οργανώθηκαν ομάδες για τα άμεσα προβλήματα καθαριότητας, σχέσεων με τ'άλλα σχολεία και βγήκανε ενημερωτικές προκηρύξεις, γύρω από τα αιτήματά τους με καλέσματα συμπαράστασης. Μιά δυσπιστία απέναντι σε "εξωσχολικούς" αρχικά φυσιολογική απ'το πρόβλημα περιφρούρησης και τις κακές παρουσιάσεις των δημοσιογράφων, διογκώθηκε απ' τις γύρω νύξεις και των γονιών και των καθηγητών, δημιουργώντας προβλήματα στο θέμα της πιό αποτελεσματικής συμπαράστασης και απλώματος στα σχολεία, όσο και σε άλλους χώρους. Το ότι ουσιαστικά, όμως, απ'τους ίδιους τους μαθητές η διάθεση δεν είναι η απομόνωση και ο διαχωρισμός, φάνηκε απ'τη δυνατότητα συμπαραστατών όπως π.χ. απ'τις φοιτητικές συσπειρώσεις, να έχουν δικαίωμα λόγου και απ'τη συζήτηση στο πώς πάει παρακάτω η ζωντάνια της κατάληψης.

Απο την πλευρά του υπουργείου, η αρχική αντιμετώπιση ήταν "καμμιά συζήτηση με καταληψίες" και παραπέρα να προσέχουν γιατί "οι απουσίες θα μετρήσουν εις βάρος τους". Επειτα μέσω αντιπροσώπων των γονέων και γνώμη της επιθεώρησης έγινε η προσπάθεια να κινδυνολογήσουν, βάζοντας όλο το γνωστό τραγούδι, είτε της ανωριμότητας, είτε του αδύνατου των αιτημάτων, είτε του εξωσχολικού δάκτυλου, είτε της δημόσιας περιουσίας που καταπατιέται. Σε μια τρίτη φάση πρότειναν παραπομπή των αιτημάτων γύρω απο τον αντι 309, τα επιδόματα ανεργίας ή τις δαπάνες σε μιά γραφειοκρατική διαδικασία συζητήσεως κατα μέρος και χαρίσματος των απουσιών άν σταματήσουν. Σ'αυτή την τρίτη πρόταση φάνηκε και η διάθεση των μαθητών να μήν παραπεμφθούν τα αιτήματά τους στην "κριτική των τρωκτικών", αλλά να παλευτούν ζωντανά και απάντησαν με το "μέχρι απτής εχεγγυότητας η κατάληψη δεν πρόκειται να σπάσει".

Εδώ ακριβώς μπαίνει το ζήτημα της αλληλεγγύης και του ανοίγματος, όσο και βαθαίματος του μετώπου που έχει βάλει η Γκράβα, την αντίσταση στην εντατικοποίηση και το χτύπημα των αγώνων με προορισμό τα κόσκινα της ταξικής επιλογής, την αντίσταση στη αθητικοποίηση και ανταγωνιστικότητα των μαθητών ανάμεσά τους στην αντιμετώπιση της ανεργίας.

Ολη την προηγούμενη περίοδο μεσα στο μαθητικό και όχι τόσο απ'την ανάπτυξη κινήματος, αλλά απ'τα χτυπήματα της ίδιας της "αλαγής", ξεκαθάριζε ότι το ΠΑΣΟΚ δέν ήθελε - πέρα απ'τη βιτρίνα εκσυγχρονισμού των μαθητικών κανονισμών που νομιμοποιούσαν ένα συνδικαλισμό ελεγχόμενο από το κράτος και τους καθηγητές, έδιναν περιθώρια αστυνόμευσης από το σύλλογο γονέων και που και που έδινε και συμβουλές αυτοαστυνόμευσης- να δώσει κανένα περιθώριο ανάπτυξης αγώνων των μαθητών για τα πιό καυτά θέματα της ταξικής επιλογής (εξετάσεις,βαθμοί) της εντατικοποίησης (απουσίες,εκδρομές), της χρήσης στην εκπαίδευση (ανεργία, όξυνση της συνείδησης του άχρηστου σχολείου-φυλακή, της σχέσης μαθητών-καθηγητών). Εκεί που το ΠΑΣΟΚ δεν ήθελε οι μαθητές συλλογικά δε μπορούσαν ν'αντιδράσουν μέσα απ'την αδράνεια και τον προσανατολισμό (υλικοτεχνική υποδομή) των "αριστερών νεολαιών" και κύρια της ΚΝΕ που διαθέτει τις προσβάσεις, που άφηνε τα περιθώρια στη συντηρητικοποίηση ν'αναπτυχθεί (άνοδος της ΜΑΚΙ στα σχολεία).

Σ'αυτό το γενικώτερο κλίμα οι μαθητές της μέσης τεχνικής εκπαίδευσης -μετά από την προσπάθεια ΝΔ και ΠΑΣΟΚ να προσανατολίσουν ένα μεγαλύτερο κομμάτι πρός τα εκεί από τις ανάγκες του ελληνικού καπιταλισμού, για πιό ειδικευμένο και φτηνό εργατικό δυναμικό- αντιμετωπίζουν πιό άμεσα τις πιέσεις του περίγυρου. Γι'αυτούς άν τελειώσουν το σχολείο -και άν δε δουλεύουν στη διάρκειά του- η διέξοδος είναι μερικοί στά ΤΕΙ και οι άλλοι κατ'ευθείας για δουλειά ή στρατό. Είναι αντιμέτωποι δηλαδή και καθημερινά και σάν προοπτική με την ανεργία, την κακοπληρωμένη δουλειά, την καταπίεση και το στρεσσάρισμα που όλ'αυτά συνεπάγονται.

Η ανάγκη υποστήριξης και ανάπτυξης των αγώνων σαν τις καταλήψεις (αφού μπήκε σα συμπαράσταση και το 1ο ΚΕΤΕ Αθήνας) μπαίνει ακριβώς απο τη φυσιογνωμία της περιόδου γιατί είναι η μόνη ανασχετική δυνατότητα στην ανάπτυξη της συντηρητικοποίησης που δημιουργεί η κρίση και μέσα στα σχολεία και ταυτόχρονα δίνουν μιά συγκεκριμένη δυνατότητα ν'αρχίσει μέσ'τούς ίδιους τους χώρους η αντίσταση στη διαχείρηση τής κρίσης στην εκπαίδευση που πατρονάρει το ΠΑΣΟΚ.

Δικαίος Φυκάκος

Οι γυναίκες γκρεμίζουν τις ψευδαισθήσεις «Ισότητας» της Αλλαγής

Ε! όχι και "καταπιεσμένες συντρόφισες" με την Μαργαρίτα, είπαν οι περισσότερες γυναίκες, που είτε διαδήλωσαν για το ζήτημα της έκτρωσης, είτε αναφέρθηκαν σ΄ αυτή την διαδήλωση.

Οι μέχρι τώρα, προς τα έξω, αναφορές πάνω σ΄ αυτό το "πάντρεμα", είτε περιορίστηκαν σε καταγγελίες για την συμμετοχή της ΕΓΕ σε μια διαδήλωση ομάδων γυναικών, είτε εξηγήθηκαν σαν προσπάθεια του τύπου να εμφανίσει την ΕΓΕ μόνο σαν κίνημα, είτε αγνοήθηκε, είτε...

Και φυσικά δεν θα χρειαζόταν κανείς να καταπιαστεί με το ίδιο το γεγονός αν οι διαπιστώσεις που βγαίνουν απ΄ αυτό ήταν εμφανείς. Επειδή όμως κάθε άλλο παρά αυτό συμβαίνει χρειάζεται να αναρωτηθεί κανείς και παραπέρα: Γιατί δεν είδαμε την Μαργαρίτα και γενικά την "φεμινιστική" ΕΓΕ Με σηκωμένη την γροθιά λίγα βήματα πιο κάτω απο τα Προπύλαια, στις γυναίκες της Τσαίηζ Μανχάταν που απεργούν για περισσότερο απο 100 μέρες επειδή τις χρεισιμοποιούνε σαν γυναίκες;

Και φυσικά η αιτία δεν είναι ότι εκεί δεν πρόκειται για αγώνες που συμβάλουν στην γυναικεία συνειδητοποίηση, ούτε για αγώνες που αφορούν το εργατικό κι όχι το γυναικείο κίνημα, αλλά κάτι άλλο που εξηγεί αυτό που συμβαίνει πραγματικά σήμερα με το γυναικείο ζήτημα.

Α. Οτι υπάρχει μια γενικότερη κινητοποίηση γύρω απο

γυναικεία ζητήματα, σαν αποτέλεσμα της ίδιας της πολιτικής του ΠΑΣΟΚ απέναντι στις γυναίκες.

Β. Η προσπάθεια του ΠΑΣΟΚ να ελέγξει αυτή την κατάσταση, φυσικά εκεί που μπορεί να το κάνει και με τους τρόπους που μπορεί, με στόχο να ξανακερδίσει τους γυναικείους ψήφους.

Γ. Η ανυπαρξία ενός γυναικείου κινήματος που θα συγκρουστεί μ' αυτούς τους στόχους του ΠΑΣΟΚ ούτως ώστε να παίξει ένα ουσιαστικό ρόλο μέσα στην νέα κατάσταση που διαμορφώνεται σε σχέση με το γυναικείο ζήτημα.

Η νέα κατάσταση που διαμορφώνεται σε σχέση με το γυναικείο ζήτημα

Οσο αλήθεια είναι ότι το καπιταλιστικό σύστημα σήμερα βρίσκεται σε κρίση τόσο αλήθεια είναι ότι οι σοσιαλδημοκρατικές κυβερνήσεις δεν έκαναν τίποτα περισσότερο παρά να βοηθάνε τους καπιταλιστές να ξεπεράσουν την κρίση σε βάρος των εργαζομένων.

Επίσης όσο ισχύει ότι μέσα σε συνθήκες τέτοιας οικονομικής κρίσης οι γυναίκες είναι εκείνες που υφίστανται τη μεγαλύτερη εκμετάλλευση σαν αποτέλεσμα του γεγονότος ότι η κρίση χτυπάει πρώτα αυτές, τόσο ισχύει η αλήθεια ότι με την κυβέρνηση ΠΑΣΟΚ οι γυναίκες συνέχισαν να είναι στόχος μεγαλύτερης εκμετάλλευσης και καταπίεσης.

Κι αυτό, γιατι οι περιορισμοί προσωπικού σε διάφορους τομείς της οικονομίας (ΟΤΕ, Δημόσιες Υπηρεσίες, Ξένες Τράπεζες) είχε πρώτα αυτές στόχο. Επιχειρήσεις που ήταν απο τις πρώτες που κλείσανε (υφαντουργία) ήταν κι αυτές που στην πλειοψηφία απασχολούσαν γυναίκες.

Επιπλέον μέσα στην οικογένεια κάτω απο την πίεση της εξαφάνισης του "οικογενειακού μισθού" αυτές έπρεπε να γίνουν πιο "οικονόμες", να γίνουν νοσοκόμες κλπ. μια και το ΠΑΣΟΚ όχι μόνο δεν έκανε τα νοσοκομεία που υποσχέθηκε αλλά καθημερινά αποδείχνεται ότι τα υπάρχοντα γίνονται όλο και πιο ανεπαρκή.

Αυτοί είναι οι λόγοι που μια σειρά γυναικών σ' όλους τους κοινωνικούς χώρους άρχισαν πρόσφατα να αντιδρούν.

Οι τηλεφωνήτριες απεργούσαν πέρσι το καλοκαίρι ενάντια στην πολιτική του ΟΤΕ να περιορίσει το προσωπικό-του πετώντας-τες στον δρόμο. Ενα σωρό υπαντουργία κλείνουν στην Θεσσαλονίκη, οι γυναίκες συμμετέχουν στις απεργιακές κινητοποιήσεις. Στο εργοστάσιο Ράϊνερ προχωράνε και σε κατάληψη. Πρόσφατα έχουμε τις κινητοποιήσεις στις ξένες τράπεζες, Σίτυ Μπάνκ και Τσαίηζ Μανχάταν όπου και πάλι ο περιορισμός προσωπικού έχει στόχο τις εργαζόμενες μητέρες. Το σύστημα "εθελουσίας εξόδου" με το οποίο αναγκάζουν τις γυναίκες σε απόλυση έχει πάρει τεράστιες διαστάσεις ιδιαίτερα σ' αυτές τις δυό τράπεζες. Στην Τσαίηζ Μανχάταν στις 22/10/84 η διεύθυνση έστειλε τα "πακέτα" της απόλυσης στα σπίτια 59 εργαζόμενων μητέρων. Το "πακέτο" περιέχει μια επιταγή "αποζημίωσης" και μια επιστολή της διεύθυνσης η οποία ευχαριστεί κάθε γυναίκα για τις υπηρεσίες που πρόσφερε ...επι δέκα χρόνια. "15 απο τις εργαζόμενες, κάτω απο τα οικογενειακά βάρη και τα παιδιά, δέχτηκαν το πακέτο της παράνομης απόλυσης" μας είπαν οι γυναίκες της Τσαίηζ Μανχάταν, "αλλά οι υπόλοιπες αγωνιζόμαστε ενάντια σ' αυτή τη λογική που μας θεωρεί ξαφνικά μετά απο αρκετά χρόνια εργασίας αντιπαραγωγικές"

Σήμερα που γράφεται το άρθρο οι μέρες της απεργίας έχουν ξεπεράσει τις 100 και δυστυχώς αυτό που συμπληρώνει την εικόνα της συμπεριφοράς έναντι των γυναικών στην παραγωγή είναι η ίδια η απομόνωση του αγώνα-τους. Ο τύπος δεν αναφέρεται ποτέ στα αιτήματά-τους που είναι και οι αιτίες της απεργίας. Η αδυναμία του εργατικού κινήματος να τα βγάλει προς τα έξω έχει σαν αποτέλεσμα να μένουν κλεισμένα στο δεύτερο υπόγειο της Τράπεζας.

Μετά απ' αυτά τα λίγα που έχουμε σαν πληροφορίες για τις γυναίκες στην παραγωγή είναι δυνατόν να μπορέσει το ΠΑΣΟΚ να πείσει την πλειοψηφία των γυναικών δηλαδή τις εργαζόμενες ότι τις έχει "εξισώσει"; Οτι αυτά τα περίφημα συμβούλια ισότητας συντέλεσαν στον περιορισμό της διάκρισης σε βάρος-τους; Η απάντηση είναι σίγουρα όχι.

Παρόλα αυτά όμως το ΠΑΣΟΚ επιμένει να θέλει να κλέψει κι αυτή τη φορά τους ψήφους των γυναικών στην βάση ενός κινήματος που παλεύει με φεμινιστικά αιτήματα". Κι αυτό προσπαθεί να το καταφέρει απομονώνοντας σαν γυναικεία ζητήματα αυτά που έχει καθιερωθεί να θεωρούνται φεμινιστικά, έκτρωση κλπ, και πάντα με το δικό-του φυσικά περιεχόμενο.

Δυστυχώς για το ΠΑΣΟΚ όμως και σ' αυτό το επίπεδο τα πράγματα έχουν αλλάξει. Μπορεί πριν τις εκλογές του '81 να κατάφερνε να δίνει ψευδαισθήσεις και να εμφανίζεται σαν την πολιτική δύναμη που θα επιχειρούσε "πραγματικές μεταρρυθμίσεις" στον τομέα της αναπαραγωγής, αλλά κάτι τέτοιο δεν ισχύει πιά. Μπορεί στην βάση αυτή μια ολόκληρη περίοδο να κατάφερνε απο την μια να ενσωματώνει και απο την άλλη να μπλοκάρει μια πρωτοπορία γυναικών που λόγω αδυναμιών ανάπτυξης ενός γ.κ. (Μαμή Νο 5) είχε κινηθεί μόνο σε επίπεδο μεταρρυθμίσεων, σήμερα όμως όλο και περισσότερες γυναίκες, στα σχολεία στα πανεπιστήμια κλπ. ανακαλύπτουν ότι το ΠΑΣΟΚ δεν έχει σκοπό να κάνει ουσιαστικές μεταρρυθμίσεις ούτε και σ' αυτό τον τομέα. Και αυτός είναι ο λόγος που οι γυναίκες αντιδρούν και σ' αυτούς τους χώρους. Γι' αυτό είδαμε στην τελευταία διαδήλωση χωρίς να υπάρχει ουσιαστικά προετοιμασία, χωρίς να υπάρχει περιεχόμενο, να συμμετέχουν πολλές νέες γυναίκες και να αναβιώνουν διάφορες παλιές οργανωμένες καταστάσεις.

Το ζήτημα που μπαίνει σήμερα είναι προς τα πού θα προχωρήσει η νέα κατάσταση που διαμορφώνεται.

Το ΠΑΣΟΚ είναι γνωστό ότι θέλει να την διατηρήσει κατακερματισμένη ούτως ώστε σε επίπεδο εργατικού κινήματος τα γυναικεία προβλήματα να μένουν θαμένα και στους χώρους που οι γυναίκες αντιδράνε να οδηγηθούν σε διάφορες επιτροπές που θα λειτουργήσουν με τους δικούς-του όρους και όχι με όρους ανάπτυξης κινήματος.

Για άλλη μια φορά μπαίνει το ερώτημα: Εμείς τί επιδιώκουμε;

«Θα μείνουμε εδώ», διαδηλώνει η υπάλληλος της «ΤΣΕΪΖ ΜΑΝΧΑΤΑΝ»

Εαν θέλουμε να λειτουργήσουμε με τους δικούς-μας όρους πρέπει να βλέπουμε προς την κατεύθυνση ανάπτυξης ενός γ.κ. που θα αναδείξει όλα τα γυναικεία προβλήματα σ' οποιοδήποτε χώρο εκφράζονται αυτά. Με μια προοπτική σύνδεσης όλων αυτών των προβλημάτων μεταξύ-τους κι όχι απομόνωσής-τους, π.χ. την έκτρωση απομονωμένα απο τα υπόλοιπα γυναικεία ζητήματα.

Για να γίνει κάτι τέτοιο χρειάζεται να δούμε τόσο την έκτρωση όσο και ολα τα άλλα γυναικεία προβλήματα δεμένα με τις σημερινές οικονομικές συνθήκες που ζούμε, δηλαδή το καπιταλιστικό σύστημα και τις σημερινές πολιτικές συνθήκες δηλαδή την κυβέρνηση ΠΑΣΟΚ. Και φυσικά όλα αυτά πάνω σε μια ταξική βάση για να μιλάμε για προοπτική ανάπτυξης ενός πολιτικού αντικαπιταλιστικού κινήματος γυναικών, που θα 'χει στόχο τη πραγματική απελευθέρωση των γυναικών με την ανατροπή του καπιταλισμού.

Η έκτρωση μέσα στη νέα κατάσταση

Δεν είναι η πρώτη φορά που μια νομοθετική μεταρρύθμιση, πατώντας στην έλλειψη κινημάτων παίρνει τις διαστάσεις "προοδευτικής μεταρρύθμισης" με μοναδικό στοιχείο την ιδεολογική-της αναφορά στο κέ ρδισμα "δημοκρατικών δικαιωμάτων". Πρόσφατη εμπειρία στον τομέα του Οικογενειακού ήταν ο πολιτικός γάμος με το περίφημο δικαίωμα της γυναίκας να "διατηρεί το δικό-της επίθετο" και τα παρόμοια.

Επίσης, δεν είναι η πρώτη φορά που συμβαίνει οι εκμοντερνισμοί του καπιταλιστικού συστήματος, απο την μια να μην στοιχίζουν τίποτα σε επίπεδο επενδύσεων, και απο την άλλη να αποπροσανατολίζουν τελείως τα ζητήματα απο την οικονομική-τους διάσταση.

Το ζήτημα της έκτρωσης σήμερα, τόσο απο την πλευρά που εμφανίζεται απο μεριάς ΠΑΣΟΚ, όσο και απο την πλευρά που αντιμετωπίζεται απο μεριάς κομμάτων και διάφορων γυναικείων κινήσεων φαίνεται όχι έχει ακριβώς τα δυό παραπάνω στοιχεία.

Οτιδήποτε ακούγεται σήμερα σε σχέση με το νομοσχέδιο Μαγκάκη για την έκτρωση στηρίζεται στο επίπεδο των "δημοκρατικών δικαιωμάτων" π.χ. "κατάργηση της υποκρισίας του κράτους", "επιδίωξη της ελευθερίας του ατόμου", "κατάργηση της εκμετάλλευσης της γυναίκας απο τους γιατρούς". Εννοιες που απο μόνες-τους είναι τόσο αφηρημένες, ούτως ώστε να μπορούν να συνθέτουν ένα "κοινό περιεχόμενο" για δυνάμεις που κινούνται απο ΠΑΣΟΚ και ΚΚΕ μέχρι και διάφορες ομάδες γυναικών, παρόλο ότι στην ουσία φυσικά κάθε μια πολιτική δύναμη εννοεί άλλα πράγματα.

Ιδιαίτερα σε σχέση με το ΠΑΣΟΚ και τα δυό ΚΚΕ, μια τέτοιου είδους ιδεολογική αναφορά απο την μια τα κάνει να συμφωνούνε, εκτός απο ελάχιστες δυσδιάκριτες διαφοροποιήσεις, στο να "νομιμοποιηθεί η έκτρωση", "να καταργηθεί η ανδρική συναίνεση" που προβλέπει το νέο νομοσχέδιο, και απο την άλλη να εντοπίζουν σαν αιτίες τις "παρανομίες" του γιατρού και την "συντηρητική εκκλησία" μονάχα.

Και να που παραμονές εκλογών η έκτρωση παίρνει τον δρόμο της ακίνδυνης μεταρρύθμισης με την συναίνεση όλων και εντάσσεται στο γενικό πλαίσιο ενός "αντιδεξιού" αγώνα, όπου σαν μόνη διασπάστρια εμφανίζεται η Τσουδερού, η οποία καταγγέλει τον νόμο που επιτρέπει στο κράτος να επεμβαίνει σε θέματα προσωπικής ελευθερίας του ατόμου.

Η ελλειψη ενός γ.κ. είναι αισθητή μια και η έκτρωση που αν μη τι άλλο, τουλάχιστον άμεσα δένεται α) με επενδύσεις στον τομέα της υγείας και β) με το θέμα της αποποινικοποίησης της έκτρωσης, ούτως ώστε να μοιάζει ότι λύνονται με τον τρόπο που εμφανίζονται.

Η νομιμοποίηση της έκτρωσης εμφανίζεται ότι είναι κάτι εφικτό, μια και υπάρχει η υποδομή που χρειάζεται. Η Ελλάδα δεν είναι πια η χώρα των μικροκλινικών, αλλά των μεγάλων μαιευτηρίων (Μητέρα κλπ.) που καλύτερα να μην τα αναφέρουμε γιατί μόνο που σκέφτεται κανείς πόσο κοστίζουν τον πιάνει πανικός. ...Και των Κέντρων Προγραμματισμού για την διάδωση της αντισύλληψης... Υπάρχουν ένα δυό κρατικά που όχι μόνο δεν επαρκούν, αλλά ούτε και καλύπτουν το ζήτημα απο άποψη υγείας. Και αυτό που μένει σαν υποδομή είναι το ανα τις επαρχίες περιπλανώμενο "συνεργείο γιατρών" που μας μοστράρει η τηλεόραση.

Γι' αυτό και το ΚΚΕ σαν πιο "ρεαλιστικό", στο οικονομικό επίπεδο ζητάει περισσότερα κρεββάτια στα νοσοκομεία που είναι συμβεβλημένα στο ΙΚΑ. Μόνο που ξέχασε να ζητήσει και σκηνες για να μπούνε τα κρεβάτια, γιατι απο ότι ξέρουμε ακόμα και οι διάδρομοι είναι φίσκα.

"Οικονομική κρίση" λοιπόν και όλοι συμφωνούν ότι δεν υπάρχουν τα κονδύλια για επενδύσεις σ' αυτό τον τομέα. Γι' αυτό και η μεταρρύθμιση στην έκτρωση δεν θα πρέπει να συναδεύεται με επενδύσεις. Και μετά απο αυτό, αλήθεια, όλη η κοροϊδία δεν απευθύνεται στην πλειοψηφία των εργαζόμενων και φτωχών γυναικών που λόγω της περιορισμένης πρόσβασης στην αντισύλληψη, θα συνεχίσουν να βλέπουν την έκτρωση σαν αντισύλληψη; Ή μήπως δεν θα είναι αυτές που θα νοιώσουν ότι τίποτα δεν άλλαξε;

Το δεύτερο στοιχείο είναι η περίφημη "αποποινικοποίηση" της έκτρωσης που προβλέπει το νέο νομοσχέδιο.

Φυσικά, η "αποποινικοποίηση" αυτή θα ισχύει μόνο για το πρώτο τρίμηνο της κύησης οπότε η εκμοντερνισμένη κυρίαρχη αστική ηθική λέει ότι "δεν πρόκειται για φόνο, μια και το έμβρυο δεν έχει τα χαρακτηριστικά του ανθρώπου". Αν είναι δυνατό να μιλάνε για φόνο αυτοί που είναι οι μεγαλύτεροι φονιάδες όταν σκοτώνουν τόσο κόσμο με τους πολέμους που κάνουν για τα συμφέροντά-τους, όταν σκοτώνουν παιδιά και πριν το πρώτο τρίμηνο της εγκυμοσύνης και μετά απ' αυτό στην Ινδία, επειδή θέλουν να περιορίσουν τα έξοδά-τους μη επενδύοντας σε τομείς που αφαλίζουν τα εργοστάσιά-τους απο κινδύνους διαρροών δηλητηριωδών αερίων.

Αυτοί που και στον ίδιο τον τομέα της έκτρωσης και αντισύλληψης αναγκάζουν εργαζόμενες γυναίκες να αποβάλουν κάτω απο τις κακές συνθήκες δουλειάς ήκόμα την στείρωση

ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΤΡΙΤΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

* Στην Καμπότζη οι Κόκκινοι Χμέρ εξοντώνουν το 1/4 του πληθυσμού.

* Το "σοσιαλιστικό" Βιετνάμ επιτίθεται στην "σοσιαλιστική" Καμπότζη, ενώ το ίδιο δέχεται τα πυρά της επίσης "σοσιαλιστικής" Κίνας.

* Η "σοσιαλιστική" Σομαλία στρέφεται στην Δύση και η φιλοδυτική Αιθιοπία μετατρέπεται εν μία νυκτί σε "σοσιαλιστική".

* Η Αγκόλα και η Μοζαμβίκη συνάπτουν συμφωνία με την ρατσιστική Ν. Αφρική και διώχνουν απο το εδαφός-τους τις βάσεις του Εθνικού Αφρικανικού Κογκρέσου.

Μήπως πρόκειται για αστική προπαγάνδα δυσφήμισης του σοσιαλισμού; Οχι. Ολοι ξέρουν ότι πρόκειται για την στυγνή πραγματικότητα. Κι αν κάποτε η τραγικότητα αυτών των γεγονότων τάραζε ένα μεγάλο κομμάτι επαναστατών, σήμερα συνήθως προκαλεί ένα κυνικό γέλιο ή αδιαφορία.

Κι ‹ μως, αν υπήρξε κάποιο ρεύμα που επηρέασε περισσότερο απο οτιδήποτε άλλο τη γέννηση της επαναστατικής αριστεράς στην δεκαετία του 1960, αυτό ήταν o τριτοκοσμισμός. Μπορεί οι εξεγέρσεις στην Ανατολική Ευρώπη και η επανεμφάνιση των εργατικών αγώνων στην αναπτυγμένη καπιταλιστική Δύση να έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην διαμόρφωση μιας αντιρεφορμιστικής αντίληψης, όμως απο την άλλη μεριά η κύρια πηγή εμπνεύσεων για την επικαιρότητα της επανάστασης, τον χαρακτήρα-της και την πορεία για την πραγματοποίησή-της, ήταν οι εθνικοαπελευθερωτικοί-αντιιμπεριαλιστικοί αγώνες στον λεγόμενο "Τρίτο Κόσμο". Οι αφίσες του Μάο, του Τσε Γκεβάρα, ή του Χο-Τσι Μινχ ήταν το απαραίτητο συμπλήρωμα της επαναστατικής ατμόσφαιρας των συζητήσεων στους φοιτητικούς ξενώνες του Παρισιού, της Ν.Υόρκης ή του Λονδίνου.

Για το μεγαλύτερο κομμάτι της επαναστατικής αριστεράς της Δύσης, τα κράτη του Τρίτου Κόσμου ήταν όχι μόνο το μέρος όπου η επανάσταση ήταν πιο πιθανή, αλλά και πιο ουσιαστική. Η μορφή του εξαθλιωμένου αγρότη της Κίνας ή της Κούβας ερχόταν να απωθήσει τον "αλλοτριωμένο" μεταλλεργάτη της Ευρώπης απο το σοσιαλιστικό μοντέλο της εποχής. Κανείς δεν τολμούσε να αμφισβητήσει τον επαναστατικό χαρακτήρα της Κίνας, της Β.Κορέας, του Βιετνάμ, της Κούβας (αρχικά). Οι επαναστάτες στον αναπτυγμένο καπιταλισμό το μόνο που είχαν να κάνουν ήταν να μιμηθούν τις "σοσιαλιστικές" φόρμες αυτών των χωρών, μέχρι του σημείου να γίνονται οι απολογητές κάθε ενέργειας στην εξωτερική πολιτική-τους. Στην Ελλάδα, όπου ο τριτοκοσμισμός αναπτύχθηκε λίγο καθυστερημένα η απολογιτική αυτή διάθεση έφτανε τα όρια της σχιζοφρένιας. Ή για να κυριολεκτούμε περισσότερο, του γέλιου.

Η Κίνα υποστηρίζει αρχικά τον Αγιέντε στην Χιλή, για να τον απορρίψει όταν αυτός παίρνει δάνειο απο την Ρωσία. Στέλνει οικονομική βοήθεια στον δικτάτορα Πινοσέτ(1) και στεφάνι στην κηδεία του Φράνκο τον οποίο αποκαλεί "ηγέτη του ισπανικού έθνους"(2). Επιτίθεται στο Βιετνάμ, που με την σειρά-του επιτίθεται στην —επίσης "σοσιαλιστική"— Καμπότζη. Χρηματοδοτεί στημένες απο την ΣΙΑ αντάρτικες οργανώσεις στην Αγκόλα, επειδή η μαζικότερη οργάνωση MPLA, "στηρίζεται" απο την Μόσχα,(3) ενώ ανακηρύσει τον τύραννο Χαϊλέ Σελασιέ ηγέτη του αφρικανικού γένους(4).

Η Κούβα, στέλνει βοήθεια στον Μεγκίστου της Αιθιοπίας, και στρατό που χτυπά το εθνικοαπελευθερωτικό μέτωπο του λαού της Ερυθραίας.(5) Είναι απίστευτο, αλλά οι εκπαιδευτές του αιθιοπικού στρατού ήταν κουβανοί, ρώσσοι και ...ισραηλινοί που συνεργάζονταν μεταξύ-τους άριστα. Τα παραδείγματα αυτού του τύπου της εξωτερικής πολιτικής είναι άπειρα και θα μπορούσαν να καλύψουν ολόκληρο τόμο. Ομως, τα νέα και απο το εσωτερικό αυτών των χωρών που έφταναν στην Δύση δεν ήταν καλύτερα.

Οι Κόκκινοι Χμέρ (κινεζόφιλοι) στην Καμπότζη εξοντώνουν 1/4 του πληθυσμού της χώρας σαν "αστούς ή αστικής νοοτροπίας(!) άτομα", απλά και μόνο γιατι αρνήθηκαν την αναγκαστική εκδίωξή-τους απο τις πόλεις στην επαρχία για να δουλέψουν στους αγρούς. Στην Κίνα, παίζεται θέα-

τρο στα δικαστήρια που η μια φράξια του κόμματος σέρνει την άλλη εναλλάξ σαν πράκτορα του "ρεβιζιονισμού", ενώ οι εκκαθαρίσεις παίρνουν τζεημσμποντικό χαρακτήρα (π.χ. δολοφονία Λίν Πιάο). Στην Κούβα, επιτρέπεται για λίγο η έξοδος απο την χώρα, η οποία εγκαταλείπεται απο εκατοντάδες χιλιάδες "απροσάρμοστους στην σοσιαλιστική προοπτική, περιθωριακά στοιχεία και ομοφυλόφιλους", σύμφωνα με δήλωση του Φιντέλ Κάστρο.

Μέσα σ' ένα τέτοιο ασφυκτικό ιδεολογικό περιβάλλον, η απήχηση των υποστηρικτών των "σοσιαλιστικών" (μαοϊκοί) ή "παραμορφωμένων εργατικών" (τροτσκιστές) κρατών του Τρίτου Κόσμου ήταν λογικό να είναι απο περιορισμένη μέχρι ανύπαρκτη. Τα κομματια της επαναστατικής αριστεράς που, είτε λόγω σταλινικής παράδοσης, είτε λόγω μιας λάθος ανάλυσης, σύνεχιζαν να υποστηρίζουν τα "επαναστατικά" τριτοκοσμικά καθεστώτα, βρέθηκαν να προπαγανδίζουν στην καλύτερη περίπτωση τις κατασκευές υδροηλεκτρικών φραγμάτων στην Κίνα και στην χειρότερη τις φρικαλεότητες των Κόκκινων Χμέρ. Για εκείνους τους συντρόφους που αναρωτιώντουσαν πώς συνδυαζόταν όλα αυτά με το σοσιαλιστικό όραμα, η απάντηση ήταν, ίσως αναπάντεχη και πικρή, αλλά και η μόνη δυνατή να εξηγήσει όλα αυτά που γινόντουσαν.

Σε καμμιά απο αυτές τις χώρες δεν υπήρξε π ο τ έ σοσιαλισμός.

Η Διαρκής Επανάσταση

Οταν ο Μάρξ εγραφε ότι "η χειραφέτηση τηςε ργατικής τάξης είναι έργο της ίδιας της εργατικής τάξης", είναι βέβαιο ότι δεν αναφερόταν μόνο στουςε ργάτες του ανεπτυγμένου βρεττανικού καπιταλισμού του 19ου αιώνα. Αν κι η παραπάνω πρόταση είναι περισσότερο μια γενική αναφορά στο υποκείμενο της επανάστασης, παρά μια συγκεκριμένη στρατηγική για την πραγματοποίησή-της, αυτό που υποδηλώνει κύρια είναι ότι καμμιά δύναμη (κομμάτια της αστικής τάξης, αγρότες, διαννοούμενοι κλπ) δεν είναι σε θέση να υποκαταστήσει της εργατική τάξη στην πάλη για την απελευθέρωσή-της και την τελική κατάργηση κάθε ταξικής κυριαρχίας. Στην εισήγησή-του στο Κεντρικό Συμβούλιο της Κομμουνιστικής Ενωσης τον Μάρτη του 1850, ο Μάρξ έλεγε:

> "Ενώ η δημοκρατική αστική τάξη επιθυμεί να δώσει ένα τέλος στην επανάσταση όσο το δυνατόον γρηγορότερα, δικό-μας συμφέρον και καθήκον είναι να κάνουμε την επανάσταση διαρκή, έως ότου όλες οι λίγο ή πολύ ιδιοκτήτριες τάξεις να χάσουν την κυριαρχία-τους, έως ότου το προλεταριάτο κατακτήσει την κρατική εξουσία και η ένωση των προλετάριων, όχι μόνο σε μια χώρα, αλλά σε όλες τις κυρίαρχες χώρες του κόσμου, να εξελιχθεί τόσο πολύ, ώστε να εκλείψει ο ανταγωνισμός μεταξύ των προλετάριων αυτών των χωρών και τουλάχιστον οι περισσότερο σημαντικές παραγωγικές δυνάμεις συγκεντρωθούν στα χέρια-τους.... Η πολεμική κραυγή των εργατών πρέπει να είναι: Διαρκής Επανάσταση!"(6).

Στηριγμένος στα παραπάνω λόγια του Μάρξ, στην εμπειρία της ρώσσικης επανάστασης του 1905 και στα πλαίσια της διαμάχης ανάμεσα στους Ρώσσους μαρξιστές για τον χαρακτήρα της επανάστασης σε μια σχετικά υπανάπτυκτη χώρα, όπως ήταν τότε η Ρωσσία, ο Τρότσκυ συγκρότησε την θεωρία της Διαρκούς Επανπστασης, σαν μια στρατηγική της ταξικής πάλης στην πορεία για τον σοσιαλισμό. Τα βασικά στοιχεία της θεωρίας μπορούν να συνοψισθούν στα εξής έξι σημεία:

1. Η αστική τάξη που φτάνει καθυστερημένα στο προσκήνιο και ενώ ο καπιταλισμός παγκόσμια έχει αναπτυχθεί, είναι πολύ διαφορετική απο τους πρόγονους-της της εποχής της γαλλικής επανάστασης του 1789. Είναι ανίκανη να προσφέρει μια συγκροτημένη, δημοκρατική επαναστατική διέξοδο στα προβλήματα ανάπτυξης που βάζει η φεουδαρχία και η ιμπεριαλιστική καταπίεση. Είναι ανίκανη να αναλάβει την διάλυση των φεουδαρχικών δομών και την επίτευξη πραγματικής πολιτικής εθνικής ανεξαρτησίας και δημοκρατίας. Εχει πάψει να είναι επαναστατική, είτε πρόκειται για τις υπανάπτυκτες, είτε για τις αναπτυγμένες χώρες. Είναι μια καθαρά συντηρητική δύναμη.

2. Ο αποφασιστικός επαναστατικός ρόλος πέφτει στην εργατική τάξη, ακόμα κι αν αυτή είναι πρωτοδημιούργητη και μικρή σε μέγεθος.

3. Οντας ανίκανη για ανεξάρτητη δράση, η αγροτιά θα ακολουθήσει τις πόλεις, στο βαθμό που το βιομηχανικό προλεταριάτο προωθήσει τα δικά-της αιτήματα ενάντια στην φεουδαρχική καταπίεση.

4. Μια μόνιμη λύση του αγροτικού προβλήματος, του εθνικού ζητήματος, της ρήξης με τους κοινωνικούς και ιμπεριαλιστικούς φραγμούς που εμποδίζουν την γρήγορη οικονομική ανάπτυξη, προυποθέτει το ξεπέρασμα των ορίων της αστικής ατομικής ιδιοκτησίας. "Η δημοκρατική επανάσταση εξελίσσεται αυτόματα σε σοσιαλιστική και επομένως μετατρέπεται σε Δ ι α ρ κ ή Επανάσταση".

5. Η ολοκλήρωση της σοσιαλιστικής επανάστασης μέσα σε εθνικά όρια είναι αδιανόητη. Ετσι, η σοσιαλιστική επανάσταση γίνεται διαρκής με μια νέα και ευρύτερη έννοια της λέξης. Φτάνει στην τελική-της ολοκλήρωση μόνο με την τελική νίκη της νέας κοινωνίας στον σύνολοτου πλανήτη. Είναι αντιδραστικό και κοντόθωρο όνειρο η προσπάθεια επιτυχίας "του σοσιαλισμού σε μια μόνο χώρα".

6. Σαν αποτέλεσμα των παραπάνω, η επανάσταση στις υπανάπτυκτες χώρες θα οδηγήσει στην εξέγερση τις ανεπτυγμένες.

Η επανάσταση του 1917 στην Ρωσσία απόδειξε την ορθότητα των συμπερασμάτων της Διαρκούς. Η αστική τάξη ήταν αντεπαναστατική. Η επαναστατική τάξη ήταν το βιομηχανικό προλεταριάτο. Η αγροτιά ακολούθησε την εργατική τάξη. Η αντιφεουδαρχική δημοκρατική επανάσταση εξελίχθηκε αμέσως σε σοσιαλιστική. Η ρώσσικη επανάσταση οδήγησε σε εξεγέρσεις στην Γερμανία, στην Αυστρία, την Ουγγαρία κ.ά. Και τελικά, η απομόνωση της σοσιαλιστικής επανάστασης στην Ρωσσία οδήγησε στον εκφυλισμό-της, στην πτώση-της και στην δημιουργία μιας νέας άρχουσας τάξης, της γραφειοκρατίας.

Τα παραδείγματα της αποτυχίας της επανάστασης σε μια σειρά χώρες, καθώς ο σταλινισμός επέβαλε στην εργατική τάξη την υποκατάστασή-της απο κομμάτια της αστικής τάξης, αφθονούν. Κίνα 1925-27, Γαλλία 1936, Ισπανία 1936-39 κλπ. Ομως, μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου πολέμου ξέσπασε μια σειρά επαναστάσεων στον Τρίτο Κόσμο που φάνηκαν ότι τουλάχιστον στην πράξη, αποδείκνυαν ότι η εργατική τάξη δεν ήταν απαραίτητη για την επανάσταση και ότι η "σοσιαλιστικήτης εκπαίδευση" μπορεί να αρχίσει, αφού κάποια άλλα στρώματα θα εκτελούσαν χρέη υποκείμενου της επανάστασης στις υπανάπτυκτες χώρες.

Το ποιά ήταν αυτά τα στρώματα, τι τα ώθησε να αναλάβουν το κύριο ηγετικό ρόλο στις τριτοκοσμικές εξεγέρσεις, και τι είδους "σοσιαλισμό" επαγγέλονταν, είναι τα κεντρικά ερωτήματα που θα μας απασχολήσουν παρακάτω.

Μια «παθητική» εργατική τάξη;

Ο άμεσα επαναστατικός χαρακτήρας μιας πρόσφατα δημιουργημένης εργατικής τάξης στον Τρίτο Κόσμο, μετά τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο είναι κάτι που σίγουρα δεν μπορεί να παρθεί σαν δοσμένο. Οι λόγοι είναι πολλοί και, αν και έχουν κοινές ρίζες, διαφέρουν ανάλογα με την συγκυρία στις ξεχωριστές υπανάπτυκτες χώρες. Στις περισσότερες περιπτώσεις η ύπαρξη μια ρευστής μάζας νέων εργατών με το ένα πόδι

ακόμα στην ύπαιθρο, πρόβαλε δυσκολίες στην δημιουργία αυτόνομων προλεταριακών οργανώσεων. Αυτό εντεινόταν ακόμα περισσότερο απο την έλλειψη εμπειρίας και απο την πολιτιστική υπανάπτυξη. Ετσι η αναζήτηση "ηγεσίας" οδηγούσε στην εξάρτηση του όποιου εργατικού κινήματος απο στρώματα έξω απο την εργατική τάξη. Το παράδειγμα των τριτοκοσμικών "κίτρινων" συνδικάτων, που δημιουργούνται στο πρότυπο του συνδικαλισμού των ΗΠΑ, και είναι στην πλειοψηφία-τους εργοδοτικά, είναι χαρακτηριστικό. Δεν είναι τυχαία εξ άλλου η προσωπολατρεία απέναντι σε "πεφωτισμένους" μαχητικούς ή μη συνδικαλιστές.

Μέσα σε τέτοιες συνθήκες παρουσιάστηκε μια άλλη αδυναμία του εργατικού κινήματος σ' αυτές τις χώρες. Η εξάρτησή-του απο το κράτος. Αυτή με τη σειρά-της σήμαινε υποκατάσταση του κινήματος απο την εκάστοτε κυβερνητική πολιτική και περιορισμό της συνδικαλιστικής δραστηριότητας σε στενά "συντεχνιακά" αιτήματα και μόνο.

Ολα τα παραπάνω είχαν σαν συνέπεια μια αποξένωση του εργατικού κινήματος απο τους αγώνες των αγροτών ή των αγρεργατών στην ύπαιθρο. Οπως είναι προφανές, οι διαφορές βιοτικού επιπέδου ανάμεσα στην πόλη και το χωριό, ήταν πολύ μεγαλύτερες στις υπανάπτυκτες απ' ότι στις αναπτυγμένες χώρες. Μέσα σε συνθήκες μεγάλης ανεργίας και υποαπασχόλησης στον αγροτικό τομέα, η επίτευξη ψηλών μισθών στην βιομηχανία εξαρτιώταν πολύ απο την δημιουργία "κλειστών επαγγελμάτων", όπου τα συνδικάτα έπαιζαν ένα ρόλο μεσίτη "ενοικίασης" εργατικού δυναμικού. Κάτι τέτοιο όμως δεν μπορούσε να γίνει χωρίς την στενή συνεργασία του κράτους. Ετσι η γενική εικόνα που παρουσίαζε το εργατικό κίνημα ήταν συντηρητική.

Ο τελευταίος παράγοντας που καθόριζε το κατα πόσο η εργατική τάξη στις υπανάπτυκτες χώρες είναι ά μ ε σ α στην πράξη επαναστατική, είναι ο υποκειμενικός παράγοντας, δηλαδή τα κόμματα —κύρια τα κομμουνιστικό κόμματα— που επηρρέαζαν το εργατικό κίνημα. Η σταλινική πολιτική της ταξικής συνεργασίας με τα "προοδευτικά" κομμάτια της αστικής τάξης —πολιτική των "λαϊκών μετώπων", ενέτεινε ακόμα περισσότερο την αδυναμία της εργατικής τάξης για αυτόνομη δράση και σοσιαλιστική προοπτική. Το γεγονός, όπως θα δούμε παρακάτω, ότι τα ΚΚ σ' αυτές τις χώρες επεδίωξαν δεσμούς με τους μικροκαλλιεργητές, τους διανοούμενους και τμήματα της κρατικής γραφειοκρατίας, εκφραζόταν ακόμα και στην ταξική σύνθεση των μελών-τους.

Τα παραδείγματα που επιβεβαιώνουν τις παραπάνω παρατηρήσεις είναι πολλά και κάθε ένα απο αυτά θα μπορούσε να είναι ένα ξεχωριστό άρθρο.

Κίνα και Μάο

Για να αρχίσουμε απο την Κίνα, η βιομηχανική εργατική τάξη δεν έπαιξε κ α ν έ ν α ρόλο στην επανάσταση του 1949. Η σταλινική παρέμβαση που οδήγησε σε ήττα την εργατική εξέγερση του 1925-27,(7) σήμανε και το τέλος της σχέσης του ΚΚ Κίνας με την εργατική τάξη. Στα τέλη του 1926 τουλάχιστον 66% των μελών ήταν εργάτες, 22% διανοούμενοι και μόνο 5% αγρότες. Αντίθετα, ένα επίσημο ντοκουμέντο του κόμματος το 1928, παραδεχόταν "ότι δεν υπήρχε ούτε ένας βιώσιμος κομματικός πυρήνας στους βιομηχανικούς εργάτες".(8) Το 1928 οι εργάτες αντιπροσώπευαν μόνο 10% των μελών, το 1929 μόνο 3%, τον Μάρτιο του 1930 το 2,5%, τον Σεμπτέμβριο 1,6% και στο τέλος του ίδιου χρόνου σχεδόν ....τίποτα.(9) Το κόμμα μετακινήθηκε στις βορειοδυτικές περιοχές της Κίνας όπου όπως παραδεχόταν ο Τσού Τέχ "οι επαρχίες που βρισκόταν κάτω απο τον έλεγχο των κομμουνιστών ήταν απο τις πλέον υπανάπτυχτες της χώρας". Αλλά και ιδεολογικά τόσο ασήμαντη θεωρήθηκε η εργατική τάξη στην επαναστατική διαδικασία, ώστε όταν η επίσημη κυβέρνηση επέβαλε την ποινή του θανάτου (Δεκέμβρης του 1937) στους εργάτες που απεργούσαν ενώ συνεχιζόταν ο πόλεμος με την Ιαπωνία, ένας ηγέτης του ΚΚ δήλωνε ότι "το κόμμα είναι απόλυτα ικανοποιημένο με τον τρόπο που η κυβέρνηση χειρίζεται τον πόλεμο". Ακόμα και μετά το ξέσπασμα του εμφύλιου πόλεμου, μόλις και μετά βίας μπορούσε κανείς να διακρίνει την ύπαρξη του ΚΚ στις βιομηχανικές περιοχές.

Η κατάληψη των πόλεων απο τον Κόκκινο Στρατό, σήμανε το τελικό διαζύγιο του ΚΚ με την κινέζικη εργατική τάξη. Η ηγεσία του κόμματος έκανε το πάν για να εμποδίσει τις εργατικές εξεγέρσεις ενάντια στην Κυβέρνηση. Πρίν απο την πτώση του Πεκίνου, ο Λίν Πιάο —στρατηγός του Κόκκινου Στρατού— κυκλοφόρησε μια προκήρυξη καλώντας τον κόσμο να παραμείνει στην θέση-του σαν να μην συμβαίνει τίποτα.

> "Πρέπει να διατηρηθεί η τάξη και ο κάθε ένας να συνεχίσει να δουλεύει όπως πρίν. Τα κυβερνητικά στελέχη, η αστυνομία, κάθε κρατικός υπάλληλος πρέπει να παραμείνει στο πόστο-του."(10)

Και λίγο πρίν την πτώση της Σαγκάης μια προκήρυξη των Μάο και Τσού τέχ καλούσε:

> "...τους εργάτες και υπαλλήλους κάθε κλάδου να συνεχίσουν να δουλεύουν ...και την αστυνομία να παραμείνει στο πόστο-της και να υπακούσει στον λαϊκό απελευθερωτικό στρατό".(11)

Ο Στάλιν έσπρωξε το ΚΚΚ μακρυά απο υπολείματα της χτυπημένης μετά το 1927 εργατικής τάξης. Το ίδιο το ΚΚΚ τώρα ερχόταν,πιστό στην σταλινική παράδοση της υποκατάστασης, να υποδείξει ένα νέο δρόμο για το χτίσιμο του σοσιαλισμού: Αφού υπάρχουν οι εξαθλιωμένες αγροτικές μάζες, αφού υπάρχουν οι διανοούμενοι του κόμματος με την σωστή πολιτική γραμμή, οι εργάτες δεν χρειάζονται στην επανάστα-

ση. Μετά θα τους μάθουμε εμείς να φέρονται με "σοσιαλιστική αξιοπρέπεια". Και την "σοσιαλιστική αξιπρέπεια" του ΚΚ Κίνας την έμαθαν πολύ καλά οι απεργοί εργάτες της Σαγκάης στην πολιτιστική επανάσταση το 1966-67 όταν έπεφταν απο τις σφαίρες του στρατού. Την εμπέδωσαν τέλεια οι φοιτητές ερυθροφρουροί που στάλθηκαν καταναγκαστικά για να απομονωθούν στα χωριά την ίδια περίοδο. Την αφομοίωσαν οι εργάτες της Χιλής, της Ισπανίας, οι αγρότες της Ινδονησίας και ο λαός της Ερυθραίας.

Τα "100 λουλούδια που θα αφηνόταν να ανθίσουν", τα "μεγάλα άλματα προς τα εμπρός", οι στημένες "πολιτιστικές επαναστάσεις", οι "λαϊκές δίκες των συμμοριτών" (12) δεν μπόρεσαν ποτέ να αναιρέσουν το σύμφυτο πρόβλημα του κινέζικου "σοσιαλισμού": το ότι η εργατική τάξη, το επαναστατικό υποκείμενο, ούτε πήρε μέρος στην επανάσταση, ούτε έλεγξε σε κανένα βαθμό την κοινωνία, που κάποιοι άλλοι έστηναν στη βάση της οικονομικής ανάπτυξης, της συσσώρευσης, της "αυτάρκειας", με λίγα λόγια του κρατικού καπιταλισμού.

Κούβα και Κάστρο

Αν στην Κίνα, τη θέση της εργατικής τάξης "κάλυψαν" οι εξαθλιωμένες αγροτικές μάζες, στην Κούβα τον ίδιο ρόλο ήρθαν να παίξουν οι διανοούμενοι. Οι ίδιο οι ηγέτες της επανάστασης ομολογούσαν ότι...

> "...η ίδια η επανάσταση δεν ήταν μια σύγκρουση ανάμεσα στους μισθωτούς εργάτες και τους καπιταλιστές... Η επανάστασή-μας δεν είχε να κάνει με τις αντιθέσεις στην πόλη... Οι εργάτες δεν ήταν με κανένα τρόπο συνειδητοί επαναστατικά"(13)

Η παθητικότητα με την οποία η εργατική τάξη αντιμετώπισε την επανάσταση, φαίνεται και απο το γεγονός της πλήρους αποτυχίας της γενικής απεργίας που κάλεσαν οι αντάρτες, μόνο έξι μήνες πρίν την πτώση του δικτάτορα Μπατίστα. Αξίζει να σημειωθεί ότι ούτε το Κομμουνιστικό Κόμμα υποστήριξε την απεργία.(14)

Ποια στρώματα, λοιπόν, στήριξαν την ανατροπή του Μπατίστα; Ο Πάλ Μπαράν, έναν απολογητής του Κουβανικού "σοσιαλισμού" υποστηρίζει ότι:

> "Η τάξη που έκανε την επανάσταση ήταν οι campesinos, δηλαδή μισθωτοί αγρεργάτες και όχι οι μικροιδιοκτήτες"(15)

Ομως, εδώ έρχεται ο ίδιος ο θρυλικός πρωτεργάτης της επανάστασης Τσε Γκεβάρα να τον διαψεύσει:

> "Οι στρατιώτες του αντάρτικου ήταν κομμάτια αυτής της κοινωνικής τάξης που δείχνει με τον πιο έντονο τρόπο την λατρεία-της για την ιδιοκτησία της γής, που εκφράζει τέλεια εκείνο το πνεύμα που έχει καταχωρηθεί σαν μικροαστικό".(16)

Για τον Τσε Γκεβάρα το πρόβλημα δεν ήταν μόνο ο "αντεπαναστατικός" χαρακτήρας μιας αδρανούς εργατικής τάξης στην υπανάπτυκτη Κούβα. Το διαζύγιο με την εργατική τάξη αργά αλλά σταθερά, απόχτησε γενική διάσταση:

> "Η ιδεολογική επιρροή των πόλεων φρενάρει την αντάρτικη πάλη... Ακόμα και στις χώρες όπου η κυριαρχία των πόλεων είναι μεγάλη, ο κεντρικός πολιτικός πόλος του αγώνα πρέπει να αναπτυχθεί στην επαρχία".(17)

Η επανάσταση του 1959 στην Κούβα, ανακηρύχθηκε "σοσιαλιστική" στις ... 16 Απρίλη 1961. Σύμφωνα με τα λόγια του προέδρου της Κούβας, Δρ.Οσβάλντο Τορράδο ο λαός "μια ωραία μέρα ...ανακάλυψε ή επιβεβαίωσε ότι αυτό που χειροκροτούσε και που ήταν καλό για τον ίδιο, ήταν μια σοσιαλιστική επανάσταση".(18)

Να μια καλή φόρμουλα υποκατάστασης, όπου ο λαός παίρνει την περήφανη θέση του αντικειμένου της ιστορίας, αντί του συνειδητού-της υποκειμένου!

Ο Μάο στην Μεγάλη Πορεία

Μ. Ανατολή, Αφρική, Ασία

Ομως, οι "σοσιαλιστικές" Κίνα και Κούβα δεν ήταν τα μόνα παραδείγματα αντιιμπεριαλιστικών κινημάτων στις υπανάπτυκτες χώρες, στην διάρκεια της μεγάλης άνθισης του παγκόσμιου καπιταλισμού μετά τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο.

Στην Αίγυπτο μετά τον πόλεμο του 1948 με το νεοιδρυθέν Ισραήλ, πολλοί νεαροί αξιωματικοί άρχισαν να αμφισβητούν τις ιδιότητες του διεφθαρμένου καθεστώτος του βασιλιά Φαρούκ. Ετσι, στα 1952 η ομάδα των "Ελεύθερων Αξιωματικών" πρωτοστάτησε σε μια εξέγερση, εγκαθιδρύοντας ένα νέο καθεστώς που επικεφαλής-του σύντομα βρέθηκε ο Νάσερ. Εδώ τη θέση των αγροτών και των διανοούμενων πήρε ένα κομμάτι του στρατιωτικού μηχανισμού, πάλι στο όνομα κάποιου —έστω και μπασταρδεμένου— "σοσιαλισμού".

Την Αίγυπτο ακολούθησαν το 1958 το κίνημα Μπάαθ στο Ιράκ και λίγο αργότερα η Συρία, που παρά τις διαφορές-τους, μοιραζόντουσαν αρκετά κοινά χαρακτηριστικά με τις προοπτικές που έβαζε ο Νασερισμός. Αν και ο μπααθισμός (Ιράκ, Συρία), αντίθετα με τον νασερισμό ήταν αρχικά εχθρικός σε κάθε αναφορά σε "σοσιαλισμό"(19), τα μέτρα που πήρε σαν εξουσία ήταν παρόμοια μ' αυτά στην Αίγυπτο. Η μόνη διαφορά ήταν ότι στο Ιράκ υπήρχε ένα σχετικά ισχυρό για τα

δεδομένα του Τρίτου Κόσμου εργατικό κίνημα που έπρεπε να χτυπηθεί (πράγμα και το οποίο έγινε με την ανοχή του αρκετά ισχυρού ΚΚ Ιράκ, το οποίο κι αυτό με τη σειρά-του πέρασε αγρότερα απο το μαχαίρι του Μπάαθ).

Πέρα απο τις περιπτώσεις όπου τα νέα καθεστώτα εμφανίστηκαν σαν αποτέλεσμα εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα ή έστω κάποιας πραξικοπηματικής ενέργειας, υπάρχει μια σειρά απο χώρες του Τρίτου Κόσμου που ο μετασχηματισμός αυτός έγινε πιο ομαλά —με τις αντίστοιχες, βέβαια, συνέπειες στον ρυθμό των αλλαγών και την έκτασή-τους.

Στην Νιγηρία και στο μεγαλύτερο μέρος της πρώην Βρεττανικής Αφρικής, η πολιτική ανεξαρτησία "χαρίστηκε" χωρίς να έχει προηγηθεί κανένας αγώνας.

Στην Κένυα, την Μαλαισία ή την Βιρμανία η πολιτική ανεξαρτησία ήρθε σαν "επιβράβευση" μιας αποφασιστικής ...ήττας ενός εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα. Σ' ένα μέτρο το ίδιο συνέβη και στην Ινδία. Στην δε Αργεντινή ο "λαϊκιστής" δικτάτορας Περόν δεν χρειάστηκε καν να δώσει ένα εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα για να προωθήσει νέες στρατηγικές που λίγο ή πολύ έμοιαζαν μ' αυτές που αναφέραμε στον υπόλοιπο Τρίτο Κόσμο.

Η εμπειρία των εθνικοαπελευθερωτικών κινημάτων στις δεκαετίες '50 και '60 έδειξε την αδυναμία της βιομηχανικής εργατικής τάξης σ' αυτές τις χώρες. Αυτό που φάνηκε σίγουρα είναι ότι δεν υπάρχει καμμιά αυτόματη σύνδεση ανάμεσα στην οικονομική υπανάπτυξη και την επαναστατική πολιτική δράση.

Απο την στιγμή που ο διαρκής επαναστατικός χαρακτήρας της εργατικής τάξης μπαίνει σ' αμφισβήτηση, η θεωρία της διαρκούς επανάστασης (όπως τουλάχιστον μπήκε απο τον Τρότσκυ) εμφανίζει κάποια κενά. Η αγροτιά δεν μπόρεσε να ακολουθήσει μια μη επαναστατική εργατική τάξη. Αυτό, βέβαια, δεν σημαίνει ότι δεν συνέβη τίποτα. Ενας συγκερασμός εθνικών και διεθνών συγκυριών (που θα εξετάσουμε παρακάτω) αναγκάζει τις παραγωγικές δυνάμεις να σπάσουν τους φραγμούς-ενός παρωχημένου τρόπου παραγωγής και του ιμπεριαλισμού. Αν στην εξεγερσιακή διάθεση των αγροτών και την ανάγκη περάσματος σε νέο παραγωγικό σύστημα προσθέσουμε τις αδυναμίες του παγκόσμιου ιμπεριαλισμού στην ίδια περίοδο, την αυξανόμενη σημασία του κράτους στη μεταπολεμική οικονομία και τον εντεινόμενο ρόλο των διανοούμενων σαν εκφραστών τάσης εθνικής ανάπτυξης και "καπελώματος" των μαζών, τότε έχουμε τα στοιχεία που συνέθεσαν τα τριτοκοσμικά κινήματα και καθεστώτα. Αυτά θα προσπαθήσουμε να εξηγήσουμε παρακάτω.

Τρίτος Κόσμος και παγκόσμια καπιταλιστική άνθηση (20)

Στις δεκαετίες '50 και '60 εμφανίζεται μια άνθιση σε πολλές χώρες του Τρίτου Κόσμου που συνδυάζεται με μια αύξηση του ρόλου του κράτους. Αυτό δεν ήταν χαρακτηριστικό μόνο των υπανάπτυκτων χωρών με καθεστώτα που εμφανίστηκαν μέσα απο μια επανάσταση ή πραξικόπημα. Είναι γενικό χαρακτηριστικό και των ανεπτυγμένων καπιταλιστικών χωρών αλλά και αρκετών τριτοκοσμικών που δεν πέρασαν απο βίαια ανατροπή του προηγούμενου καθεστώτος. Για να δούμε τις αιτίες που έσπρωξαν τις χώρες του Τρίτου Κόσμου σε μια τέτοια πορεία ανάπτυξης, πρέπει να εξετάσουμε (αρκετά συνοπτικά) την παγκόσμια συγκυρία του καπιταλισμού την αντίστοιχη εποχή.

Μετά τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο, το αμερικάνικο κεφάλειο εμφανίζεται κυρίαρχο ελέγχοντας το 50% της παγκόσμιας παραγωγής. Βασισμένο στην απέραντη κυριαρχία-του, δημιουργεί οργανισμούς όπως την Διεθνή Τράπεζα, τον Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και το Σχέδιο Μάρσαλ που του δίνουν την δυνατότητα να επιβάλει τους κανόνες-του στη ελεύθερη ροή κεφαλαίου και το εμπόριο.

Απο την άλλη μεριά οι ευρωπαϊκές άρχουσες τάξεις, κύριες αποικιοκρατικές δυνάμεις προπολεμικά, μόλις αρχίζουν να ανορθώνουν τις καταστραμένες απο τον πόλεμο οικονομίες-τους, με την βοήθεια πάντοτε του αμερικάνικου κεφάλαιου. Ομως, η κυριαρχία αυτού του τελευταίου, τους στερεί την δυνατότητα της αποκλειστικής εκμετάλλευσης των αποικιών-τους. Με λίγα λόγια, μη μπορώντας να χρησιμοποιήσουν τις αποικίες για την ανάπτυξη του δικού-τους και μόνο κεφαλαίου έπαψαν να τις θεωρούν και σαν απαραίτητο συμπλήρωμα της οικονομικής-τους επέκτασης. Κατα κάποιο τρόπο, η εγκατάλειψη των αποικιών ήταν το τίμημα της αναγέννησηςτων οικονομιών-τους με την βοήθεια του αμερικάνικου κεφάλαιου.

Αλλά αυτό ήταν μόνο ένα απο τα χαρακτηριστικά της σχέσης αναπτυγμένου καπιταλισμού και πρώην αποικιών.

Στις δεκαετίες '50 και '60 το μοντέλο των επενδύσεων σε παγκόσμιο επίπεδο άλλαξε σημαντικά. Το παγκόσμιο εμπόριο έπαψε να είναι κύρια μια ανταλλαγή πρωτογενών προϊόντων (αγροτικά, πρώτες ύλες) με κατασκευαστικά προϊόντα. Μετατράπηκε κύρια σε μια αμοιβαία ανταλλαγή ανάμεσα σε κατασκευαστές μέσων παραγωγής στην σχετικά βιομηχανοποιημένες χώρες του κόσμου.

Αυτό σήμαινε ότι στα τέλη της μεγάλης άνθισης το διεθνές κεφάλαιο έρρεε όλο και περισσότερο απο το ένα βιομηχανικό τμήμα της παγκόσμιας οικονομίας σε ένα άλλο αντίστοιχο. Η ψηλή τεχνολογία που απαιτούσαν οι νέες επενδύσεις καθώς και το αντίστοιχο ειδικευμένο εργατικό δυναμικό δεν ήταν δυνατόν να βρεθούν στις χώρες του Τρίτου Κόσμου. Ετσι, για παράδειγμα, το αμερικάνικο κεφάλαιο θεωρούσε ότι οι ευκαιρίες για επικερδής επενδύσεις ήταν πολύ μεγαλύτερες στην αναπτυγμένη Ευρώπη, παρά στην υπανάπτυκτη Αφρική. Το ίδιο συνέβαινε και με τις παλιές ευρωπαϊκές αποικιοκρατικές δυνάμεις, που άρχισαν να βλέπουν σαν περιτό βάρος τις αποικίες-τους.

Τέλος υπήρχε κι ο παράγοντας του δυναμισμού της ανάπτυξης όλης της παγκόσμιας οικονομίας. Στις δεκαετίας '50 και '60 κάθε εθνική οικονομία βρισκόταν σε επέκταση. Αν οι ρυθμοί ανάπτυξης στις ανεπτυγμένες χώρες κυμαίνονταν απο το φοβερό 10% (Γερμανία, Ιαπωνία, Ρωσσία) στο αρκετά ικανοποιητικό 2% (Βρεττανία, Τσεχοσλοβακία), το ερώτημα που έμπαινε ήταν γιατί να μην συνέβαινε κάτι αντίστοιχο και στις χώρες του Τρίτου Κόσμου, τώρα μάλιστα που οι αποικιοκρατικές πιέσεις βρίσκοταν σε ύφεση και οι ίδιες οι παραγωγικές δυνάμεις σ' αυτές τις χώρες διψούσαν γι' "αλλαγή".

Ο σημαντικός ρόλος που θα 'πρεπε να παίξει ένας κεντρικός σχεδιασμός σε μια τέτοια προσπάθεια οικονομικής ανάπτυξης και κατα συνέπεια η σημασία του κρατικού παρεμβατισμού, είναι προφανής και είχε αναφερθεί και σε προηγούμενα τεύχη του περιοδικού. Σε πολλές χώρες του Τρίτου Κόσμου αυτή η διαδικασία ανάπτυξης προωθήθηκε απο κλασικά δεξιές κυβερνήσεις χωρίς να πραγματοποιηθεί ριζική ανατροπή του προηγούμενου καθεστώτος. Για παράδειγμα, η Βραζιλία συνδύασε την μαζική επέκταση του κρατικοποιημένου τομέα της οικονομίας με το άνοιγμα σε πολυεθνικές εταιρείες, εκτοπίζοντας τις ντόπιες ιδιωτικές επιχειρήσεις στην αφάνεια.(21) Αντίθετα στην Ν.Κορέα το πολυεθνικό κεφάλαιο αποκλείστηκε και οι μεμονωμένες επιχειρήσεις αναγκάστηκαν να "συνεταιριστούν" κάτω απο αυστηρό κρατικό έλεγχο και κρατική επιχορήγηση.(22)

Μέσα στα πλαίσια της οικονομικής άνθησης το κρατικοκαπιταλιστικό μοντέλο ανάπτυξης φάνηκε πολύ ελκυστικό για τις τριτοκοσμικές οικονομίες. Η ειρηνική ή βίαια ρήξη με το αποικιοκρατικό σύστημα εξαρτήθηκε απο πολλούς παράγοντες. Ομως σίγουρα, η απουσία ένος επαναστατικού σοσιαλιστικού ρεύματος στην διεθνή σκηνή, η αδρανής στην πλειοψηφία-της εργατική τάξη των χωρών αυτών και η εμφάνιση ενός νέου στρώματος εθνικιστών διανοούμενων έπαιξαν σημα-

ντικό ρόλο. Ειδικότερα ο τελευταίος αυτός συντελεστής είναι ιδιαίτερα σημαντικός, όσον αφορά τον τρόπο επιβολής ενός κρατικοκαπιταλιστικού μοντέλου ανάπτυξης. Οι διανοούμενοι στις υπανάπτυκτες χώρες, μπροστά στην χρεωκοπία της παλιάς άρχουσας τάξης, την εξασθένιση της αποικιοκρατίας και το αυξανόμενο ειδικό βάρος του κρατικού σχεδιασμού (έχοντας και το παράδειγμα της Ρωσσίας) πολύ εύκολα στράφηκαν σε μια τέτοια πολιτική έτσι ώστε να αποτελέσουν την κύρια πηγή μιας "επαγγελματικής επαναστατικής ελίτ", που εμφανίστηκε σαν ν' αντιπροσωπεύει τα συμφέροντα του "έθνους" σαν σύνολο, απέναντι στα μερικά ή ταξικά συμφέροντα.

Σ' αυτό συνέβαλε και το γεγονός ότι αυτό το στρώμα είναι και το πλέον διαποτισμένο απο την εθνική πολιτιστική παράδοση σε συνδυασμό με την ανησυχίαγια την τεχνολογική ανάπτυξη των χωρών-του. Σύμφυτο με την υπανάπτυξη είναι και το φαινόμενο της "ανεργίας διανοούμενων" που ήταν ενδημικό σ' αυτές τις περιοχές του πλανήτη.

Είτε κάτω απο την σημαία των Κομμουνιστικών Κομμάτων, είτε με διάφορες ονομασίες, όπως Νασερισμός, Αφρικανικός Σοσιαλισμός κλπ. κλπ. τα στρώματα των διανοούμενων κινήθηκαν σαν ηγετική δύναμη του αντιαποικιοκρατικού αγώνα, στοχεύοντας στο να τραβήξουν το έθνος-τους απ' τη στασιμότητα, να καθοδηγήσουν την στροφή προς την εκβιομηχάνηση, την συσσώρευση κεφάλαιου και την "εθνική αναγέννηση".

Οι ίδιες οι συγκεκριμένες συνθήκες που υπήρχαν σε πολλές απ' αυτές τις χώρες τους έδιναν την δυνατότητα χτυπήματος του παλιού καθεστώτος "απο τα μέσα". Αυτό φάνηκε καθαρά στην Μ.Ανατολή, όπου απο την μια η ύπαρξη ήδη ενός ισχυρού κρατικού μηχανισμού, ο έντονος μιλιταρισμός και το αυξανόμενο ειδικό βάρος στην παγκόσμια οικονομία λόγω του πετρέλαιου, έδωσαν την δυνατότητα σε τ μ ή μ α τ α του στρατού και της προυπάρχουσας γραφειοκρατίαςνα προχωρήσουν σε πραξικοπήματα ενάντια στην χρεοκοπημένη παλιά άρχουσα τάξη, με την υποστήριξη, συχνά των αξαθλιωμένων απο την αποικιοκρατία λαϊκών μαζών. Σε άλλες χώρες όπου η προηγούμενη ανάπτυξη ήταν σχεδόν ανύπαρκτη και η μισο-αποικιοκρατική εξάρτηση πιο έντονη (Κούβα, Ανγκόλα, Μοζαμβίκη, Αλγερία κλπ), τα ανατρεπτικά κινήματα ήταν υποχρεωμένα να δράσουν έξω απο τα πλαίσια του κρατικού στρατιωτικού μηχανισμού μέσα απο τις διαδικασίες του αντάρτικου.

Συνολικά, όμως, αυτό που καθόρισε ιδεολογικά την πολιτική των νέων καθεστώτων ήταν το στρώμα των "προοδευτικών" διανοούμενων, στρατιωτικών ή μη, που θα έφερνε τον "σοσιαλισμό" επεκτείνοντας την εξουσία –κύρια την οικονομική εξουσία– του κράτους. Η προώθηση ενός τέτοιου στόχου δεν είχε να κάνει τίποτα με τον σοσιαλσιμό, αλλά αντίθετα ήταν η προσαρμογή της συνολικής ανάπτυξης του μεταπολεμικού καπιτασλιμού στην ιδεολογία των ηγετών των τριτοκοσμικών χωρών.

Το διεθνές κεφάλαιο είχε τόσες ευκαιρίες για επικερδείς επενδύσεις αλλού, ώστε δεν εύρισκε τα κίνητρα για να εκμοντερνίσει τις υπανάπτυκτες, κύρια αγροτικές, οικονομίες.

Ταυτόχρονα, όμως, αντιμετωπίζοντας το πρόβλημα των επενδύσεων και της επέκτασης, οι καινούργιες άρχουσες τάξεις του Τρίτου Κόσμου, αναγκάστηκαν να κινηθούν προς την κατεύθυνση των συγχωνεύσεων των επιχειρήσεων και της "αυτοχρηματοδότησης", πολύ περισσότερο απ' ότι η Αμερική και η Ευρώπη. Οσο πιο ασθενική ήταν η ντόπια αστική τάξη, τόσο μεγαλύτερη ήταν η πίεση για συγκεντροποίηση των οικονομικών δραστηριοτήτων κάτω απο την αιγίδα του κράτους.

Η κατάρρευση του παλιού αποικιοκρατικού συστήματος –με την βία ή αλλιώς– επέτρεψε και απαίτησε απο τις νέες άρχουσες τάξεις του Τρίτου Κόσμου να προωθήσουν το καθήκον της καπιταλιστικής συσσώρευσης μέσω του κράτους. Αυτή η αισιοδοξία ίσως σήμερα να φαίνεται αφελής, όμως σε καιρούς ο ι κ ο ν ο μ ι κ ή ς ά ν θ η σ η ς φάνηκε σαν μια βιώσιμη προοπτική.

Είτε οι οικονομίες κατευθύνονταν στην "αυτάρκεια" και στην όσο το δυνατόν μεγαλύτερη μείωση των εισαγωγών (στο κλείσιμο στον εαυτό-τους, Κίνα, Κούβα κλπ), είτε στην εξαγωγική κατεύθυνση (άνοιγμα στην παγκόσμια αγορά, Βραζιλία, Κορέα κλπ), ο βασικός παράγοντας που τις συνέδεσε ήταν η έντονη κρατική παρέμβαση. Οι διαφορές ανάμεσα στην κλειστή και την ανοιχτή οικονομία θα φαινόντουσαν πολύ αργότερα όταν θ' άρχιζε η παγκόσμια καπιταλιστική κρίση.

Ομως, σε συνθήκες οικονομικής άνθησης, απο την στιγμή που θα υπήρχε ένας μηχανισμός που θα διασφάλιζε ότι τα κέρδη ρίχνονται ξανά στις επενδύσεις που επεκτείνουν την οικονομία, η ανάπτυξη ήταν εγγυημένη. Στην διάρκεια της άνθησηςκάθε μονάδα κεφάλαιου είναι επικερδής. Επι πλέον τα κρατικοκαπιταλιστικά καθεστώτα είχαν δυό πλεονεκτήματα. Η κρατική παρέμβαση και επιβολή ήταν εγγύηση ότι τα κέρδη θα πήγαιναν στις επενδύσεις της βιομηχανίας μέσων παραγωγής και όχι στις καταναλωτικές ανάγκες των εργαζόμενων μαζών και απο την άλλη ότι θα αποφεύγονταν αντιαναπτυξιακές κερδοσκοπικού τύπου οικονομικές δραστηριότητες. Ομως, η οικονομική κρίση μετα το 1970, ήρθε ν' αλλάξει όλη αυτή την εικόνα.

Ποιό το μέλλον της τριτοκοσμικής «αυτάρκειας»;

Ηδη απο την δεκαετία του '60 η Ευρώπη δεν είναι πια λύση για το αμερικάνικο κεφάλαιο. Ολοι ψάχνουν να φύγουν απο τα όρια που μέχρι την κρίση αναπτύχθηκαν, πηγαίνοντας σ' άλλες χώρες που θα τους εξασφάλιζαν χαμηλότερο κόστος παραγωγής, μεγαλύτερες αγορές και καινούργιους κερδοσκοπικούς ορίζοντες. Την Αμερική ακολουθούν η Ευρώπη κι η Ιαπωνία προς τις χώρες του Τρίτου Κόσμου.

Στις χώρες αυτές δεν είναι πια δυνατό να επιβιώσει ένα καθεστώς στηριγμένο στην αποκλειστική δική-του εσωτερική συσσώρευση, όταν τριγύρω-του αναπτύσσονται βιομηχανικά

οι χώρες που δέχονται δάνεια και άμεσες εξωτερικές επενδύσεις.

Το γεγονός είναι ότι όση "αυτάρκεια" και να υπήρχε η κρατικά διευθυνόμενη εκβιομηχάνηση των τριτοκοσμικών χωρών καθορίστηκε απο τις ανάγκες και τις εξελίξεις της παγκόσμιας αγοράς και όχι απο τις ανάγκες τις εσωτερικής οικονομίας. Οσο διαρκούσε η άνθηση, μπορούσαν έστω και στοιχειωδώς να κλείνουν τα "σύνορά"-τους. Ομως, η κρίση τις έσπρωξε σχεδόν αυτόματα στην ενσωμάτωση στην παγκόσμια οικονομία.

Τα παραδείγματα της Πολωνίας, της Ουγγαρίας κλπ. είναι χαρακτηριστικά αυτής της ένταξης στην παγκόσμια αγορά. Αλλά και οι κατ' εξοχήν ιδεολογικοί "στυλοβάτες" της "κλειστής" οικονομίας, οι Κινέζοι, άρχισαν τ' ανοίγματα στον δυτικό καπιταλισμό, που είχαν σαν αποτέλεσμα και την αλληλοεξόντωση των διαφόρων φραξιών μέσα στο Κόμμα. Η Κούβα αναγκάστηκε να προσαρμόσει όλη-της την οικονομία στις εξαγωγικές ανάγκες ενός μόνο προϊόντος: της ζάχαρης, ακριβώς γιατί αυτό απαιτούσε η παγκόσμια αγορά.

Το μόνο ουσιαστικό αντίθετο παράδειγμα, επιμονής στην "αυτάρκεια" ήταν το "κομμουνιστικό" καθεστώς Πολ-Πότ στην Καμπότζη. Τα αποτελέσματα έχουν ήδη αναφερθεί και είναι γνωστά. Δυό εκατομύρια κάτοικοι της πρωτεύουσας στάλθηκαν στην επαρχία σε ουσιαστικά καταναγκαστική εργασία. 42% των θανάτων οφειλόταν στην πείνα και στα πογκρόμ του κράτους. Ο χρόνος εργασίας αυξήθηκε στις 12-16 ώρες καθημερινά. Οι Ταυλανδικές και Βιετναμέζικες κοινότητες σφάχτηκαν μαζί με το 90% των μουσουλμάνων της χώρας. Μέσα σε 4 χρόνια ο πληθυσμός μειώθηκε 2 εκατομύρια. Ολα αυτά δεν οφείλονταν στο ότι ο Πολ-Πότ ήταν μανιακός δολοφόνος. Ηταν συνέπεια αυτού που λογικά(;) χρειαζόταν να γίνει για να χτιστεί ένας "αυτάρκης" κρατικός καπιταλισμός στην Καμπότζη.

Ετσι σήμερα φτάνουμε σε μια κατάσταση, όπου τα τριτοκοσμικά καθεστώτα αρχίζουν να εξαλείφουν ακόμα και την "σοσιαλιστική" σάλτσα απ' την ορολογία-τους. Το κράτος που χτίστηκε βασμένο στην υπόθεση ότι θα φέρει τον "σοσιαλισμό" απ' τα πάνω έχει γίνει το όχημα που σέρνει την οικονομία-τους ακόμα βαθύτερα μέσα στην παγκόσμια αγορά.

Εκτός, απο το άνοιγμα της Κίνας, υπάρχουν αρκετά παραδείγματα για αυτή την αναγκαστική στροφή. Η Μοζαμβίκη καλεί τις επιχειρήσεις της ρατσιστικής Ν.Αφρικής να επενδύσουν στο έδαφός-της, ενώ προσκλήθηκαν ακόμα και λευκοί

Οι Κόκκινοι Χμέρ παρελαύνουν

γεωκτήμονες απο το Τρανσβαάλ (Ν.Αφρική) να νοικιάσουν γή(24). Η ίδια χώρα καθώς και η Ανγκόλα υπογράφουν συμφωνίες με την Ν.Αφρική και διώχνουν απο το έδαφόςτους τις βάσεις του ANC (Αντάρτικου της Ν.Αφρικής). Στοιχεία μιας τέτοιας πολιτικής μπορούμε να δούμε και στην Νικαράγουα, όπου αντί για κρατικοποιήσεις έχουμε ενθάρρυνση του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας να επενδύσει. (Η περίπτωση της Νικαράγουα, που είναι και η πλέον πρόσφατη, είναι φυσικά θέμα ξεχωριστού ενδιαφέροντος και απαιτεί ολόκληρο άρθρο απο μόνη-της. Ομως, πέρα απο την συμπαράσταση στους Σαντινίστας ενάντια στον Ρήγκαν, θα 'πρεπε κάποτε να δούμε και την εσωτερική απαγόρευση των απεργιών, την φυλάκιση συνδικαλιστών ηγετών, τις παραχωρήσεις στην ντόπια αστική τάξη και τόσα άλλα που αποτελούν την άλλη πλευρά του καθεστώτος της Μανάγκουα).

Συνηθίζουμε, να εξηγούμε διάφορα γεγονότα σαν εξαιρέσεις, που οφείλονται κύρια σε στρατιωτικές εξωτερικές πιέσεις. Αυτό σίγουρα, έχει μια βάση, όμως, ο "συμβιβασμός" της Κίνας, της Κούβας, της Μοζαμβίκης, της Αγκόλας, της Νικαράγουα, δεν μπορεί να εξηγηθεί μόνο έτσι. Κι όσοι αρνούνται να δούν τον παράγοντα που είναι σύμφυτος μ' αυτά τα καθεστώτα, εθελοτυφλούν μπροστά στην πραγματικότητα.

Εθνικοαπελευθερωτικά κινήματα και συμπαράσταση

Ομως, θα ήταν λάθος μια ανάλυση για την πορεία των τριτοκοσμικών καθεστώτων να έχει ένα συμπέρασμα του τύπου: Αφού το μέλλον των αντιιμπεριαλιστικών κινημάτων είναι ο κρατικός καπιταλισμός ή η ενσωμάτωση (σήμερα) στην καπιταλιστική αγορά, τότε δεν πρέπει να τα υποστηρίζουμε. Μια τέτοια αντίληψη είναι πέρα για πέρα μηχανιστική και αντιμετωπίζει την ιστορία σαν άθροισμα γεγονότων.

Αρχικά, τα κινήματα αυτά στις δεκαετίες '50 και '60, οξύνοντας και επιταχύνοντας της διάλυση της αποικιοκρατίας, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι δημιουργούσαν αντιθέσεις μέσα στις ίδιες τις ανεπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες, είχαν ένα έμμεσο αντικαπιταλιστικό χαρακτήρα.

Δεν είναι τυχαίο ότι το κίνημα ενάντια στην αμερικάνικη επέμβαση στο Βιετνάμ, πήρε φοβερες διαστάσεις στις ΗΠΑ, την Βρεττανία και την Δ.Γερμανία. Το ίδιο έγινε και με το κίνημα στην Γαλλία ενάντια στην καταστολή του FLN στην Αλγερία. Σ' ένα μεγάλο βαθμό η ριζοσπαστικοποίηση του φοιτητικού κινήματος —και όχι μόνο— στον αναπτυγμένο καπιταλισμό, ήταν δεμένη μ' αυτά τα κινήματα.

Το πλέον σημαντικό παράδειγμα είναι η Πορτογαλική Επανάσταση το 1974-75. Οι αντιθέσεις που δημιουργήθηκαν στους κόλπους του στρατού —κύρια στην βάση-του— και έδωσαν την ώθηση για την εξέγερση ενάντια στην δικτατορία, είχαν σαν μια αιτία-τους την συνεχή πορτογαλική καταστολή στην Αγκόλα, την Μοζαμβίκη και την Γουϊνέα-Μπισάου. Ο αγώνας του MPLA, του FRELIMO και του PAIG, όξυναν τις αντιθέσεις μέσα στην ίδια την καπιταλιστική "μητρόπολη".

Το δεύτερο σημαντικό στοιχείο είναι ότι πολλά απ' αυτά τα κινήματα, πλαισιώθηκαν απο χιλιάδες λαϊκών μαζών που έκαναν μια επανάσταση ενάντια στην φτώχεια, την μιζέρια, την καταπίεση και την εκμετάλλευση. Ασχετα απο τους υποκειμενικούς και αντικειμενικούς παράγοντες που οδήγησαν στον κρατικό καπιταλισμό σε πολλές απ' αυτές τις χώρες, συνέβη μια διαδικασία εξέγερσης —έστω και σύντομη— που μέσα σ' αυτήν Υπήρξε για πρώτη φορά η δυνατότητα για να ακουστούν κάποιες —περιορισμένες βέβαια— επαναστατικές αντικαπιταλιστικές προτάσεις.

Αρα διαφορετικά αντιμετωπίζεται ένα κρατικοκαπιταλιστικό καθεστώς και διαφορετικά ένα γ ν ή σ ι ο εθνικοαπελευθερωτικό κίνημα σαν τους Σαντινίστας, το MPLA, το FRELIMO κλπ. Το γεγονός ότι οι επαναστάτες σ' αυτές τις χώρες πρέπει να έρθουν σε σύγκρουση με το ολοκληρωτικό καθεστώς που κτίζεται μετά την επανάσταση, δεν αναιρεί το ότι πρέπει να παλέψουν μέσα απο τις γραμμές αυτών των κινημάτων πριν απ' αυτήν.

Για τα αντικαπιταλιστικά κινήματα στον αναπτυγμένο καπιταλισμό οι συνέπειες είναι εξ ίσου καθαρές. Παρά την υποστήριξη των γνήσιων εθνικοαπελευθερωτικών κινημάτων, θα γίνεται όλο και πιο δύσκολο να ντύνουν με την τριτοκοσμική πολιτική —ακόμα και την επαναστατική τέτοια— το όραμα του

σοσιαλισμού. Ποτέ ο καιρός δεν ήταν πιο κατάλληλος για να τονίσουν ότι ο σοσιαλισμός είναι η αυτοχειραφέτηση των ίδιων των εργατών απ' τις αλυσίδες του κεφάλαιου —στον Βορρά και στον Νότο— και όχι να δρούν σαν μαζορέτες διαφορετικών άρχουσων τάξεων του Τρίτου Κόσμου —όσο "προοδευτική" και να ήταν η ορολογία-τους ως τώρα.

Κώστας Πίττας

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ο Πινοσέτ ευχαριστεί την κυβέρνηση της Κίνας σε ανακοίνωση τύπου του Σαντιάγο 26/1/1975
2. Πρακτορείο Νέα Κίνα, 21,22,23,/11/1975
3. Πρακτορείο Νέα Κίνα, 9-13/6/1975, Le Monde 6/6/1975
4. Ο Τσου-νε-λάϊ τον Οκτώμβρη του 1973: "Θαυμάζουμε τον αυτοκράτορα της Αιθιοπίας Χαϊλέ Σελασιέ... Υψώνω το ποτήρι-μου για να πιώ στην πάλη-του ενάντια στην αποικιοκρατία, τον ρατσισμό και την δουλεία".
5. Οσο η Αιθιοπία του Μεγκίστου ήταν στραμένη στην Δύση, οι Κουβανοί βοηθούσαν την Ερυθραία. Ηταν αρκετή η στροφή του Μεγκίστου προς την Μόσχα, για να εξελιχθούν τα κουβανικά στρατεύματα σε χασάπηδες του λαού της Ερυθραίας. Στην εφημερίδα του Κουβανικού ΚΚ Granma υπάρχει μια φρικιαστική φωτογραφία, όπου ο Κάστρο κι ο Μεγκίστου παρακολουθούν μαζί απο ένα λόφο "στρατιωτικές ασκήσεις" —δηλαδή την καταστροφή ενός χωριού της Ερυθραίας. Granma 1/10/78
6. Κ.Μάρξ, Εισήγηση στο ΚΣ της Κομμουνιστικής Ενωσης για την ήττα της επανάστασης του 1848, Μάρτιος 1850.
7. Το 1925-27 στις βιομηχανικές πόλεις της Κίνας ξέσπασε μια εργατική εξέγερση που σύντομα εξελίχτηκε σε μια κατάσταση δυαδικής εξουσίας. Π.χ. στην Καντώνα όλη η πόλη βρισκόταν κάτω απο τον έλεγχο μιάς απεργιακής επιτροπής εκλεγμένης απο μια συγκέντρωση αντιπροσώπων που αντιστοιχούσαν ένας ανά πενήντα εργάτες. Το ΚΚΣΕ πίεσε το ΚΚ Κίνας να υποταχτεί στις δυνάμεις της Κουομιτάνγκ —Επίσημης Κυβέρνησης.. ("Στο Κόμμα-μας —το ΚΚΣΕ— έπεσε ο ιστορικός ρόλος να καθοδηγήσει την πρώτη νικηφόρα προλεταριακή επανάσταση. ... Είμαστε πεπεισμένοι ότι η Κουμιτάνγκ θα παίξει με επιτυχία τον ίδιο ρόλο στην Ανατολή.",Inprecor, 7/1/1926). Τελικό αποτέλεσμα ήταν η σταθεροποίηση της Επίσημης Κυβέρνησης, η σφαγή των εξεγερμένων εργατών και η εγκαθίδρυση όχι της "αστικής δημοκρατίας" που περίμεναν οι σταλινικοί, αλλά ενός τυρρανικού καθεστώτος.
8. H.R. Isaacs. The tragendy of the Chinese Revolution.
9. Στο ίδιο.
10. Πρακτορείο Νέα Κίνα 11/1/1949
11. Πρακτορείο Νέα Κίνα 3/5/1949.
12. Η χρησιμοποίηση "ποιητικών" εκφράσεων ήταν το αγαπημένο χόμπυ της κινέζικης γραφειοκρατίας. Π.χ. Μεγάλο άλμα προς τα μπρος= αύξηση της παραγωγικότητας, εντατικοποίησης στα εργοστάσια για να φτάσουμε την καπιταλιστική Δύση. Πολλές φορές βέβαια η πραγματικότητα τους ανάγκαζε να μιλούν πιο πεζά. Το 1963 ο Μάο Δήλωνε: "Μπορεί όλοι οι κινέζοι να μην έχουν να φορέσουν δεύτερο παντελόνι, όμως το έθνος απαιτεί να αποκτήσουμε ατομική βόμβα!"
13. C.Wright Mills. Listen Yankee. Συζητήσεις με τους ηγέτες της επανάστασεις στην Κούβα.
14. Το ΚΚ Κούβας υποστήριξε τον δικτάτορα Μπατίστα απο το 1933 ως το 1946. Συμμετείχε στην πρώτη κυβέρνηση Μπατίστα με δυό υπουργούς. Το 1944 η εφημερίδα HOY του ΚΚ αποκαλούσε τον Μπατίστα "είδωλο του λαού". Μόνο μετά τις 28/6/1958 το ΚΚ τόλμησε να βάλει το αίτημα των "ανόθευτων δημοκρατικών εκλογών".
15. P.Baran. Reflections on the Cuban Revolution.
16. Che Guevara. Cuba: Exceptional Case?
17. Στο ίδιο
18. Osvaldo Dorticos Torrado. The Intitutional and Political Changes make by the Cuban Revolution.
19. Ενας απο τους ιδρυτές του Μπάαθ, ο Αφλάκ, περέγραψε τον Μαρξισμό σαν "μια Δυτική ιδεολογία, διαποτισμένη απο το εβραϊκό πνεύμα του Μάρξ, που είναι ξένη προς κάθε τι αραβικό".New Left Review 45
20. Βλέπε και Μαμή Νο 2. Ο ιμπεριαλισμός σήμερα... σελ. 15
21. R.Munk. "State and Capital in Dependent Social Formations: The Brazilian case" Capital and Class 8.
22. N.Harris. "The Asian boom economies..." International Sosialism
23. Μαμή Νο 2. Ο ιμπεριαλισμός σήμερα... σελ. 15-17;
24. Economist 2/6/1984,

ΕΥΡΩΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟΣ Η "ανανέωση" που μαράθηκε πριν ανθίσει...

Τα χρόνια που ακολούθησαν τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, ήταν για τα ΚΚ της Δ.Ευρώπης μια περίοδος ουσιαστικά κρίσης. Στασιμότητα ή και πτώση του αριθμού των μελών, των ψήφων, και αδυναμία επεξεργασίας, της όποιας, πειστικής στρατηγικής εξουσίας. Η διάλυση των "επαναστατικών" –βλέπε σταλινικών– οραμάτων-τους τα βρήκε ουσιαστικά ανύμπορα α προσαρμοστούν στις νέες, τότε, συνθήκες.

Στην διάρκεια της δεκαετίας του '70 ο Ευρωκομμουνισμός έδωσε μια νέα πνοή στα ΚΚ. Για πρώτη φορά απο την κρίση του σταλινισμού, τα ευρωπαϊκά ΚΚ "έβλεπαν" εξουσία. Η στρατηγική-τους απέβλεπε είτε σε συμμετοχή στην κυβέρνηση είτε στο να είναι ρυθμιστικοί παράγοντες. Μ' αυτό τον τρόπο πρόβαλαν την μεγάλη κοινωνική αλλαγή. Η νέα-τους στρατηγική, ο δημοκρατικός δρόμος προς τον σοσιαλισμό, η "στρατηγική που λαμβάνει υπ' όψη-της τις εθνικές ιδιομορφίες" κλπ οδήγησε βοηθούντων και των όπως θα δούμε συνθηκών του κινήματος, σε αύξηση των μελών, των ψήφων και γενικότερα της επιρροής-τους. Και δεν είναι μόνο οι φιλελεύθεροι αστοί που έδωσαν τα εύσημά-τους στον Ευρωκομμουνισμό αλλά και ολόκληρα τμήματα των "αριστερών" σοσιαλιστών ή ακόμα και της επαναστατικής αριστεράς ζήτησαν συνεργασία ή και στέγη σ' αυτά τα ΚΚ.

Χρειάστηκαν μόνο μερικά χρόνια για να κείτονται όλα αυτά σε ερείπια. Ο Ευρωκομμουνισμός χρεωκόπησε πριν καν ενηλικιωθεί. Τα σημάδια αυτής της χρεοκοπίας περισσότερο απο εμφανή. Η παράλυση αν μη τι άλλο του ΚΚ Ισπανίας, η εκλογική συντριβή του ΚΚ Γαλλίας, η αδυναμία του "πρωτοπόρου" ΚΚ Ιταλίας επι σειρά ετών να επεξεργαστεί μια νέα στρατηγική μετά την εγκατάλειψη του "ιστορικού συμβιβασμού", είναι νομίζουμε αρκετά.

Η κριτική εξέταση και ανάλυση της πορείας των ΚΚ στην τελευταία δεκαετία δεν έχει βέβαια ...ιστορικό χαρακτήρα. Εχει την σημασία-της τόσο στην ανάπτυξη μιας εναλλακτικής θεωρίας και πρακτικής απο τους ρεφορμιστές, όσο και στην επισήμανση μιας πραγματικής αποψης: Η κρίση και η πτώση της επιρροής των ΚΚ, σε όποιο βαθμό συνοδεύεται απο την απουσία πειστικής εναλλακτικής πρότασης, κινδυνεύει να παρασύρει στην απογοήτευση και την εργατική τάξη (το πιο μαχητικό τμήμα-της τουλάχιστον).

Τα ΚΚ της Δ.Ευρώπης στην διάρκεια της δεκαετίας του '70 αστόχησαν να βρεθούν σε ένα συνδυασμό ευνοϊκών παραγόντων. Η ανάπτυξη των αγώνων της εργατικής τάξης απο τα τέλη της δεκαετίας του '60 που συνεχίστηκε στα χρόνια της νέας δεκαετίας, δημιουργούσε ένα κλίμα γενικότερης στροφής, ολόκληρων κομματιών της κοινωνίας προς τα αριστερά. Ηταν άλλωστε αυτή η ανάπτυξη των εργατικών αγώνων που δημιούργησε, και ανάπτυξε, τις οργανώσεις της επαναστατικής αριστεράς. Η αδυναμία αυτών των οργανώσεων, παρά την μεγάλη-τους ανάπτυξη, να δημιουργήσουν οποιαδήποτε στερεά όργανα που να μπορούν να συντονίσουν την δυναμική της εργατικής τάξης, να αποκόψουν τους ριζοσπαστικοποιημένους εργάτες απο την συνδικαλιστική γραφειοκρατία των ΚΚ, λειτούργησε στην συνέχεια στην αύξηση της δύναμης των τελευταίων. Κομμάτια της επαναστατικής αριστεράς απογοητευμένα απ' αυτή την αποτυχία, κινήθηκαν προς τα ΚΚ για να "δουλέψουν απο μέσα". Στην Ισπανία, η πλειοψηφία της Παντιέρα Ρόσα, στην Ιταλία το Μανιφέστο και μέρος της Λόττα Κοντίνουα, ενώ στην Γαλλία αγωνιστές του Μάη του '68. Η εργατική τάξη στράφηκε στα ΚΚ για να εκφράσει και πολιτικά τις κατακτήσεις-της στο επίπεδο των εργοστασίων, τη στιγμή που κάτι τέτοιο φαινότανε αδύνατο με τις οργανώσεις της Ε.Α.. Σ' αυτο λοιπόν, τον συνδυασμό –ανάπτυξη των εργατικών αγώνων, αποτυχία της Ε.Α. να δώσει πειστική εναλλακτική λύση– μπορεί να αναζητηθεί η αιτία της ανάπτυξης της επιρροής των ΚΚ.

Τρία ήταν κύρια σημεία στα οποία ο Ευρωκομμουνισμός έρριξε το ...βάρος-του.

1. Ανεξαρτησία απο την Ρωσία, ο "εθνικός δρόμος".
2. Σταδιακός δρόμος προς τον σοσιαλισμό μέσω της συνεχούς επέκτασης της αστικής δημοκρατίας.
3. Η φιλελευθεροποίηση της κομματικής ζωής.

Το πρώτο σημείο διατυμπανίστηκε με κάθε δυνατό τρόπο. Η εισβολή στην Τσεχοσλοβακία το '68 ήταν ίσως η –λεκτικά τουλάχιστον– "οριστική" ρήξη. Η διακήρυξη της ανεξαρτησίας αυτού του είδους, ήταν κάτι απο παραπάνω απο ουσιώδες για τα ευρωκομμουνιστικά κόμματα. Η εποχή που τα πάντα έπρεπε να θυσιαστούν στο βωμό της υπεράσπισης

της Ρωσίας —μια και ότι συνέφερε την Ρωσία, ήταν υπέρ της ...επανάστασης— είχε περάσει ανεπιστρεπτί. Σε όποιο βαθμό οι δεσμοί με την Ρωσία παρέμεναν άρρηκτοι, η πρόσβαση στο κυβερνητικό επίπεδο τους ήταν αποκομμένη. Τη στιγμή που επιζητούσαν την συμμετοχή στην κοινοβουλευτική εξουσία έπρεπε να διακηρύξουν τον "εθνικό"-τους χαρακτήρα.

Ταυτόχρονα, το ρώσικο μοντέλο είχε χάσει όλη-του την αίγλη που είχε κάποτε. Οι αποκαλύψεις της εποχής του σταλινισμού, η εξωτερική πολιτική-της, η έλλειψη κάθε δημοκρατικής διαδικασίας στο εσωτερικό-της, κάθε άλλο παρά πηγή έμπνευσης αποτελούσαν για την νέα πολιτικοποίηση.

Παρόλα αυτά, η κριτική στα ανατολικοευρωπαϊκά καθεστώτα παρέμεινε πάντοτε ρηχή και ανούσια. Σύμφωνα με την γραμμή, τα καθεστώτα αυτά ο "σοσιαλισμός υπέστη γραφειοκρατική παραμόρφωση" γινόντουσαν "παρεκλείσεις", "λάθη", "έλειπε η δημοκρατία" κλπ. Σύμφωνα με μια πειφανειακή εξήγηση του γεγονότος τα ΚΚ δεν ήθελαν να έρθουν σε οριστική ρήξη με τα ρωσόφιλα μέλη και στελέχη-τους που αποτελούσαν και —αποτελούν— σημαντικό τμήμα-τους.

Ομως η αδυναμία-τους αυτή, είναι χρήσιμη γιατι αποκαλύπτει την ουσία των ΚΚ. Η ουσιαστική κριτική των ανατολικοευρωπαϊκών καθεστώτων —κρατικοκαπιταλιστικών για εμάς— αποτελεί σήμερα ένα κύριο παράγοντα του τι είδους σοσιαλισμό εννοείς και διαχωρίζει κάθετα, την ρεφορμιστική απο την επαναστατική αντίληψη. Ο Ευρωκομμουνισμός δεν γεννήθηκε εν μία νυκτί. Αποτελεί συνέχεια της "σταλινικής περιόδου-τους", προσαρμοσμένης στις νέες συνθήκες.

Santiago Carrillo

Ο "εθνικός δρόμος", ο πρόστυχος σε τελευταία ανάλυση, εθνικισμός-τους, αποτελεί συνέχεια της σταλινικής θέσης "του σοσιαλισμού σε μια χώρα", και γενικά όλου του ποταμού τσωβινισμού που διέκρινε τα ΚΚ απο την εποχή της σταλινικοποιησής-τους, με αποκορύφωμα τον Β'Παγκόσμιο Πόλεμο. Ετσι και η ρηχότητα στην κριτική των κρατικοκαπιταλιστικών χωρών η προβολή της "έλλειψης δημοκρατίας" αποκαλύπτει του τί είδους σοσιαλισμό επαγγέλονται. Τόσο η "σταλινική" παραλλαγή όσο και η "δημοκρατική" αρνούνται την επαναστατική κοινωνία των εργατικών συμβουλίων...

Ο "σταδιακός δρόμος προς τον σοσιαλισμό" φωτίζει πολύ περισσότερο, βέβαια, το σημείο αυτό. Σύμφωνα με την "θεωρία" αυτής της στρατηγικής χοντρικά έχουμε τα εξής: Στο οικονομικό επίπεδο αυξάνεται συνεχώς η αντίθεση μεταξύ της μονοπωλιακής αστικής τάξης και του υπόλοιπου τμήματός-της. Η οικονομία συνεχώς συγκεντροποιείται και σε λιγότερα άτομα και οι μικρομεσαίοι αστοί που πιέζονται έρχονται σε όλο και μεγαλύτερη αντίθεση με αυτά. Στο ιδεολογικό επίπεδο η κρίση της "αστικής ηγεμονίας" είναι άλλος σημαντικός παράγοντας. Οπως μας πληροφορεί ο Σ.Καρίγιο στο βιβλίο-του "Ευρωκομμουνισμός και Κράτος": "Ο νόμος της ανθρώπινης προόδου σπάει, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο τους περιορισμούς του καπιταλιστικού συστήματος... Η ανάπτυξη της επιστήμης και της τεχνικής, και η επέκταση της κουλτούρας στις πλατιές μάζες, κατέστρεψε ένα αριθμό απο δόγματα".

Ετσι ολόκληρα κομμάτια που κάποτε αποτελούσαν στηρίγματα της αστικής τάξης τώρα έρχονται σε ρήξη μαζί-της. Παράδειγμα η εκκλησία, οι δικηγόροι και δικαστές που υπερασπίζονται την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης. Ακόμα και η στρατοκρατία μπορεί να ανακαλύψει το ...σοσιαλιστικό φώς. Πάλι ο Καρίγιο εξηγεί: "Οι σοσιαλιστικές και δημοκρατικές δυνάμεις πρέπει να εφαρμόσουν μια πολιτική για τον στρατό... περισσότερο λογική, περισσότερο εθνική, περισσότερο ελκυστική απ' αυτή του κράτους της μονοπωλιακής ολιγαρχίας... Να κερδίσουν με το μέρος-τους τους επαγγελματίες στρατιώτες και να εξασφαλίσουν ότι η πλειοψηφία-τους νομιμόφρονα υποστηρίζουν την νέα κρατική εξουσία". Το ΚΚ Γαλλίας υποστηρίζοντας την "ανάγκη" να έχει η Γαλλία ανεξάρτητη πυρηνική δύναμη έλεγε: "Μπροστά στις προσπάθειες της κυβέρνησης να κάνει τους νέους να αηδιάσουν την στρατιωτική υπηρεσία, είμαστε εμείς που υπερασπιζόμαστε τον στρατό". (Ουμανιτέ 17/5/77).

Αν σ' όλα αυτά συμπληρώσουμε και την εικόνα της ολοένα και περισσότερο διεύρυνσης της αστικής δημοκρατίας χάρη στους "αγώνες της εργατικής τάξης" τότε η μεγάλη "κοινωνική αλλαγή" μπορεί να έρθει σε πέρας: Οχι με την βία, την επανάσταση, αλλά απο ένα μπλόκ κοινωνικών δυνάμεων, που θα έρθει σε αντίθεση με την μονοπωλιακή αστική τάξη, και τελικά θα πάρει με τις δημοκρατικές διαδικασίες την εξουσία. (Φυσικά οι δημοκρατικές διαδικασίες δεν μπορούν να παραβιαστούν απο την πλευρά της μονοπωλιακής αστικής τάξης, γιατι αυτό βρίσκει την αντίθεση όλης πλέον της κοινωνίας όπως βγαίνει και απο τα προηγούμενα).

Για όλους αυτούς τους λόγους λοιπόν το ΚΚ Γαλλίας απέρριψε την "παλιωμένη πλέον" αντίληψη της "δικτατορίας του προλεταριάτου", το ΚΚ Ισπανίας τον ορισμό σαν "λενινιστικό" κόμμα, και το Κόμμα του Μπερλίνγκουερ πήρε τον δρόμο του "ιστορικού συμβιβασμού". Διεύρυναν τα όριά-τους για να μπορέσουν στην Ιταλία να συνομιλούν και να κλείνουν συμφωνίες με την Χριστιανοδημοκρατία, στην Γαλλία το κοινό πρόγραμμα με τους σοσιαλιστές για τον προσεταιρισμό των φωτισμένων αστών και στην Ισπανία μέχρι τους "δημοκρατικούς" οπαδούς της μοναρχίας.

Παντού για να μην τρομάξουν οι "προοδευτικές δυνάμεις", η εργατική τάξη δεν έπρεπε να δείχνει "οικονομίστικο πνεύμα". Ετσι υποστήριζαν "μέτρα λιτότητας, λύσεις για την "εθνική οικονομία", φρενάριζαν απεργίες. Μια τέτοια πολιτική σύντομα οδήγησε σε καταστροφικά αποτελέσματα για το εργατικό κίνημα, για την επιρροή σ' αυτό των ΚΚ. Στην Ισπανία το ΚΚ έλεγχε μετά τον θάνατο του Φράνκο, το πιο δυναμικό —και με μεγαλύτερη επιρροή— τμήμα της εργατικής τάξης, τις εργοστασιακές επιτροπές. Αμέσως μετά την υπογραφή των μέτρων λιτότητας απο το ΚΚ Ισπανίας (συμφωνία Μονψλοα

των μέτρων λιτότητας απο το ΚΚ Ισπανίας (συμφωνία Moncloa) άρχισε η αποδυνάμωσή-τους. Στις επόμενες εκλογές για τα συνδικάτα οι εργοστασιακές επιτροπές χάσανε τις μισές-τους ψήφους. Παντού οι εκκλήσεις των ΚΚ για αυτοθυσία για το "εθνικό συμφέρον" οδήγησαν στην απογοήτευση και την πτώση του εργατικού κινήματος.

Ετσι, λοιπόν, η διεύρυνση της "αστικής δημοκρατίας" για την εργατική τάξη σήμανε τον περιορισμό της δράσης-της! αλλά και σε όλα τα πεδία της κοινωνικής δραστηριότητας, η διεύρυνση αυτή αποδείχτηκε ουτοπική. Στην Ιταλία, για παράδειγμα, στην αστυνομία δημιουργήθηκε θέμα ίδρυσης συνδικάτου. Καταλαβαίνουμε τί σήμανε αυτό μέσα σε συνθήκες ανεβασμένου εργατικού κινήματος. Το ΚΚ όμως για να μην τα "σπάσει" με την Χριστιανοδημοκρατία, τελικά συμφώνησε για την δημιουργία ενός "ανεξάρτητου" (ακομμάτιστου) συνδικάτου. Το οποίο φυσικά, απομονωμένο απο το κίνημα σύντομα αποδυναμώθηκε έχασε κάθε δυναμική που θα μπορούσε να έχει.

Πάλι βρισκόμαστε μπροστά στην ιστορική συνέχεια των ΚΚ "σταλινικά" ή "δημοκρατικά" η εργατική τάξη π ρ έ π ε ι να ακολουθήσει πιστά, "επεξεργασμένα προγράμματα" της "ιστορικής ηγεσίας-της. Αυτή κατέχει τα "επιστημονικά εμπόδια τις αναλύσεις καθορίζει τις "συμμαχίες"-της και η εργατική τάξη ακολουθεί συγκρατώντας τον όποιο παρορμητισμό-της!

Οσο για τις διακηρύξεις περί "εσωκομματικής δημοκρατίας", διαλόγου με τους "διαφωνούντες σύντροφους", μπορεί κανείς να δεί τί σημαίνουν πρακτικά, στην αντιμετώπιση απο το ΚΚ Ιταλίας του κινήματος του '77. Τότε χιλιάδες φοιτητές, άνεργοι, και εργαζόμενοι κύρια στις υπηρεσίες, δημιούργησαν ένα κίνημα ενάντια στα μέτρα λιτότητας που έπερνε η κυβέρνηση με την δικαιολογία της αντιμετώπισης της οικονομικής κρίσης. Στην αρχή το ΚΚ προσπάθησε να το ενσωματώσει, κατόπι να το απομονώσει, και τελικά κατέληξε να καλέσει την αστυνομία να επιβάλει τον νόμο και την τάξη...

Απο τις αντιφάσεις, και στο διαφαινόμενο αδιέξοδο της ευρωκομμουνιστικής στρατηγικής, άρχισαν όπως ήταν φυσικό, να αναπτύσσονται διαφωνίες στην "κεντρική γραμμή", μέσα στο ίδια τα ΚΚ. Μέσα σε συνθήκες όπου η εφαρμογή της "γραμμής" συσσώρευε ολοένα και αυξανόμενα προβλήματα, οποιαδήποτε εναλλακτική πρόταση, στο βαθμό που θα παρουσιαζόταν ολοκληρωμένα, είναι σίγουρο ότι θα εύρισκε ένα πλατύ ακροατήριο μέσα στις γραμμές αυτών των κομμάτων. Ετσι γεννήθηκε η τάση που ονομάστηκε "αριστερός Ευρωκομμουνισμός". Στην Γαλλία, όπου ήταν και πιο ισχυρή, με ...πανευρωπαϊκή ακτινοβολία, κεντρική φιγούρα ήταν ο Αλτουσέρ, στην Ιταλία η ομάδα Μανιφέστο με ηγέτες δυό πρώην μέλη του κόμματος, την Ροσσάνα Ροσάντα και τον Λούτζι Μάγκρι, στην Ισπανία ο Φερνάντο Κλαουντίν.

Βέβαια σ' ένα γενικότερο άρθρο και σαν επι μέρους αναφορά, κάθε άλλο παρά ολοκληρωμένα μπορεί να "πιαστεί" ένα τέτοιο θέμα. Θα μπορούσε να ανοιχτεί μια ολόκληρη συζήτηση για το πόσο θετική, αντιφατική ή ελλειπής, και τελικά ουσιαστικά ρεφορμιστική ή επαναστατική ήταν οι θέσεις του αριστερού Ευρωκομμουνισμού σε μια σειρά απο θέματα όπως η ιδεολογία, η (σχετική) αυτονομία του κράτους κλπ. Ομως εδώ θ' ασχοληθούμε μόνο με την εναλλακτική πρόταση-του απέναντι στην "ορθόδοξη ευρωκομμουνιστική" στρατηγική εξουσίας.

Ο "αριστερός ευρωκομμουνισμός" απορρίπτει την θεωρία, που χονδρικά αναφέρθηκε παραπάνω, του κρατικομονοπωλιακού καπιταλισμού, και την δυνατότητα ύπαρξης μιας "διευρυμένης αστικής δημοκρατίας". Ο Ετιέν Μπαλιβάρ απορρίπτοντας αυτή την θεωρία λέει, ότι δεν μπορεί να ταυτιστεί η μονοπωλιακή αστική τάξη μόνο με το υπάρχον καταπιεστικό κράτος αλλά ολόκληρη η μπουρζουαζία. Πραγματικά "ο κατασταλτικός μηχανισμός είναι η καρδιά του αστικού κρατικού μηχανισμού... το τελευταίο καταφύγιο... όταν το κράτος της μπουρζουαζίας βρίσκεται αντιμέτωπο μ' ένα θανάσιμο επαναστατικό κίνδυνο". Η διευρυμένη δημοκρατία είναι ουτοπιστική κατά τον Κλαουντίν γιατί "Η ήττα του μονοπωλιακού κεφάλαιου είναι η αρχή μιας περιόδου της πιο έντονης ταξικής πάλης και είναι η έναρξη μιας διαδικασίας όπου προωθείται η εξάλλειψη του καπιταλισμού σαν σύνολο, και η αρχή για την μετάβαση στον σοσιαλισμό. Επομένως δεν μπορεί να υπάρξει μια "διευρυμένη δημοκρατία" που θα δώσει μια περίοδο "δημοκρατικής σταθερότητας"".

Απορρίπτοντας όμως το "ορθόδοξο" μοντέλο εξουσίας ο αριστερός ευρωκομμουνισμός δεν καταλήγει στην μόνη δυνατή επαναστατική θέση της δημοκρατίας των εργατικών συμβουλίων. Αντίθετα για τον αριστερό υερωκομμουνισμό, θα πρέπει να υπάρξει ένας συνδυασμός αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας και δημοκρατίας σε επίπεδο βάσης. Κι όχι μόνο αυτό, αλλά και αυτόν ο σταλινισμός επιβλήθηκε στην Ρωσία γιατί ακριβώς έλειπε η αντιπροσωπευτική δημοκρατία. Ετσι στην κριτική-του στην επίσημη γραμμή, την κατηγορεί ότι δίνει έμφαση στους κοινοβουλευτικούς αγώνες ενώ υποτιμάει την μαζική δράση. Κατά τον Κλαουντίν "...υπάρχει μια διαλλεκτική σύνδεση ανάμεσα στο Κόμμα και τις μάζες, ανάμεσα στην αντιπροσωπευτική και την άμεση δημοκρατία". Με τέτοιες θέσεις βέβαια κάθε άλλο παρά σε ολοκληρωτική ρήξη έρχονται με την επίσημη ηγεσία. Ξεκάθαρα άλλωστε και οι ίδιοι κεφράζουν τους φόβους-τους απέναντι στον "κίνδυνο" να ξεπεραστούν τα ΚΚ απο το κίνημα. "...Εάν η ένταση (ανάμεσα σε μια αριστερή κυβέρνηση και στο μαζικό κίνημα) εκφυλιζόταν σ' ένα καταστροφικό καυγά θα ανοιγόταν έτσι ο δρόμος για να περάσει η αντεπανάσταση"(Κλαουντίν, "Ευρωκομμουνισμός και Σοσιαλισμός"). Η δυνατότητα ύπαρξης εναλλακτικού επαναστατικού κόμματοςαπορρίπτεται εντελώς όχι μόνο σαν επικίνδυνης (ανοίγει ο δρόμος στην αντεπανάσταση) αλλά και σαν ουτοπιστικής.

Berlinguer

Τελικά ο αριστερός ευρωκομμουνισμός αποτέλεσε την "μεσαία λύση" ανάμεσα στην επίσημη ηγεσία και την επαναστατική αριστερά. Απ' αυτόν η επίσημη ηγεσία μπορούσε να παίρνει τα "ρριστερά" επιχειρήματα που "τεκμηρίωνα," την γραμμή-της (για την ανάγκη π.χ. της ύπαρξης κοινοβούλιου). Και όλα, βέβαια, τα επιχειρήματα, για να υπερασπίσει τον εαυτό-της απέναντι στις επιθέσεις της επαναστατικής αριστεράς μια και το ξεπέρασμά-της θα ήταν ...κατασστροδικό για το κίνημα!

Απ' την αρχή τονίσαμε ότι ο Ευρωκομμουνισμός ήταν η πρώτη ολοκληρωμένη "απάντηση" των ΚΚ στα αδιέξοδα που δημιουργήθηκαν με το τέλος του σταλινισμού. Η σταλινική επανάσταση και η εγκαθίδρυση κρατικοκαπιταλιστικών καθεστώτων αποδείχτηκε ουτοπιστική για την Δ.Ευρώπη. Οπου εγκαθιδρύθηκαν τέτοιου τύπου καθεστώτα κατά την διάρκεια του Β' Παγκόσμιου Πόλεμου –ή και αργότερα– υπήρξε ευτυχής σύμπτωση δύο παραγόντων:

1. Διάλυση της αστικής τάξης λόγω πολέμου —τουλάχιστον σαν ενιαίας (λίγο-πολύ) πολιτικής δύναμης.
2. Διάλυση της εργατικής τάξης και καταστροφή των αυτόνομων οργανώσεών-της. Στις ανατολικές χώρες αυτό έγινε χάρη στα ρώσικα τάνκς. Στην Κίνα—Γιουκοσλαβία την διαδικασία αυτή την εγγυήθηκε η μεγάλη στρατιωτική μηχανή των ίδιων των ΚΚ αυτών των χωρών.

Στην διάρκεια του πόλεμου τα ΚΚ της Δ.Ευρώπης απέτυχαν παταγωδώς να φέρουν σε πέρας μια διαδικασία που να τα φέρει στην εξουσία, αν και οι συνθήκες ήταν ευνοϊκές. (Και μόνο το παράδειγμα του ΚΚΕ με το ΕΑΜ—ΕΛΑΣ είναι ενδεικτικό της αποτυχίας αυτής).

Ο Ευρωκομμουνσιμός δεν εγκαταλείπει απλά και μόνο το σταλινικό μοντέλο της επανάστασης —σαν απαρχαιωμένο και αναποτελεσματικό. Στην ουσία-του απορρίπτει και το ίδιο το μοντέλο των κρατικοκαπιταλιστικών χωρών, και μπαίνει σε ξένο χωράφι: αυτό της σοσιαλδημοκρατίας.

Να θέσουμε το ζήτημα χοντρά:

Εάν ο ευρωκομμουνιστικός δρόμος προς τον σοσιαλισμό είναι σταδιακός, περνάει μέσα απο το κοινοβούλιο, με την συνεργασία όλων των τάξεων (η αστική τάξη συνεχίζει να υπάρχει και μετά την κυβέρνηση των "προοδευτικών" δυνάμεων, ναί στο ΝΑΤΟ κλπ.κλπ.) τότε σε τι διαφέρει απο τους σοσιαλιστές;
Μήπως στο ότι είναι πιο συνεπής (sic) ή στα πολύ απότερα οράματά-του; Οπως θα δούμε παρακάτω οι σοσιαλιστές αποδείχτηκαν πολύ πιο ευέλικτοι, αλλά στο τέλος-τέλος και πολύ πιο ..."προοδευτικοί".

Και πρώτα-πρώτα σε σχέση με τα νέα κινήματα —ειρηνιστικό, οικολογικό κλπ. Η ανάγκη των ΚΚ να διακηρύξουν τον εθνικό-τους χαρακτήρα τα υποχρεώνει σε κορώνες υπέρ της εθνικής άμυνας, ή και πίστης στο ΝΑΤΟ. Ετσι το ΚΚ Γαλλίας αποκήρυξε το αντιπυρηνικό κίνημα σαν "μικροαστικό και αναίσθητο για τις άθλιες συνθήκες που ζούν οι εργαζόμενοι"!! Για την ανάπτυξη δε της πυρηνικής δύναμης της Γαλλίας δηλώνει ότι είναι : "ένα ατού για την Γαλλία, την δημοκρατία και τον σοσιαλισμό"! Μπορεί τα υπόλοιπα ευρωκομμουνιστικά κόμματα να μην πήραν τόσο χοντρές θέσεις βέβαια. Ομως οι δηλώσεις του Μπερλίγκουερ ότι "αισθάνεται ασφαλής πίσω απο τις ασπίδες του ΝΑΤΟ", και ότι εάν το ΚΚ ερχόταν στην εξουσία "δεν θα έκανε τίποτα που να υποσκάπτει την σταθερότητα της συμμαχίας" ή αντίστοιχες δηλώσεις του Καρίγι κάθε άλλο παρά έκαναν φερέγγυα τα ΚΚ στα μάτια των φιλειρηνιστικών κινημάτων.

Σ' αντίθεση μ' αυτά οι σοσιαλιστές ήταν πολύ πιο ανοιχτοί σ' αυτά τα κινήματα. Με το να είναι οργανωτικά πολύ πιο χαλαρά κόμματα επέτρεπαν στην αριστερή-τους πτέρυγα να "αγκαλιάζει" αυτά τα κινήματα, να παίρνει σχεδόν εξτρεμιστικές θέσεις —με την έννοια πολύ πιο αριστερές απο τα ΚΚ— την ίδια στιγμή που η "δεξιά ηγεσία" ήταν εγγυήτρια ότι τίποτα απο όλα αυτά δεν θα γινόταν πράξη. Το ίδιο γινόταν και στον εργατικό χώρο. Ενώ τα ΚΚ μαζί με τα σοσιαλιστικά κόμματα ψήφιζαν μέτρα λιτότητας, παγώματος μισθών, η αριστερή πτέρυγα των σοσιαλιστών, με "αριστερούς συνδικαλιστές" προχωρούσαν σε κινητοποιήσεις ενώ τα κομμουνιστικά συνδικάτα μέναν αδρανή. Η ενσωμάτωση άλλωστε των Πράσινων —αργή έστω— στην Δ.Γερμανία απο τους Σοσιαλδημοκράτες είναι νομίζουμε διδακτική.

Μ' αυτό τον τρόπο για πρώτη φορά οι κομμουνιστές έβλεπαν ότι οι όποιες συμφωνίες-τους με τους σοσιαλιστές τελικά κατέληγαν υπέρ των δεύτερων. Στην Γαλλία το ΚΚ είχε την εποχή του κοινού προγράμματος με τους σοσιαλιστές (1972) γύρω στο 21% των ψήφων. Σε αντίθεση οι σοσιαλιστές ήταν ένα μικρό κόμμα που στις εκλογές του '68 είχαν πάρει ένα φτωχό 5%. Ενα χρόνο αργότερα απο το κοινό πρόγραμμα οι σοσιαλιστές υπολείπονταν του ΚΚ κατά 1% μόνο. Στην Ισπανία ξεκίνησαν με τον έλεγχο του πιο ζωντανού κομματιού της εργατικής τάξης —των Εργοστασιακών Επιτροπών— και κατέληξαν να εκμηδενιστεί σχεδόν η επιρροή-τους, προς όφελος των σοσιαλιστών. Στην Ιταλία, με την τακτική

Τσεχοσλοβακία 1968

του Ιστορικού Συμβιβασμού έβλεπαν απο την μια να υποσκάπτεται η διαπραγματευτική-τους δύναμη (που στηρίζεται στον έλεγχο της εργατικής τάξης και άρα την δυνατότητα κινητοποιήσεων) με την απογοήτευση και εξατομίκευση των εργατών. Και το πιο επικίνδυνο ήταν ότι στις εκλογές του '79 το ΚΚ έπεφτε σε ψήφους για πρώτη φορά απο τον Πόλεμο, προς όφελος των σοσιαλιστών και των ριζοσπαστών. Η Χριστιανοδημοκρατία αφού τους χρησιμοποίησε για να υποτάξει τοε ργατικό κίνημα τώρα μπορούσε να αισθάνεται ασφαλής και χωρίς τους κομμουνιστές. Γιατι ναι μεν στην Ιταλία οι κομμουνιστές δεν είχαν να αντιμετωπίσουν ένα δυναμικό σοσιαλιστικό κόμμα, όμως το κοινωνικό στάτους-κβό το εγγυόταν επι 40 χρόνια η ίδια πολιτική δύναμη: η κεντροδεξιά. Η άρχουσα τάξη δεν χρειαζόταν πειραματισμούς. Οταν πέρασε η μπόρα τα πράγματα μπορούσαν να συνεχίσουν να είναι όπως ...είχαν πάντοτε.

Σε όλες τις χώρες όχι μόνο η ευρωκομμουνιστική "στρατηγική εξουσίας" αποδείχτηκε ανεφάρμοστη αλλά και καταστροφική για τα ΚΚ. Οσο περισσότερο ακολουθούσαν και την τακτική τόσο έβλεπαν ότι τελικά, οι δίαυλοι προς την εξουσία ήσαν κλειστοί. Ετσι στην Γαλλία οι κομμουνιστές βλέποντας ότι με το κοινό πρόγραμμα πήγαιναν να μπούν σε μια κυβέρνηση όπου θα είχαν λίγη επιρροή —την ίδια στιγμή που θα έπρεπε να υποστηρίζουν σαν μέλη της κυβέρνησης "αντιλαϊκά μέτρα"— αποφάσισαν την "αριστερή στροφή-τους" και το "σπάσιμο" μ τους σοσιαλιστές, έξη μήνες πριν τις εκλογές του '77. Ομως στρατηγικές και γενικότερες επιλογές δεν καταρρίπτονται απο όποια ρητορική στροφή της ηγεσία. Η CGT (το συνδικάτο του ΚΚ) προειδοποίησε την ηγεσία ότι η εμμονήτης σε απεργίες κλπ. κινδυνεύει να καταλήξει στο χάσιμο του έλεγχου των εργατών "προς όφελος των ανεύθυνων στοιχείων. Στην Γαλλία θα έχουμε μια συσσώρευση ανεπίσημης, βίαιης και αναρχικής δράσης". Τελικά το ΚΚ εκτόνωσε την "επαναστατικότητά-του" σερατσιστικές θέσεις (οι ξένοι εργάτες φταίνε για την ανεργία) ή σε υποστήριξη στις ανατολικές χώρες (Πολωνία—υποστήριξη της εισβολής στο Αφγανιστάν). Οι σπασμωδικές ενέργειες-του —μια "δεξιά" μια "αριστερά"— τελικά το οδήγησαν ξανά στους σοσιαλιστές με τα γνωστα καταστροφικά αποτελέσματα.

Στην Ιταλία, όλα όσα είπαμε προηγούμενα, οδήγησαν στην εγκατάλλειψη του Ιστορικού Συμβιβασμού. Το 1980 ο Μπερλίκγουερ διακήρυξε ότι "οι Χριστιανοδημοκράτες ήταν πολύ διεφθερμένοι για να μπορούν οι κομμουνιστές να συμμαχήσουν μαζί-τους". Το ΚΚ Ιταλίας δεν ακολούθησε τα ζικ-ζακ των Γάλλων, αλλά ...απλώς έμεινε χωρίς πρόγραμμα εξουσίας επι σειρά ετών. Το γεγονός ότι σήμερα είναι το πρώτο κόμμα σε δύναμη (εκλογική) της Ιταλίας, αντί να αποτελεί δείγμα δύναμης, είναι αντίθετα πρόσθετο στοιχείο αδυναμίας. Υπογραμμίζει την αδυναμία-του να καθορίσει τις πολιτικές εξελίξεις στην χώρα αυτή.

Στην Ισπανία η όλη διαδικασία οδήγησε σε διάσπαση αδιέξοδων νεοσταλινικών και το ίδιο αδιέξοδων υερωκομμουνιστών.

Ο Ευρωκομμουνισμός διανύοντας μια "ζωή" λιγότερο απο πέντε χρόνια ('75—'80) φαινόταν σαν να εξάντλησε την όποια δυναμική-του. Η "κομμόυνιστική αριστερά", στο σήμερα πλέον, φαίνεται σαν να έφτασε στο τέρμα της ιστορικής-της διαδρομής. Διέσχυσε ανεπιτυχώς τόσο την "επαναστατική"-της (σταλινική) όσο και την ρεφορμιστική-της πορεία. Οι σημερινές εξελίξεις στο ΚΚ Ιταλίας αναπαράγουν, τελικά, τα ίδια προβλήματα. Τα ΚΚ ανακαλύπτουν ότι αφού εγκατέλειψαν την επανάσταση (απο την εποχή της σταλινοποίησής-τους) ακόμη και ο δρόμος προς την σοσιαλδημοκρατικοποίηση τους είναι κλειστός: Σ' αυτό τον χώρο υπάρχουν και λειτουργούν και πιο έμπειροι και πιο φερέγγυοι για τους αστούς αλλά, τελικά, και για τους εργάτες. Αυτό, βέβαια, δεν σημαίνει ότι τα ΚΚ ξόφλησαν. Οσο δεν αναπτύσσεται στα ριστερά-τους ποιοτική εναλλακτική πρόταση, τα ΚΚ όλο και κάποια προγράμματα "εξουσίας" θα επεξεργάζονται. Αν η κρίση —και τελικά το ξεπέρασμα— των ΚΚ γινόταν μέσα απο τις διαδικασίες του κινήματος δεν θα υπήρχε κανένα πρόβλημα. Αντίθετα θα ήταν νεδεικτικό της δύναμης του κινήματος. Σε συνθήκες όμως κρίσης και πτώσης του κινήματος τείνει να θρέψει το γενικότερο κλίμα συντηρητικοποίησης και απογοήτευσης. Σήμερα που η εργατική τάξη δείχνει τα πρώτα σημάδια, ίσως μιας νέας αντεπίθεσης/το να ανοίξει κανείς την συζήτηση γύρω απο την κρίση της "παραδοσιακής κομμουνιστικής αριστεράς" είναι μια συμβολή για το χτίσιμο μαις εναλλακτικής προτασης.

Αγγελος Καλοδούκας

Μαρσαι και Μιττεραν

Δικαιοσύνης το... εγκώμιον

Η Δικαιοσύνη αναμορφώνεται καταστέλλοντας την εξέγερση των φυλακισμένων στον Κορυδαλλό

Έγκλημα στο Κολωνακι, Νάσιουτζικ: αθώος ή ένοχος; Ο Γκιωνάκης αποπειράται να δολοφονήσει την φίλη-του. Αφού προφυλακίζεται (όχι αμέσως) αφήνεται ελεύθερος, μετά απο λίγες μέρες, με χρηματική εγγύηση. Γεγονός που πυροδοτεί την αγανάκτηση των φυλακισμένων, τόσο για τις συνθήκες κράτησης, όσο και για την άνιση μεταχείριση ανάμεσα στους επώνυμους επιφανείς και στους άλλους. Και η αγανάκτηση μετατρέπεται σε δυναμική αντίδραση που η "σοσιαλιστική" δικαιοσύνη λύνει έχοντας σαν παράδειγμα τους προκατόχους-της. Στέλνει τα ΜΑΤ, καταστέλλει και μεταφέρει τους "πρωταίτιους" σε άλλες φυλακές για τιμωρία. Και τέλος οι σεπτοί δικαστές-μας, που η σεπτότητά-τους διασφαλίζει το κύρος της Δικαιοσύνης, ξαφνιάζουν το πανελλήνιο, παίζοντας ξύλο μεταξύ-τους, και μάλιστα μέσα στην συνεδρίαση του Ανώτατου Ειδικού Δικαστήριου (ΑΕΔ), προσπαθώντας μ' αυτό τον τρόπο να λύσουν τις διαφορές-τους, όταν ήταν να συζητηθεί το θέμα της άρσης της βουλευτικής ασυλίας του Κουτσιόγιωργα και η συνταγματικότητα ή μη του Νόμου-Πλαίσιου για την Ανώτατη Παιδεία.

Και τα τρία γεγονότα συνέβησαν πάρα πολύ κοντά το ένα με το άλλο και απασχόλησαν πρωτοσέλιδα τις εφημερίδες. Το τρίτο όμως στάθηκε αφορμή για να ανοίξει ένα θέμα στις εφημερίδες. Περί της ανεξαρτησίας της Δικαιοσύνης και της αναγκαιότητας αναμόρφωσής-της.

Είναι αλήθεια ότι για πρώτη φορά έγινε γνωστή η διαφωνία δικαστών στην έκδοση κάποιας απόφασης, και μάλιστα με τόσο κραυγαλέο τρόπο. Απο μόνο-του όμως το γεγονός δεν μπορεί να δικαιολογήσει την συζήτηση που ακολούθησε

Αστική Δικαιοσύνη - Νόμοι - Νομική ιδεολογία

Εδώ θα πρέπει να δούμε μερικά γενικά πράγματα γι' αυτή την περιβόητη "Δικαιοσύνη" για την οποία γίνεται όλος αυτός ο θόρυβος τους τελευταίους μήνες, που όλοι οι υποτιθέμενοι αντιμαχόμενοι κόπτονται για το "κύρος"-της.

Τα σημεία που θα προσπαθήσουμε να πιάσουμε είναι:

1. Τι λέει η κυρίαρχη ιδεολογία (αστική) για την Δικαιοσύνη και πώς την πλασάρει. (Ανεξάρτητη, Τρίτη Εξουσία, κλπ)
2. Τι στην πραγματικότητα είναι η αστική Δικαιοσύνη.
3. Σε αναφορά με τα πρόσφατα γεγονότα να δούμε αν και πότε υπάρχει "Κρίση" της Δικαιοσύνης και κατα πόσο αυτή δέχεται μεταρρυθμίσεις (στυλ "σοσιαλιστικής λαίλαπας" του ΠΑΣΟΚ).

* * *

1. Απο το σχολείο ακόμα μαθαίνουμε ότι οι νόμοι είναι ένα σύνολο απο κανόνες που ρυθμίζουν την συμπεριφορά μιας ομάδας ανθρώπων (γένους, φυλής, κράτους) δηλαδή της κοινωνίας ώστε αυτή η κοινωνία να λειτουργεί κανονικά και ειρηνικά και να μην γίνει ζούγκλα. Και η Δικαιοσύνη είναι η απονομή αυτών των νόμων σύμφωνα με τις αρχές της "ισότητας" όλων των ανθρώπων απέναντι στους νόμους κλπ.

Γι' αυτό και το σύμβολό-της είναι μια γυναίκα με δεμένα μάτια, που έχει μια ζυγαριά στο ένα χέρι και ένα σπαθί στο άλλο η οποία ζυγίζει και σπαθίζει χωρίς να βλέπει τους αντίδικους.

Η αστική ιδεολογία εμφανίζει τους νόμους και την δικαιοσύνη με τα εξής χαρακτηριστικά:

α) "Απαραίτητο" και "αυτονόητο" στοιχείο ύπαρξης της κοινωνίας (αλλοιώς ζούγκλα).

β) Πάνω και ΕΞΩ απο την κοινωνία. Δεν έχουν δηλαδή σχέση με συμφέροντα τάξεων και με το ποιός έχει την εξουσία αλλά γενικώς φροντίζουν για το " καλό" όλης της κοινωνίας.

γ) "Ανεξάρτητη" και Τρίτη Εξουσία η Δικαιοσύνη δεν έχει καμμιά σχέση ούτε με την πολιτική εξουσία (κυβέρνηση, αστυνομία κλπ) ούτε με την νομοθετική (δηλαδή ποιός φτειάχνει τους νόμους του κράτους).

Εκτός των παραπάνω οι νόμοι και η δικαιοσύνη της αστικής τάξης περιβά-

λονται μ' ένα μύθο "προοδευτικότητας" και "ελευθερίας" σε σχέση με τους παλιότερους νόμους και τα δίκαια που υπήρχαν πριν την άνοδο στην εξουσία της αστικής τάξης.

2. Πριν να δούμε τους νόμους και την Δικαιοσύνη της αστικής τάξης, και για να στηρίξουμε τον ισχυρισμό-μας ότι οι νόμοι και η δικαιοσύνη είναι ταξικοί και έχουν άμεση σύνδεση με τους κοινωνικούς αγώνες θα βάλουμε ορισμένα γενικά πράγματα.

* Ν ό μ ο ι είναι οι κατασκευές μιας ομάδας ανθρώπων σ' ένα δεδομένο στάδιο ανάπτυξης της κοινωνίας, που σκοπό έχουν να ρυθμίσουν την κοινωνική ζωή σύμφωνα με τις επιδιώξεις και τα συμφέροντα της κυρίαρχης ομάδας, σ' αυτή τη δεδομένη φάση.

Γι' αυτό δεν έχουν διαχρονική ισχύ, αλλά είναι χρονικά περιορισμένοι, (αφού είναι συνδεδεμένοι με την φάση ανάπτυξης της κοινωνίας). Ετσι δεν υπάρχουν "αιώνιοι", "φυσικοί" και αναλλοίωτοι νόμοι. Αυτό φαίνεται εύκολα αν κοιτάξουμε την ιστορία. Πολλές φορές οι ίδιες πράξεις που είναι "νόμιμες" και επαινετές σε μια φάση, σε άλλη είναι παράνομες και τιμωρούνται.

Επίσης οι νόμοι ΔΕΝ αποτελούν "βασικές" ή "φυσικές" προυποθέσεις της ανθρώπινης ζωής. Αυτό φαίνεται και απο το ότι στηρίζονται τελικά στην ΤΙΜΩΡΙΑ-ΒΙΑ.

Οι νόμοι απο την εποχή των Αρχαίων χρόνων (αθηναϊκή περίοδος) αποτελούν την γραπτή έκφραση των σ χ έ σ ε ω ν ε ξ ο υ σ ί α ς μέσα σε μια δεδομένη ομάδα ή κοινωνία. Περικλύουν δηλαδή σαν εντολές τα δικαιώματα ή τις υποχρεώσεις για τις οποίες η κυρίαρχη ομάδα θα χρησιμοποιήσει την δύναμή-της να τις επιβάλει ή να τις προστατέψει. Και περιέχουν τους προβλέψιμους τρόπους επίλυσης των διαφορών μέσα σ' αυτούς τους συσχετισμούς.

Το Δίκαιο είναι ένα εποικοδόμημα που υψώθηκε πάνω σ' αυτή τη βάση των σχέσεων εξουσίας.

* Ν ο μ ι κ ή ι δ ε ο λ ο γ ί α είναι ένα σύστημα κανόνων δικαίου (νόμων) που προσδιορίζει τις επιδιώξεις τους σκοπούς και τις α ξ ί ε ς μιας κοινωνικής ομάδας (τάξης). Η νομική ιδεολογία δεν είναι μόνο διατάξεις για το πώς θα χρησιμοποιείται η κρατική εξουσία —δηλαδή η οργανωμένη βία— απο την κυρίαρχη τάξη, αλλά έχει μέσα-της και τις δ ι κ α ι ο λ ο γ ί ε ς για τη ν ο μ ι μ ό τ η τ α άσκησης αυτής της εξουσίας.

Αυτή η νομιμότητα της εξουσίας δικαιώνεται με την αναφορά σε πηγές που γίνονται αποδεκτές λόγω αναγνωρισμένης "αυθεντικότητας" και αρχαιότητας και σε αρχές κοινωνικής θεωρίας που θεωρούνται α υ τ α π ό δ ε ι κ τ α έγκυρες. Ενώ όμως στην πραγματικότητα εκφράζουν απλώς τις βλέψεις της κυριαρχούσας ομάδας.

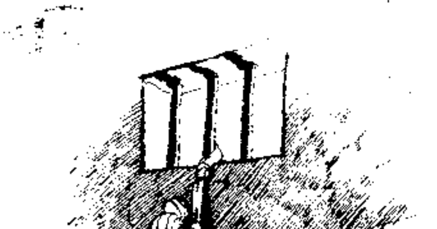
Η νομική ιδεολογία μιας ομάδας που

Απο την μια μεριά η Ν.Δημοκρατία ξαφνικά κόπτεται για την ανεξαρτησία της Τρίτης Εξουσίας, της Δικαιοσύνης, η οποία μπαίνει σε κίνδυνο απο το ΠΑΣΟΚ. Η "Καθημερινή" (συνεπίκουρος των δικηγόρων της Ν.Δημοκρατίας που ζητάν την εξαίρεση του προέδρου του ΑΕΔ, Κώνστα) δημοσιεύει άρθρα που "ξεσκεπάζουν" τον Κώνστα σαν τον άνθρωπο του ΠΑΣΟΚ, που πληρώνεται, και ως εκ τούτου οι αποφάσεις-του δεν διασφαλίζουν την ανεξαρτησία της Δικαιοσύνης. Και παραπέρα α) υπεραμύνεται της διάκρισης των εξουσιών σε νομοθετική, εκτελεστική και δικαστική "κατά την κρατούσαν συνταγματικήν τάξην", β) θεωρεί ότι: "ο έλεγχος της συνταγματικότητος των νόμων είναι σήμερον κατ' εξοχήν αναγκαίος και επιβεβλημένος" και γ) πιστεύει ότι: "ο έλεγχος της συνταγματικότητος των νόμων και η παροχή εννόμου προστασίας εις τον πολίτην προυποθέτει την Δικαστικήν ανεξαρτησίαν". "Και μέγας υφίσταται κίνδυνος να πληγεί και εντεύθεν να κλονισθεί η προς την Δικαιοσύνην εμπιστοσύνη των πολιτών" διότι "ο ιερός χώρος της δικαστικής λειτουργίας εδέχθη αιφνιδίως τους αντικτύπους του κομματικού ανταγωνισμού και των πολιτικών αντιθέσεων". (1)

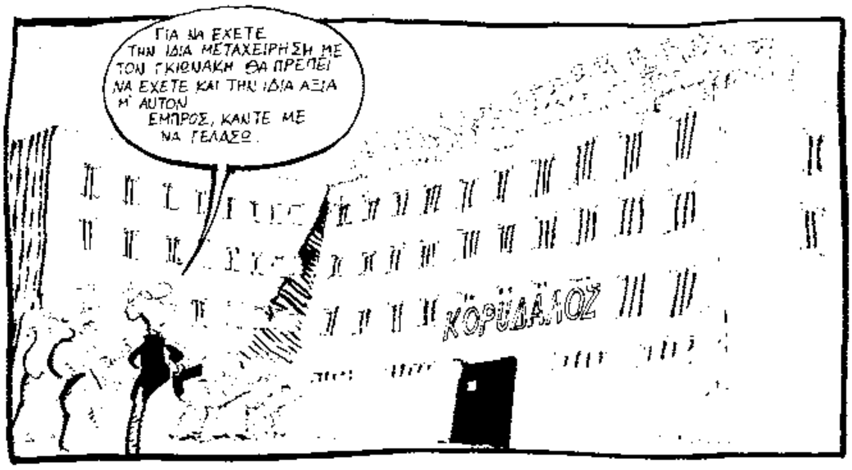
Απο την άλλη οι εφημερίδες της συμπολίτευσης μας μιλάνε για τον τρόμο της Δεξιάς τώρα που η σοσιαλιστική λαίλαπα αποφάσισε να βάλει χέρι στο άντρο της Δεξιάς αναμορφώνοντας επι τέλους και την Δικαιοσύνη. "...Σήμερα έχουμε να κάνουμε με το δικαστικό κατεστημένο, που ξάφνου σήκωσε κι αυτό κεφάλι και φιλοδοξεί ...να εξαλείψει απο προσώπου γής την κυβέρνηση, για να μην θιγούν κάποιες ανορθόδοξες καταστάσεις στους κόλπους της Δικαιοσύνης ....Βλέπουμε καθαρά ότι πρόκειται για λαίλαπα...". (2)

Αλλά ακόμη κι αν οι εξαιρέσεις και αυτοεξαιρέσεις δικαστών απ' την εκδίκαση μιας συγκεκριμένης υπόθεσης θα μπορούσε να θεωρηθεί αναμόρφωση της Δικαιοσύνης, η καταστολή των φυλακισμένων στον Κορυδαλλό δεν αφήνει καμμιά αμφιβολία για το ότι η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ συνεχίζει ακριβώς την πολιτική των προκατόχων-της πάνω στο θέμα Δικαιοσύνη-Σωφρονιστικό Σύστημα.

Σ' αυτές τις σελίδες θα προσπαθήσουμε να βάλουμε κάποια στοιχεία απο το θέμα Δικαιοσύνη στην γενικότητά-του θέλοντας να δείξουμε τις προυποθέσεις, αλλά και τα όρια των αλλαγών που μπορεί να υπάρξουν μέσα σε ένα συγκεκριμένο κοινωνικο-οικονομικό σύστημα. Και παράλληλα θα προσπαθήσουμε να δούμε πρώτο τι συγκεκριμένα έχει γίνει απο το ΠΑΣΟΚ, στα 4 χρόνια διακυβέρνησής-του, πάνω σ' αυτό το θέμα, και δεύτερο τι ήταν όλος αυτός ο καυγάς ΠΑΣΟΚ–Ν.Δ. με αφορμή τα γεγονότα στο ΑΕΔ.

Η προσπάθεια ανάπτυξης κοινωνικής κριτικής (παιδεία, γυναίκες κ.ά.) που ακολούθησε τις καταλήψεις στα πανεπιστήμια το '79, καθώς επίσης και το γεγονός ότι πολλοί αγωνιστές βρέθηκαν εκείνη την περίοδο στις φυλακές (για μικρότερο ή μεγαλύτερο διάστημα), την περίοδο της τρομοκρατίας απο την μεριά της κυβέρνησης της Ν.Δ., είχε σαν αποτέλεσμα να εμφανιστεί και μέσα στις φυλακές μια κίνηση αμφισβήτησης. Επρόκειτο για μια κίνηση αρκετά ευρεία (έστω κι αν τα σπερματά-της βρισκόταν στους αριστεριστές) που πλαισιώθηκε απο ένα μεγάλο κομμάτι ποινικών και έφτασε πολλές φορές σε δυναμικές αντιπαραθέσεις (π.χ. γυναικείες φυλακές Κορυδαλλού). Τα θέματα που έμπαιναν τότε αφορούσαν τόσο τις συνθήκες κράτησης, όσο και την ίδια την νομοθεσία. Μπήκαν αιτήματα απο την μια μεριά για το δικαίωμα αναστολής, μείωσης του χρόνου προφυλάκισης, αύξηση των οργανικών θέσεων για τους εργαζόμενους κρατούμενους, την ανεξαίρετη μεταγωγή στις αγροτικές φυλακές κ.ά. Και απο την άλλη για καλύτερη ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, ψυχαγωγία, αύξηση του αριθμού επισκέψεων, κατάργηση της λογοκρισίας, κατάργηση των βασανιστηρίων, των πειθαρχικών φυλακών (Κέρκυρα, Αλικαρνασός), άρνηση των μεταγωγών για λόγους "αραίωσης" ή "τάξης και ασφάλειας" κ.ά. Μια προσπάθεια με πολύ δυναμική μέσα-της που δεν κατάφερε να καμφθεί παρά μόνο με την καταστολή που επιχειρήθηκε με τα ΜΑΤ τους ξυλοδαρμούς και τις μεταγωγές.

Η άνοδος του ΠΑΣΟΚ στην εξουσία το '81, αναζωπύρωσε το κίνημα των κρατούμενων για να σβήσει οριστικά την επόμενη περίοδο υποχωρώντας στις υποσχέσεις του "πατέρα των φυλακισμένων", του τότε υπουργού Δικαιοσύνης, Αλεξανδρή. Το ΠΑΣΟΚ είχε προβάλει τότε τα "σοσιαλιστικά"-του οράματα για κοινωνική πολιτική καταπολέμησης της εγκληματικότητας, κατάργηση του τερατουργήματος που λεγόταν 774, του αναχρονιστικού 4.000 και απο κεί και πέρα αναμόρφωση του ίδιου του Σωφρονιστικού Συστήματος που θα απέβλεπε "όχι στην τιμωρία, αλλά στην κοινωνική ένταξη των κρατούμενων".

Για άλλη μια φορά όμως η πραγματικότητα αποδείχτηκε πολύ διαφορετική. Ετσι αφού διαμορφώθηκε το κατάλληλο κλίμα έρχεται ο Νόμος του Μαγκάκη να "υλοποιήσει" τις υποσχέσεις του Αλεξανδρή. Ετσι τώρα έχουμε μεν κατάργηση του 774 και του 4.000 (μόνο τυπική, μιας και οι πράξεις που προέβλεπαν τιμωρούνται με τις νέες διατάξεις που θεσπίστηκαν) αλλά και την θέσπιση ενός σκληρού πλαίσιου για την αποτελεσματικότερη καταστολή όσων ξεφεύγουν απο την αφομοίωση των προγραμμάτων του Λαλιώτη. (3)

Οσο για την περιβόητη αναμόρφωση του Σωφρονιστικού Συστήματος, αυτή περιορίστηκε σε κάποιες παραστάσεις που δόθηκαν στις φυλακές και μερικές συναυλίες των "μεγάλων" μουσικών-μας που συμβάλλουν στο έργο της Αλλαγής χωρίς να αλλάξει τίποτα άλλο ουσιαστικά, ούτε κάν και στα λόγια.

Ηταν φυσικό, λοιπόν, τέσσερα χρόνια μετά, η πασιφανής διάκριση ανάμεσα στον επιφανή "άνθρωπο που μας κάνει να γελάμε" και τον τσαντάκια που καταδικάστηκε (πρόσφατα) σε δέκα χρόνια φυλακή να ξεσηκώσει θύελλα αντιδράσεων και να εμφανιστεί ξανά δυναμικά η αντίσταση των φυλακισμένων.

έχει την εξουσία (π.χ. της αστικής τάξης) έχει προορισμό να απαλείφει τους ταξικούς ανταγωνισμούς και να στρέφει την προσοχή των ανθρώπων στην ερμηνεία του "συστήματος" των νόμων. Ετσι η διαμάχη μεταφέρεται απο το δρόμο στα δικαστήρια. (Οταν όλα πάνε κατ' ευχήν για την αστική τάξη). Πρόσφατα παραδείγματα έχουμε μπόλικα επι ΠΑΣΟΚ. Το να σέρνεται δηλαδή το εργατικό κίνημα απο τους ρεφόρμες στα δικαστήρια για να διεκδικήσει τα δικαιώματά-του.

Για να είναι η Δικαιοσύνη αυτό το "κοινά αποδεκτό" σύστημα αυθεντίας που χρειάζονται για τις παραπάνω αιτίες, υπάρχει ο ισχυρισμός ότι είναι ΕΞΩ και ΠΑΝΩ απο τις τάξεις και την πάλη των τάξεων. Το περιβάλλουν με "κύρος", με "ανεξαρτησία" και άλλες τέτοιες ιστορίες.

* * *

Η αστική νομική ιδεολογία, μέσω του κράτους, έχει σαν κύριο σκοπό τη διατήρηση και την ρύθμιση των σχέσεων παραγωγής προς το συμφέρον των καπιταλιστών. Παίζει όμως, για τους λόγους που είπαμε πρίν, απέναντι στους "χαμένους" απ' αυτές τις σχέσεις παραγωγής και τον ρόλο της δικαιολόγησης του ελέγχου της καθημερινής-τους ζωής καθώς και της επίσημης βίας που τους επιβάλεται.

Γι' αυτό η αστική νομική ιδεολογία το παίζει "προοδευτική" σε σχέση με άλλες προηγούμενες (π.χ. φεουδαρχική). Και καλλιεργεί ένα μύθο περί "ελεύθερης επιλογής" και "ελευθερίας" γενικά του ατόμου, μέσα στα ιδεολογικά-της αυτού.

Τι εννοεί όμως λέγοντας "ελεύθερη επιλογή";

Ο μύθος της ελεύθερης επιλογής βασίζεται στο γεγονός ότι η αστική νομική ιδεολογία απελευθέρωσε την "σύμβαση εργασίας". Αυτό σημαίνει ότι ενώ η εργασία ήταν υ π ο χ ρ ε ω τ ι κ ή στην φεουδαρχία, έγινε ζήτημα ιδιωτικής επιλογής και διαπραγμάτευσης στον καπιταλισμό. Δηλαδή ο εργάτης υποτίθεται ότι είναι ελεύθερος να πουλήσει ή να μην πουλήσει την εργατική-του δύναμη στον καπιταλιστή. (Δηλαδή να δουλέψει ή ...να πεθάνει). Ο μύθος της "ελεύθερης επιλογής" συγκαλύπτει την πραγματικότητα που είναι ότι ο διαχωρισμός του μισθωτού απο τα μέσα παραγωγής (δηλαδή και της δυνατότητας να ζήσει) τον ε ξ α ν α γ κ ά ζ ε ι να πουλάει το μόνο που έχει, την εργατική-του δύναμη, με την μορφή της μισθωτής εργασίας. Ετσι ο έλεγχος της ιδιοκτησίας (σαν μέσων παραγωγής) μετατρέπεται σε έλεγχο πάνω σε ανθρώπους μέσω της "ελεύθερης" σύμβασης εργασίας.

Για το πόσο "δίκαιη" είναι αυτή η ΝΟΜΙΜΗ σχέση και πόσο ισότιμα συμμετέχουν τα δύο μέρη σ' αυτή την ελεύθερη διαπραγμάτευση λέει κάπου ο Μάρξ: "...Ετσι, η πρωταρχική μετατροπή του χρήματος σε κεφάλαιο γίνεται σε πλή-

ρη συμφωνία με τους οικονομικούς νόμους της εμπορευματικής παραγωγής και με τους νόμους της ιδιοκτησίας, που απορρέουν απ' αυτήν. Ωστόσο τα αποτελέσματά-της είναι: 1. Οτι το προϊόν ανήκει στον καπιταλιστή και όχι στον εργάτη. 2. Οτι η αξία αυτού του προϊόντος... περιλαμβάνει μια υπεραξία, για την παραγωγή της οποίας ο εργάτης δαπάνησε εργασία ενώ ο καπιταλιστής απολύτως τίποτα, αλλά η οποία παρόλα αυτά γίνεται νόμιμη ιδιοκτησία του καπιταλιστή. 3. Οτι ο εργάτης διατηρεί την εργατική-του δυναμη και μπορεί να την πουλήσει ξανά αν βρει αγοραστή....Μ' άλλα λόγια, οι νόμοι όχι μόνο δεν παραβιάζονται, αλλά μάλλον τους δίνεται η δυνατότητα να λειτουργούν αέναα".

Οσον αφορά τα γενικά περί "ελευθερίας του ατόμου", οι νόμοι της αστικής τάξης διακηρύσσοντας ότι οι άνθρωποι είναι ελεύθεροι, μάλλον εννοούν ότι οι ιδιοκτήτες (των μέσων παραγωγής) είναι ελεύθεροι, να οργανώνουν συστήματα παραγωγής και ανταλλαγής τυπικά για την καπιταλιστική κοινωνία σε μια δοσμένη φάση ανάπτυξης. Και ότι μπορούν να χρησιμοποιούν την δύναμη που τους δίνει η ιδιοκτησία-τους για να εντάξουν και τον υπόλοιπο πληθυσμό σ' αυτό το σύστημα παράγωγής. Π.χ. το κράτος χρησιμοποίησε αρκετες φορές το "δημόσιο Δίκαιο" για το ξερίζωμα κομματιών πληθυσμού απο την ύπαιθρο και την μετακίνησή-τους στις πόλεις (όταν χρειάζονταν εργατικά χέρια για τα εργοστάσια), καθώς και για να τους επιβάλει την υποχρέωση να εργάζονται.

Το σύστημα της αστικής ελευθερίας--Δικαιοσύνης κλπ. χωρίζεται σε δυό τμήματα:

Το ένα μετατρέπει σε ιδεολογία τις αρχές της ιδιοκτησίας και των συμβάσεων, πάνω στις οποίες βασίζεται το καπιταλιστικό σύστημα και (επομένως) δικαιώνει την χρήση της κρατικής εξουσίας για την προστασία αυτών των "ελευθεριών".

Το δεύτερο αποτελείται απο κείνες τις νομικές αρχές, που προώθησε η αστική τάξη γιατί της ήταν χρήσιμες για την κατάληψη της πολιτικής εξουσίας και τη διατήρησή-της μετά. Δηλαδή τα περί προσωπικής ελευθερίας, ισότητας απέναντι στον νόμο, ελευθερίας έκφρασης και άλλα τέτοια "ανθρωπιστικά".

Αλλά και εδώ ακόμα έχουμε το εξής φαινόμενο: Το πρώτο, δηλαδή οι θεωρίες για την ιδιοκτησία και τις συμβάσεις, συνέχεια δουλεύονται και διασκευάζονται σύμφωνα με τις ανάγκες ενός όλο και πιο συγκεντρωτικού μονοπωλιακού συστήματος παραγωγής. Αντίθετα το δεύτερο, (δηλαδή τα ουμανιστικά-τους) είναι πάντα υπο την αίρεση του πόσο δουλεύουν ρολόι τα πράγματα για την αστική τάξη.

Γιατί αν αυτή αντιμετωπίσει δυσάρεστα στοιχεία της ίδιας της της ιδεολογίας μπορεί να τα παραγκωνίσει και να βασιστεί στο καθαρά ταξικό-της συμφέρον.

Οποία διαφορά, όμως! Αλλά και τι ομοιότητα! Οι δημοκρατικές εφημερίδες που σκίζονταν τότε να υπερασπίσουν τα δικαιώματα των φυλακισμένων και να προβάλουν τον αγώνα-τους, σήμερα μόλις που κατάφεραν να δώσουν ευπρεπώς την είδηση. Και η αντίδραση της κυβέρνησης; ΜΑΤ, ΜΕΑ, ξυλοδαρμοί, μεταγωγές.

* * *

Και ξαφνικά ξεσπάει η "Κρίση στην Δικαιοσύνη". Δικαστές παίζουν ξύλο μεταξύ-τους. Οι αντίδικοι και απο τις δυό μεριές ζητάν εξαιρέσεις δικαστών. Γράφονται άρθρα για την τρίτη εξουσία και την σημασία-της. Δηλώσεις βγαίνουν σχεδόν καθημερινά απο την Ν.Δ., τον υπουργό Δικαιοσύνης, Μαγκάκη, ακόμα και απο τον ίδιο τον Παπανδρέου.

Ας δούμε, όμως, τα γεγονότα λίγο με την σειρά-τους.

Στις 22 Νοέμβρη επρόκειτο να εκδικαστεί στο ΑΕΔ, μαζί με μια προσφυγή για άρση της βουλευτικής συλίας του Κουτσόγιωργα, η συνταγματικότητα του νόμου πλαίσιου για τα ΑΕΙ. Ηδη, απο προηγούμενες μέρες, έχει αρχίσει μια διαμάχη μεταξύ ΠΑΣΟΚ και Ν.Δ. που αφορούσε την σύνθεση του δικαστηρίου. Συγκεκριμένα είχε ζητηθεί απο την Ν.Δ. η εξαίρεση του Κώνστα (πρόεδρου του δικαστήριου) ως ευμενώς προσκείμενου στην Κυβέρνηση και άρα προκατειλημμένου και για τα δυό αυτά θέματα. Επίσης είχε ζητηθεί η εξαίρεση του Σχοινά, εισηγητή της προσφυγής κατά του Νόμου-Πλαίσιου. Και οι 5 δικηγόροι των καθηγητών που είχαν κάνει την προσφυγή κατά του νόμου πλαίσιου "διαμαρτυρόμενοι δια την μεθόδευση που ακολουθήθηκε", είχαν δηλώσει ότι δεν θα λάβουν μέρος στην δίκη. Ετσι φτάσαμε στις 22 Νοέμβρη όπου μια φαινομενικά απλή διαφωνία (αν θα αναβληθεί η δίκη ή όχι) παίρνει τεράστιες διαστάσεις, απ' τη στιγμή που για πρώτη φορά γίνεται γνωστή διαφωνία δικαστών και μάλιστα με ξύλο.

Ποια είναι όμως η αιτία που άνοιξε μια τέτοια διαμάχη; Η σύμπτωση των πεποιθήσεων ενός ανώτατου δικαστικού με τις κυβερνητικές επιλογές δεν είναι, βέβαια, πρωτοφανής. Ούτε, βέβαια, η πολιτική του ΠΑΣΟΚ μπορεί να μας πείσει ότι σκοπεύει να αναμορφώσει την Δικαιοσύνη (στάση-της στα τελευταία γεγονότα στον Κορυδαλλό είναι ενδεικτική). Αρα κάπου αλλού πρέπει να ψάξουμε για τα αίτια. Δυό πράγματα μπορούν να μας βοηθήσουν.* Π ρ ώ τ ο ν :

Η αποχή των 5 δικηγόρων "σε ένδειξη διαμαρτυρίας για την μεθόδευση που ακολοθήθηκε ώστε να φτάσει ως εργατική διαφορά η υποθεση του Νόμου-Πλαίσιου, που κρινόταν απο την Ολομέλεια του Συμβολιου Επικρατείας". (4) Δεύτερον: Οι δηλώσεις του Παπανδρέου "... δεν θα ήθελα ως κυβέρνηση, ως πρωθυπουργός της χώρας να θέσω υπο αμφισβήτηση την Δικαιοσύνη, που είναι ένας θεσμός κρίσιμος για τον τόπο. Ασφαλώς πρέπει να είναι ανεξάρτητη... Αλλά... Οταν κρίνεται ένας θεσμός που έχει περάσει απο το κοινοβούλιο... Θά πρέπει τα δικαστήρια, ειδικά αυτά που κρίνουν θέματα συνταγματικότητας των νόμων να είναι άκρως προσεκτικά. Θα πρέπει να λάβουν υπ' όψην-τους ότι δεν είναι νομοθέτες... Αν υπάρξει τάση απ' την Δικαιοσύνη, είτε σε σχέση με το Νόμο-Πλαίσιο, είτε σε σχέση με οτιδήποτε άλλο, να υποκατασταθεί η Βουλή απ' την Δικαστική Εξουσία πιστεύω ότι θα υπάρξουν τεράστιοι κίνδυνοι...". (5) (οι υπογραμμίσεις και στα δυό παραπάνω αποσπάσματα δικές-μας)

Παρόλο που ακούστηκαν αρκετες φιλολογίες, άλλες ουσιώδεις και άλλες όχι, δεν χρειάζεται να τις αναφέρουμε, γιατί η πρωθυπουργική δήλωση κεντράρει θαυμάσια το θέμα. Μαζί με την αιτία αποχώρησης των 5 δικηγόρων έχουμε το θέμα σε όλη-του τη σφαιρικότητα.

Ας το δούμε πιο αναλυτικά. Το '82 η κυβέρνηση ψηφίζει τον ν.1268/82 γιc τα ΑΕΙ. Το "δεξιό καταστημένο" προσφεύγει στο Συμβούλιο της Επικράτειας (ΣτΕ). Παρόλες τις "τροπολογίες" του Παπαθεμελή το Γ' Τμήμα τον βγάζει καθ' ολοκληρίαν αντισυνταγματικό. Επεται απόφαση του Αρειου Πάγου (Α.Π.) που τον θεωρεί συνταγματικότατον. Και ακολουθεί απόφαση της Ολομέλειες του ΣτΕ που τον βγάζει αντισυνταγματικό σε ορισμένα σημεία. Εκει επεμβαίνει ο Μαγκάκης ώστε να εκδικαστεί η διαφορά μεταξύ του ΣτΕ και του Α.Π. στο Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο. (Πρόεδρος του ΑΕΔ είναι ο ίδιος με τον πρόεδρο του Α.Π., ο Κώνστας).

Πιο απλά, Η Ν.Δ. προσπαθεί να βάλει φρένο σε κάποιες επιλογές του ΠΑΣΟΚ (σήμερα στην πολιτική-του για την ανώτατη παιδεία —παλιότερα το ίδιο θέμα είχε δημιουργηθεί με τον νόμο για τις προβληματικές) μέσω ενός θεσμού "αδιαμφισβήτητης αντικειμενικότητας", της Δικαιοσύνης. Και τη στιγμή που φαίνεται ότι το καταφέρνει (αποφάσεις του ΣτΕ) φυσικά η πολιτική εξουσία επεμβαίνει παραμερίζοντας ιεραρχίες και διαδικασίες προκειμένου να υπερασπίσει τις υπο αμφισβήτηση επιλογές-της.

Αυτό είναι που προκάλεσε την σημερινή κρίση της Δικαιοσύνης. Μια κρίση όμως που αφορά τα ανώτατα κλιμάκιά-της και έχει σαν αίτια τις συγκρουόμενες πολιτικές-τους χωρίς να αγγίζει, όμως, ούτε να μεταβάλει καθόλου τον ρόλο της "Δικαιοσύνης" μέσα στην κοινωνία. (6)

* * *

Οταν λοιπόν το ΠΑΣΟΚ και η Ν.Δ. αποφάσισαν να συμβιβαστούν, έπαψε να υφίσταται και η "Κρίση της Δικαιοσύνης". Οι δικαστές και απο τις δυό πλευρές έδειξαν...καλή θέληση και ζήτησαν την αυτοεξαίρεσή-τους, το θέμα συζητήθηκε πολιτισμένα, και η απόφαση αναβλήθηκε για καλύτερους καιρούς. Και οι φυλακισμένοι στον Κορυδαλλό περιμένουν πότε θα είναι η επόμενη μεταγωγή για λόγους "αραίωσης" ή "τάξης και ασφάλειας"...

Κατερίνα Παρδάλη
Τασία Κύρκου

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Δ.Τσεβάς: Ο δικαστής, η τελική εγγύηση της ελευθερίας. Καθημερινή, 27/11/84
2. Θ.Καρζή: Απόλυτη Δικαιοσύνη και αδικία... Ελευθεροτυπία, 3/12/84
3. Βλέπε άρθρο Εργατικής Πρωτοπορίας Νο 49. Νόμος Μαγκάκη: Η θεσμοθέτηση του αντινεολαιίστικου ρατσμού.
4. Καθημερινή, 21/11/84
5. Καθημερινή, 20/11/84
6. Βλέπε παραπλεύρως άρθρο: Αστική Δικαιοσύνη—Νόμοι—Νομική Ιδεολογία.

(Και τότε χαλάει η εικόνα της "ανθρώπινης" Δικαιοσύνης)

3. Κρίσεις της Δικαιοσύνης.

Η ταξικοτητα της Δικαιοσύνης εκφράζεται και προς τα ΚΑΤΩ (στην αντιμετώπιση των κατώτερων τάξεων), αλλά μερικές φορές και προς τα ΠΑΝΩ (διαμάχες μεταξύ των αστών). Ετσι έχουμε αντίστοιχα και δυό ειδών "κρίση" της Δικαιοσύνης.

α) η κρίση απο τα ΚΑΤΩ

Εδώ η ταξικότητα που περιγράψαμε απο την αρχή βγαίνει στην διάκριση που γίνεται απέναντι στην μεγάλη μάζα των "ποινικών" που προέρχονται απο τις κατώτερες τάξεις. Εκεί ο στόχος της Δικαιοσύνης δεν είναι η αναμόρφωση αλλά η εξόντωσή-τους. Γι' αυτό και είναι λόγια που τα λέν όταν τους παίρνει ή όταν θέλουν να κατευνάσουν τα πνεύματα τα περί "αναμόρφωσης του Σωφρονιστικού Συστήματος", Δικαιοσύνης με "ανθρώπινο" πρόσωπο κ.ά. (είπαμε να είμαστε ουμανιστές αλλά ...όχι και με τους τσαντάκηδες!)

Κατά καιρούς, αυτή η διάκριση στην αντιμετώπιση των κατώτερων τάξεων γίνεται τόσο εξόφθαλμη, που ξεσπάν αντιδράσεις σαν αυτές που προσφατα είδαμε στον Κορυδαλλό. Οι αντιδράσεις αυτές, σε περίοδο ανεβασμένου κινήματος ευαισθητοποιούν και μεγαλύτερα κομμάτια του κόσμου (ακόμα και κατώτερους δικαστικούς) και τότε έχουμε, μια αμφισβήτηση του θεσμού της Δικαιοσύνης, πράγμα επικίνδυνο. Σ' αυτές τις περιπτώσεις, παίρνονται συνήθως (ή λένε ότι θα παρθούν) διάφορα "μέτρα", γίνονται δίκες σκάνδαλα (υπόθεση Λαμπράκη) ή επιτυγχάνονται και πρόσκαιρες νίκες του κινήματος, μέχρι να καταρθώσει η αστική τάξη να φέρει τα πράγματα σε μια σειρά.

β) Η κρίση απο τα ΠΑΝΩ

Μια τέτοια ήταν η περίπτωση που αντιμετωπίσαμε τους τελευταίους μήνες και που προήρθε απο τα ανώτερα κλιμάκια της δικαστικής ιεραρχίας. Η δικαστική ιεραρχία, είναι ένα κομμάτι της γραφειοκρατίας του αστικού κράτους. Εχει λοιπόν τους δεσμούς-της με όλες τις άλλες ιεραρχίες (ακαδημαϊκή, στρατιωτική, εκκλησιαστική κλπ). Ετσι ήταν επόμενο η καθηγητική ιεραρχία που θεώρησε τον εαυτό-της θιγμένο απ' την μεταρρύθμιση στα ΑΕΙ, να αποτανθεί και να έχει προσβάσεις στην Δικαστική ιεραρχία. Και έτσι μεθόδευσε τις αντιδράσεις-της μέσα απο αυτό τον δρόμο. (Δικαιοσύνη—Σύνταγμα).

Πράγμα που γενικά το κάνουν οι αστοί όταν έχουν δυσκολίες να θέσουν υπο τον έλεγχό-τους μια μεταρρύθμιση άμεσα πολιτικά. Παράδειγμα τέτοιο, πριν συμβούν τα εδώ, είχαμε και στην Γαλλία του Μιτεράν.

Δεν έχουμε λοιπόν, όπως μας λέν οι εφημερίδες της συμπολίτευσης, ούτε το "σοσιαλισμό" του ΠΑΣΟΚ να "βάζει" χέρι σ' αυτό τον ταξικό θεσμό ούτε "λαίλαπες αλλαγής στην Δικαιοσύνη.

Η κοινή δράση με τους Τούρκους συντρόφους

Οι Τούρκοι και Κούρδοι πολιτικοί πρόσφυγες, ζούν τέσσερα χρόνια τώρα στην Ελλάδα. Ωστόσο μόνο τον τελευταίο χρόνο έκαναν πολιτικά αισθητή την παρουσία τους, που από το περιεχόμενο των κινητοποιήσεών τους φαίνεται να συγκεντρώνεται σε τρείς κατευθύνσεις.

α. Την συμπαράσταση, στην αντίσταση ενάντια στη χούντα στο εσωτερικό της Τουρκίας.

β. Τη βελτίωση συνθηκών ζωής και πολιτικής δράσης των ίδιων στην Ελλάδα.

γ. Την κοινή δράση με Ελληνες αγωνιστές ενάντια στον σωβινισμό και την πολεμοκαπηλεία.

Για τη συμπαράσταση, την δημοσιοποίηση και την προπαγάνδιση της απεργίας πείνας των πολιτικών κρατουμένων στις φυλακές του Ντιαρμπακίρ και της Άγκυρας, διοργανώθηκαν τον περασμένο Μάρτη-Απρίλη από τους πρόσφυγες που ζούν στην Ελλάδα, η κατάληψη στην Αθήνα των γραφείων των Τουρκικών αερογραμμών, και η συγκέντρωση-διαδήλωση για τον ίδιο λόγο στην Τούρκικη Πρεσβεία.

Για τη διεκδίκηση, πολιτικού ασύλου χωρίς όρους, του δικαιώματος εργασίας, ελεύθερης μετακίνησης, πολιτικής δράσης, ανθρώπινων συνθηκών ζωής στο Λαύριο, τον Νοέμβριο του '84 Τούρκοι και Κούρδοι πολιτικοί πρόσφυγες, κατέβηκαν σε απεργία πείνας έξω από το στρατόπεδο του Λαυρίου. Έγινε προσπάθεια για τη διοργάνωση πορείας διαμαρτυρίας από το Λαύριο στην Αθήνα, που όμως ματαιώθηκε ύστερα από επέμβαση της αστυνομίας.

Πρόσφατα δόθηκε και κερδήθηκε η μάχη για την μη έκδοση του πολιτικού πρόσφυγα KAMBER AYGUN στην Τουρκία. Στον KAMBER AYGUN είχε δοθεί πολιτικό άσυλο στην Ελλάδα. Οι ανάγκες του πολιτικού αγώνα τον οδήγησαν να ταξιδέψει στη Δ.Γερμανία όπου και συνελήφθη από τη Γερμανική αστυνομία. Η Ελληνική κυβέρνηση αρχικά αρνιόταν να δεχτεί τον αγωνιστή αυτόν στην Ελλάδα όπου είχε πολιτικό άσυλο. Οι Τούρκοι και Κούρδοι πολιτικοί πρόσφυγες κατέβηκαν σε απεργία πείνας στα προπύλαια απαιτώνατς από την κυβέρνηση να δεχτεί τον KAMBER AYGUN στην Ελλάδα. Η επιτροπή των πολιτικών προσφύγων δούλεψε μαζί με την επιτροπή που συγκροτήθηκε από Έλληνες αγωνιστές γι'αυτό το σκοπό, κυκλοφόρησε αφίσα και προκήρυξη, διοργάνωσε διαδήλωση, μ'ένα πολιτικό πλαίσιο που όχι μόνο επέτρεπε αλλά και προυπόθετε την κοινή ενεργοποίηση Ελλήνων-Τούρκων και Κούρδων. Μ'αυτούς τους όρους όχι μόνο δόθηκε αλλά και κερδήθηκε μια πολιτική μάχη.

Στον τομέα της πάλης ενάντια στο σωβινισμό και την πολεμοκαπηλεία που καλλιεργείται από τις κυρίαρχες τάξεις Ελλάδας και Τουρκίας, διοργανώθηκε κοινή συγκέντρωση-συζήτηση στη Νομική Σχολή, για τις ελληνοτουρκικές διαφορές, από Τούρκους και Κούρδους πολιτικούς πρόσφυγες και οργανώσεις της Επαναστατικής Αριστεράς.

Συγκροτήθηκε και λειτουργεί η "Ένωση Αλληλεγγύης των λαών Τουρκίας και Ελλάδας", από Έλληνες και Τούρκους αγωνιστές, και έχει ήδη κυκλοφορήσει και το πρώτο τεύχος του περιοδικού της Ένωσης. Διοργανώνεται στις 19—2—'85, με πρωτοβουλία της "Ένωσης Αλληλεγγύης των λαών Ελλάδας και Τούρκίας" των οργανώσεων και αγωνιστών της Επαναστατικής Αριστεράς, συγκέντρωση-συζήτηση για το Κυπριακό.

Αυτού του τύπου η πολιτική δραστηριότητα και οι κινητοποιήσεις που ενδεικτικά αναφέρουμε εδώ απέχουν πολύ από την κατεύθυνση πολιτικής κίνησης των Τούρκων και Κούρδων πολιτικών προσφύγων από το '80 μέχρι την περίοδο που συζητάμε. Οι αλλαγές που υπονοούμε αναφέρονται στις σχέσεις τους με την κυβέρνηση και τα Κομμουνιστικά Κόμματα, στις σχέσεις τους με τις οργανώσεις της Επαναστατικής Αριστεράς αλλά και στην πολιτικοποίηση, τις κινητοποιήσεις, και τις συνεργασίες ανάμεσα στις Τουρκικές οργανώσεις.

Την περίοδο από το '80 και μετά οι πολιτικοί πρόσφυγες από την Τουρκία, θεωρούσαν την παραμονή τους στην Ελλάδα πολύ προσωρινή, κι'έτσι δεν έβλεπαν καν την ανάγκη πολιτικής δραστηριοποίησης στην Ελλάδα, ή τη συνεργασία σε κάποια πολιτικά πλαίσια με τις οργανώσεις της Επαναστατικής Αριστεράς. Αυτό που θεωρούσαν σαν πρωτεύον ήταν να πετύχουν κάποιες διευκολύνσεις για το σύντομο διάστημα που πίστευαν ότι θα μείνουν στην Ελλάδα.

Η ιδεολογική συγκρότηση των Τούρκων και Κούρδων αγωνιστών- με έντονα στοιχεία σταλινισμού ή μαοϊσμού,ή διαφορετική πολιτικοποίηση, ακόμα ή διαφορετική κουλτούρα, οδήγησαν τους Τούρκους και Κούρδους συντρόφους να δυσπιστούν για την φερεγγυότητα των οργανώσεων και των αγωνιστών της Επαναστατικής Αριστεράς στην Ελλάδα, δυσκολεύοντας τις όποιες προσπάθειες κοινής παρέμβασης Ελλήνων και Τούρκων αγωνιστών .

Αυτά τα στοιχεία, αλλά και ο ιδιότυπος αριστερός έως ένοπλος ρεφορμισμός της πολιτικής συγκρότησης των Τούρκων και Κούρδων αγωνιστών, τους οδήγησαν για μια ολόκληρη περίοδο να αναζητήσουν τις λύσεις στα όποια προβλήματά τους, στις συνομιλίες, και τη συνεργασία με το ΠΑΣΟΚ και τα Κ.Κ.

Η δράση των πολιτικών προσφύγων

Τα στοιχεία που καθορίζουν την ακινησία και τον πολιτικό παροπλισμό των Τούρκων και Κούρδων πολιτικών προσφύγων έχουν τροποποιηθεί την τελευταία περίοδο.

Σήμερα η παραμονή των περισσοτέρων Τούρκων και Κούρδων πολιτικών προσφύγων στην Ελλάδα, έχει χάσει το στοιχείο της ολιγόμηνης διέλευσης. Η πλειοψηφία τους ζεί ήδη εδώ από ένα μέχρι τέσσερα χρόνια. Τα ζητήματα πολιτικού ασύλου, συνθηκών διαβίωσης, άδειας εργασίας, μετακίνησης, πολιτικής δραστηριότητας, οργάνωσης της συμπαράστασης στην αντίσταση του κινήματος στην Τουρκία, απαιτούν την καθημερινή πολιτική δραστηριοποίηση, την αναζήτηση συμμάχων και συμμαχιών.

Από τη σχέση τους με την κυβέρνηση και το ΠΑΣΟΚ, οι Τούρκοι και Κούρδοι πολιτικοί πρόσφυγες αποκόμισαν πολλές υποσχέσεις, αρκετές φιλικές συστάσεις και ορισμένες καταδικαστικές αποφάσεις σε πολύμηνη φυλάκιση, όταν υπερβαίνουν τα όρια των "φιλικών συστάσεων", αλλά καμμιά ουσιαστική βελτίωση της θέσης τους και των συνθηκών ζωής τους.

Όσο οι Ελληνοτουρκικές διπλωματικές σχέσεις εξομαλύνονται, τόσο το γκέτο του Λαυρίου γίνεται πιό έντονο, η παροχή ασύλου πιο δύσκολη η πολιτική δραστηριότητα αντιμετωπίζεται με συλλήψεις και καταδίκες.

Οσο οι δείκτες ανεργίας ανεβαίνουν στην Ελλάδα και ο κοινωνικός συντηρητισμός μεγαλώνει, τόσο το δικαίωμα εργασίας για τους Πολιτικούς Πρόσφυγες γίνεται μακρυνό όνειρο, η άδεια για ελεύθερη μετακίνηση ουτοπία και η σωβινιστική-ρατσιστική αντιμετώπιση

ΟΧΙ ΣΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ Κ. AUGÜN ΑΠΟ ΤΙΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ ΑΜΕΣΗ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η τουρκική αντίσταση δεν είναι διαπραγματευτικό χαρτί της κυβέρνησης ΠΑΣΟΚ για τη χούντα του Εβρέν

Με λαϊκούς χορούς της πατρίδας τους οι Τούρκοι πολιτικοί πρόσφυγες απεργούν στα Προπύλαια ζητώντας την απελευθέρωση, από τις γερμανικές φυλακές, του συμπατριώτη τους Καμπέρ Αουγκούν

■ άσυλο χωρίς όρους ■ ανθρώπινη διαβίωση

■ ελεύθερη πολιτική δράση ■ άδεια εργασίας

καθημερινή εμπειρία.

Αυτού του τύπου η καθημερινή κυβερνητική πρακτική και η αντίστοιχη σκληρή καθημερινότητα που ζούν οι πολιτικοί πρόσφυγες μοιάζει να έχει διαλύσει και τις τελευταίες αυταπάτες που δημιούργησαν οι πάλαι ποτέ μεγαλόστομες διακηρύξεις και υποσχέσεις των "αριστερών" του ΠΑΣΟΚ.

Η διάψευση των ελπίδων που είχαν εναποθέσει οι Τούρκοι και Κούρδοι Πολιτικοί Πρόσφυγες στο ΠΑΣΟΚ συμπαρασύρει κι αυτές που είχαν στηρίξει στη σχέση-τους με τούς άλλους εταίρους της αλλαγής, τα ΚΚ. Για το μεν ΚΚΕ έτσι κι αλλιώς δεν υπάρχει συνολικό πρόβλημα Τούρκων και Κούρδων Πολιτικών Προσφύγων, αλλά μόνο και κυρίως πρόβλημα των προσφύγων-μελών του αδελφού ΚΚ Τουρκίας, και με λίγη καλή θέληση και όσων δηλώνουν φιλοσοβιετικοί. Αλλά και σ' αυτούς ακόμα δεν έχουν να προτείνουν τίποτα καλύτερο, απο την διαμεσολάβηση στην κυβέρνηση για την αντιμετώπιση ατομικών περιπτώσεων.

Για τον ουμανιστικό πλουραλισμό του ΚΚΕεσ, οι Τούρκοι και Κούρδοι Πολιτικοί Πρόσφυγες είναι βασανισμένοι αντιδικτατορικοί που χρειάζονται ανθρωπιστική βοήθεια και κατανόηση, για την παροχή της οποίας προσφέρει όλες τις δυνατότητες διαμεσολάβησης προς την κυβέρνηση.

Για τους εταίρους της αλλαγής η κυβερνητική πολιτική απέναντι στους Τούρκους και Κούρδους Πολιτικούς Πρόσφυγες είναι η καλύτερη δυνατή στις σημερινές συνθήκες, ιδιαίτερα μάλιστα αν πάρει κανείς υπ' όψη-του τα εσωτερικά προβλήματα αλλά και την μεταχείρηση των Τούρκων Πολιτικών Προσφύγων απο τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Στην οπτική-τους δεν υπάρχει αναγκαιότητα καθημερινής πολιτικής δράσης ή κινητοποιήσεων των πολιτικών προσφύγων, παρά μόνο η χρησιμοποίηση-τους σε εκδηλώσεις επετειακού χαρακτήρα.

Ενα επι πλέον στοιχείο της τελευταίας περιόδου είναι η κινητικότητα που παρατηρείται στον χώρο της Ε.Α. Το μπλοκάρισμα και η ακινησία των πρώτων χρόνων της διακυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ άρχισε να ξεπερνιέται. Στον χώρο της νεολαίας και όχι μόνο σ' αυτόν, οι συζητήσεις ξαναφουντώνουν, ανοίγονται καινούργια μέτωπα, κυοφορούνται νέες συγκροτήσεις. Ο χώρος της Ε.Α. αλλά και της νέας ριζοσπαστικοποίησης μοιάζει να ξεπερνά την πολιτική αγκύλωση που προκάλεσε η ΠΑΣΟΚική διακυβέρνηση

Σ' αυτή την συγκυρία, το ξεπέρασμα των αυταπατών που είχαν οι Τούρκοι και Κούρδοι πολιτικοί πρόσφυγες για το ΠΑΣΟΚ και την αποτελεσματικότητα των διαμεσολαβήσεων των ΚΚ, συμπίπτει με την επαναδραστηριοποίηση της Ε.Α. Η ανάπτυξη των κινητοποιήσεων των πολιτικών προσφύγων ευαισθητοποιεί έστω και προσωρινά, κάποιους αγωνιστές. Αρχίζουν και αποκαθίστανται επαφές και συνεργασίες. Για τους Τούρκους και Κούρδους πολιτικούς πρόσφυγες η Ε.Α είναι ιιω ο μόνος σύμμαχος αν και διατηρουν ακόμα πολλές αμφιβολίες για την φερεγγυότητα και την αξιοπιστία-του.

Ανοίγει μια νέα περίοδος;

Απο την περιοδολογηση που επιχειρήσαμε, διαφαίνονται κάποιες καινούργιες δυνατότητες, και ανοίγει ένα καινούργιο μέτωπο.

Για πρώτη φορά οι κινητοποιήσεις των Τούρκων και Κούρδων πολιτικών προσφύγων αποκτούν ένα πολιτικό πλαίσιο που είναι μέσα στα όρια παρέμβασης της Ε.Α., επιτρέποντας την ουσιαστική πολιτική σύνδεση και αλληλεγγύη Ελλήνων και Τούρκων αγωνιστών. Η μάχη για χωρίς όρους πολιτικό άσυλο, δικαίωμα εργασίας, ελεύθερης μετακίνησης, πολιτικής δράσης, ανθρώπινες συνθήκες ζωής και σαφή αντικυβερνητική αιχμή έχουν, και αγγίζουν θέματα που η υπεράσπισή-τους δεν αφορά μόνο τους Τούρκους και Κούρδους πολιτικούς πρόσφυγες.

Η ανάπτυξη της συμπαράστασης στην αντίσταση του κινήματος των Τούρκων εργαζόμενων ενάντια στην χούντα, όχι μόνο δείχνει ότι υπάρχει και μια άλλη Τουρκία, πέρα απο την χούντα, πράγμα που σκόπιμα αποσιωπάται, αλλά και δημιουργεί τις προυποθέσεις ώστε να έχει ουσιαστικό περιεχόμενο η δραστηριοποίηση ενάντια στον σωβινισμό, την πολεμοκαπηλία, τους εξοπλισμούς.

Ενδεικτικό ακόμα των τελευταίων κινητοποιήσεων είναι όχι μόνο η κοινή πολιτική παρέμβαση με τους Ελληνες αγωνιστές, αλλά και των τούρκικων και κούρδικων οργανώσεων που οι μέχρι τώρα σχέσεις-τους ήταν απόλυτα ανταγωνιστικές. Είναι χαρακτηριστικό ότι για πρώτη φορά στην απεργία πείνας και την κινητοποίηση για την επιστροφή του KAMBER AUGUN, συμμετείχαν 11 τούρκικες και κούρδικες οργανώσεις και το σύνολο σχεδόν της επαναστατικής αριστεράς απο την πλευρά του ελληνικού κινήματος.

Η δημιουργία της "Ενωσης Αλληλεγγύης των Λαών Τουρκίας και Ελλάδας" και η έκδοση του περιοδικού-της, που συγκροτήθηκε απο Ελληνες και Τούρκους αγωνιστές στο πολιτικό πλαίσιο που κατακτήθηκε στις κινητοποιήσεις του τελευταίου χρόνου, δείχνει την κατεύθυνση που μπορεί να έχει η κοινή πολιτική παρέμβαση Ελλήνων, Τούρκων και Κούρδων αγωνιστών.

Αν τα πρώτα βήματα έγιναν ο δρόμος είναι μπροστά, μια καινούργια δυνατότητα, ένα νέο μέτωπο παρέμβασης για την Επαναστατική αριστερά, τις σχέσεις-της με τους Τούρκους και Κούρδους συντρόφους και την αντιπαλότητά-της με την κυβέρνηση.

Τάκης Ζώτος

απεργία, στις συνειδήσεις όχι μόνο αυτών που συμμετέχουν, αλλά και σε μεγάλα κομμάτια του κοινωνικού τους περίγυρου.

Για ν'αρχίσουμε απ'τις ίδιες τις κοινότητες των ανθρακωρύχων. Η μεγάλη χρονική διάρκεια της απεργίας, με τις φοβερές πιέσεις που δέχεται και την ουσιαστική άρνηση της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας να κινητοποιήσει κι'άλλους εργαζόμενους για συμπαράσταση, ανάγκασε τους ανθρακωρύχους να προχωρήσουν σε δικές τους μορφές κοινωνικής οργάνωσης στα χωριά τους. Ειδικώτερα στο Νότινγχαμσάϊρ, όπου πάρθηκαν και οι πρώτες πρωτοβουλίες τέτοιου τύπου, οι απεργοί είναι μειοψηφία και έτσι το κλίμα γύρω τους είναι πολύ περισσότερο ασφυκτικό από ότι στο Γυόρκσαϊρ, την Ουαλλία, τη Σκωτία ή το Κέντ.

Τον σημαντικώτερο ρόλο σ'αυτή τη διαδικασία τον παίζουν οι γυναίκες των ανθρακωρύχων, που από την αρχή βρέθηκαν στις απεργιακές φρουρές και ήλθαν σε σύγκρουση με την κρατική καταστολή. Επειδή ακριβώς υπήρχαν διαφοροποιήσεις στα έσοδα κάθε οικογένειας, αποφασίστηκε να υπάρχει κοινή διανομή των τροφίμων και των χρημάτων που ερχόντουσαν από τις Επιτροπές Συμπαράστασης. (Ως γνωστόν,τα χρήματα του συνδικάτου δεσμεύτηκαν τον Οκτώβρη, μ'απόφαση δικαστηρίου). Ομως, η διανομή των τροφίμων απαιτούσε αντίστοιχη οργανωτική υποδομή. Ετσι, σύντομα εκλέχτηκαν επιτροπές από συγκεντρώσεις των οικογενειών των απεργών. Το γεγονός, ότι πολλές γυναίκες συμμετείχαν στην προπαγάνδιση της απεργίας και σ'όλες τις άλλες δουλειές που συνεπάγεται μιά τέτοια κινητοποίηση, έφερε το πρόβλημα της φύλαξης των παιδιών. Σύντομα δημιουργήθηκαν πρόχειροι "παιδικοί σταθμοί", όπου οι υπεύθυνοι αλλάζουν σε ταχτά χρονικά διαστήματα. Στις περιοχές όπου οι Δήμοι ή οι ιδιοκτήτες των μπάρ δεν έδιναν χώρους για τα "κοινά νοικοκυριά", μπήκε το θέμα της δυναμικής απαίτησης αυτών των χώρων, με αποτέλεσμα σε

Το ροκ στο πλάϊ των ανθρακωρύχων

Αρθρο του Bill Thomson στην εφημερίδα Socialist Worker

Η απεργία των ανθρακωρύχων έβαλε σε κίνηση πολλά συγκροτήματα ρόκ. Σ' όλη τη χώρα δίνονται συναυλίες για ενίσχυση της απεργίας. Ακόμα και μεγάλα ονόματα, όπως οι Wham! κατεβαίνουν σε συμπαράσταση.

Ομως, η πιο ενδιαφέρουσα περίπτωση είναι δυό τραγούδια, δυο ξεχωριστών συγκροτημάτων, το "Strike" (Απεργία) των Enemy Within (Ο Εχθρός Εντός) και το Keep on keeping on (Συνεχείστε να κρατάτε) των Redskins (Ερυθρόδερμοι ή Κόκκινοι σκίνς). Τα ονόματα των δύο συγκροτημάτων είναι άμεσα δεμένα με την πολιτική και κοινωνική συγκυρία στην Αγγλία. Οι The Enemy Within αναφέρονται στην δήλωση της Θάτσερ ότι "ο εχθρός (οι ανθρακωρύχοι) είναι εντός των τειχών" και οι Redskins, που είναι και μέλη ή συμπαθούντες του Socialist Workers Party, στο να δείξουν ότι το να είσαι σκίνχεντ δεν σημαίνει ότι είσαι και ... φασίστας.

Το "πρόβλημα" βέβαια με το BBC εμφανίστηκε πάλι. Η λογοκρισία έχει κόψει και τα δυό τραγούδια απ' τα προγράμματά-του. Και είναι πολύ φυσικό. Η δικαιολογία για το "κόψιμο" των Redskins είναι ότι το τραγούδι-τους στην τρίτη, νομίζω στροφή, λέει " Shoot the bastards".

Σίγουρα η σκληρή μουσική των Redskins δεν είναι δυνατόν να αρέσει σ' όλους. Ομως, κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει την πολιτικοποίηση του στίχου-τους και την συμπαράστασή-τους στην πάλη των ανθρακωρύχων.

Το ίδιο καλό είναι και το εξώφυλλο του δίσκου, που πάνω έχει το σύνθημα "Coal not dole" (Κάρβουνο κι όχι ανεργία). Το "Strike" των Enemy Within απο την εταιρεία Rough Trade και το "Keep on keeping on" των Redskins απο την Decca, είναι δυό δίσκοι που κανείς δεν θα μετανιώσει αν αγοράσει

The Redskins

περιοχές όπως το Ντερμπυσάϊρ, να συγκρουστούν ανθρακωρύχοι με τις τοπικές ηγεσίες του Εργατικού Κόμματος.

Η συλλογικότητα που κατακτήθηκε μέσα σ'αυτές τις λειτουργίες είναι ένα απ'τα κυριώτερα στηρίγματα της απεργίας. Γυναίκες που μέχρι πρίν λίγους μήνες ήταν στον ένα ή τον άλλο βαθμό κλεισμένες στις κουζίνες τους, τώρα είναι σε θέση να προπαγανδίζουν την απεργία στις συγκεντρώσεις των Επιτροπών Συμπαράστασης και όχι μόνο στο συναισθηματικό επίπεδο. Αλλά και η αντιμετώπιση των απεργών πρός τις γυναίκες των "κοινωτήτων" έχει μεταβληθεί σε μεγάλο μέτρο, εξ'αιτίας αυτής της κοινής δράσης και των πρωτοβουλιών που πήραν αυτές τον αγώνα για τη στήριξη της απεργίας.

Όμως και πέρα απ'τις διαδικασίες που συνδέονται άμεσα πρακτικά με την απεργία, η επίδραση είναι τεράστια. Στα γήπεδα των περιοχών με ανθρακωρύχους, κάθε Σάββατο κυριαρχούν συνθήματα συμπαράστασης στους απεργούς. Κι'ανάποδα, είναι χαρακτηριστικό ότι πολλά από τα συνθήματα της απεργίας είναι παραφρασμένα ποδοσφαιρικά σλόγκαν. (Η ιαχή των απεργών "Here we go" ! είναι κλασσικό σύνθημα των γηπέδων, γι'αυτό και η αντίστοιχη κονκάρδα είναι η πιό δημοφιλής ανάμεσά τους).

Ούτε, προφανώς, είναι τυχαία η εμφάνιση πολλών μουσικών συγκροτημάτων (από φολκλορικά μέχρι πάνκ) με έντονα πολιτικοποιημένο στίχο καί συχνές αναφορές στην απεργία (βλέπε και παρακάτω άρθρο). Ακόμα και στα ήρεμα σχετικά βρετανικά πανεπιστήμια φαίνεται η επίδραση της απεργίας, καθώς οι Επιτροπές Συμπαράστασης έφεραν πολλούς φοιτητές σε επαφή με το μαχόμενο εργατικό κίνημα. Η πάλη των ανθρακωρύχων σε συνδυασμό με τις γενικευμένες επιθέσεις της Θάτσερ, "ξύπνησε" μια ριζοσπαστικοποίηση σε μεγάλα τμήματα του πληθυσμού. Σίγουρα δεν είναι τυχαίο το ότι στις συνοικίες ξεκινά μιά αντίσταση στις περικοπές δαπανών για τους Δήμους της Θάτσερ (Rate Capping), που ουσιαστικά είναι κίνημα ενάντια στην ανεργία που προκαλεί κάτι τέτοιο, ούτε το ότι για πρώτη φορά μετά από χρόνια έγινε φοιτητική διαδήλωση 10.000 στο Λονδίνο ενάντια στο κλείσιμο τμημάτων στα Πανεπιστήμια.

Τέλος και πιό σημαντικό είναι το ότι αργά - αργά αρχίζουν να κινούνται και κομμάτια του εργατικού κινήματος. Μπορεί η κίνηση αυτή να μή παίρνει τη μορφή συμπαράστασης στους ανθρακωρύχους (καθώς οι κεντρικές ηγεσίες των συνδικάτων σαμποτάρουν κάτι τέτοιο), όμως αποσπασματικά δίνονται πολλές μάχες και αρκετές απ'αυτές είναι νικηφόρες για πρώτη φορά μετά από χρόνια. Κλάδοι δημοσίων υπαλλήλων στο Νιούκαστλ, το Σέφηλντ, το Κάρντιφ, το Χάμμερσμιθ, οι οδηγοί περαστικών λεωφορείων της Ουαλλίας, οι δάσκαλοι και καθηγητές στη Σκωτία, οι οδηγοί τραίνων στη Ν. Αγγλία, οι εργάτες της Φόρντ κ.ά. απεργούσαν το Δεκέμβρη του 1984.

Σίγουρα, η ύφεση στο Βρεττανικό εργατικό κίνημα συνεχίζεται και θα κριθεί σε μεγάλο βαθμό από την έκβαση της μάχης στ'ανθρακωρυχεία. Από την άλλη μεριά, για υποκειμενικούς και αντικειμενικούς λόγους, αυτή η ύφεση διακόπτεται πιά συχνά από μικρές, αλλά αρκετά έντονες εκρήξεις. Η απεργία των ανθρακωρύχων, αν μη τι άλλο, ανάβει το φυτίλι στην επανεμφανιζόμενη πολιτική, κοινωνική και πολιτιστική ριζοσπαστικοποίηση.

●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●

Απεργια στην Ωστιν Ροβερ

Απεργια δασκαλων στην Σκωτια

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΤΡΙΤΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

ΚΥΠΡΙΑΚΟ: «Λύσεις» χαλκεύονται το πρόβλημα μένει

ΕΥΡΩΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟΣ Η"ανανέωση" που μαράθηκε πριν ανθίσει...

Για την ανασυγκρότηση της Επαναστατικής Αριστεράς

Η μυθοποίηση της οργάνωσης

δρχ 100

ΓΕΝΑΡΗΣ ΦΛΕΒΑΡΗΣ 1985